

12.09.2016

Kokousaika 12.09.2016 16:00 - 16:41

Kokouspaikka Kaupunginhallituksen istuntosali

Läsnä

Jäsenet

Rauhamäki, Tatu
Pajamäki, Osku

kaupunginhallituksen puheenjohtaja
kaupunginhallituksen 1. varapuheenjohtaja
kaupunginhallituksen 2. varapuheenjohtaja

Kivekäs, Otso

Karhuvaara, Arja
Männistö, Lasse
Oskala, Hannu
Peltokorpi, Terhi
Rantala, Marcus
Rissanen, Laura
Torsti, Pilvi
Vainikka, Mirka
Vesikansa, Sanna
Arhinmäki, Paavo

varajäsen

Muut

Bogomoloff, Harry

kaupunginvaltuuston 1. varapuheenjohtaja

Paavolainen, Sara

kaupunginvaltuuston 2. varapuheenjohtaja

Pajunen, Jussi
Sauri, Pekka
Viljanen, Ritva
Sinnemäki, Anni

kaupunginjohtaja
apulaiskaupunginjohtaja
apulaiskaupunginjohtaja
apulaiskaupunginjohtaja
saapui 16:07, poissa: 770 - 780 §:t

Panhelainen, Pia
Saxholm, Tuula
Malinen, Matti
Pohjaniemi, Marju
Summanen, Juha
Sarvilinna, Sami
Kari, Tapio
Peltonen, Antti

va. apulaiskaupunginjohtaja
va. kansliapäällikkö
vs. rahoitusjohtaja
henkilöstöjohtaja
hallintojohtaja
kaupunginlakimies
viestintäpäällikkö
hallintopäällikkö
poistui 16:20, poissa: 793 - 804 §:t

12.09.2016

	Andersson, Victor	kaupunginsihteeri
	Hyttinen, Hannu	kaupunginsihteeri
	Matikainen, Kristiina	kaupunginsihteeri
	Mickwitz, Leena	kaupunginsihteeri
	Rautanen, Marja-Liisa	kaupunginsihteeri
	Tapiolinna, Hilikka	vs. kaupunginsihteeri
	Thodén, Annikki	vs. kaupunginsihteeri
	Vallittu, Anja	kaupunginsihteeri
	Villeneuve, Anna	hallintoasiantuntija
	Lindén, Timo	vs. apulaiskaupunginsihteeri
	Tammisto, Mari	hallintoasiantuntija
Puheenjohtaja		
	Tatu Rauhamäki	kaupunginhallituksen puheenjohtaja 770 - 804 §:t
Esittelijät		
	Jussi Pajunen	kaupunginjohtaja 770 - 775 ja 789 - 791 §:t
	Pekka Sauri	apulaiskaupunginjohtaja 776 - 778, 788 ja 792 - 798 §:t
	Ritva Viljanen	apulaiskaupunginjohtaja 779 - 783 ja 799 §:t
	Anni Sinnemäki	apulaiskaupunginjohtaja 784 - 786 ja 800 - 802 §:t
	Pia Panhelainen	va. apulaiskaupunginjohtaja 787, 803 ja 804 §:t
Pöytäkirjanpitäjä		
	Mari Tammisto	hallintoasiantuntija 770 - 804 §:t

12.09.2016

---

§	Asia	
770	Kj/1	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta
771	Kj/2	Tämän kokouksen päätösten täytäntöönpano
772	Kj/1	V 28.9.2016, Vihreiden valtuustoryhmän ryhmäaloite alueiden eriarvoisuuden torjumisesta
773	Kj/2	V 28.9.2016, Valtuutettu Ville Jalovaaran aloite matkailun markkinointipisteen perustamisesta lentoasemalle
774	Kj/3	V 28.9.2016, Valtuutettu Maija Anttilan aloite 100-vuotisen Suomen muistamisesta
775	Kj/4	V 28.9.2016, Valtuutettu Hannele Luukkaisen aloite Helsingin kaupungin palvelukeskus -liikelaitoksen yhtiöittämisestä
776	Ryj/1	V 28.9.2016, Valtuutettu Tuomo Valokaisen aloite kahvilatoiminnan järjestämisestä Vaasanaukiolle
777	Ryj/2	V 28.9.2016, Valtuutettu Nina Hurun aloite roskakoreista
778	Ryj/3	V 28.9.2016, Valtuutettu Kauko Koskisen aloite Töyrynummen urheilukentän suojaamisesta moottoriajoneuvoliikenteeltä
779	Sj/1	V 28.9.2016, Valtuutettu Nuutti Hyttisen aloite kahdessa osoitteessa asuvien erityisoppilaiden koulukuljetuksista
780	Sj/2	V 28.9.2016, Valtuutettu Kauko Koskisen aloite Siltämäen liikuntapuis-ton pysäköintialueen asfaltoimisesta
781	Sj/3	V 28.9.2016, Valtuutettu Nasima Razmyarin aloite koulukiusaamisen vähentämisestä tukioppilastoiminnan avulla
782	Sj/4	V 28.9.2016, Valtuutettu Nuutti Hyttisen aloite alueellisesta kielikokeilusta Helsingissä
783	Sj/5	V 28.9.2016, Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite digityöskentelyn käyttöönotosta
784	Kaj/1	V 28.9.2016, Valtuutettu Ville Jalovaaran aloite kulkuyhteydestä Vuosaaren metroasemalta Columbukseen
785	Kaj/2	V 28.9.2016, Valtuutettu Helena Kantolan aloite asunnottomien konttimajoituksesta
786	Kaj/3	V 28.9.2016, Valtuutettu Helena Kantolan aloite 200 konttiasunnon

12.09.2016

---

		rakentamiseksi
787	Stj/1	V 28.9.2016, Valtuutettu Thomas Wallgrénin ja Veronika Honkasalon aloite hätämajoituksen järjestämisessä noudatettavasta ohjeistuksesta
788	Ryj/4	V 28.9.2016, Raide-Jokeri-linjan raitiovaunujen hankesuunnitelman hyväksyminen
789	Kj/3	Kuuden suurimman kaupungin luottamushenkilöjohdon tapaaminen 4.-5.10.2016 Espoossa
790	Kj/4	Helsingin kaupungin liittyminen Mayors for Peace -verkostoon
791	Kj/5	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
792	Kj/6	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
793	Ryj/1	Valtuutettu Paavo Arhinmäen toivomusponsi pidemmistä metrojunista
794	Ryj/2	Valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaran toivomusponsi jalankulkijaystävällisyyden huomioimisesta Hämeentien, Haapaniemenkadun ja Viiden- nen linjan liikennesuunnitelmaan liittyvässä jatkovalmistelussa
795	Ryj/3	Valtuutettu Osku Pajamäen toivomusponsi kattavasta kadunparannus- suunnitelmasta Hämeentielle
796	Ryj/4	Lausunto Uudenmaan ELY-keskukselle Östersundomin maa-aines- hankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta
797	Ryj/5	Lausunto Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän alustavasta toimin- ta- ja taloussuunnitelmasta 2017 - 2019
798	Ryj/6	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
799	Sj/1	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
800	Kaj/1	Rakennuskiellon määrääminen Vartiokylän Itäkeskuksen tontille 45173/5 (nro 12411)
801	Kaj/2	Lausunto Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle Itäkeskuksen kauppakeskuksen vanhimman osan julkisivujen suojelua koskevasta rakennussuojeluesityksestä
802	Kaj/3	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen
803	Stj/1	Muutos vapaaehtoistyön neuvottelukunnan kokoonpanossa
804	Stj/2	Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

12.09.2016

Kj/1

§ 770

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Kaupunginhallitus päätti todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus päätti valita pöytäkirjantarkastajiksi Paavo Arhinmäen ja Laura Rissasen sekä varatarkastajiksi Terhi Peltokorven ja Pilvi Torstin.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti puheenjohtajan ehdotuksesta yksimielisesti valita pöytäkirjantarkastajiksi Paavo Arhinmäen Silvia Modigin sijasta.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää todeta kokouksen laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Samalla kaupunginhallitus päättää valita pöytäkirjantarkastajiksi Silvia Modigin ja Laura Rissasen sekä varatarkastajiksi Terhi Peltokorven ja Pilvi Torstin.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

12.09.2016

Kj/2

§ 771

Tämän kokouksen päätösten täytäntöönpano

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, että tämän kokouksen päätökset voidaan panna täytäntöön ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman, ellei erikseen toisin ole päätetty tai myöhemmin päätetä.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

12.09.2016

Kj/1

§ 772

V 28.9.2016, Vihreiden valtuustoryhmän ryhmäaloite alueiden eriarvoisuuden torjumisesta

HEL 2016-001969 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päättää yksimielisesti panna asian pöydälle Hannu Oskalan ehdotuksesta.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa vihreiden valtuustoryhmän aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Vihreiden valtuustoryhmä esittää ryhmäaloitteessa esitetyillä perusteilla, että talousarvion 2017 esittelyyn mennessä selvitetään tehokkaimmat tavat torjua lasten eriarvoistumista Helsingin eri alueilla. Keinoja tulisi selvittää opetustoimessa ja varhaiskasvatuksessa, mutta myös liikuntatoimessa, nuorisotoimessa, rakennusvirastossa ja muutoin kaupungin toiminnassa. Asia voitaisiin selvittää opetus- ja varhaiskasvatusviraston yhteistyössä kuullen alan tutkijoita ja muita virastoja. Myös keinojen vaikuttavuuden seuranta on syytä aloitteen mukaan suunnitella.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 2 §:ssä tarkoitettu valtuustoryhmä voi tehdä ryhmäaloitteen. Kaupunginhallituksen on esitettävä ryhmäaloite valtuuston käsiteltäväksi siten kuin 22 §:ssä määrätään sellaisten aloitteen käsittelemisestä, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuu-

tettua. Valtuustoryhmä voi tehdä neljä ryhmäaloitetta valtuustokauden aikana.

Lasten eriarvoistuminen eri Helsingin alueilla on osa haastavaa pääkaupunkiseudulla tunnistettua segregatioilmiötä. Alueita eriyttävät kehityskulut korostuvat Helsingissä, kun samanaikaisesti helsinkiläisten tulotaso on korkeampi kuin muualla maassa. Tietokeskuksen mukaan nämä kehityskulut ovat nähtävissä tuloeroja tarkasteltaessa väestöryhmittäin ja alueittain. Pienituloisissa perheissä asuvien lasten osuus on muuta maata korkeampi ja lisäksi joka neljäs lapsi asuu yksinhuoltajaperheessä. Työttömien ja erityisesti pitkäaikaistyöttömien määrä on kasvanut Helsingissä. Lapsiperheiden vanhempien työttömyys ja toimeentulovaikkeudet ovat merkittävä eriarvoisuutta lisäävä tekijä.

Kaupunginvaltuuston tämän valtuustokauden strategiaohjelmassa on tavoitteena, että helsinkiläisten terveys- ja hyvinvointierot kaventuvat. Tämän pohjalta hyvinvointierojen seuranta on kehitetty ja seurannan tuloksia on hyödynnetty hallintokuntien painopisteiden määrittelyssä. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2013 - 2016 on osa strategiaohjelman toteuttamista. Ohjelman toimeenpanosuunnitelma sisältää poikkihallinnolliset kehittämiskohteet ja lisäksi hallintokunnat toteuttavat strategiaohjelman tavoitteita ja toimenpiteitä omassa toiminnassaan.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että niihin sisältyy kuvaus eri hallintokuntien lukuisista lasten eriarvoistumisen torjumiseen tähtäävistä toimenpiteistä tällä hetkellä ja kehittämiskohteista niiden omassa toiminnassa ja hallintokuntien välisessä yhteistyössä. Eriarvoisuuden torjuminen on lausuntojen mukaan virastoille tärkeä tavoite. Lasten ja lapsiperheiden varhaisen vaiheen tukemisen tärkeyttä painotetaan erityisesti varhaiskasvatuksessa ja sosiaali- ja terveystoimessa. Positiivisella erityiskohtelulla edistetään yhdenvertaisuuden toteutumista. Alueiden ja asukkaiden erilaiset palvelutarpeet huomioidaan lähtökohtaisesti palvelujen kehittämisessä, palveluverkkoratkaisuissa ja resurssien mitoituksessa. Lisäresurssien kohdentamisen taustalla on kaupungin 1990-luvun lopulla käyttöönottama positiivisen diskriminaation toimintamalli (PD), joka on käytössä mm. opetus- ja varhaiskasvatustoimessa. PD-indikaattoreiden pohjalta tilannetta seurataan ja tehdään päivityslaskelmia. Nuorisotyössä alueellista yhteistyötä, paikallisia kokeiluja ja jalkautumista lisätään. Sosiaali- ja terveyspalveluja uudistetaan ja uuden perhekeskustoimintamallissa tavoitteena integroidut palvelut, joissa lapsiperheiden palvelut ovat saatavissa samassa kokonaisuudessa ja palvelutarpeiden arviointi toteutuu moniammatillisesti. Lähiöprojektin toimintakauden 2016 -17 päätavoitteena on lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisy mm. liikuntatoimen ja rakennusviraston kanssa toteutettavissa hankkeissa valituilla alueilla.

Kaupunginhallitus seuraa hyvinvointierojen kehittymistä säännöllisesti strategiaohjelman seurannan yhteydessä ja lisäksi iltakoulujen yhteydessä, joissa on käsitelty mm. työllisyyteen ja nuorten asemaan liittyviä tilannekatsauksia. Viimeksi kesäkuussa oli esillä katsaus koulujen alueellisesta eriytymisestä ja siihen liittyen asuntopolitiikan mahdollisuudet vaikuttaa alueelliseen eriytymiskehitykseen (6.6.2016, § 580).

Kaupunginhallitus katsoo, että selvityksen tekeminen tehokkaimmista tavoista torjua lasten eriarvoistumista kaupungin eri alueilla on oikeasuuntainen kehittämistoimenpide laaja-alaisessa ja monitahoisessa asiassa. Kokemukset tähänastisesta työstä, erilaisista hankkeista ja toimialojen asiantuntemus tulee hyödyntää. Eriarvoistumiseen puuttuminen ja toimenpiteiden kohdentaminen edellyttävät luotettavaa tietopohjaa sekä moniammatillisia ja asiantuntevia tulkintoja. Lapsien ja lapsiperheiden osalta arviointi edellyttää herkkyyttä tunnistaa perheiden erilaisia olosuhteita ja hyvää alueiden tuntemusta muuttuvassa toimintaympäristössä. Eriarvoisuuden torjumiseen tähtäävien toimintamallien ja toimenpiteiden vaikuttavuuden seuranta voidaan kehittää osana lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan ja – kertomukseen liittyvää yhteistyötä kuten varhaiskasvatustaloutakunta esittää.

Kaupunginhallitus yhtyy opetuslautakunnan näkemykseen, että toimenpiteiden vaikuttavuuden arviointiin poikkihallinnollisena yhteistyönä tulee varata riittävästi aikaa eikä sitä voida tehdä tänä syksynä ensi vuoden talousarvion esittelyyn mennessä.

Kaupungin toiminnassa hallintokuntien yhteistyöllä on keskeinen merkitys torjuttaessa alueellista eriytymiskehitystä lasten ja lapsiperheiden osalta. Kaupungin johtamisjärjestelmäuudistukseen kytkeytyvän toimiala- ja lautakuntarakennemuutoksen tavoitteena on parantaa palvelujen asukaslähteyttä ja se luo pohjaa jatkossa valtuuston asettamien strategisten tavoitteiden entistä paremmalle läpiviennille, kun yhteistyö tiivistyy uudella strategiakaudella.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Liitteet

1 Vihreiden valtuustoryhmän ryhmäaloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

12.09.2016

Kj/1

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 31.05.2016 § 144

HEL 2016-001969 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle alueiden eriarvoisuuden torjumista koskevasta vihreiden ryhmäaloitteesta seuraavan lausunnon:

"Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää alueiden eriarvoistumisen torjumista ja alueiden omaleimaisuuden kehittämistä tärkeinä tavoitteina.

Alueiden eriarvoistumisen torjumiseksi tarvitaan luotettavaa ja ajantasaista tietoa alueiden asukkaista, lasten, nuorten ja perheiden elinolosuhteista sekä heidän palvelutarpeistaan. Tietoa lapsiperheiden elinolosuhteista ja palvelutarpeista saadaan mm. nuorten hyvinvointikertomuksesta, sosiaalisesta raportoinnista sekä osallistamalla alueiden asukkaita palvelujen uudistamiseen. Sosiaali- ja terveysviraston useissa toiminnoissa hyödynnetään palvelujen uudistamisessa alueen asukkaiden näkemyksiä mm. asiakasraatien, asukasiltojen ja kokemusasiantuntijoiden muodossa.

Alueiden hyvinvointitietoa saadaan jatkossa myös terveys- ja hyvinvointi-indikaattorien avulla, joita kehitetään sosiaali- ja terveysviraston omissa palveluissa ja lasten hyvinvointi-indikaattoreita yhteistyössä Helsingin Tietokeskuksen kanssa.

Merkittävä lasten ja lapsiperheiden eriarvoisuutta lisäävä tekijä on lapsiperheiden vanhempien työttömyys ja toimeentulovaikkeudet. Lasten syrjäytymisen ehkäisemisessä keskeistä on mahdollisuus harrastaa ja olla osallisena yhteisössä. Taloudellista eriarvoisuutta pyritään ehkäisemään kohdentamalla ehkäisevää toimeentulotukea lapsiperheille ja lasten harrastusten tukemiseen.

Sosiaali- ja terveysviraston keskeinen strateginen tavoite on palvelujen uudistaminen asiakaslähtöisesti ja asiakastarpeiden mukaisesti. Palvelujen uudistamisessa ja perhekeskustoimintamallissa keskiössä ovat integroidut, kokonaisvaltaiset palvelukokonaisuudet, jossa lapsiperheiden palvelut ovat saavutettavissa samassa kokonaisuudessa. Yhtenä osana palveluiden uudistamista on moniammatillinen palvelutarpeen arviointi, jolloin sekä lapsen että koko perheen asiakastarpeet tunnustetaan kokonaisvaltaisesti ja pystytään tukemaan perhettä oikea-aikaisesti varhaisessa vaiheessa.

12.09.2016

Kj/1

Mikäli lapsi ja perhe tarvitsee enemmän tukea, on lastensuojelun asiakkuuden tarpeen arvioimiseksi koko kaupungissa käytössä yhteiset kriteerit, joilla arvioidaan sekä lapsen hyvinvoinnin että vanhemmuuden tilannetta. Samoilla kriteereillä selvitetään myös perheen myönteisiä voimavaroja palvelutarvetta arvioitaessa.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä hallintokuntien välistä yhteistyötä lasten, nuorten ja lapsiperheiden alueellisen eriarvoistumisen ehkäisemisessä. Yhteistyöllä ja osaamista yhdistämällä voidaan tarjota monipuolisemmin ja kattavammin ehkäisevää tukea lapsiperheille ja siten ehkäistä eriarvoistumisen kehittymistä eri alueilla.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Sosiaali- ja terveysvirastossa kehitetään lasten ja perheiden tilanteiden moniammatillista arviointia, jonka tavoitteena on vahvistaa perheen omia voimavaroja ja löytää tarpeen mukaiset palvelut, joilla perheitä voidaan tukea. Terveys- ja hyvinvointitietojen pohjalta voidaan uudistaa palveluja siten, että alueiden eriarvoisuus vähenee, lapsiperheiden hyvinvointia edistetään ja terveys- ja hyvinvointierot kaventuvat."

Esittelijä

vs. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Marja-Riitta Kilponen, toiminnansuunnittelija, puhelin: 310 43777
marja-riitta.kilponen(a)hel.fi

Opetuslautakunta 31.05.2016 § 103

HEL 2016-001969 T 00 00 03

Lausunto

Opetuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Opetuslautakunta pitää tärkeänä tavoitteena koulutuksellista tasa-arvoa ja alueiden erilaistumiskehityksen torjumista. Asuinalueiden erilaistumiskehitys on uhkaa koulutuksellisen tasa-arvon toteutumiselle.

Helsingissä on monipuolinen koulutustarjonta. Suomenkielisessä perusopetuksessa kaupungin koulujen lisäksi peruskoulutusta antaa 14 sopimuskoulua ja 13 muuta yksityistä tai valtion koulua. Oma oppilaksitoalue on 11 sopimuskoululla ja 2 valtion koululla. Ruotsinkielisessä perusopetuksessa on yksi yksityinen koulu.

Oppilaan oma lähikoulu määräytyy oppilaaksiottoalueiden ja -kriteereiden kautta. Lähikoulun valitsevien määrä on kasvanut viime vuosina suomenkielisessä perusopetuksessa. Keväällä 2015 omaan lähikouluun meni 1. luokkalaisista 88 prosenttia ja 7. luokkalaisista 76 prosenttia. Ruotsinkielisessä perusopetuksessa 1. luokkalaisista 96 prosenttia ja 7. luokkalaisista 90 prosenttia tuli oman koulun oppilaaksiottoalueelta. Näihin lukuihin on laskettu myös omalta oppilaaksiottoalueelta koulun painotettuun opetukseen päässeet oppilaat.

Lähikoulun valitsevien määrän kasvuun vaikuttaa monet tekijät. Koulut ovat tehneet pitkään hyvää alueellista yhteistyötä, kehittäneet nivelvaiheyhteistyötä alku- ja esiopetuksessa, 6. ja 7. luokkien välillä sekä peruskoulun jälkeen siirryttäessä toiselle asteelle. Kaupungin koulujen enimmäisoppilasmäärä 1. ja 7. luokille on osaltaan ohjannut alueen oppilaita lähikouluun ja toisaalta rajoittanut jonkin verran koulun oman oppilaaksiottoalueen ulkopuolelta tulevien oppilaiden määrää. Myös soveltuvuuskoeverkon sekä kieliohjelman alueellisesta monipuolisuudesta ja oikeasta kohdentamisesta lisää koulutuksellista tasa-arvoa.

MetRop tutkimus, joka toteutettiin kaikissa metropolialueen kunnissa ja tehtiin vuosina 2011 ja 2014, havaittiin, että Helsinki sijoittuu kuntana metropolialueen keskiryhmään niin oppilaiden osaamisen kuin heidän hyvinvoinnin kokemuksensa osalta. Helsingin koulujen välillä on melko suuria eroja sekä osaamisen että hyvinvoinnin suhteen. Oppilaiden osaaminen oli tilastollisesti merkitsevässä yhteydessä vanhempien koulutustason. Vahvuudet ja vaikeudet -mittarin ilmaiset ongelmat olivat sitä yleisempiä, mitä alemman koulutustason perheestä oppilas tulee. Myönteinen sosiaalinen käyttäytyminen lisääntyi vanhempien koulutustason mukaan. Välittömän tuen tarve oli myös yhteydessä vanhempien koulutustason.

Alueellista ja koulujen välistä eriarvoistumiskehitystä estetään kouluverkko- ja oppilaaksiottoa säätelemällä. Eriarvoistumiskehitystä ehkäistään laadukkailla, osallistavilla ja joustavilla oppimisympäristöillä. Osaa kouluista tuetaan kohdennetuilla lisäresursseilla, kuten positiivisen diskriminaation rahoituksella.

Nuorten syrjäytymistä ehkäistään tukemalla heidän kiinnittymistään yhteiskuntaan ja kulttuuriin monihallintokuntaisena yhteistyönä. Kouluja vahvistetaan erityisesti niillä alueilla ja niissä toiminnoissa, joissa nuorten yhdenvertaisen aseman varmistaminen sitä edellyttää. Monihallintokuntaiset, alueelliset hyvinvoinnin koordinaatioryhmien toiminta vahvistaa poikkihallinnosta yhteistyötä. Sen toiminta pohjautuu lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden toteuttamiseen alueilla.

Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittaman koulutuksellisten tasa-arvo-hanke kohdistuu kouluihin, joiden alueella on alhainen koulutustaso ja tulotaso sekä paljon muita kuin suomen- tai ruotsinkielisiä asukkaita. Toimenpiteillä tuetaan oppilaiden koulunkäyntiä ja varmistetaan erityisesti syrjäytymisvaarassa olevien oppilaiden osalta peruskoulun päättäminen ja toiselle asteelle siirtyminen. Tätä työtä tehdään yhteistyössä nuorisotoimen, sosiaali- ja terveystoimen sekä kulttuuri- ja liikuntatoimen kanssa.

Kodin ja koulun yhteistyön malleja on monipuolistettu, jotta kaikki huoltajat saadaan mukaan oppilaan kasvun ja kehityksen tukemiseen. Vanhempien osallisuutta on lisätty ja vahvistettu.

Oppilaiden käytös- ja poissaolo-ongelmien selvittelyyn luodaan uusia toimintamalleja. Poissaoloihin tehty puuttumisen portaat –malli on käytössä kaikissa kouluissa sekä ryhmämuotoisen toiminnan avulla kiinnitetään oppilaita opiskeluun ja mahdollisimman joustavaan jatkamiseen toiselle asteelle.

Oppilaita motivoidaan monipuoliseen liikuntaan koulupäivien aikana ja niiden jälkeen. Koulupäivien liikunnallisuutta lisätään ja oppimisympäristöjä kehitetään toiminnallisemmaksi. Liikkuva koulu – toimintamalli vakiinnutetaan Helsingissä kaikkiin kouluihin. Opetusvirasto ja liikuntavirasto yhdessä Lähiörahasto- ja Lähiöprojektihankkeiden kanssa selvittävät mahdollisuuksia kehittää koulujen pihoja osaksi alueen lähiliikuntapaikkoja.

Kulttuurilaitosten kanssa tehtävä yhteistyö on monipuolista. Helsingin eri osissa toimivia yksiköjä hyödynnetään alueellisesti ja alueellisten rakenteiden vahvistamisen kautta lisätään vuorovaikutusta koulujen ja laitosten välillä.

Opetusvirasto tukee kouluja positiivisen diskriminaation määrärahan avulla. PD-määrärahaa on jaettu vuodesta 1999 ja määrärahan jakamismallia on vuosien varrella kehitetty. Nykyinen malli on otettu käyttöön vuonna 2009. Määrärahojen jakoon vaikuttavat seuraavat oppilaaksiottoaluekohtaiset tekijät: huoltajien koulutustaso, perheiden tulotaso sekä oppilaiden maahanmuuttajataustaisuus. PD-mallin tavoitteena on tunnistaa ne koulut, jotka tarvitsevat koulujen oppilaspuolelta sosiaalista taustaa kuvaavien muuttujien perusteella lisäresursseja. Tavoitteena on lisätä koulutuksellista tasa-arvoa ja sosiaalista tasapainoa eri alueiden kesken.

Suomen muissa suurissa kaupungeissa ei käytetä vastaavan tyyppisiä malleja koulujen määrärahojen jakamisessa. Sen sijaan Tukholman kaupungin opetustoimi käyttää mallia, joka perustuu samoihin kolmeen muuttuajaan. Mallin kehittämisen lähtökohdaksi on alkujaan ollut se, että

12.09.2016

Kj/1

mallin muuttujien valinnan ja muuttujien saamien painokertoimien tulee perustua tutkimustietoon ja mallin ennustevoiman testaamisesta saata-
viin tuloksiin. Mallin ennustevoima tarkoittaa käytännössä sitä, kuinka
hyvin malli onnistuu kuvaamaan koulujen toimintaympäristön haasteel-
lisuutta

PD-indeksi on tarkistettu vuonna 2012 ja keväällä 2016. Viimeisessä
tarkistuksessa näkyi rakentamisen ja koulujen yhdistymisen vaikutus
joidenkin koulujen oppilaaksiottoalueiden indikaattoreihin. Alueellisten
sosioekonomisten muutosten seurauksena koulujen järjestys tuen saa-
jina on muuttunut ja myös negatiivisen indikaattorin saajien prosentua-
aalinen määrä on vähentynyt vuodesta 2012 (45%) vuoteen 2016
(38%).

Opetuslautakunta kannattaa selvityksen tekemistä tehokkaimmista ta-
voista torjua lasten eriarvoistumista. Toimenpiteiden vaikuttavuuden ar-
viointiin poikkihallinnollisena yhteistyönä tulee varata riittävästi aikaa,
jolloin talousarvion 2017 esittelyyn mennessä kattavaa selvitystä ei
pystytä tekemään.

Käsittely

31.05.2016 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Keskustelu.

Jäsen Hertzbergin puheenvuoron johdosta esittelijä muutti esityslistan
3. kappaleen ("Helsingissä on monipuolinen...") viimeisen virkkeen
kuulumaan seuraavasti: "Ruotsinkielisessä perusopetuksessa on yksi
yksityinen koulu."

Hyväksyttiin esittelijän muutettu ehdotus.

Esittelijä

opetustoimen johtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Outi Salo, linjanjohtaja, puhelin: 310 86774
outi.salo(a)hel.fi

Tietokeskus 30.5.2016

HEL 2016-001969 T 00 00 03

Tietokeskuksen lausunto eriarvoisuuden torjumisesta (Vihreiden ryhmäaloite)

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Eriarvoistumiseen puuttuminen ja toimenpiteiden kohdentaminen edellyttää luotettavaa ja hyvää tietopohjaa ja asiantuntevia tulkintoja. Tietokeskus on useita vuosia tuottanut tietoa asuinalueiden eriytymiskehityksestä ja viime vuosina myös eri väestöryhmien väliset terveys- ja hyvinvointierot ovat nousseet raportoitavan tiedon joukkoon.

Tietokeskuksen tulevien vuosien tilasto- ja tutkimusohjelman yhtenä strategisena painopistealueena on eri väestöryhmien hyvinvointierojen seuranta, joka on osa kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen laakisääteistä kokonaisuutta. Työ, koulutus, sosiaaliset suhteet, asuminen, palvelut ja tulonsiirrot luovat mahdollisuuksia ihmisarvoiselle elämälle.

Helsingiläisten yleinen tulotaso on muun maan tulotasoa korkeampi, mutta väestöryhmien välillä on havaittavissa eroja. Tuloerojen tarkastelu väestöryhmittäin ja alueittain tuo näkyväksi sosioekonomisia eroja ja yhtäläisyyksiä sekä köyhyys- ja syrjäytymisriskejä. Pienituloisissa perheissä asuvien lasten osuus on korkeampi kuin muualla maassa ja lisäksi joka neljäs lapsi asuu yksinhuoltajaperheessä. Myös työttömien ja erityisesti pitkäaikaistyöttömien määrä on kasvanut Helsingissä, mikä välillisesti voi vaikuttaa lasten eriarvoistumiseen.

Tulevina vuosina tietokeskuksessa tuottaa tietoa lasten ja nuorten hyvinvoinnin eri ulottuvuuksista kohdennetuilla tilasto- ja tutkimushankkeilla. Nuorten hyvinvoinnista on jo julkaistu laaja hyvinvointikertomus verkkosivusto ja lasten hyvinvoinnin osalta uusia hyvinvoinnin tietosisältöjä ja seurantaindikaattoreita suunnitellaan tällä hetkellä tietokeskuksen johtamana usean viraston yhteistyönä. Tietokeskus on tiiviisti mukana nuorten ohjaus- ja palveluverkostossa sekä välillisesti mukana tiedontuottajana myös lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmatyössä.

Tietokeskus ottaa kokeiluluontoisesti käyttöönsä sähköisen hyvinvointikertomuksen syksyllä 2016. Välineeseen on mahdollista valita eriarvoistumista kuvaavia indikaattoreita lasten ja nuorten osalta. Tietosisältöä suunnitellaan syksyn aikana tietokeskuksen johtamana usean viraston yhteistyönä. Tavoitteena on, että tuotetun indikaattoritiedon avulla operatiivisessa toiminnassa nykyistä paremmin pystytään asettamaan tietoon perustuvia tavoitteita lasten ja nuorten eriarvoistumisen vähentämiseksi.

Tietokeskus on yhteistyössä opetusviraston kanssa tänä keväänä toteuttanut koulujen PD-indikaattorien (positiivinen diskriminaatio) päivityslaskelmat. Valmistelun ohessa on huomattu, että koulujen oppimistuloksiin ja koulujen tilaan liittyvien tietovarantojen keräämistä tulisi kehittää ja säännöllistää, jotta erilaisten toimenpiteiden vaikuttavuutta ja yleisiä kehityssuuntia voitaisiin arvioida nykyistä paremmin. Yleisem-

minkin lapsiin ja kouluihin liittyvien tietovarantojen kehittäminen on erittäin tärkeä osa lasten eriarvoisuuden torjuntaa.

Lasten eriarvoisuuden tilanteen tarkastelu ei ole mahdollista ilman laadukkaita ja säännöllisesti päivitettäviä tietovarantoja ja tutkimusta. Tietoon perustuva johtaminen on tietokeskuksen toiminnan ytimessä ja voimme siten tukea tätä tärkeää työtä.

Lisätiedot

Timo Cantell, johtaja, puhelin: Puh nro 09 310 73362
timo.cantell(a)hel.fi

Liikuntalautakunta 26.05.2016 § 82

HEL 2016-001969 T 00 00 03

Lausunto

Liikuntalautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle Vihreän valtuustoryhmän ryhmäaloitteesta alueiden eriarvoisuuden torjumisesta:

Lasten harrastamisella on monenlaisia myönteisiä hyvinvointivaikutuksia, ja etenkin liikuntaharrastusten avulla on mahdollisuus tarjota lapsille ja nuorille sellaisia kokemuksia, jotka tukevat heidän tervettä kasvuun ja kehitystään (mm. Pirnes & Tiihonen, 2010). Liikuntavirasto on pyrkinyt toteuttamaan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaista tavoitetta, jonka mukaan jokaisella helsinkiläisellä lapsella ja nuorella tulee olla mahdollisuus yhteen harrastukseen.

Helsingin eri alueiden eriarvoistumiseen liittyvät riskit on tiedostettu liikuntavirastossa, ja tämä kehityssuunta on pyritty huomioimaan palveluiden suunnittelussa jo useamman vuoden ajan. Liikunnan harrastamattomuus näkyy Helsingissä erityisesti itäisessä Helsingissä ja Pasilassa. Näillä alueilla yli viidennes 20 vuotta täyttäneistä ei harrastanut vapaa-ajallaan liikuntaa. Mellunkylässä liikuntaa harrastamattomien osuus on THL:n tuottaman kyselyn mukaan 28 prosenttia ja Pasilassa 24 prosenttia (Helsingin Tietokeskus 2016). Kouluterveyskyselyn (2013) perusteella puolestaan tiedetään, että fyysisen aktiivisuuden suositukset täyttyvät kaikkein heikoiten idän ja koillisen alueella.

Liikuntatoimi on rakentanut viime vuosikymmeninä vetovoimisia liikuntapaikkoja ja tukenut muita liikuntahankkeita erityisesti itäisessä Helsingissä, jossa liikuntaa harrastetaan suhteessa vähemmän kuin muualla Helsingissä. Merkittävimpiä näistä liikuntapaikoista ovat Liikuntamyly, Kivikon liikuntapuisto, Kivikon hiihtohalli, Kontulan liikuntapuiston tekojääkenttä, Pallomyllyn palloiluhalli, Vuosaaren liikuntapuisto, Aurinko-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

lahden uimaranta, Vuosaaren jäähalli ja Arena Centerin Myllypuron salibandyhalli sekä lähiliikuntapaikat ja ulkokuntoilulaitteet.

Liikuntavirasto seuraa sekä valtakunnallisia että kaupunkikohtaisia lasten ja nuorten hyvinvoinnin tietolähteitä, ja pyrkii tavoittamaan palveluillaan juuri heikoimmassa asemassa olevat kuntalaiset sekä ne, jotka eivät vielä hyödynnä liikuntapalveluja terveytensä ja hyvinvointinsa edistämiseksi. Tästä syystä etenkin eri alueiden matalan kynnyksen liikuntapalvelutarjontaa on haluttu kehittää. Palveluohjausta eri hallintokuntien välillä pyritään jatkuvasti kehittämään muun muassa erillisten hankerahoitusten turvin, jotta erityistä tukea tarvitsevat perheet tai muut lasten kanssa toimivat tahot tulisivat tietoisiksi liikuntaviraston palveluista.

Vuoden 2012 syksyllä liikuntavirasto aloitti yhdessä opetustoimen kanssa valtakunnallisen Liikkuva koulu – ohjelman jalkauttamisen helsinkiläisiin peruskouluihin. Ohjelman avulla on tavoitettu lähes kaikki helsinkiläiset koululaiset alueesta tai oppilaiden taustoista riippumatta. Tällä hetkellä Liikkuva koulu on osa nykyisen hallitusohjelman kärkihanketta ”Liikuntaa tunti päivässä”. Liikuntaviraston sitovana talousarvio tavoitteena vuodelle 2016 on, että 85 prosenttia sekä suomen- että ruotsinkielisistä perusopetuksen kouluista ovat Liikkuvia kouluja.

Fyysisesti aktiivisempaa ja viihtyisämpää koulupäivää tukevat myös liikuntaviraston omat lapsille ja nuorille suunnatut matalan kynnyksen liikuntapalvelumallit (EasySport ja FunAction). Palveluiden kehittäminen aloitettiin niin kutsutuilta positiivisen diskriminaation alueilta, joista etenkin EasySport on laajentunut kattamaan kokonaisvaltaisemmin myös muita Helsingin alueita. Kevään 2016 aikana toimintaan osallistuville lapsille on toteutettu kysely, jonka avulla on haluttu selvittää muun muassa toiminnassa ilmeneviä alueellisia eroavaisuuksia. Vastauksia saatiin yhteensä 515, ja niistä ilmeni, että EasySport-liikuntaan osallistuvien lasten perheissä puhutaan yhteensä 42 eri kieltä. Vastaajista 65 prosenttia oli sellaisia, joiden kodissa puhutaan ainoastaan suomen kieltä. Osallistujista yli puolet (51 %) ei harrasta liikuntaa urheiluseurassa. Kaikista vastanneista 45 prosenttia ilmoitti, että EasySport-toiminnan myötä hengästyttävän liikunnan määrä on lisääntynyt heidän arjessaan. Tarve alueellisesti kohdennettuun toimintaan on kyselynkin perusteella ilmeinen, sillä ryhmäkoot olivat suurimmat idän alueella järjestettävissä ryhmissä. Samalla alueella oli myös eniten niitä (24%), joka ilmoittivat, etteivät harrasta EasySport-liikunnan lisäksi mitään muuta. Itä oli myös alueista monikielisin; 63 prosenttia somalian kieltä ja 43 prosenttia arabian kieltä puhuvista vastaajista tuli tältä alueelta.

FunAction-toiminta on yläkouluikäisille nuorille suunnattu edullinen ja monipuolinen harrasteliikuntapalvelu. Toiminta on keskittynyt pääsään-

töisesti idän alueelle, mutta lähiöprojektin myöntämän kahden vuoden mittaisen hankerahoituksen turvin FunAction – toimintamallia tullaan kuluvan vuoden aikana laajentamaan yhdessä nuorisosaiaikeskuksen kanssa lännen - ja erityisesti Malminkartanon, Kannelmäen, Haagan ja Pitäjänmäen alueelle. Lisäksi liikuntavirastossa on tarkoituksena lähteä kehittämään yhdessä kouluterveydenhuollon ja opetustoimen kanssa Liikunnan ja kansanterveyden edistämissätiön mallintamaa ”Personal trainer-toimintamallia”, jonka tarkoituksena on tarjota henkilökohtaista ja/tai ryhmämuotoista ohjausta ja liikuntapalvelua niille kahdeksaluokkalaisille oppilaille, jotka saavat koulujen Move – mittauksista (fyysisen toimintakyvyn seuranta) huolta herättävän tuloksen. Pilotit mallin kehittämiseksi käynnistyvät kuluvan vuoden syksyllä, ja kehittämistyössä tullaan hyödyntämään jo alustavasti testattua yksilöllistä nuorten liikuntaneuvontaa. Pilottivaiheen kehittäminen tapahtuu aluehallintaviraston myöntämän hankerahan turvin.

Nuorisotutkimusverkoston tuoreimman nuorisobarometrin (2016) mukaan 15 – 29 –vuotiaista nuorista joka kolmas on jättänyt harrastuksen aloittamisen rahapulan takia. Helena Huhdan (Nuorisotutkimusseura 2015) tutkimuksen mukaan työttömän nuoren kaikki aika on vapaa-aikaa, jolloin myös sosiaaliset ja yhteiskunnalliset kiinnikkeet säilyvät tai katkeavat. Vapaa-ajalla siis joko selviydytään tai syrjäydytään. Liikuntaviraston NYT-liikuntahankkeen tavoitteena onkin tarjota toiminta- ja työkykyä lisäävää liikuntaa työttömille 17–29-vuotiaille helsinkiläisille. Alueellisesti kattava viikoittainen liikuntalajitarjotin tarjoaa eri lajien harrastusmahdollisuuksia ja Jump in –liikuntaneuvonta henkilökohtaista ohjausta. Asiakaskyselyihin vastanneista Nyt-liikunnan asiakkaista noin 31 prosenttia oli ilman työ- tai koulutuspaikkaa, noin 41 prosenttia opiskeli ja noin 28 prosenttia oli työelämässä. Vastanneista kolmannes ei harrastanut liikuntaa lainkaan ennen NYT-liikuntaan osallistumista.

Alueellisesti kohdennetuista hankkeista liikuntavirasto aloittaa syksyllä 2016 erillismäärärahan turvin myös Aktiivista arkea lähiöissä – hankkeen, joka kohdentuu Itä-Helsingin kahteen lähiöön, Jakomäkeen ja Myllypuroon. Hankkeen keskeisenä tavoitteena on löytää hyvinvointia aktiivisesta arjesta ja yhteisöllisestä tekemisestä sekä vaikuttaa positiivisesti terveyskäyttäytymiseen osallisuuden ja aktiivisen osallistumisen keinoin. Hanketta kohdennetaan erityisesti aktiivisesta toiminnasta syrjäytyneeseen tai muuten passiiviseen aikuisväestöön sekä lapsiperheisiin, joiden taustalla voi olla mm. vähävaraisuutta, pitkäaikaistyöttömyyttä tai yksinhuoltajuutta.

Kaupunginhallituksen myöntämällä erillismäärärahalla liikuntavirastossa lähdetään kehittämään toimintamallia, jonka avulla pyritään tavoittamaan niin turvapaikanhakijoina juuri Suomeen saapuneet kuin jo pi-

12.09.2016

Kj/1

dempään Suomessa asuneet maahanmuuttajat ja monikulttuurisen taustan omaavat kaupunkilaiset.

Kohdennetuista erillishankkeista voitaneen vielä mainita hanke, jonka tavoitteena on tarjota liikuntatoimintaa maahanmuuttajataustaisille naisille ja perheen äideille, joilla on esimerkiksi riittämättömän kielitaidon tai mahdollisesti myös luku- ja kirjoitustaidottomuuden vuoksi haasteellista löytää tietoa ja palveluja terveydestä ja liikunnasta. Liikuntaryhmät kohdentuvat alueille, jossa asuu paljon maahanmuuttajia kuten Itä-Helsinkiin.

Monien kehittämishankkeiden lisäksi erityistä tukea tarvitsevien lasten tarpeet on pyritty huomioimaan liikuntaviraston omassa toiminnassa mm. matalan kynnyksen liikuntaryhmiä järjestämällä sekä suunnittelemalla loma-ajan toiminta sellaiseksi, että kaikilla lapsilla olisi mahdollisuus osallistua ryhmiin omien valmiuksiensa mukaan. Lisäksi liikuntavirasto tukee ja tekee yhteistyötä vammaisjärjestöjen liikuntatoiminnan järjestämisessä. Järjestöt tavoittavat omalta osaltaan juuri haasteellisemmassa asemassa olevat kuntalaiset.

Liikuntaolosuhteiden kehittämisessä erityisenä painopisteenä ovat Helsingin lukuisat lähiliikuntapaikat, jotka sijoittuvat kaupungin eri alueille vähentäen alueiden välistä eriarvoisuutta. Lähiliikuntapaikkojen tavoitteena on madaltaa kaupunkilaisten liikunnan harrastamisen kynnystä ja innostaa alueiden asukkaita liikkumaan omatoimisesti ja ympäri vuoden. Liikuntavirasto on käynnistänyt lähiliikuntapaikoissa uutena palvelumuotona kaikille helsinkiläisille suunnatun maksuttoman Liv-ulkotreenin. Uudelle matalan kynnyksen palvelumuodolle on ollut selvä tarve, ja se on tavoittanut nopeasti laajan asiakaskunnan.

Esittelijä

osastopäällikkö
Tarja Loikkanen-Jormakka

Lisätiedot

Tarja Loikkanen-Jormakka, osastopäällikkö, puhelin: 310 87500
tarja.loikkanen(a)hel.fi

Varhaiskasvatuslautakunta 24.05.2016 § 85

HEL 2016-001969 T 00 00 03

Lausunto

Varhaiskasvatuslautakunta antoi seuraavan lausunnon Vihreän valtuustoryhmän ryhmäaloitteesta alueiden eriarvoisuuden torjumisesta:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Eriarvoisuuden torjunta on tärkeä aihe varhaiskasvatuksen toiminnassa. Kaikkia koskevat yhdenvertaiset varhaiskasvatuspalvelut osana oppimisen polkua tasaavat lasten erilaisista lähtökohdista johtuvia eroja ja takaavat kaikille yhtäläiset mahdollisuudet osallistua koulutetun henkilöstön järjestämään varhaiskasvatustoimintaan.

Varhaiskasvatusvirastossa positiivisen diskriminaation määräraha vuonna 2016 on 950 000 euroa. Määrärahalla on lisätty hoito- ja kasvatushenkilöstön määrää, lastentarhanopettajien osuutta hoito- ja kasvatushenkilöstöstä sekä palkattu lisää erityislastentarhanopettajia erityisesti niillä asuinalueilla, joilla on nähtävissä lasten kasvuun liittyviä riskitekijöitä. Varhaiskasvatuslautakunta pitää tärkeänä, että positiivisen diskriminaation määräraha pidetään jatkossa vähintään vuoden 2016 tasolla. Vaikutus on suurinta panostettaessa varhaisiin vuosiin.

Varhaiskasvatuksessa puututaan tehokkaasti erilaisin tukitoimin kasvun, kehityksen ja oppimisen haasteisiin sekä ennaltaehkäistään erilaisista riskitekijöistä johtuvia ongelmia. Erityisen tuen resursseja kohdennetaan alueittain eniten tukea tarvitseville lapsille ja tiivis yhteistyö neuvolan ja muiden lapsiperheiden palvelujen kanssa auttaa kartoittamaan lasten tuen tarpeita. Erityisesti varhaiskasvatuksen, huoltajien ja neuvolan yhteinen Hyve4-malli ja siihen liittyvä tiedonsiirto päiväkodin ja neuvolan välillä tuottaa paljon lapsen kasvuun ja kehitykseen liittyvää tärkeää tietoa ja auttaa kohdentamaan erilaisia tukitoimia.

Erityistä huomiota on kiinnitetty eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten suomen kielen oppimiseen. Varhaiskasvatusalueilla työskentelee suomi toisena kielenä -lastentarhanopettajia, jotka toimivat alueille konsulttoivina työntekijöinä sekä arvioivat ja kehittävät kielitaidon parantamiseen tähtääviä toimintamalleja. Ota koppi! -hankkeessa on yhteistyössä neuvolan ja perusopetuksen kanssa kehitelty toiminnallisia menetelmiä lasten suomen kielen osaamisen kehittämiseksi. Ota koppi! -ohjelmassa on kiinnitetty erityistä huomiota myös siihen, että lasten kotona puhutun kielen osaamista tuetaan yhteistyössä huoltajien kanssa.

Helsingin varhaiskasvatuksessa on lähdetty kehittämään kumppanuuteen perustuvia toimintamalleja, joilla edistetään varhaiskasvatuksen sisältöjen monipuolista toteutumista kaupungin eri osissa. Yhteistyössä kulttuurikeskuksen kanssa on palkattu työttömiä taiteilijoita päiväkoodeissa tapahtuvaan taidekasvatustyöhön alueilla, joiden sosio-ekonominen tilanne on keskivertoa heikompi ja joissa taiteen saavutettavuus on heikko. Toimintamalli otettiin käyttöön vuonna 2015 ja sitä tullaan jatkamaan vuosina 2016 ja 2017. Yhteistyössä nykytaiteen museo Kiasman kanssa on järjestetty taidekasvatustyöpajoja eri puolilla kaupunkia sekä järjestetty henkilöstön täydennyskoulutusta. Kaupunginor-

kesterin kanssa on mahdollistettu esiopetuksessa olevien lasten osallistuminen kaupunginorkesterin konserttiin.

Varhaiskasvatuksella ja esiopetuksella on tärkeä rooli kaikkien lasten yhtäläisten oppimisedellytysten turvaamisessa. Esiopetuksesta perusopetukseen siirryttäessä nivelvaiheen yhteistyö opetustoimen kanssa on tärkeää sujuvan koulun aloittamisen varmistamiseksi. Varhaiskasvatuksen ja opetustoimen yhteistyössä on kehitetty kouluun siirtymisen prosesseja siten, että kaikkien lasten tarpeet tulevat huomioituksi.

Varhaiskasvatuslautakunta pitää tärkeänä, että varhaiskasvatuksen toimintamalleja kehitetään edelleen myös eriarvoisuuden torjumisen näkökulmasta. Keinojen vaikuttavuuden seuranta voidaan kehittää osana lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan liittyvää yhteistyötä. Kun puhutaan lapsista, toiminnan vaikuttavuutta ei mitata siten, että asiat punnittaisiin mittarein. Lapsen kehitys ja oppiminen käydään vanhempien kanssa läpi vuosittain. Tarvittaessa mukana on asiantuntijoita.

Virasto tekee aktiivisesti yhteistyötä yliopiston kanssa. Alkamassa on arviointihanke, josta saatavaa tietoa käytetään hyväksi toiminnan kehittämisessä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Eriarvoisuuden torjumisella on suoria vaikutuksia terveyteen ja hyvinvointiin sekä lasten mahdollisuuteen osallistua tasa-arvoiseen koulutukseen. Yhdenvertaisten varhaiskasvatuspalvelut Helsingin eri alueilla ehkäisevät osaltaan lasten ja lapsiperheiden eriarvoistumista ja tasaa- vat lasten erilaisista lähtökohdista johtuvia eroja. Laadukas varhaiskasvatus edistää lasten sosiaalista, alueellista ja kulttuurista tasa-arvoa.

Käsittely

24.05.2016 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijä muutti ehdotustaan niin, että toisen kappaleen loppuun lisätään seuraava lause: Vaikutus on suurinta panostettaessa varhaisiin vuosiin.

Lisäksi lausunnon loppuun lisätään seuraavat virkkeet: Kun puhutaan lapsista, toiminnan vaikuttavuutta ei mitata siten, että asiat punnittaisiin mittarein. Lapsen kehitys ja oppiminen käydään vanhempien kanssa läpi vuosittain. Tarvittaessa mukana on asiantuntijoita.

Virasto tekee aktiivisesti yhteistyötä yliopiston kanssa. Alkamassa on arviointihanke, josta saatavaa tietoa käytetään hyväksi toiminnan kehittämisessä.

Vastaehdotus:

Aleksi Niskanen: Vastaehdotus: Lisäys kohtaan 2 ensimmäisen lauseeseen perään: Eriarvoisuuden torjunnassa täytyy kohdella huonossa asemassa/syrjäytymisvaarassa olevia lapsia sekä kantasuomalaisia, että maahanmuuttajataustaisia lapsia tasavertaisesti. Positiivisen diskriminaation määrärahoista ei saa tulla ohituskaistaa maahanmuuttajalapsille kantasuomalaisten lasten kustannuksella.

Aleksi Niskasen vastaehdotus raukesi kannattamattomana.

17.05.2016 Pöydälle

Esittelijä

varhaiskasvatusjohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Mikko Mäkelä, kehittämisspäällikkö, puhelin: 310 24378
mikko.makela(a)hel.fi

Nuorisolautakunta 12.05.2016 § 65

HEL 2016-001969 T 00 00 03

Lausunto

Nuorisolautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon.

Nuorisoasiainkeskus pitää alueiden eriarvoisuuden torjumista tärkeänä tavoitteena. Nuorisoasiainkeskuksen uutta suuntaa valittaessa strategisesti keskeisenä painopisteenä on ollut nimenomaan alueellisen eriarvoisuuden torjuminen ja alueiden omaleimaisuuden kehittäminen. Yksi nuorisoasiainkeskuksen keskeisistä toimintaperiaatteista on, että ”tehdään enemmän siellä ja niiden kanssa, jotka tarvitsevat enemmän”. Tämä edellyttää panostusta alueisiin, joissa lasten ja nuorten riski syrjäytyä on suurempi. Nuorisoasiainkeskuksen toiminnassa keskeistä on ollut myös hyvä ja toimiva kumppanuus muiden lasten ja nuorten kanssa työtä tekevien tahojen kanssa.

Nuorisoasiainkeskuksessa tiedostetaan se, että nuorten tarpeet vaihtelevat alueittain Helsingissä. Alueiden eriarvoistumisen torjumiseksi tarvitaan luotettavaa, monipuolista ja ajantasaista tietoa alueista ja niiden asukkaista, erityispiirteistä ja elinolosuhteista. Tähän haasteeseen vastataan muun muassa nuorten hyvinvointikertomuksessa, johon on kerätty avoimen tiedon periaatteella niin tutkimus- ja tilastotietoa kuin nuorten ja toimijoiden kokemuksia. Taustalla on ajatus, että erilaista tietoa yhdistämällä voidaan saada luotettavampaa tietoa hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä. Monipuolisen tiedon ja indikaattoreiden pohjalta

12.09.2016

Kj/1

voidaan seurata alueiden ja tilanteiden kehittymistä sekä ohjata resursseja enemmän tarvitseville nuorille ja alueille.

Nuorisoasiainkeskus katsoo, että alueiden eriarvoisuuden torjumiseksi hallintokuntien välinen yhteistyö on välttämättömyys. Nuorten syrjäytymisen ehkäisytyössä toimitaan usein ns. harmaalla vyöhykkeellä, jossa asiakkuus ei ole selkeästi minkään hallintokunnan oma tehtävä. Osamista ja resursointia yhdistämällä voidaan päästä parempaan lopputulokseen ja tarjota ehkäisevää tukea niillä alueilla ja niille nuorille, jotka mahdollisesti jäisivät ilman palveluita.

Nuorisoasiainkeskus huomioi alueiden erilaiset tarpeet myös henkilöstösuunnittelussa. Parhaillaan nuorisoasiainkeskuksessa kootaan ajantasaista tietoa alueellisista palvelutarpeista ja tarvittavista henkilöstömääristä pitkän tähtäimen henkilöstösuunnittelua varten. Tarkoituksena on suunnata lisää resursseja alueille, joissa tarve on suurin.

Nuorisotyön tehtävä on turvata kaikille nuorille tasavertaiset mahdollisuudet tehdä ja olla, asuinalueestaan riippumatta. Nuorisoasiainkeskuksen uudistuksen myötä on alueellista kehittämistä lisätty, joka tarkoittaa muun muassa alueellisten yksiköiden vastuuta sen huolehtimisesta, että nuorten mahdollisuudet toteutuvat omalla alueella. Näitä mahdollisuuksia ovat;

- mahdollisuus muodostaa kaverisuhteita,
- mahdollisuus toimia toisten hyväksi ja vaikuttaa ympäristöönsä,
- mahdollisuus kokea ja toteuttaa kulttuuria,
- mahdollisuus liikuntaan,
- mahdollisuus viettää aikaa muiden nuorten kanssa paikoissa, joihin nuoret ovat tervetulleita,
- mahdollisuus saada apua ja tukea,
- mahdollisuus oppia uutta ja vahvistaa omia taitojaan.

Nuorisotyössä alueellista yhteistyötä, paikallisia kokeiluja ja alueille jalkautumista lisätään. Alueellisissa nuorisotyön yksiköissä kehitetään alueen tarpeiden pohjalta työtapoja ja tarjotaan tukea tarvitseville nuorille aiempaa enemmän mahdollisuuksia saada yksilöllistä ohjausta ja apua erilaisissa elämäntilanteissa. Maahanmuuttajiin suunnattu työ on nostettu yhdeksi erityiseksi kärkihankkeeksi.

Yksi tapa vaikuttaa alueiden eriarvoistumisen torjuntaan, on lisätä asukkaiden osallistumismahdollisuuksia oman asuinalueensa kehittämiseen ja parantamiseen. Nuorisoasiainkeskuksessa tätä on kehitetty soveltamalla osallistavan budjetoinnin mallia Ruutibudjettia (RuBu). Ruutibudjetissa nuoret ovat kumppaneina kehittämässä alueiden palveluita nuorille ja tekemässä aloitteita alueiden parantamiseksi.

Alueellisen eriarvoistumisen kehityksen torjumiseksi tehdään nuorisoasiainkeskuksessa kohdennettua nuorisotyötä. Kohdennetulla nuorisotyöllä tarkoitetaan yksilöiden ja ryhmien kanssa tehtävää syrjäytymisen ehkäisyyn ja sosiaaliseen vahvistamiseen tähtäävää työtä, jota tehdään yhdessä muiden kanssa. Kyse on työn tarveperustaisesta kohdentamisesta sinne, missä tuen tarvetta on enemmän. Työtä tehdään ehkäisevästä näkökulmasta, jossa nuoria ohjataan ja tuetaan vaiheessa, jolloin vaihtoehtoja ja mahdollisuuksia on vielä runsaasti ja nuorisotyöllinen lähestyminen on perusteltua.

Esimerkkejä kohdennetusta nuorisotyön työmuodoista Helsingissä ovat sosiaali- ja terveystieteiden kanssa yhteisesti toteutettava Luotsi-toiminta sekä opetusviraston kanssa yhteistyössä tehtävä Kaikki Käy Koulua – hanke. Kohdennettuja nuorisotyön hankkeita järjestetään myös paikallisesti nuorisotyöyksiköiden ja eri tahojen kanssa yhteistyössä alueen tarpeiden perusteella, esimerkiksi alueen koulun ja oppilashuollon kanssa yhdessä suunnitellen tai alueella toimivan järjestön kanssa yhdessä toteuttaen.

Luotsi-toiminta on nuorisoasiainkeskuksen ja sosiaali- ja terveystieteiden monihallintokuntainen malli, joka palvelee yläkouluikäisiä koko Helsingin alueella. Sen tavoitteena on hyvinvoiva nuori ja syrjäytymisen ehkäiseminen. Luotsi-toiminta mahdollistaa nuorille ehkäisevästä näkökulmasta yksilöllisiä tarpeita vastaavaa tukea, myönteisiä kokemuksia ja vapaamuotoisia tilanteita kokea hyväksyntää. Nuorilla rakennetaan henkilökohtainen tukiohjelma, jossa nuoren kykyjä, taitoja, sosiaalista kompetenssia ja osallisuutta vahvistetaan nuoren omista lähtökohdista. Tukea viedään nuoren arkeen ja toimintaa tehdään nuoren lähiympäristössä.

Kaikki käy koulua -hankkeessa viedään ryhmämuotoista tukea kouluympäristöön. Työmallissa muodostettavat kasvuryhmät on sisällytetty koulun opetussuunnitelmaan valinnaisaineena. Kasvuryhmissä autetaan nuorta tunnistamaan koulunkäynnin ja elämän pulmakohdat, omat voimavarat ja vahvuudet ja etsitään yhdessä vaihtoehtoja parempaan. Toimintaa suunnitetaan opetusviraston ja nuorisoasiainkeskuksen yhteistyönä alueilla ja kouluissa ilmenneiden tarpeiden pohjalta eniten tarvitseville alueille.

Nuorisoasiainkeskuksessa pidetään tärkeänä, että myös tulevan johtamisjärjestelmän muutoksen ja toimialamuutoksen jälkeen yhteistyön mahdollisuudet säilyvät ja tekemisen tapoja ja sujuvuutta kehitetään edelleen. Tärkeää on myös panostaa riittävästi resursseja ehkäisevän työn ja varhaisen tuen yhteisille rajapinnoille, josta usein kärsivät peruspalveluiden järjestämisen resurssipaineessa.

Esittelijä

12.09.2016

Kj/1

osastopäällikkö
Mikko Vatka

Lisätiedot

Tiina Nurmi, nuorisosihteeri, puhelin: 310 89121
tiina.nurmi(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 10.05.2016 § 170

HEL 2016-001969 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkisuunnittelulautakunta antoi lausunnon kaupunginhallitukselle:

Vihreiden ryhmäaloite alueiden eriarvoisuuden torjumisesta esittää, että talousarvion 2017 esittelyyn mennessä selvitetään tehokkaimmat tavat torjua lasten eriarvoistumista Helsingin eri alueilla. Keinoja tulisi selvittää opetustoimessa ja varhaiskasvatuksessa, mutta myös liikuntatoimessa, nuorisotoimessa, rakennusvirastossa ja muutoin kaupungin toiminnassa. Asia voitaisiin selvittää opetus- ja varhaiskasvatusviraston yhteistyössä, kuullen alan tutkijoita ja muita virastoja. Myös keinojen vaikuttavuuden seuranta on syytä suunnitella. Kaupunkisuunnittelulla on roolinsa, mutta se on liian hidasvaikutteista toimiakseen pääasiallisena keinona.

Kaupunginosien tasapainoinen ja hallittu kehittäminen on kaupunkisuunnittelun keskeisiä tavoitteita. Kaupunkisuunnittelulla ja kaavoituksella luodaan mm. edellytyksiä asuntopolitiikalle, jolla vaikutetaan väestöryhmien alueelliseen sijoittumiseen, pyritään tasaamaan alueellisia eroja sekä tätä kautta ehkäistään asuinalueiden epätasapainoista kehitystä. Alueiden eriarvoisuuden ehkäisemiseksi kehittämistoimenpiteitä ja investointeja tulee kohdistaa entistä koordinoitummin ja samanaikaisesti. Toteuttamalla täydennysrakentamishankkeiden yhteydessä julkisten alueiden parantamista, palvelutilojen monipuolistamista sekä toiminnallista ja sosiaalista kehittämistä luodaan hyvät edellytykset eriarvoisuuden ennalta ehkäisylle. Muun muassa laadukkaat puistoalueet ja julkiset tilat, turvallinen arkiympäristö sekä hyvät liikuntamahdollisuudet yhdessä hallintamuotojakaumaltaan monipuolisen asuntorakentamisen kanssa edistävät alueiden positiivista kierrettä. Kaupunkisuunnitteluvirasto sekä Helsingin lähiöprojekti yhteistyössä muiden virastojen kanssa edistävät erilaisten parantamistoimenpiteiden yhteensovittamista täydennyskaavoitushankkeissa. Tästä hyvänä esimerkkinä on Meri-Rastilassa vuonna 2014 käynnistynyt laajamittainen alueen kaavoitukseen ja julkisen ympäristön parantamiseen tähtäävä kaupunki-uudistus-työ.

Asuinalue koostuu kodin välittömästä ympäristöstä, jossa liikutaan päivittäin. Oman asuinalueen turvallisuus on yksi tärkeimmistä koetun turvallisuuden osa-alueista, ja sen turvallisuus on keskeinen asia arjen viihtyvyyden ja alueellisen eriarvoisuuden kannalta. Helsingin tietokeskuksen vuonna 2015 toteuttaman turvallisuustutkimuksen mukaan turvattomuuden kokemukset ovat pysyneet asuinalueilla pitkälti entisellä tasollaan, mutta myös positiivista kehitystä on nähtävissä. Esimerkiksi Myllypurossa ja Jakomäessä turvattomuuden kokemusten määrä on vähentynyt vuoden 2009 mittaustilanteesta. Kummallakin alueella on tehty määrätietoista kehittämistyötä alueen täydennysrakentamisen, julkisen ympäristön parantamisen sekä syrjäytymisen ennalta ehkäisyn osalta. Voidaan katsoa, että Myllypuron laaja-alainen kaupunki uudistus sekä Jakomäen alueen koordinoitu kehittäminen ovat olleet tärkeä tekijä myös turvattomuuden kokemusten vähenemiseen.

Asemanseudut, ostoskeskukset sekä puistot ovat keskeisiä asuin ympäristöjen julkisia ja kaupallisia keskittyviä, joiden laatu tasolla on vaikutusta asuinalueiden eriarvoisuuteen ja asukkaiden kokemuksiin omasta arkiympäristöstään. Kehittämisen nykyisenä haasteena on etenkin toimijoiden laaja kirjo, omistajarakenteen sirpaleisuus sekä osin toisistaan eriävät intressit. Asemanseutuja ja ostareita tulee kehittää voimallisemmin yhdessä kaupungin eri hallintokuntien, valtion ja paikallisten toimijoiden kanssa. Parantamalla asemanseutujen ja muiden liikenteen solmukohtien laatutasoa edistetään eri kulkutapojen hyvää saavutettavuutta, lisätään ihmisten liikkumista omassa arkiympäristönsään sekä vahvistetaan paikallisten palveluiden edellytyksiä. Yhdessä kaupunkirakenteen tiivistämistavoitteen kanssa asuinalueet kytkeytyvät rakenteellisesti paremmin toisiinsa, jolloin todennäköisyys myös sosioekonomisten ongelmien kasaantumisesta perifeerisiin alueisiin on epätodennäköisempää.

Helsingin kaupungin lähiöprojekti on kumppanuutta ja asukasosallisuutta korostava kaupungin eri hallintokuntien yhteistyöprojekti, joka toimii koko esikaupunkivyöhykkeellä. Projekti tukee kaupungin strategian ja tavoitteiden toteuttamista. Lähiöprojektin tehtävänä on kiinnittää huomiota alueiden eriarvoisuuden torjumiseen. Toimintakauden 2016-2017 yhtenä päätavoitteena on lasten ja nuorten syrjäytymisen ennaltaehkäisy. Projekti tekee yhteistyötä muun muassa rakennusviraston ja liikuntaviraston kanssa yleisten alueiden kehittämiseksi ja monipuolistamiseksi sekä kehittää syrjäytymisen ehkäisyyn keskittyviä alueellisia toimintamalleja yhdessä palveluhallintokuntien, kuten nuorisoasiainkeskuksen, kulttuurikeskuksen ja sosiaali- ja terveystieteiden kanssa. Esimerkiksi liikuntaviraston ja nuorisoasiainkeskuksen kanssa toteutettavassa lännen liikuntaprojektissa parannetaan lasten ja nuorten liikuntamahdollisuuksia Malminkartanon, Kannelmäen ja Pohjois-Haagan

alueilla. Lähtökohtana on matalan kynnyksen toiminta ja syrjäytymisen ennalta ehkäisy liikunnan ja yhdessä tekemisen keinoin.

Lähiöprojekti osallistuu myös kaupungin lähiörahaston käytön tukemiseen yhdessä kaupunginkanslian kanssa. Lähiörahasto on erillinen investointirahasto, josta rahoitetaan hankkeita, jotka nostavat Helsingin lähiöiden arvostusta parantamalla niiden viihtyvyyttä ja toiminnallisuutta sekä ikääntyvien kaupunkilaisten palvelumahdollisuuksia. Keskeisessä osassa on alueiden eriarvoisuuden torjuminen. Lähiöprojekti tukee hankkeiden valmistelua, hallintokuntien välistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa sekä pyrkii varmistamaan hankkeiden etenemisen.

Alueellisen eriarvoisuuden torjuminen on pitkäjänteistä hallintokuntien ja alueen toimijoiden välistä yhteistyötä. Lähiöprojektilla on tässä työssä tärkeä koordinaattorin, yhteensovittajan ja puolestapuhujan rooli. Projekti tukee kaupungin kustannustehokasta resurssien käyttöä kana-voimalla lähiöalueilta tulevia tarpeita kaupunkitasoiseen keskusteluun, kokoamalla yhteen eri virastojen tarpeita, edesauttamalla yhteistä suunnittelua sekä pilotoimalla ja jalkauttamalla toimintamalleja virastojen toimintaan. Tärkeässä osassa on täydennyskaavoituksen edistäminen ja julkisen ympäristön parantamistoimenpiteiden yhteensovittaminen ja koordinointi.

Käsittely

10.05.2016 Ehdotuksen mukaan

Lautakunta päätti muuttaa asioiden käsittelyjärjestystä siten, että se käsitteli asian Ykp 1 asian Vp 5 jälkeen.

Esittelijä

yleiskaavapäällikkö
Rikhard Manninen

Lisätiedot

Tero Santaoja, lähiöprojektin projektipäällikkö, puhelin: 310 37155
tero.santaoja(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 10.05.2016 § 197

HEL 2016-001969 T 00 00 03

Lausunto

Yleisten töiden lautakunta antoi eriarvoisuuden torjumista koskevasta ryhmäaloitteesta seuraavan lausunnon:

Yleistä rakennusviraston toiminnasta alueiden tasa-arvoisuuden edistämisessä

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Rakennusviraston perustehtävänä on taata toimiva ja turvallinen kaupunkiympäristö Helsinkiin. Kaupunkiympäristön palveluiden järjestämisessä erityisesti ulkoleikkipalvelut sekä jalankulun ja pyöräilyn ympäristöt koskettavat lapsia ja nuoria. Rakennusvirastolla on käytössään useita keinoja pyrkiä mahdollisimman tasapuoliseen alueiden palveluiden järjestämiseen huomioiden mm. alueiden kunto, identiteetti sekä asukkaiden toiveet ja tarpeet. Osa keinoista on nopeavaikutteisia, mutta myös järjestelmällinen, pitkän tähtäimen suunnittelu- ja ohjelmointityö on tärkeä osa alueiden eriarvoistumisen ehkäisemistä. Yleinen taloustilanteen heikko kehitys asettaa kuitenkin haasteita rakennetun ympäristön laadun ja kaupunkiomaisuuden arvon säilymiselle.

Strategisessa suunnittelussa alueiden tasa-arvoisuuden edistämisen keinoja ovat mm. kaupunginlaajuiset palveluiden verkostotarkastelut, tuotteita ja palveluja koskevat linjaukset sekä aluesuunnitelmien laatiminen. Investointien ja ylläpidon ohjelmoinnissa asetetaan painopisteelementtejä ohjaamaan toiminnan resursseja tarpeellisiin kohteisiin. Palveluja arvioidaan ja priorisoidaan jatkuvasti, ja samalla pyritään parantamaan toiminnan tuottavuutta, jotta esimerkiksi ylläpidon laatutason säilyttäminen nykyisellään olisi mahdollista. Asukkaiden palautteita ja tyytyväisyyttä seurataan vuosittain analysoimalla saadut asukaspalautteet sekä teettämällä kyselyitä.

Rakennusvirasto tekee yhteistyötä kaupungin muiden hallintokuntien kanssa, jotta palvelujen kokonaisuus on linjassa eri toimijoiden kesken. Tärkeitä yhteistyökumppaneita alueiden eriarvoistumisen ehkäisyssä lasten näkökulmasta ovat varhaiskasvatusvirasto, liikuntavirasto, opeusvirasto ja lähiöprojekti.

Aluesuunnittelu

Helsingin kaupungin strategiassa on nostettu esiin esikaupunkialueiden ja asuinalueiden vetovoimaisuus asukkaiden ja elinkeinoelämän toimijoiden näkökulmasta. Yhtenä toimenpiteenä tähän ovat yleisten alueiden aluesuunnitelmat, joiden pohjalta parannetaan katujen, virkistysalueiden ja aukoiden laatua, turvallisuutta, siisteyttä ja toimivuutta tiivistävässä kaupunkirakenteessa.

Aluesuunnitelma on rakennusviraston työväline katu- ja viherverkostojen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi tasapuolisesti koko Helsingissä. Sen avulla osaltaan ohjelmoidaan ja suunnitellaan rakennusviraston toimintaa ja taloutta. Aluesuunnitelmassa selvitetään katujen ja viheralueiden ylläpidon, peruskorjauksen ja rakennusviraston tarjoamien palveluiden tavoitetaso, toimenpidetarpeet sekä toimenpiteiden kiireellisyysjärjestys. Suunnittelu tehdään vuorovaikutteisesti alueen asukkaiden ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa. Tarpeita alueen kehittämi-

12.09.2016

Kj/1

seksi kerätään järjestelmällisellä kuntokartoituksella, asukaskyselyillä ja gallupeilla sekä erilaisten työpajojen ja vuorovaikutustilaisuuksien avulla. Esimerkiksi alueen kouluja innostetaan lähtemään mukaan aluesuunnitteluun ja työstämään kehittämissuhteita lasten ja nuorten omasta elinympäristöstä.

Verkostotarkastelut ja linjaukset

Verkostosuunnittelun ja palvelulinjausten avulla pyritään takaamaan tasapuolinen palveluverkosto koko kaupungissa ja myös pitämään palvelujen laatu samana. Palvelulinjaukset laaditaan käyttäjiä kuunnellen, ja esimerkiksi skeittiohjelmassa määritellyt korjattavat ja uudisrakentamiskohteet on kerätty käyttäjien palautteiden perusteella. Verkostotarkastelujen ja aluesuunnittelun avulla pyritään turvaamaan ja havaitsemaan epäkohdat myös palveluihin johtavissa jalankulun ja pyöräilyn reiteissä. Käyttäjien palaute muun muassa ulkoilureittien turvattuuteen ja valaistuksen puutteellisuuteen liittyen voidaan huomioida aluesuunnittelussa esiin nousevien hankkeiden ja hoitotoimenpiteiden täsmentämisen myötä.

Katu- ja viheralueiden ylläpito

Vaikka katu- ja viheralueet laajenevat rakentamisen myötä, uusien alueiden ylläpitoon ei määräraha- ja varaus- tai investointivaroissa ole vastaavaa varaus- tai investointivaroja. Katu- ja viheralueiden ylläpidon laatu pyritään kuitenkin pitämään pääosin nykytasolla, mikä vaatii panostamista palvelujen järjestämisen ja tuottavuuden parantamiseen. Ylläpitoon osoitettujen määrärahojen riittävyttä turvataan mm. lisäämällä kilpailuttamalla hankittujen palveluiden osuutta.

Alueiden tasa-arvoisuutta pyritään edistämään ylläpitämällä eri puolilla Helsinkiä edustuspuistoja ja erikoiskohteita, kuten kartanoympäristöjä. Aluekeskusten, kuten Malmi ja Itäkeskus, puhtaanapidon taso on pidetty samalla tasolla kantakaupungin kanssa. Lapsille tärkeiden leikkialueiden turvallisuutta tarkastetaan säännöllisesti, ja leikkialueiden väli-nevalikoima pyritään pitämään kattavana alueesta riippumatta. Leikki-puistotoiminnan osalta järjestetään säännöllisesti tapaamisia varhaiskasvatusviraston ja kiinteistöviraston kanssa. Asukkaiden vastuunottoa lähiympäristöstä pyritään vahvistamaan tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua yleisten alueiden hoitoon esimerkiksi puistokummeina tai tal-kootoiminnassa.

Lähiöprojekti ja lähiörahasto

Helsingin kaupungin lähiöprojektin ja lähiörahaston avulla rakennusvirasto on pystynyt toteuttamaan erityisesti esikaupunkialueilla kunnos-tus- ja perusparannushankkeita, joille ei muutoin olisi nykyisellä resur-

soinnilla löytynyt rahoitusta viraston investointibudjetista. Lähiöprojektin ja rakennusviraston yhteishankkeiksi on nostettu kohteita, jotka ovat osa paikallista identiteettiä ja asukkaille tärkeitä. Lähivuosien hankkeita ovat olleet erilaiset yhteisölliset taideprojektit (esimerkiksi alueen nuorten erityispanostuksella toteutettu Jakomäen taidealikulku Broda) sekä leikkipuistojen tai kävelykatu- ja aukioalueiden kunnostushankkeet eri puolilla Helsinkiä. Hankkeiden mahdollistamisen lisäksi lähiöprojektilla on merkittävä rooli hallintokuntia yhdistävänä ja tiedonvaihtoa lisäävänä toimijana, jonka kautta käyttäjähallintokuntien, alueen asukkaiden, elinkeinoelämän ja muiden toimijoiden tarpeet on mahdollista tuoda kootusti toteuttavien hallintokuntien tietoon. Lähiöprojekti on rakennusviraston keskeinen kumppani eriarvoistumisen vähentämisessä ja alueiden tasapuolisen kohtelun mahdollistajana.

Vuonna 1996 perustetun lähiöprojektin kuudes toimintakausi alkoi vuoden 2016 alusta. Uusi kausi kestää kaksi vuotta, mikä antaa mahdollisuuden arvioida projektin toimintaa osana seuraavan valtuustokauden strategiakokonaisuuden valmistelua. Nykyisellä toimintakaudella lähiöprojekti keskittyy aluekohtaisiin sekä erilaisiin syrjäytymistä ennaltaehkäiseviin pilotteihin ja teemallisiin kokonaisuuksiin, kuten asema-seutuihin. Kohdealueina ovat erityisesti Meri-Rastila, Jakomäki, Malmi, Malminkartano, Kannelmäki ja Pohjois-Haaga. Lähiöprojektin tavoitteena on edistää toimenpiteitä, joilla kehitetään esikaupunkeja kantakaupungin kanssa tasaveroisina kaupunginosina sekä tehdään tunnetuksi alueiden omia vetovoimatekijöitä yhdessä kaupungin eri hallintokuntien, asukkaiden ja muiden toimijoiden kanssa.

Vuorovaikutus

Lautakunta katsoo, että vuorovaikutusta ja hallintokuntien yhteistyötä alue-, katu- ja puistosuunnittelussa on syytä edelleen kehittää, ja asukkaat on otettava enenevässä määrin huomioon jo suunnittelun alkuvaiheessa aktiivisina osallistujina. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota siihen, että kaikilla kaupunkilaisilla on yhtenäiset mahdollisuudet osallistua asuinpaikasta ja sosioekonomisesta taustasta riippumatta. Siksi vuorovaikutuksessa tulee jalkautua sinne, missä ihmiset jo ovat. Suunnittelukilpailuja, työpajoja ja lähiöprojekteista saatuja hyviä kokemuksia tulee laajentaa osallisuuden edistämiseksi.

Käsittely

10.05.2016 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijän ehdotus: Lisätään lausuntoehdotuksen uudeksi viimeiseksi kohdaksi otsikolla "Vuorovaikutus" oleva seuraava teksti:

12.09.2016

Kj/1

- "Lautakunta katsoo, että vuorovaikutusta ja hallintokuntien yhteistyötä alue-, katu- ja puistosuunnittelussa on syytä edelleen kehittää, ja asukkaat on otettava enenevässä määrin huomioon jo suunnittelun alkuvaiheessa aktiivisina osallistujina. Erityisesti on kiinnitettävä huomiota siihen, että kaikilla kaupunkilaisilla on yhtenäiset mahdollisuudet osallistua asuinpaikasta ja sosioekonomisesta taustasta riippumatta. Siksi vuorovaikutuksessa tulee jalkautua sinne, missä ihmiset jo ovat. Suunnittelukilpailuja, työpajoja ja lähiöprojekteista saatuja hyviä kokemuksia tulee laajentaa osallisuuden edistämiseksi."

Esittelijä

kaupungininsinööri
Raimo K Saarinen

Lisätiedot

Suvi Kokkonen, lakimies, puhelin: 310 39952
suvi.kokkonen(a)hel.fi
Virpi Vertainen, aluesuunnittelija, puhelin: 310 38518
virpi.vertainen(a)hel.fi
Anni Tirri, aluesuunnittelija, puhelin: 310 38335
anni.tirri(a)hel.fi

12.09.2016

Kj/2

§ 773

V 28.9.2016, Valtuutettu Ville Jalovaaran aloite matkailun markkinointipisteen perustamisesta lentoasemalle

HEL 2016-001978 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Ville Jalovaaran aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Saila Machere, yksikön päällikkö, puhelin: 310 25903
saila.machere(a)hel.fi

Liitteet

1 Jalovaara Ville, valtuustoaloite Kvsto 17.2.2016 asia 14

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Ville Jalovaara ja 14 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsingin kaupunki ryhtyy yhteistyössä Espoon ja Vantaan kaupunkien sekä Uudenmaan liiton ja Visit Finlandin kanssa toimiin toisen matkailun neuvonta- ja markkinointipisteen perustamiseksi lentokentän transit-alueelle. Markkinointipisteen tarkoituksena olisi esitellä Helsingin seutua kauttakulkumatkailijoille mielenkiintoisena matkailukohteena ja kertoa matkailuyritysten palveluista.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 22§:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus toteaa, että Helsingin, Espoon ja Vantaan kaupungit, Uudenmaan liitto ja Visit Finland rahoittavat Helsinki-Vantaan lentoasemalla T2-tuloaulassa Finavian tiloissa toimivan seudullisen matkailu-

neuvontapisteen toimintaa, jota operoi Helsingin kaupungin omistama Helsingin Markkinointi Oy. Aloitteessa ehdotettiin, että Helsingin kaupunki ryhtyy yhteistyössä edellä mainittujen tahojen kanssa toimenpiteiden matkailun neuvonta- ja markkinointipisteen perustamiseksi lentokentän transit-alueelle. Tarkoituksena olisi markkinoida Helsingin seutua kauttakulkumatkustajille ja kertoa mahdollisuuksista pistäytyä vaikkapa junalla Helsingin keskustassa ostoksilla ja tutustumassa kaupunkiin.

Lentoaseman neuvontapisteen rahoittajat käsittelivät ehdotusta kokouksessaan 18. toukokuuta 2016. Rahoittajatahot eivät ole valmiita lisäpanostuksiin toisen neuvontapisteen perustamiseksi eivätkä näe tarkoituksenmukaisena ylläpitää miehitettyä pistettä transit-puolella. Myöskään Finavia ei usko, että puhtaasta matkailuneuvontapisteestä olisi hyötyä porttialueella. Sen sijaan elämyksellä, joka jättäisi muistijäljen ja pystyttäisiin integroimaan osaksi matkustuskokemusta, olisi huomattavasti enemmän arvoa. Finavian toiveena on, että mahdollinen elämyspiste markkinoisi koko maata eikä vain yhtä aluetta.

Seuturahoittajien näkemyksen mukaan elämyksellinen Stopover Finland -teemainen piste voisi olla hyvä ratkaisu, mikäli se pystytään rahoittamaan käynnissä olevan Stopover Finland -hankkeen puitteissa. Yhteisenä toiveena on, että piste täydentäisi uudella ja omaperäisellä tavalla lentoaseman palvelukokemusta. Helsingin Markkinointi Oy jatkaa keskustelua tästä mahdollisuudesta Visit Finlandin ja Finavian kanssa. Mikäli tuloaulassa toimivan neuvonnan resurssit antavat myöden, sieltä on mahdollista vieraila pop-up -luonteisesti transit-puolen pisteessä, jos tällainen saadaan perustettua.

Finavian tutkimusten valtaosa vaihtomatikustajista on kulkenut ennenkin Helsingin lentoaseman kautta. Tämän perusteella kaikki Stopover-tai Helsinki-näkyvyys kentällä voisi houkutelaa pysähtymään seuraavalla matkalla Helsingissä. Helsingin Markkinointi Oy selvittää mahdollisuuksia hankkia lisänäkyvyyttä Helsingille lentoaseman digitaalisissa mainoskanavissa.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Saila Machere, yksikön päällikkö, puhelin: 310 25903
saila.machere(a)hel.fi

Liitteet

1 Jalovaara Ville, valtuustoaloite Kvsto 17.2.2016 asia 14

12.09.2016

Kj/2

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

12.09.2016

Kj/3

§ 774

V 28.9.2016, Valtuutettu Maija Anttilan aloite 100-vuotisen Suomen muistamisesta

HEL 2016-004458 T 00 00 03

Esitys

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Maija Anttilan aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Saila Machere, yksikön päällikkö, puhelin: 310 25903
saila.machere(a)hel.fi

Liitteet

1 Anttila Maija ym. valtuustoaloite Kvsto 13.4.2016 asia 12

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Esitys on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Maija Anttila ja 21 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsingin, maan pääkaupunkina tulisi muistaa 100-vuotista Suomea: 1) Töölönlahden puisto tulisi nimetä Itsenäisyyden puistoksi ja 2) Helsinki voisi organisoida ja kustantaa Suomi 100 vuotta -juhlaa varten sävellyskilpailun, jossa haettaisiin Juhlahymniä tai vastaavaa juhlateosta esitettäväksi Musiikkitalossa jossakin kaupungin järjestämässä itsenäisyysjuhlassa.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 22§:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

1) Nykyinen Töölönlahden puisto tulisi nimetä Itsenäisyyden puistoksi

Kaupunginhallitus toteaa, että Helsingin nimistösuunnittelussa noudatettavan periaatteen mukaan vakiintuneita ja paikallishistoriallisesti merkittäviä paikannimiä ei tule muuttaa, ellei nimen muuttamiseen ole pakottavaa, esimerkiksi pelastusturvallisuuteen tai osoitekäytön toimivuuteen liittyvää tarvetta. Vakiintuneiden nimien muuttaminen aiheuttaa myös kustannuksia sekä sekaannusta ja haittaa pitkälle tulevaisuuteen. Nimistösuunnittelussa keskeisenä ohjenuorana onkin pidetty nimistön pysyvyyttä ja historiallista syvyyttä.

Oulunkylän kaupunginosassa sijaitsee Itsenäisyydenpuisto–Självständighetsparken, joka on nimetty vuonna 1992 veteraanijärjestöjen aloitteen perusteella. Saman määrite- eli alkuosan sisältävien nimien tulisi sijaita toistensa välittömässä läheisyydessä. Oulunkylän Itsenäisyydenpuiston olemassaolo näin ollen rajoittaa nimiaiheen käyttöä muualla pääkaupunkiseudulla.

2) Helsinki voisi organisoida ja kustantaa Suomi 100 vuotta -juhlaa varten sävellyskilpailun, missä haettaisiin Juhlahymniä tai vastaavaa juhlateosta esitettäväksi Musiikkitalossa jossakin kaupungin järjestämässä itsenäisyysjuhlassa.

Kaupunginhallitus toteaa, että kilpailun järjestäminen vaatii huolellisen suunnittelun ja organisoinnin sekä sille osoitetun budjetin. Aikataulullisesti tämä ei enää ole mahdollista sävellystyön ja kilpailutuotannon laajuutta ajatellen. Helsingin kaupunginorkesteri tilaa ja esittää vuonna 2017 kaksi merkittävää teosta suomalaisilta nykysäveltäjiltä osana juhluvuotta.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Saila Machere, yksikön päällikkö, puhelin: 310 25903
saila.machere(a)hel.fi

Liitteet

1 Anttila Maija ym. valtuustoaloite Kvsto 13.4.2016 asia 12

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

12.09.2016

Kj/4

§ 775

V 28.9.2016, Valtuutettu Hannele Luukkaisen aloite Helsingin kaupungin palvelukeskus -liikelaitoksen yhtiöittämisestä

HEL 2016-001414 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Hannele Luukkaisen aloitteen loppuun käsittelyksi.

Käsittely

Palautusehdotus:

Laura Rissanen:

Palautetaan uuteen valmisteluun niin, että käynnistetään Helsingin kaupungin palvelukeskus -liikelaitoksen yhtiöittäminen.

Kannattaja: Lasse Männistö

Äänestys:

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

EI-ehdotus: Palautetaan uudelleen valmisteltavaksi

Jaa-äännet: 9

Paavo Arhinmäki, Otso Kivekäs, Hannu Oskala, Osku Pajamäki, Terhi Peltokorpi, Marcus Rantala, Pilvi Torsti, Mirka Vainikka, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 4

Arja Karhuvaara, Lasse Männistö, Tatu Rauhamäki, Laura Rissanen

Tyhjä: 0

Poissa: 2

Silvia Modig, Mika Raatikainen

Kaupunginhallitus päätti jatkaa asian käsittelyä äänin 9 - 4 (2 poissa).

Kaupunginhallitus hyväksyi esittelijän ehdotuksen.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

12.09.2016

Kj/4

Atte Malmström, konserniohjauksen päällikkö, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi

Liitteet

1 Hannele Luukkainen ym. valtuustoaloite Kvsto 3.2.2016 asia 11

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Hannele Luukkainen ja 20 muuta valtuutettua esittävät aloitteessa esitetyillä perusteilla Kokoomuksen valtuustoryhmän 9.12.2015 tekemää aloitetta tarkentaen, että Helsingin kaupungin palvelukeskus -liikelaitoksen toiminta yhtiötetään vuoden 2016 aikana.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 22 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus toteaa, että kaupunginvaltuusto päätti 8.10.2014, § 322 Palmia-liikelaitoksen toiminta- ja hallintomallin järjestämisestä. Kaupungilla todettiin olevan strateginen intressi palvelukeskus-liikelaitoksen ruokahuoltopalvelutoimintaan kuuluvissa oppilaitos-, päiväkotija sairaalaruokailussa, vanhusten ruokailussa sekä liikelaitoksen puhe- ja hyvinvointipalveluissa. Lisäksi toimimisella kaupungin sisäisenä liikelaitoksena saavutetaan myös kouluruokailuun liittyviä arvonlisäverotushyötyjä.

Kaupunginvaltuusto käsitteli 25.5.2016 Kokoomuksen valtuustoryhmän ryhmäaloitetta Helsingin kaupungin palvelukeskus -liikelaitoksen toiminnan yhtiöittämisestä. Kaupunginvaltuusto päätti (25.5.2016, § 141) kaupunginhallituksen ehdotuksen mukaisesti katsoa Kokoomuksen valtuustoryhmän ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Palmia-liikelaitoksen toiminta- ja hallintomallia koskevan päätöksen ja kaupunginvaltuuston ryhmäaloitekäsittelyn jälkeen ei ole tapahtunut sellaisia muutoksia, jotka puoltaisivat liikelaitosmuotoon jätettyjen toimintojen yhtiöittämistä. Palvelukeskus-liikelaitoksen yhtiöittäminen ei ole perusteltua vuoden 2016 aikana ottaen huomioon ruokahuollon ja hyvinvointi-palvelujen strateginen merkitys kaupungille, valmistelussa oleva ruokahuoltopalvelukonseptin uudistaminen sekä jo päätetty ruokahuoltopalvelujen kilpailuttamisen lisääminen. Lisäksi kaupungin joh-

12.09.2016

Kj/4

tamisjärjestelmän uudistaminen ja valtakunnallisen SOTE-uudistuksen valmistelu ovat parhaillaan käynnissä. Palvelukeskus-liikelaitoksen asemaa on tarkoituksenmukaista tarkastella uudelleen kaupungin seuraavan strategiaohjelman yhteydessä.

Siirtymäaikajärjestelyn myötä vaiheittain kokonaan markkinoille siirtyvän Palmia Oy:n toimimisesta markkinoilla ei myöskään ole toistaiseksi riittävästi kokemuksia, jotta sen perusteella voitaisiin tehdä johtopäätöksiä palvelukeskus-liikelaitoksen yhtiöittämisen tarkoituksenmukaisuudesta. Yhtiöittämiseen liittyvä siirtymäaika on meneillään, eivätkä kaupungin yhtiöltä hankkimia palveluja koskevat kilpailutukset ole vielä käynnistyneet.

Yksinomaan kaupungin sisäisenä toimijana palvelukeskus-liikelaitoksen on mahdollista harjoittaa ja kehittää toimintaansa niistä lähtökohdista, jotka ovat kaupunkikonsernin kokonaisuuden kannalta tärkeitä (toimintavarmuus, laatu, kustannustehokas toiminta).

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Atte Malmström, konserniohjauksen päällikkö, puhelin: 310 25472
atte.malmstrom(a)hel.fi

Liitteet

1 Hannele Luukkainen ym. valtuustoaloite Kvsto 3.2.2016 asia 11

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

12.09.2016

Ryj/1

§ 776

V 28.9.2016, Valtuutettu Tuomo Valokaisen aloite kahvilatoiminnan järjestämisestä Vaasanaukiolle

HEL 2016-001419 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Tuomo Valokaisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Tuomo Valokaisen aloite
- 2 Ketterien kioskien myyntipaikka 16 - Vaasanpuistikko

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Tuomo Valokainen ja 22 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Vaasanaukiolle tutkitaan mahdollisuutta saada kahvila-toimintaa.

Kaupunginhallitus viittaa saatuun lausuntoon ja toteaa, että Vaasanaukiolle on osoitettu jäätelönmyyntipaikka, ja aukio on myös yksi ketterien kioskien myyntipaikoista. Aukiolla ei nykyisin ole sähkönsaantimahdollisuutta, mikä rajoittaa kiinnostusta myyntipaikkoihin. Rakennusvirasto selvittää mahdollisuutta sähkösaantiin.

Rakennusviraston kioskeja koskevat nykyiset sopimukset päättyvät vuonna 2020. Kahvilatoiminta voidaan ottaa mukaan seuraavaan kilpailutukseen.

12.09.2016

Ryj/1

Vaasanaukion kehittämistä viihtyisämmäksi pitkällä aikavälillä on tarkoitus selvittää syksyllä 2016 rakennusviraston, kaupunkisuunnitteluviraston ja liikennelaitos –liikelaitoksen yhteistyössä.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Tuomo Valokaisen aloite
- 2 Ketterien kioskien myyntipaikka 16 - Vaasanpuistikko

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginkanslia

Päätöshistoria

Yleisten töiden lautakunta 26.04.2016 § 166

HEL 2016-001419 T 00 00 03

Lausunto

Yleisten töiden lautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Valtuustoaloitteessa mainitut Hakaniemen, Töölön ja Kauppatorin torit ovat Tukutorin hallinnoimia kaupallisia toreja. Vaasanpuistikko on yleinen puistoalue, jota hallinnoi rakennusvirasto. Rakennusvirasto pyrkii toiminnassaan mahdollistamaan elävän ja monipuolisen kaupunkikulttuurin luomalla toimintaedellytykset eri toimijoille huomioiden asukkaiden, liike-elämän ja sidosryhmien toiveet ja tarpeet.

Rakennusvirasto tekee vuokrasopimuksia kioskeille, silloin kun on kyse yleisestä katu- tai puistoalueesta. Pysyvistä kioskipaikoista yleisille alueille päätetään kaupunkisuunnitteluviraston, rakennusvalvontaviraston ja rakennusviraston yhteistyössä.

Kioski- ja vaunumyyntipaikkoja määriteltäessä Vaasanpuistikoon on osoitettu jäätelömyyntipaikka. Kyseinen myyntipaikka oli tammikuun kioskipaikkatarjouskilpailussa mukana, ja paikasta jätettiin yksi tarjous. Näillä näkymin kesällä 2016 paikalla harjoitetaan jäätelömyyntiä, joka varmasti osaltaan tasapainottaa kyseistä ympäristöä.

Vaasanpuistikko on myös yksi ketterien kioskien myyntipaikoista (liite 1) ja käytettävissä on lähes koko aukion alue klo 7.00 - 19.00 ja 19.00 - 6.00 välisinä aikoina. Ketterien kioskien toimintamahdollisuuksia kyseisellä alueella ollaan kehittämässä. Sähkönsaantimahdollisuus kyseisellä myyntipaikalla tulisi edistämään myyntipaikan houkuttelevuutta ja lisäämään tarjontaa alueella, jonka voidaan olettaa myös tasapainottavan kyseistä ympäristöä.

Rakennusvirasto on parhaillaan uusimassa alueen valaistuksen LED-valaistukseksi. Tämäkin osaltaan piristää aluetta ja luo enemmän turvallisuuden tunnetta pimeään aikaan.

Valtuustoaloitteessa mainitulla periaatteella toimivan kahvilateltan pitämisen mahdollistaminen alueella on kannatettava lyhyen tähtäimen toimenpide edellyttäen, että toiminta voidaan järjestää markkinaehtoisesti.

Pidemmän aikavälin suunnitelman kyseisen alueen kehittämiseksi tähtävään hankeohjelman laatimisen yhteydessä syksyllä järjestetään yleisötilaisuus, johon kutsutaan kaikki alueen kehittämisestä kiinnostuneet osapuolet.

Käsittely

26.04.2016 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijän muutos: Muutetaan lausuntoehdotuksen kappaleen 8 kohta: "hankeohjelman laatimisen jälkeen" muotoon "hankeohjelman laatimisen yhteydessä".

Esittelijä

osastopäällikkö
Pekka Henttonen

Lisätiedot

Antti Mäkinen, lakimies, puhelin: 310 39748
antti.makinen(a)hel.fi

12.09.2016

Ryj/2

§ 777

V 28.9.2016, Valtuutettu Nina Hurun aloite roskakoreista

HEL 2016-001420 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Nina Hurun aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Nina Hurun aloite
- 2 Taka-Töölön tilapäisten roskakorien sijoituskartta työmaan aikana

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Nina Huru ja 16 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki lisää roskakoreja Taka-Töölön rakenteilla olevan pysäköintihallin työmaan tuntumaan.

Kaupunginhallitus viittaa saatuun lausuntoon ja toteaa, että rakennusvirasto on asennuttanut Töölönkadun ja Kivelänkadun kulmaukseen kolme tilapäistä roska-astiaa.

Tilapäisistä roska-astioista ei ole katsottu tarkoituksenmukaiseksi tehdä erillisiä sijaintikarttoja. Mikäli kadulla tai yleisellä alueella tehtävän työn vuoksi käytöstä poistuu roska-astioita, työstä vastuussa oleva voidaan tarvittaessa velvoittaa sijoittamaan paikalle tilapäisiä roska-astioita.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

12.09.2016

Ryj/2

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Nina Hurun aloite
- 2 Taka-Töölön tilapäisten roskakorien sijoituskartta työmaan aikana

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginkanslia

Päätöshistoria

Yleisten töiden lautakunta 05.04.2016 § 128

HEL 2016-001420 T 00 00 03

Lausunto

Yleisten töiden lautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Töölönkadun ja Kivelänkadun kulmauksessa sijaitseva puistoalue ja sen ympärillä kulkeva jalkakäytävä ovat kokonaisuudessaan kiinteistöviraston vuokraamalla työmaa-alueella. Puiston ja jalkakäytävien käyttö on estynyt työmaan ajan. Valtuustoaloitteessa mainitut roska-astiat sijaitsevat myös kyseisellä vuokra-alueella.

Rakennusvirasto on selvittänyt mahdollisuutta lisätä alueelle tilapäisiä roska-astioita, jotta kaupungin siisteys ja viihtyvyys voidaan turvata myös Töölönkadun Pysäköintilaitos Oy:n työmaan aikana. Työmaan urakoitsija lisää alueelle kolme tilapäistä roska-astiaa, yhden Töölönkadulle ja kaksi Kivelänkadulle liitteen 3 kartan mukaisille paikoille.

Esittelijä

osastopäällikkö
Pekka Henttonen

Lisätiedot

Antti Mäkinen, lakimies, puhelin: 310 39748
antti.makinen(a)hel.fi

12.09.2016

Ryj/3

§ 778

V 28.9.2016, Valtuutettu Kauko Koskisen aloite Töyrynummen urheilukentän suojaamisesta moottoriajoneuvoliikenteeltä

HEL 2016-005625 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Kauko Koskisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Kauko Koskisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Kauko Koskinen esittää aloitteessaan, että Töyrynummella sijaitsevalle kentälle estettäisiin asiaton pääsy mm. moottoriajoneuvolla.

Ajoneuvojen pääsy Töyrynummella Kesantopolun ja Olkipolun kulmassa sijaitsevalle urheilukentälle estetään asettamalla kentän aitaamattomiin kulmiin luonnonkivet, jotka mahdollistavat jalankulun kentälle. Näin kenttää saadaan rauhoitettua aloitteessa esitetyllä tavalla. Kulmien sulkeminen kokonaan rajoittaisi ihmisten pääsyä kentälle ja mahdollisuuksia käyttää sitä, joten kulkuyhteys säilytetään. Kentän vieressä sijaitsee koulu ja päiväkotit, joista on kulkuyhteydet kentän avoimiin nurkkiin.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

12.09.2016

Ryj/3

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Kauko Koskisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginkanslia

Päätöshistoria

Yleisten töiden lautakunta 23.08.2016 § 341

HEL 2016-005625 T 00 00 03

Lausunto

Yleisten töiden lautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle:

Ajoneuvojen pääsy Töyrynummella Kesantopolun ja Olkipolun kulmassa sijaitsevalle urheilukentälle estetään asettamalla kentän aitaamattomiin kulmiin luonnonkivet, jotka mahdollistavat jalankulun kentälle. Kulmien sulkeminen kokonaan rajoittaisi ihmisten pääsyä kentälle ja mahdollisuuksia käyttää sitä. Kentän vieressä sijaitsee koulu ja päiväkoti, joista on kulkuyhteydet kentän avoimiin nurkkiin.

Esittelijä

osastopäällikkö
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Tomi Laine, ylläpitoinsinööri, puhelin: 310 39762
tomi.m.laine(a)hel.fi

12.09.2016

Sj/1

§ 779

V 28.9.2016, Valtuutettu Nuutti Hyttisen aloite kahdessa osoitteessa asuvien erityisoppilaiden koulukuljetuksista

HEL 2015-011010 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Hannu Oskalan ehdotuksesta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Nuutti Hyttisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Nuutti Hyttinen ja 26 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta koulukuljetuksiin oikeutetuille erityislapsille, jotka asuvat osan ajasta toisen vanhemman luona, järjestettäisiin koulukuljetus myös etävanhemman luona.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 22 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus toteaa, että aloite on palautettu 16.5.2016, § 468 uudelleen valmisteltavaksi siten, että kaupungin tulee selvittää, kuinka moni erityiskuljetuksen piirissä olevista lapsista asuu kahdessa osoitteessa ja kuinka koulupäivät jakautuvat eri osoitteiden kesken. Samalla

tulee selvittää, kuinka paljon lisäkustannuksia erityiskuljetuksen laajentaminen maksaisi kaupungille. Kaupunginhallitus viittaa opetuslautakunnan antamaan lausuntoon ja toteaa, että opetusvirasto on sen jälkeen selvittänyt kaupunginhallituksen edellyttämät seikat.

Perusopetuslaissa kunnan opetuksen järjestämisvelvollisuus on sidottu asumiseen. Opetus on järjestettävä siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämispaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Oppilaan lähikoulu osoitetaan asuinosoitteen perusteella, jonka mukaan määräytyy myös oikeus perusopetuslain 32 §:n mukaiseen koulumatkaetuuteen.

Yhteishuoltajuudessa lapsen asuminen määräytyy lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain nojalla. Lapsi asuu aina toisen vanhemman luona, vaikka käytännössä oleskelu- ja tapaamisoikeusjärjestelyt voivat olla niin laajoja, että lapsi todellisuudessa asuu kahdessa paikassa.

Helsingissä taksikuljetus voidaan myöntää niille oppilaille, jotka eivät selviydy koulumatkastaan julkisilla liikennevälineillä psykologin, koulukuraattorin tai lääkärin lausunnon perusteella. Henkilökohtainen koulukuljetus voidaan myöntää vain lääkärin lausunnon perusteella. Se, että oppilas on erityisopetuksessa, ei siten pelkästään oikeuta taksikuljetukseen.

Erityiskuljetuksen piirissä on tällä hetkellä 1040 oppilasta, joista 249 oppilaan huoltajat asuvat kahdessa eri osoitteessa. Vähintään noin 24 % oppilaista tarvitsisi kuljetusta kahteen osoitteeseen.

Opetusvirasto on kilpailuttanut kuljetukset ja yhden koulun oppilaita voi kuljettaa useampi yrittäjä. Sopimuksen mukaan kuljetusyritys vastaa kuljetusten reitittämisestä. Reittien suunnittelussa huomioidaan oppilaiden kuljetustarpeet, turvallisuus ja koulujen lukujärjestykset.

Kuljetusta tarvitsevien lasten perheiden tilanteet ovat hyvin erilaisia. Lapsi voi asua etävanhemman luona harvemmin kuin vuoroviikoin ja se voi vaihdella kuukausittain. Toinen vanhempi voi asua toisessa kaupungissa

Kuljetusten kokonaiskustannus on kahtena edellisenä vuonna ollut noin 5 miljoonaa euroa vuodessa. Yhteiskuljetuksen keskimääräinen hinta oppilasta kohden on noin 30 euroa päivässä ja henkilökohtaisen kuljetuksen noin 70 euroa päivässä. Kustannusvaikutuksia on arvioitu yhdessä palveluntuottajien kanssa. Kahteen osoitteeseen kuljettaminen aiheuttaa palveluntuottajalle merkittäviä muutoksia kalustoon, henkilöstöön ja reititykseen. Tarvitaan enemmän autoja, kuljettajia ja reititys

monimutkaistuu. Tämän arvioidaan tuovan jopa 35 %:n kasvun kuljetushintoihin. Tämä tarkoittaa vähintään 1,9 miljoonan euron kustannusten kasvua opetusvirastolle. Noin 45 oppilaan toinen huoltaja asuu Helsingin ulkopuolella ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta kuljetusta ei voisi rajata ainoastaan Helsinkiin. Helsingin ulkopuolelle kuljettaminen lisäisi arvioituja kustannusvaikutuksia.

Opetusvirastossa ei voida ennakoida, kuinka koulupäivät jakautuisivat eri osoitteiden kesken, koska yhteishuoltajuudessa huoltajat päättävät lasten asumisesta.

Nykyinen kuljetus perustuu vakiokuljetusmalliin, joka lisää lasten turvallisuutta, koska lapset tuntevat kuljettajan. Yhden lapsen kuljettaminen kahteen osoitteeseen tekisi lähes mahdottomaksi nykyisen vakiokuljettajiin perustuvan mallin toteuttamisen.

Korkein hallinto-oikeus on antamassaan päätöksessään todennut, ettei kunnalla ollut lapsen oleskellessa sen vanhemman luona, jonka luona ei asu, velvollisuutta järjestää hänelle maksutonta koulukuljetusta tai myöntää kuljettamistaan tai saattamistaan varten riittävää avustusta asuinosoitteen perusteella osoitettuun koulupaikkaan.

Opetuslautakunta on lausunnossaan arvioinut, ettei kuljetusten laajentaminen oppilaan toiseen osoitteeseen ole tässä taloudellisessa tilanteessa mahdollista.

Kaupunginhallitus pitää esitettyä selvitystä riittävänä.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Nuutti Hyttisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 16.05.2016 § 468

HEL 2015-011010 T 00 00 03

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

12.09.2016

Sj/1

Päätös

Kaupunginhallitus päätti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi.

Käsittely

16.05.2016 Palautettiin

Palautusehdotus:
Mika Raatikainen:

Palautetaan uudelleen valmisteltavaksi siten, että kaupungin tulee selvittää kuinka moni erityiskuljetuksen piirissä olevista lapsista asuu kahdessa osoitteessa ja kuinka koulupäivät jakautuvat eri osoitteiden kesken. Samalla tulee selvittää, kuinka paljon lisäkustannuksia erityiskuljetuksen laajentaminen maksaisi kaupungille.

Kannattaja: Laura Rissanen

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi.

09.05.2016 Pöydälle

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36683
maria.nyfors(a)hel.fi

Opetuslautakunta 02.02.2016 § 11

HEL 2015-011010 T 00 00 03

Lausunto

Opetuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Valtuustoaloitteessa esitetään, että erityislapsille, jotka asuvat osan ajasta toisen vanhemman luona, järjestettäisiin koulukuljetus myös etävanhemman luota. Tilanne on haasteellinen näille perheille ja asia on noussut esille aikaisemminkin.

Koulukuljetusta tarvitsevien lasten perheiden tilanteet ovat hyvin erilaisia. Myös lapsen asuminen toisen vanhemman luona voi kuukaudessa vaihdella, joka hankaloittaisi kuljetusjärjestelyjä. Eroperheistä toinen vanhempi voi asua myös Helsingin ulkopuolella.

Opetusvirasto ei saa rekistereistä tietoa, kuinka moni erityisluokalla ja erityiskuljetuksessa oleva asuu tällaisissa perheissä, joten mahdollisia kustannusvaikutuksia on vaikea arvioida.

Erityiskuljetusten piirissä on tällä hetkellä 1 100 oppilasta, joita hoitaa 7 eri kuljetusyriytystä. Kuljetukset on kilpailutettu ja sopimuksen mukaan kuljetusyriytys vastaa kuljetusten reitittämisestä. Koulun oppilaita voi kuljettaa useampi yrittäjä. Koulukuljetusten reititysten suunnittelussa joudutaan ottamaan huomioon oppilaiden kuljetustarpeet sekä koulujen lukujärjestykset ja niissä tapahtuvat muutokset. Lisäksi oppilaiden koulukuljetusten reititys on toteutettava aina ottamalla huomioon mm. turvallisuusnäkökohdat.

Mahdollisuus hakea oppilasta myös toisesta osoitteesta lisää entisestään kuljetuksissa huomioon otettavien muuttujien määrää ja tämä voi edelleen venyttää kuljetusaikaa, heikentää kuljetusten laatua ja mahdollisuutta esim. vakiokuljettajiin. Kuljetusten tarjoajat arvioivat mahdollisen muutoksen lisäävän koulukuljetuksista aiheutuvia kustannuksia 10 prosentista jopa 30 prosenttiin. Vuoden 2016 tulosbudjetissa eikä voimassa olevissa sopimuksissa ole varauduttu koulukuljetusten laajentamiseen.

Koulukuljetusten kokonaiskustannus oli vuonna 2014 n. 5 miljoonaa euroa. Alustavan tiedon mukaan vuonna 2015 taksikuljetusten kustannuksiin käytettiin arvioilta noin 5 miljoonaa euroa. Yhteiskuljetuksen keskimääräinen hinta oppilasta kohden on n. 30 euroa päivässä. Henkilökohtaisen kuljetuksen hinta puolestaan on n. 70 euroa päivässä oppilasta kohden.

Perusopetuslaissa kunnan opetuksen järjestämisvelvollisuus on sidottu asumiseen (4 §). Opetus on järjestettävä siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämispaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Oppilaan lähikoulu osoitetaan asuinosoitteen perusteella (6 §), jonka mukaan määräytyy myös oikeus 32 §:n mukaiseen koulumatkaetuuteen. Yhteishuoltajuudessa lapsen asuminen määräytyy lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta annetun lain nojalla. Mainittu laki lähtee siitä, että lapsi asuu aina toisen vanhemman luona, vaikka käytännössä oleskelu/tapaamisoikeusjärjestelyt voivat olla niin laajoja, että vaikuttaa siltä, että lapsi asuu kahdessa paikassa. (Laki lapsen huollosta ja tapaamisoikeudesta 7 § ja 9 §)

Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisun mukaan kunnalla ei ollut lapsenoleskellessa sen vanhemman luona, jonka luona ei asu, velvollisuutta perusopetuslain 32 §:n nojalla järjestää hänelle maksutonta koulukuljetusta tai myöntää hänen kuljettamistaan tai saattamistaan varten

riittävää avustusta kunnan lapsen asuinosoitteen perusteella osoittamaan koulupaikkaan. Edelleen KHO:n ratkaisun mukaan tämä, ei loukannut perustuslain 16 §:n 1 momentin mukaista oikeutta maksuttomaan perusopetukseen eikä lapsen oikeutta tavata sitä vanhempansa, jonka luona ei asu.

Edellä todetun perusteella kaupungilla ei ole velvollisuutta järjestää oppilaidenkuljetuksia sen vanhemman luota, jossa lapsi ei asu. Taksikuljetus voidaan Helsingissä myöntää niille oppilaille, jotka eivät selviydy koulumatkastaan julkisilla liikennevälineillä psykologin, koulukuraattorin tai lääkärinlausunnon perusteella. Henkilökohtainen koulukuljetus voidaan myöntää vain lääkärinlausunnon perusteella. Se, että oppilas on erityisopetuksessa, ei pelkästään oikeuta esim. taksikuljetukseen.

Edellä todetun perusteella opetuslautakunta katsoo, että tässä taloudellisessa tilanteessa koulukuljetusten laajentaminen oppilaan toiseen osoitteeseen ei ole mahdollista.

Käsittely

02.02.2016 Ehdotuksen mukaan

Keskustelu.

Jäsen Jalovaara ehdotti, että asia palautetaan uudelleen valmisteltavaksi.

Kannattajat jäsenet Hertzberg, Nyman

1 äänestys

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

Ei-ehdotus: Jäsen Jalovaaran palautusehdotus

Jaa-äännet: 6

jäsenet Korolainen, Nordman, Palm, Raittinen, Sazonov, puheenjohtaja Krohn

Ei-äännet: 4

jäsenet Hertzberg, Jalovaara, Nyman, Rode

Tyhjä: 1

jäsen Leoni

Opetuslautakunta päätti jatkaa asian käsittelyä äänin 6-4 (1 tyhjä).

Hyväksyttiin esittelijän ehdotus.

Esittelijä

12.09.2016

Sj/1

---

opetustoimen johtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Ulla-Maija Vähäsarja, aluepäällikkö, puhelin: 310 71764
ulla-maija.vahasarja(a)hel.fi

12.09.2016

Sj/2

§ 780

V 28.9.2016, Valtuutettu Kauko Koskisen aloite Siltamäen liikuntapuiston pysäköintialueen asfaltoimisesta

HEL 2016-001418 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Kauko Koskisen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Kauko Koskisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Kauko Koskinen ja 21 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Siltamäen liikuntapuiston pysäköintialuetta koskevat järjestelyt saatetaan loppuun siten, että pysäköintialue asfaltoidaan ja että pysäköintiruudut merkitään siten, että alueen läpikulkeva keskeinen jalankulku- ja pyöräilyreitti Siltämäestä Keravanjoelle ja Tammiston kaupallisiin palveluihin jää vapaasti kuljettavaksi. Samalla kymmenen pysäköintiä rajoittavaa ja ohjaavaa liikennemerkkiä voidaan poistaa.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 22 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa liikuntalautakunnan lausuntoon ja toteaa, että Siltamäen liikuntapuisto on liikuntaviraston vastuualuetta. Liikuntapuiston pysäköintialueen peruskorjaussuunnitelma valmistui syksyllä 2012.

12.09.2016

Sj/2

Tämä peruskorjaustyö valmistui murskepintaisena kesällä 2013. Suunnitelman loppuun saattamista oli tarkoitus jatkaa pysäköintialueen asfaltoinnilla kesällä 2014.

Siltamäen liikuntapuiston pysäköintialueen pysäköintipaikkojen merkitseminen liikennemerkkein on toteutettu pysäköintialueen suunnitelman mukaisesti, hieman mukailtuna. Huoltorakennuksen päässä olevan lähimmän pysäköintikamman päässä olevat kaksi paikkaa on merkitty in-vapaikoiksi ja rakennuksen päätyyn on lisätty huoltoajoneuvon paikka. Liikuntapuiston sisääntuloraitin varteen on laitettu aluepysäköintikielto, jotta pysäköinti ei ryöstäydy kenttien laidoille, nurmikoille ja ulkoiluteille, eikä muillekaan alueille jonne se ei kuulu. Kaikilla merkityillä paikoilla on aina voimassa oleva neljän tunnin aikarajoitus.

Liikuntarakentamisen vuotuinen investointitaso on noin 10 milj. euroa. Hankkeita priorisoidaan määrärahojen puitteissa. Siltamäen liikuntapuiston pysäköintialueen loppuunsaattamista on jouduttu myöhentämään.

Kaupunginhallitus pitää esitettyä selvitystä riittävänä.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Kauko Koskisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Liikuntalautakunta 14.04.2016 § 55

HEL 2016-001418 T 00 00 03

Lausunto

Liikuntalautakunta päätti antaa lausunnon valtuutettu Kauko Koskisen ym. Siltamäen liikuntapuiston pysäköintialuetta koskevaan valtuustoa-loitteeseen:

Siltamäen liikuntapuisto on liikuntaviraston vastuualuetta. Liikuntapuiston pysäköintialueen peruskorjaussuunnitelma valmistui syksyllä 2012. Tämä peruskorjaustyö valmistui murskepintaisena kesällä 2013. Suunnitelman loppuun saattamista oli tarkoitus jatkaa pysäköintialueen asfaltoinnilla kesällä 2014.

Siltamäen liikuntapuiston pysäköintialueen pysäköintipaikkojen merkitseminen liikennemerkkein on toteutettu pysäköintialueen suunnitelman mukaisesti, hieman mukailtuna. Huoltorakennuksen päässä olevan lähimmän pysäköintikamman päässä olevat kaksi paikkaa on merkitty invapaikoiksi ja rakennuksen päätyyn on lisätty huoltoajoneuvon paikka. Liikuntapuiston sisääntuloraitin varteen on laitettu aluepysäköintikielto, jotta pysäköinti ei ryöstäydy kenttien laidoille, nurmikoille ulkoiluteille, eikä muillekaan alueille jonne se ei kuulu. Samoin on kaikilla merkityillä paikoilla aina voimassa oleva neljän tunnin aikarajoitus pitkäaikaispysäköinnin, perävaunujen ja romuajoneuvojen alueelle ilmaantumisen estämiseksi.

Liikuntaviraston investointirahoitus on alle 10 miljoonaa euroa ja pelkästään rakennusten vuosikuluma on noin 20 miljoonaa euroa vuodessa. Tästä johtuen hankkeita on jouduttu priorisoimaan ja Siltamäen liikuntapuiston pysäköintialue on yksi lukuista kohteista, jonka toteutusta on jouduttu siirtämään.

Esittelijä

osastopäällikkö
Kirsti Laine-Hendolin

Lisätiedot

Kuusela Matti, Suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 87751
matti.kuusela(a)hel.fi
Stefan Fröberg, Osastopäällikkö, puhelin: 310 87901
stefan.froberg(a)hel.fi

12.09.2016

Sj/3

§ 781

V 28.9.2016, Valtuutettu Nasima Razmyarin aloite koulukiusaamisen vähentämisestä tukioppilastoiminnan avulla

HEL 2016-001421 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Nasima Razmyarin aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Nasima Razmyarin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Nasima Razmyar ja 43 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsingin kaupungin oppilaitoksissa toimivia tukioppilastajajärjestelmiä kehitetään nykyistä paremmin tukemaan kiusaamiseen puuttumista, oppilaille ja erityisesti tukioppilaille annetaan välineitä ja osaamista kiusaamiseen puuttumiseen ja kehitetään selkeät, yhtenäiset säännöt tukioppilastoiminnalle.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 22 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka allekirjoittaa vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa opetuslautakunnan lausuntoon.

Opetuslautakunnan lausunnossa todetaan, että koulukiusaaminen on vakava ongelma, ja siihen tulee puuttua välittömästi. Jokainen kiusaa-

mistilanne on liikaa, ja kaikki keinot on syytä ottaa käyttöön koulukiusaamisen lopettamiseksi.

Oppilaiden oma osallisuus kiusaamisen lopettamisessa on tärkeää, sillä kiusaaminen on tutkimusten mukaan ryhmäilmiö, jossa jokaisella oppilaalla, myös passiivisella sivustaseuraajalla, on oma roolinsa. Oppilaiden osallisuuden kannalta keskeisiä kanavia on pystyttävä hyödyntämään nykyistäkin paremmin. KiVa koulu -ohjelmaan liittyvät oppitunnit ovat tärkeitä, ja tukioppilaat voisivat pitää niistä ainakin osan. Tukioppilaiden yhteistyö koulun oppilaskunnan kanssa on tärkeää. Yhdessä voidaan miettiä esimerkiksi koulun järjestyssääntöjä ja sitä, mitkä alueet koulussa ovat turvallisia tai turvattomia. Vertaissovittelu (Verso) on osoittautunut toimivaksi menetelmäksi koulun pulmatilanteiden selvitelyssä. Noin viidesosa Helsingin kouluista onkin mukana tämän tyyllisessä toiminnassa. Tukioppilaiden ja Verson yhteistyö onkin tärkeää kiusaamisen ja muun epäasiallisen kohtelun lopettamiseksi.

Syksyllä 2016 järjestetään oppilaiden kanssa yhteinen seminaari koulukiusaamisen vähentämiseksi. Helsinki on saanut hoitaakseen valtakunnallisen koulurauhanjulistustapahtuman vuonna 2017. Tämän tapahtuman järjestyksessä tukioppilaat ovat keskeisessä asemassa.

Tukioppilastoimintaa on ollut kouluissa jo kauan, mutta toisaalta sen toteuttamismuodot vaihtelevat aika paljon. On tärkeää, että tukioppilaille annetaan mielekkäitä työtehtäviä ja aito mahdollisuus vaikuttaa asioihin. Toisaalta on tärkeää muistaa, ettei heitä kuormiteta liikaa. Päävastuu kiusaamiseen puuttumisesta on kuitenkin aina koulun aikuisilla. Tukioppilastoiminnan sääntöjä on syytä yhtenäistää. Samalla tulee ottaa huomioon, ettei vaaranneta kouluissa ja oppilaitoksissa jo nyt olevia toimivia käytäntöjä.

Kaupunginhallitus pitää esitettyä selvitystä riittävänä.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Nasima Razmyarin aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Opetuslautakunta 10.05.2016 § 70

HEL 2016-001421 T 00 00 03

Lausunto

Opetuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Koulukiusaaminen on vakava ongelma, ja siihen tulee puuttua välittömästi. Sekä kouluterveyskyselyn että KiVa kouluun liittyvän tutkimusosion mukaan koulukiusaaminen on vähentynyt huomattavasti, mutta koulukohtainen vaihtelu on suurta. Näyttää siltä, että kiusaaminen vähenee oppilaan iän myötä, mutta samalla se muuttuu voimakkaammaksi niitä kohtaan, joita kiusataan. Jokainen kiusaamistilanne on liikaa, ja kaikki keinot on syytä ottaa käyttöön koulukiusaamisen lopettamiseksi.

Oppilaiden oma osallisuus kiusaamisen lopettamisessa on tärkeää, sillä kiusaaminen on tutkimusten mukaan ryhmäilmiö, jossa jokaisella oppilaalla, myös passiivisella sivustaseuraajalla, on oma roolinsa. Oppilaiden osallisuuden kannalta keskeisiä kanavia on pystyttävä hyödyntämään nykyistäkin paremmin. KiVa koulu -ohjelmaan liittyvät oppitunnit ovat tärkeitä, ja tukioppilaat voisivat pitää niistä ainakin osan. Tukioppilaiden yhteistyö koulun oppilaskunnan kanssa on tärkeää. Yhdessä voidaan miettiä esimerkiksi koulun järjestyssääntöjä ja sitä, mitkä alueet koulussa ovat turvallisia tai turvattomia. Vertaissovittelu (Verso) on osoittautunut toimivaksi menetelmäksi koulun pulmatilanteiden selvittämisessä. Noin viidesosa Helsingin kouluista onkin mukana tämän tyylisessä toiminnassa. Tukioppilaiden ja Verson yhteistyö onkin tärkeää kiusaamisen ja muun epäasiallisen kohtelun lopettamiseksi.

Syksyllä 2016 järjestetään oppilaiden kanssa yhteinen seminaari koulukiusaamisen vähentämiseksi. Tänne kutsutaan mukaan myös tukioppilaiden edustus. Helsinki on saanut hoitaakseen valtakunnallisen koulurauhanjulistustapahtuman vuonna 2017. Tämän tapahtuman järjestelyissä tukioppilaat ovat keskeisessä asemassa.

Tukioppilastoimintaa on ollut kouluissa jo kauan, mutta toisaalta sen toteuttamismuodot vaihtelevat aika paljon. On tärkeää, että tukioppilaille annetaan mielekkäitä työtehtäviä ja aito mahdollisuus vaikuttaa asioihin. Toisaalta on tärkeää muistaa, ettei heitä kuormiteta liikaa. Päävastuu kiusaamiseen puuttumisesta on kuitenkin aina koulun aikuisilla. Tukioppilastoiminnan sääntöjä on syytä yhtenäistää. Samalla tulee ottaa huomioon, ettei vaaranneta kouluissa ja oppilaitoksissa jo nyt olevia toimivia käytäntöjä.

Käsittely

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

12.09.2016

Sj/3

10.05.2016 Ehdotuksen mukaan

Keskustelu.

Hyväksyttiin esittelijän ehdotus.

Esittelijä

opetustoimen johtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Vesa Nevalainen, oppilashuollon päällikkö, puhelin: 310 86214
vesa.nevalainen(a)hel.fi
Niclas Rönnholm, opetuspäällikkö, puhelin: 310 86219
niclas.ronnholm(a)hel.fi

12.09.2016

Sj/4

§ 782

V 28.9.2016, Valtuutettu Nuutti Hyttisen aloite alueellisesta kieliko- keilusta Helsingissä

HEL 2016-002644 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Terhi Pel-
tokorven ehdotuksesta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Nuutti Hyttisen aloitteen
loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Nuutti Hyttinen ja 25 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että Helsingissä ryhdytään alueelliseen kielikokeiluun, jossa oppi-
las voi halutessaan valita jonkin muun vieraan kielen opinnot nykyisen
pakollisen ruotsin kielen tilalle.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 22 §:n 2 momentin mukaan kau-
punginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on alle-
kirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa opetuslautakunnan lausuntoon.

Opetuslautakunnan lausunnossa todetaan, että Suomen perustuslain
17 §:n mukaan Suomen kansalliskielet ovat suomi ja ruotsi. Perusope-
tuslain 11 §:n mukaan perusopetuksen oppimäärän tulee sisältää toista

kotimaista kieltä. Nykyisen hallitusohjelman kärkihankkeiden yhtenä tavoitteena on selvittää lainsäädännölliset edellytykset alueellisiin kokeiluihin kielivalikoiman laajentamiseksi ilman velvoittavaa toisen kansalliskielen opiskelua. Selvitystyö ei ole vielä edistynyt. Helsingin kaupungin strategiaohjelmassa on kirjattu, että Helsinki on vahvasti kaksikielinen. Koska Helsingin toimintaympäristö on kaksikielinen, on tarkoituksenmukaista taata oppilaille valmiudet toimia kaksikielisessä kaupunkiympäristössä. Helsingissä ei ole perusteltua luopua toisen kotimaisen kielen opiskelusta peruskoulussa. Kokeiluluvan hakeminen ei ole perusteltua eikä ole tarkoituksenmukaista tehdä kyselyjä huoltajille.

Kaupunginhallitus pitää esitettyä selvitystä riittävänä.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Nuutti Hyttisen aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Opetuslautakunta 23.08.2016 § 139

HEL 2016-002644 T 00 00 03

Lausunto

Opetuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Suomen perustuslain 17 §:n mukaan Suomen kansalliskielet ovat suomi ja ruotsi. Perusopetuslain 11 §:n mukaan perusopetuksen oppimäärän tulee sisältää toista kotimaista kieltä.

Nykyisen hallitusohjelman kärkihankkeiden yhtenä tavoitteena on selvittää lainsäädännölliset edellytykset alueellisiin kokeiluihin kielivalikoiman laajentamiseksi ilman velvoittavaa toisen kansalliskielen opiskelua. Tämä selvitystyö ei ole vielä edistynyt.

12.09.2016

Sj/4

Helsingin kaupungin strategiaohjelmassa on kirjattu, että Helsinki on vahvasti kaksikielinen. Strategiassa todetaan, että Helsingin kaltaises- sa pohjoismaisessa hyvinvointikaupungissa kaksikielisyys on valttia. Koska Helsingin toimintaympäristö on kaksikielinen, on tarkoituksen- mukaista taata oppilaille valmiudet toimia kaksikielisessä kaupunkiym- päristössä. Näin ollen Helsingissä ei ole perusteltua luopua toisen koti- maisen kielen opiskelusta peruskoulussa.

Ehdotettu kielikokeilu vaarantaisi oppilaiden jatko-opintokelpoisuuden ja asettaisi opiskelijat eriarvoiseen asemaan, koska toinen kotimainen kieli kuuluu pakollisena toisen asteen opintoihin. Kielikokeilu johtaisi toi- sen kotimaisen kielen (suomi, ruotsi) opiskelusta luopumiseen. Näin ol- len kokeiluluvan hakeminen ei ole perusteltua eikä ole tarkoituksenmu- kaista tehdä kyselyä huoltajille.

Käsittely

23.08.2016 Ehdotuksen mukaan

Keskustelu.

Jäsen Ahva teki seuraavan vastaehdotuksen:

"Opetuslautakunta antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Opetuslautakunta katsoo, että valtuustoaloitteen mukaisesti Helsingin tulee anoa opetus- ja kulttuuriministeriöltä lupaa alueelliseen kielikokei- luun, jossa oppilas voi halutessaan valita jonkin muun vieraan kielen opinnot nykyisen pakollisen ruotsin kielen tilalle, koska kielitaidon vah- vistaminen ja monipuolistaminen tukee voimakkaasti Helsingin tulevai- suuden kasvu- ja kansainvälistymistavoitteita."

Jäsen Ahvan ehdotus raukesi kannattamattomana.

Hyväksyttiin esittelijän ehdotus.

Jäsen Ahva ilmoitti eriävän mielipiteen.

Esittelijä

opetustoimen johtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Taina Tervonen, vs. opetuspäällikkö, puhelin: 310 86208
taina.tervonen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

12.09.2016

Sj/5

§ 783

V 28.9.2016, Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite digityöskentelyn käyttöön otosta

HEL 2016-003259 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Arja Karhuvaaran aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite
- 2 Työterveys Helsingin lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Arja Karhuvaara ja 21 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että terveydenhoito, työterveydenhoito sekä liikuntatoimi kehittävät lasten ja nuorten työskentelyterveyttä tukevan toimintamallin neuvonnan, itsehoidon ja ergonomiaymmärryksen jalkauttamiseksi kaikkiin digityöskentely-ympäristöihin osana tulevaa digiloikkaa.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 22 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa varhaiskasvatuslautakunnan, liikuntalautakunnan, opetuslautakunnan, sosiaali- ja terveyslautakunnan ja Työterveys Helsingin antamiin lausuntoihin.

Varhaiskasvatuslautakunnan lausunnossa todetaan, että varhaiskasvatusviraston tämän vuoden sitovana tavoitteena on liikkumisen lisääminen siten, että kaikilla lapsilla on mahdollisuus liikkua kaksi tuntia päivän aikana. Digiloikan myötä digitaalisten oppimisvälineiden käyttö on lisääntynyt. Digitaaliset välineet ovat kuitenkin vain yksi väline muiden joukossa eikä niiden käytön lisäämisen tarkoitus ole kahlita lapsia paikoilleen, vaan liikkumisen merkitys kasvuikäisten lasten kehitykselle tunnustetaan edelleen. Monipuolinen liikkuminen tulee toteuttaa osana varhaiskasvatusviraston normaalia kehittämistyötä ja toimintaa, jossa liikuntatoimi ja liikunnan valtakunnallinen kattojärjestö VALO ovat tärkeitä yhteistyökumppaneita.

Liikuntalautakunnan lausunnossa todetaan, että liikuntavirasto on yhdessä opetustoimen kanssa syksystä 2012 alkaen kehittänyt toimivaa rakennetta valtakunnallisen Liikkuva koulu - ohjelman jalkauttamiseksi Helsingin peruskouluihin. Ohjelman tavoitteena on fyysisesti aktiivisemmän koulupäivän ja oppimisympäristön luominen. Aloitteessa esitetyn kaltaiset toimenpiteet oppilaiden työskentelyterveyden tukemiseksi voitaisiin ainakin osittain huomioida osana Liikkuva koulu -ohjelman toimenpiteitä. Liikuntavirastossa on tarkoituksena lähteä kehittämään kouluterveydenhuollon ja opetustoimen kanssa Liikunnan ja kansanterveyden edistämissäätöön mallintamaa "Personal trainer-toimintamallia".

Opetuslautakunnan lausunnossa todetaan, että kouluilla on parhaat edellytykset koko ikäluokan tavoittamiseen ja liikunta-aktiivisuuden turvaamiseen. Syksyllä 2016 voimaan tulleen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan vuosiluokilla 1-6 liikuntaa on 13 vuosihiikotuntia ja vuosiluokilla 7-9 seitsemän vuosihiikotuntia. Kaikki Helsingin kaupungin peruskoulut ovat mukana valtakunnallisessa Liikkuva koulu -ohjelmassa vuonna 2016. Koulujen tasolla tavoitteena on ollut auttaa ja tukea koulujen omia muutosprosesseja ja löytää erilaisia, kuhunkin kouluun sopivia liikkumista ja aktiivista oppimista tukevia ratkaisuja ja toimintamalleja. Toimintamalli jakautuu ennen ja jälkeen koulupäivän toimintaan, välituntitoimintaan ja toiminnallisiin oppitunteihin. Vuonna 2016 pääpaino on koulujen toimintaolosuhteiden kehittämisessä toiminnallisen oppimisen tueksi sekä opettajien osaamisen kehittämisessä ja tietoteknologian hyödyntämisessä fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi. Opetushallitus on kirjannut Move-mittaukset määräyksenä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin, jotka ovat tulleet voimaan 1.8.2016.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunnossa todetaan, että sosiaali- ja terveystoimi on ottanut digitalisoinnin aiheuttamien terveys- ja hyvinvoinnin ongelmien ennaltaehkäisyn ja hoidon huomioon erityisesti lapsiperheiden sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelujen sisällössä, käytössä olevissa hoito-ohjeissa ja yhteistyörakenteissa. Stra-

12.09.2016

Sj/5

tegiaohjelman yhtenä tavoitteena on helsinkiläisten hyvinvoinnin ja terveyden paraneminen ja terveyserojen kaventuminen sekä terveyttä edistävän liikunnan lisääminen ja liikkumattomuuden väheneminen. Lasten ja nuorten digityöskentelyn aiheuttamia terveyden ja hyvinvoinnin ongelmia on huomioitu lapsiperheiden sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelujen sisällöissä, käytössä olevissa asiakas- ja hoito-ohjeissa ja yhteistyörakenteissa. Esimerkkinä yhteistyömuodosta mainitaan Neuvokas perhe- ja Liikkuva koulu -ohjelmat.

Työterveys Helsinki on lausunnossaan todennut, että työterveyshuolto ohjaa opetus- ja varhaiskasvatushenkilöstöä huomioimaan oman sekä lasten ja nuorten ergonomian. Työterveyshuolto tarjoaa ergonomian asiantuntemustaan yhteisen toimintamallin luomisessa.

Kaupunginhallitus toteaa, että aloitteessa esitetyt seikat ovat tärkeitä ja ne tulee ottaa huomioon digiloikan käyttöönoton ja laajentamisen myötä. Liikunnan merkitys ja digitalisoitumisen aiheuttamien terveysongelmien ennaltaehkäisy on otettu huomioon jo monissa toiminnoissa. Kaupunginhallitus pitää esitettyä selvitystä riittävänä.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Arja Karhuvaaran aloite
- 2 Työterveys Helsingin lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Opetuslautakunta 31.05.2016 § 101

HEL 2016-003259 T 00 00 03

Lausunto

Opetuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Lasten ja nuorten liikuntasuosittelun mukaan alle kouluikäisten tulisi liikkua reippaasti, monipuolisesti ja ikään sopivalla tavalla vähintään

kaksi tuntia päivässä. Kouluikäisille tällaista liikuntaa suositellaan vähintään 1–2 tuntia päivässä. Nämä liikunnan minimisuositukset eivät kuitenkaan toteudu kaikkien suomalaislasten osalta. Liikuntamittausten perusteella alakoululaisista vain puolet ja yläkoululaisista ainoastaan kuudesosa liikkui reippaasti vähintään tunnin päivässä. Kouluterveyskyselyn tulosten mukaan vuonna 2013 vapaa-ajallaan hengästyttävää liikuntaa harrasti korkeintaan tunnin viikossa 27 % helsinkiläisistä 8.–9. luokkien pojista, ja 33 % tytöistä.

Liikunnallinen elämäntapa on huomattavasti helpompi toteuttaa, kun se omaksutaan jo lapsuuden perheessä ja koulussa. Liikunnan edistämiseen tarvitaan uusia innovatiivisia keinoja, jotta voimme kasvattaa hyväkuntoisia ja terveitä sukupolvia. Alakouluiässä omatoiminen arkiliikunta on tärkeä osa kokonaisliikuntaa. Lisäksi liikuntaa tulee lisätä lasten ja nuorten omat mieltymykset ja päämäärät huomioiden. Kouluilla on parhaat edellytykset koko ikäluokan tavoittamiseen ja liikunta-aktiivisuuden turvaamiseen. Syksyllä 2016 voimaan tulevan perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan vuosiluokilla 1–6 on liikuntaa 13 vuosiviikkotuntia ja vuosiluokilla 7–9 seitsemän vuosiviikkotuntia.

Liikuntasuositusten toteutuminen on aikuisten vastuulla. Lasten ja nuorten reippaan liikunnan lisääminen 1–2 tuntiin päivässä on tavoite, jonka toteuttamiseen tarvitaan koulujen ja huoltajien lisäksi myös terveydenhuollon ammattilaisia.

Kaikki Helsingin kaupungin peruskoulut ovat mukana valtakunnallisessa Liikkuva koulu -ohjelmassa vuonna 2016. Opetusvirasto ja liikuntavirasto ovat lähteneet kehittämään yhteistyömallia koulujen ja liikuntajärjestöjen kanssa. Koulujen tasolla tavoitteena on ollut auttaa ja tukea koulujen omia muutosprosesseja ja löytää erilaisia, kuhunkin kouluun sopivia liikkumista ja aktiivista oppimista tukevia ratkaisuja ja toimintamalleja. Helsingin toimintamalli jakautuu ennen ja jälkeen koulupäivän toimintaan, välituntitoimintaan ja toiminnallisiin oppitunteihin. Vuonna 2016 pääpaino on koulujen toimintaolosuhteiden kehittämisessä toiminnallisen oppimisen tueksi sekä opettajien osaamisen kehittämisessä ja tietoteknologian hyödyntämisessä fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi.

Opetushallitus on kirjannut Move-mittaukset määräyksenä perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin, jotka tulevat voimaan 1.8.2016 alkaen. Mittaukset tullaan määräysten mukaisesti toteuttamaan vuosittain valtakunnallisesti perusopetuksen vuosiluokilla 5 ja 8 elo-syyskuussa. Koulukohtaiset mittaukset ja tietojen syöttö valtakunnalliseen järjestelmään tulee toteuttaa kouluissa vuosittain syyskuun loppuun mennessä. Osiot mittaavat oppilaan kestävyyttä, voimaa, nopeutta, liikkuvuutta, tasapainoa ja motorisia perustaitoja. Tietoa hyödynnetään mm. 5. ja 8. vuosiluokalla koululaisille tehtävien laajojen terveystarkastusten yhtey-

12.09.2016

Sj/5

dessä. Tuleva opetussuunnitelma korostaa koko kaupunkia oppimisen tilana, joten tämäkin lisää osaltaan lasten liikkumista.

Käsittely

31.05.2016 Ehdotuksen mukaan

Keskustelu.

Hyväksyttiin esittelijän ehdotus.

Esittelijä

opetustoimen johtaja
Liisa Pohjolainen

Lisätiedot

Vesa Nevalainen, oppilashuollon päällikkö, puhelin: 310 86214
vesa.nevalainen(a)hel.fi

Liikuntalautakunta 26.05.2016 § 74

HEL 2016-003259 T 00 00 03

Lausunto

Liikuntalautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle valtuutettu Arja Karhuvaaran ym. valtuustoaloitteesta lasten ja nuorten digityöskentelyn terveyshaittoja ehkäisevän toimintamallin kehittämistä:

Liikuntavirasto on yhdessä opetustoimen kanssa kehittänyt syksystä 2012 alkaen toimivaa rakennetta valtakunnallisen Liikkuva koulu – ohjelman jalkauttamiseksi Helsingin peruskouluihin. Ohjelman tavoitteena on fyysisesti aktiivisemmän koulupäivän ja oppimisympäristön luominen, ja tällä hetkellä lähes kaikki perusopetuslinjan suomenkieliset koulut ovat lähteneet mukaan toimintakulttuurin muutostyöhön. Liikuntaviraston sitovana talousarviotavoitteena on, että vuoden 2016 loppuun mennessä kaikista helsinkiläisistä peruskouluista 85 % on mukana tässä ohjelmassa.

Aloitteessa esitetyn kaltaiset toimenpiteet (neuvonta, itsehoito ja ergonomiaymmärrys) oppilaiden työskentelyterveyden tukemiseksi voitaisiin ainakin osittain huomioida osana Liikkuva koulu – ohjelman toimenpiteitä. Liikuntavirastossa on tarkoituksena lähteä kehittämään yhdessä kouluterveydenhuollon ja opetustoimen kanssa Liikunnan ja kansanterveyden edistämissätiön mallintamaa ”Personal trainer-toimintamallia”, jonka tarkoituksena on tarjota henkilökohtaista ja/tai ryhmämuotoista ohjausta ja liikuntapalvelua niille kahdeksasluokkalaisille oppilaille, jot-

12.09.2016

Sj/5

ka saavat koulujen Move – mittauksista (fyysisen toimintakyvyn seuranta) huolta herättävän tuloksen. Pilotit mallin kehittämiseksi käynnistyvät kuluvan vuoden syksyllä, ja kehittämistyössä tullaan hyödyntämään jo alustavasti testattua yksilöllistä FunAction – liikuntaneuvontaa, jonka tarkoituksena on ollut etsiä nuorille heitä innostava liikuntaharrastus sekä aktivoita heitä arjessaan kolmen kuukauden mittaisen prosessin avulla.

Pilottivaiheen kehittäminen tapahtuu Etelä-Suomen aluehallintoviraston myöntämän hankerahan turvin. Aloitteessa ehdotettu malli, kuten myös liikuntavirastossa käynnistyvän pilottitoiminnan vakiinnuttaminen, vaativat kuitenkin lisäresursointia, eikä uusia toimintamalleja ole mahdollista juurruttaa liikuntaviraston pysyviksi käytännöiksi olemassa olevilla resursseilla.

Käsittely

26.05.2016 Ehdotuksen mukaan

Liikuntalautakunta päätti käsitellä esittelijä Tarja Loikkanen-Jormakan esityslistan asian (Liikunta- ja hyvinvointipalvelut, 1) kokouksen neljäntenä asiana.

Esittelijä

osastopäällikkö
Tarja Loikkanen-Jormakka

Lisätiedot

Tytti Soini, liikunnansuunnittelija, puhelin: 310 87509
tytti.soini(a)hel.fi

Varhaiskasvatuslautakunta 24.05.2016 § 86

HEL 2016-003259 T 00 00 03

Lausunto

Varhaiskasvatuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Arja Karhuvaaran digityöskentelyä koskevasta valtuustoaloitteesta.

Toiminnallinen oppiminen ja monipuoliset työskentelytavat ovat varhaiskasvatuksen toteuttamisen tärkeimpiä lähtökohtia Helsingissä. Kasvattajia kannustetaan hyödyntämään toiminnan järjestämisessä monipuolisesti sekä päiväkodin sisätiloja että ulkona sijaitsevia oppimisympäristöjä. Lapselle luontaiset toiminnan tavat, liikkuminen, leikkiminen, tutkiminen ja taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen, toteutuvat

kaikessa toiminnassa. Aikuisen läsnäolo on varhaiskasvatuksessa tärkeää.

Varhaiskasvatusviraston tämän vuoden sitovana tavoitteena on liikkumisen lisääminen siten, että kaikilla lapsilla on mahdollisuus liikkua kaksi tuntia päivän aikana. Päiväkotien ja varhaiskasvatusalueiden liikumissuunnitelmissa huomioidaan monipuolisesti liikkumisen eri osat alueet siten, että sekä motorinen kehitys että kehollinen oppiminen tulevat huomioituksi.

Digiloikan myötä digitaalisten oppimisvälineiden käyttö on lisääntynyt ja lisääntyy edelleen varhaiskasvatuksessa. Myös valtakunnallisesti toimintaa ohjaavat asiakirjat, esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteet, velvoittavat huomioimaan tieto- ja viestintätekniikan käytön opetuksessa ja oppimisessä. Digitaaliset välineet ovat kuitenkin vain yksi väline muiden joukossa eikä niiden käytön lisäämisen tarkoitus ole kahlita lapsia paikoilleen, vaan liikkumisen merkitys kasvuikäisten lasten kehitykselle tunnustetaan edelleen.

Varhaiskasvatuslautakunta pitää tärkeänä, että liikkumisen käytäntöjä varhaiskasvatuksessa kehitetään edelleen ja lapsille mahdollistetaan riittävä ja riittävän monipuolinen liikkuminen. Tämä tulee toteuttaa osana varhaiskasvatusviraston normaalia kehittämistyötä ja toimintaa, jossa liikuntatoimi sekä liikunnan valtakunnallinen kattojärjestö VALO ovat tärkeitä yhteistyökumppaneita. Työterveyshuollolla tai terveydenhoidolla ei ole roolia varhaiskasvatuksen liikkumisen käytäntöjen kehittämisessä.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Varhaiskasvatuksessa kannustetaan lapsia monipuoliseen liikkumiseen, millä on terveyttä ja hyvinvointia lisääviä vaikutuksia.

Käsittely

24.05.2016 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijä muutti ehdotustaan siten, että ensimmäisen kappaleen loppuun lisätään: Aikuisen läsnäolo on varhaiskasvatuksessa tärkeää.

Esittelijä

varhaiskasvatusjohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Mikko Mäkelä, kehittämisspäällikkö, puhelin: 310 24378
mikko.makela(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 17.05.2016 § 118

HEL 2016-003259 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle valtuutettu Arja Karhuvaaran ym. aloitteesta lasten ja nuorten digityöskentelyn terveyshaittoja ehkäisevän toimintamallin kehittämistä:

”Informaatio- ja kommunikaatioteknologian käyttö lisääntyy kaikissa ikäryhmissä, mikä ilmenee myös lasten ja nuorten oppimis- ja vapaa-ajan ympäristöjen digitalisoitumisena. Puutteellinen ergonomiaoheistus sekä ergonomisesti huonosti suunnitellut oppimisympäristöt altistavat aktiivisessa kasvun ja kehityksen vaiheissa olevat lapset ja nuoret oireille, joista on haittaa päivittäisessä elämässä.

Helsingin sosiaali- ja terveystieteiden virasto on osaltaan reagoinut tähän ilmiöön ja on ottanut digitalisoitumisen aiheuttamien terveys- ja hyvinvoinnin ongelmien ennaltaehkäisyn ja hoidon huomioon erityisesti lapsiperheiden sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelujen sisällyksessä, käytössä olevissa hoito-ohjeissa ja yhteistyörakenteissa. Tätä tukee myös Helsingin voimassa oleva strategiaohjelma, jossa yhdeksi tavoitteeksi on kirjattu helsinkiläisten hyvinvoinnin ja terveyden parantaminen ja terveyserojen kaventuminen sekä terveyttä edistävän liikunnan lisääminen ja liikkumattomuuden väheneminen.

Neuvolassa keskustellaan vanhempien kanssa median käytöstä sekä median käytön rajoista eri ikäkausina ja kannustetaan perheitä toimimaan aktiivisesti yhdessä, esim. liikkumaan ja lukemaan satuja. Erityisesti kolme- ja neljävuotiaiden määräaikaistarkastuksissa keskustellaan aiheesta laajemmin. Vanhemmuuden tukemiseksi on käytössä Mannerheimin lastensuojeluliiton tuottama aineistokokonaisuus ”Neuvola lapsiperheen mediakasvatuksen tukena”, joista on käytössä erityisesti oppaat ”Media alle 3 -vuotiaan arjessa” sekä ”Kahdeksan kysymystä lapsen median käytöstä”.

Kouluterveydenhuollossa seurataan lapsen kasvua ja kehitystä vuosittaisilla terveystarkastuksilla. Oppilaiden vanhemmat kutsutaan laajoihin terveystarkastuksiin, jossa kartoitetaan lapsen ja koko perheen hyvinvointiin ja terveystottumuksiin liittyviä kysymyksiä, kuten liikuntaa, ruutuaikaa, nukkumista ja ravitsemusta. Ryhti - ja asentovirheisiin puututaan varhaisessa vaiheessa. Lapsille ja nuorille annetaan oman terveyden tukemiseen liittyvää terveysneuvontaa ja ennaltaehkäisyä sekä ohjataan ergonomisiin työskentelyasentoihin.

Kouluterveydenhuollossa hyödynnetään Neuvokas perhe -materiaalia. Terveystarkastuksissa on mahdollisuus ohjata 13 - 17 -vuotiaita liikuntaviraston järjestämään FunAction -harrasteliikuntaan ja ylipainoisia alakoululaisia EasySport -starttiryhmisiin. EasySport -starttiryhmät ovat sosiaali- ja terveystarkastuksen, liikuntaviraston ja opetusviraston yhdessä järjestämiä maksuttomia liikunta- ja painonhallintaryhmiä 1-6 luokkaa-asteen lapsille ja heidän vanhemmilleen.

Yhteistyössä opetus -ja liikuntaviraston kanssa kouluterveydenhuolto on ollut mukana toteuttamassa Liikkuva koulu -toimintaa peruskouluisissa. Liikkuvan koulun tavoitteena on aktiivisempi ja viihtyisämpi koulu-päivä ja hyvinvoiva koululainen. Liikkuvissa kouluissa ajatellaan asioita uusilla tavoilla: esimerkiksi istutaan vähemmän, tuetaan oppimista toiminnallisilla menetelmillä, liikutaan välitunneilla ja kuljetaan koulumatkat omin lihasvoimin.

Koulujen opetussuunnitelmat muuttuvat lukuvuoden 2016 - 2017 aikana, opetussuunnitelmaan sisältyy ilmiöpohjaisia opintokokonaisuuksia, joissa tarkastellaan todellisen maailman ilmiöitä oppiainerajat ylittäen. Tämä tarkoittaa oppilaiden istumisen vähentämistä ja luokahuoneesta pois vietävää opetusta.

Opiskeluterveydenhuollossa kiinnitetään terveystarkastuksissa huomiota nuoren hyvinvointiin ja terveyteen, kuten uneen, liikuntaan, ergonomiaan ja ruutuaikaan. Nuoria kannustetaan liikkumaan ja tarvittaessa ohjataan fysioterapiaan, tarjolla oleviin liikuntamuotoihin tai NYT-terveysliikuntaan. Liikuntavirasto aloitti lokakuussa 2013 nuorten yhteiskuntatakuuseen liittyvän NYT-liikuntahankkeen. NYT-hankkeen tavoitteena on edistää nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia liikunnan ja ohjauksen keinoin.

Fysioterapian ja toimintaterapian rooli lasten ja nuorten digityöskentelyn terveyshaittoja ehkäisevässä toiminnassa on ensisijaisesti asiantuntijätiedon ja -ohjauksen antaminen.

Ehdotukseen ohjelman mahdollistamasta yhteistyöstä ammattikorkeakoulujen ja kaupungin kanssa todettakoon, että nykyiset opiskelijaohjauksikäytännöt antavat jo nyt mahdollisuuksia yhteistyöhön lasten ja nuorten digityöskentelyn terveyshaittojen ehkäisyssä.

Yhteenvetona sosiaali- ja terveystarkastus toteaa, että lasten ja nuorten digityöskentelyn aiheuttamia terveyden ja hyvinvoinnin ongelmia on huomioitu sosiaali- ja terveystarkastuksen lapsiperheiden sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelujen sisällöissä, käytössä olevissa asiakas- ja hoito-ohjeissa ja yhteistyörakenteissa. Sosiaali- ja terveystarkastuksen näkökulmasta uusi ohjelma ei toisi lasten ja nuorten digityöskentelyn terveys- ja hyvinvointihaittojen ennaltaehkäisyssä uutta

tietoa ja vahvuutta. Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää kuitenkin tärkeänä, että lasten ja nuorten lisääntyvä digityöskentely on nostettu esille ja sen vuoksi lautakunta kannattaa aihealueen sisältöjen kehittämisen jatkamista ja vahvistamista nykyisissä palvelu- ja yhteistyörakenteissa. Esimerkkinä tällaisesta yhteistyömuodosta on aikaisemmin tässä lausunnossa kuvattu Neuvokas perhe- ja Liikkuva koulu -ohjelmat.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Lasten ja nuorten niska-, hartia- ja selkäkivut ovat yleistyneet viime vuosikymmeninä. Tutkimuksessa on havaittu yhteys kipujen ja tietokoneen käytön välillä. Rungas ruutu-aika lisää useimmiten fyysisesti passiivista istumista. Rungas istuminen ja liikunnan puute heikentävät lasten ja nuorten hyvinvointia eri tavoin.

Säännöllinen liikunta ja kohtuullinen istuminen vähentävät tuki- ja liikuntaelinten vaivoja, ehkäisevät ylipainoa ja tukevat terveyttä ja hyvinvointia monin tavoin. Aktiivinen ja liikunnallinen arki on yhteydessä myös parempiin oppimistuloksiin. Fyysisesti aktiivisen arjen tukemisen tulee korostua varhaiskasvatus-, koulu- ja oppilaitosympäristöjen lisäksi myös lasten ja nuorten koti- ja vapaa-ajan ympäristöissä."

Esittelijä

vs. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Marketta Kupiainen, hallintoylihoitaja, puhelin: 310 42348
marketta.kupiainen(a)hel.fi

§ 784

V 28.9.2016, Valtuutettu Ville Jalovaaran aloite kulkuyhteydestä Vuosaaren metroasemalta Columbukseen

HEL 2016-003260 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Ville Jalovaaran aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteerin, puhelin: 31036683
hannu.hyttinen(a)hel.fi
Anna Villeneuve, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Ville Jalovaaran aloite
- 2 Liikennelaitos -liikelaitoksen (HKL) lausunto
- 3 HSL:n lausunto 29.7.2016 (internetiin)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Ville Jalovaara ja 15 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan, että kaupunki ryhtyisi yhdessä kauppakeskus Columbuksen kanssa suunnittelemaan ja toteuttamaan kulkuyhteyttä Vuosaaren metroasemalta kauppakeskuksen keskusaukiolle.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 22 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus toteaa, että Vuosaaren metroasemalta ei ole jalkakulkuyhteyttä suoraan sisään kauppakeskus Columbukseen. Nykytilan-

teessa saavuttaessa metroasemalle jalankulkijat nousevat ensin katu-
tasoon Valkopaadentielle, joka toimii myös vilkkaana liityntäbussitermi-
naalina. Tämän jälkeen jalankulkijat ylittävät Valkopaadentien päästäk-
seen kauppakeskus Columbukseen. Metroaseman suunnittelussa on
aikoinaan otettu huomioon mahdollisuus jälkikäteen toteuttaa suora, si-
säpuolinen jalankulkuyhteys asemalta kauppakeskukseen.

Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaitos (HKL) hallinnoi Vuosaaren
metroasemaa. Kauppakeskus Columbus on yksityisomistuksessa, ja
sen omistaja on Citycon Finland Oy.

HKL on kertonut Citycon Finland Oy:n kanssa 28.4.2016 käydyssä
neuvottelussa mahdollisuudesta suunnitella ja toteuttaa kulkuyhteys
metroasemalta kauppakeskuksen keskusaukiolle. Kulkuyhteyden ra-
kentamisesta aiheutuvien kustannusten on katsottu jakautuvan hank-
keen osapuolten kesken, sillä suora jalankulkuyhteys palvelisi molem-
pien kiinteistöjen käyttäjiä. Citycon Finland Oy suhtautuu hankkeen to-
teuttamiseen kielteisesti, sillä se ei näe hanketta kaupallisesti kannatta-
vana. Citycon Finland Oy toteaa myös, että sisäisen kulkuyhteyden ra-
kentaminen vaikuttaisi epäsuotuisasti kauppakeskuksen nykyiseen
pääsisäänkäyntiin ja nykyisiin liiketiloihin.

Kaupunginhallitus toteaa, että vaikka jalankulkuyhteyden kehittäminen
Vuosaaren metroaseman ja kauppakeskus Columbuksen välillä on si-
nänsä kannatettavaa, tulisi sekä kaupungin että kauppakeskuksen si-
toutua suunnittelu- ja toteutustyön kustannuksiin, jotta aloitteessa esi-
tetty jalankulkuyhteys kannattaisi toteuttaa.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036683
hannu.hyttinen(a)hel.fi
Anna Villeneuve, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Valtuutettu Ville Jalovaaran aloite
- 2 Liikennelaitos -liikelaitoksen (HKL) lausunto
- 3 HSL:n lausunto 29.7.2016 (internetiin)

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Yleisten töiden lautakunta 24.05.2016 § 244

HEL 2016-003260 T 00 00 03

Lausunto

Yleisten töiden lautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Jalankulkuyhteyksien kehittäminen Vuosaaren metroaseman ja kauppakeskus Columbuksen välillä on kannatettavaa.

Vuosaaren metroasemalta ei ole jalankulkuyhteyttä suoraan sisään kauppakeskus Columbuksen. Nykytilanteessa saavuttaessa metroasemalle jalankulkijat nousevat ensin katutasoon Valkopaadentielle, joka toimii myös vilkkaana liityntäbussiterminaalina. Tämän jälkeen jalankulkijat ylittävät Valkopaadentien päästäkseen kauppakeskus Columbuksen. Aikoinaan kauppakeskusta suunniteltaessa otettiin huomioon myös suora yhteys metroasemalta, mutta sitä ei toteutettu silloin.

Vuosaaren metroasemaa hallinnoi Helsingin kaupungin liikennelaitos (HKL). Kauppakeskus Columbus on yksityisomistuksessa, ja sen omistaja on Kiinteistö Oy Kauppakeskus Columbus / c/o Citycon Oyj. Jotta jalankulkuyhteys toteutuisi, kiinteistönomistajan tulisi olla aloitteellinen jalankulkuyhteyshankkeen suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Esittelijä

kaupunginarkkitehti
Jukka Kauto

Lisätiedot

Silja Hurskainen, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38939
silja.hurskainen(a)hel.fi
Nina Mouhu, aluesuunnittelija, puhelin: 310 39838
nina.mouhu(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 17.05.2016 § 186

HEL 2016-003260 T 00 00 03

Ksv 5264_38

Lausunto

Kaupunkisuunnittelulautakunta antoi lausunnon kaupunginhallitukselle:

Vuosaaren metroasemalta ei ole jalankulkuyhteyttä suoraan sisään kauppakeskus Columbuksen. Kauppakeskusta aikoinaan suunnitel-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

12.09.2016

taessa otettiin huomioon myös suora yhteys metroasemalta. Nykytilanteessa jalankulkijat nousevat ensin katutasoon Valkopaadentielle, joka toimii myös vilkkaana liityntäbussiterminaalina. Katu tulee ylittää päästäkseen Columbukseen.

Vuosaaren metroasemaa hallinnoi Helsingin kaupungin liikennelaitos liikelaitos (HKL). Kauppakeskus Columbus on yksityisomistuksessa, omistaja on Kiinteistö Oy Kauppakeskus Columbus / c/o Citycon Oyj. Kiinteistönomistajia tulisi kuulla osallisina jalankulkuyhteys Hankkeen toteuttamiseksi.

Lausunnon valmistelussa on tehty yhteistyötä rakennusviraston kanssa.

Kaupunkisuunnittelulautakunta kannattaa jalankulkuyhteysien kehittämistä metroaseman ja kauppakeskuksen välillä.

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

Lisätiedot

Petri Leppälä, Arkkitehti, puhelin: 310 37046
petri.leppala(a)hel.fi

12.09.2016

Kaj/2

§ 785

V 28.9.2016, Valtuutettu Helena Kantolan aloite asunnottomien konttimajoituksesta

HEL 2016-003261 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää katsoa valtuutettu Helena Kantolan aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Mari Randell, asunto-ohjelmapäällikkö, puhelin: 310 25823
mari.randell(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kantola Helena ym. valtuustoaloite Kvsto 16.3.2016 asia 12
- 2 Rakennuslautakunnan lausunto koskien konttimajoitusta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Aloitteen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 1

Liite 2

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Helena Kantola ja 28 muuta valtuutettua ovat tehneet liitteenä olevan valtuustoaloitteen koskien mahdollisuuksia kokeilla konttimajoitusta Helsingin asunnottomille samalla kun testataan ”pienet tuvat” -mallia vaikeimman asunnottomuusryhmän ratkaisuna.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 22 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Aloitevastaus on valmisteltu samanaikaisesti aloitteen HEL 2016-006868 vastauksen kanssa ja vastaukset ovat sisällöltään samankaltaiset.

Aloitteeseen on pyydetty lausunnot asuntolautakunnalta, asuntotuotantoimikunnalta, kaupunkisuunnittelulautakunnalta, rakennuslautakunnalta sekä sosiaali- ja terveyslautakunnalta.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa seuraavaa:

Kaupunginhallitus toteaa, että Helsingin kaupunki on ollut mukana vuosina 2008–2015 valtakunnallisessa pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelmassa. Ohjelman aikana on esimerkiksi perustettu uusia asumisyksiköitä ja muutettu asuntoloita tuetun asumisen yksiköiksi. Helsinki on toimillaan onnistunut vähentämään pitkäaikaisasunnottomuutta.

Edelleen kaupunginhallitus toteaa, että valtioneuvosto on antanut 9.6.2016 periaatepäätöksen asunnottomuuden ennaltaehkäisyn toimenpideohjelmasta vuosille 2016–2019. Ohjelman tavoitteena on jatkaa asunnottomuuden vähentämistä. Kohtuuhintaisen asuntotuotannon lisäämiseksi ohjelman tavoitteena on osoittaa koko Suomessa vuoteen 2019 mennessä vähintään 2 500 uutta asuntoa tai asuntopaikkaa asunnottomille tai asunnottomien riskiryhmille. Ohjelmassa esitetään myös käynnistettävien uudentyppisiä rakennus- ja kokeiluhankkeita asumismuotojen kehittämiseksi. Helsinki neuvottelee valtion kanssa toimenpideohjelmasta ja päätös Helsingin mukana olosta tehdään vuoden 2016 loppuun mennessä. Valtio on esittänyt, että Helsinkiin rakennettaisiin noin 750 asuntoa toimenpideohjelmakaudella.

Kaupunginhallitus toteaa, että aloitteessa mainitun ”pienet tuvat” -mallin kokeilussa vastuutahoina ovat Vantaan kaupunki, ympäristöministeriö ja Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus. Helsinki seuraa hankkeen toteuttamista ja siitä saatuja kokemuksia.

Aloitteessa viitataan 9.6.2016 allekirjoitettuun MAL-sopimukseen, joka perustuu valtion ja seudun kuntien yhteiseen tahtotilaan Helsingin seudun maankäytön, asumisen ja liikenteen kehittämisestä. Sopimuksella luodaan edellytyksiä kasvattaa Helsingin seudun asuntotuotantoa kysyntää vastaavasti. Sopimuksessa sitoudutaan huolehtimaan, että pääkaupunkiseudun asuntotuotantotavoitteesta 20 % on valtion tukemaa tavallista 40-vuotista korkotukivuokra-asuntotuotantoa ja erityisryhmien

vuokra-asuntotuotantoa. Sopimuksessa ei määritellä asuntotuotantotavoitteita erityisryhmäkohtaisesti.

Tilastojen mukaan marraskuussa 2005 Helsingissä oli 3 550 yksinäistä asunnotonta, joista 1 210 oli pitkäaikaisasunnottomia. Asunnottomia perheitä oli 280. Asunnottomuus on Helsingissä valtaosin muuta kuin pitkäaikaisasunnottomuutta.

Kaupunginhallitus toteaa, että Helsingin kaupungin tavoitteena on toteuttaa erityisryhmien asuminen pysyvänä asumisratkaisuna. Asunnottomien majoittaminen väliaikaisiin konttiasumisyksiköihin ei edistä kaupungin tavoitetta torjua alueellista eriytymiskehitystä vaan keskittäisi huono-osaisuutta kortteleihin, joiden infrastruktuuri ei ole vielä valmista. Asunnottomille konttiasumista parempi vaihtoehto on uusien pysyvien asuntojen rakentaminen sekä olemassa olevan asuntokannan hyödyntäminen.

Aloitteessa esitetään laskelmia konttiasumisen kustannuksista ja esitetään konttiasuntojen rakentamista esimerkiksi Helsingin satama-alueille ja proomujen päälle. Konttiasuntojen kooksi esitetään 14,3 m² ja konttimoduulien kooksi esimerkiksi 50 asuntoa. Kaupunginhallitus toteaa, että asuntorakentamisesta säännellään valtakunnallisesti maankäyttö- ja rakennuslaissa, sitä täydentävässä maankäyttö- ja rakennusasetuksessa sekä Suomen rakentamismääräyskokoelmaan sisältyvissä lukuisissa asetuksissa. Asuntosuunnittelua koskevassa asetuksessa annetaan vähimmäismääräyksiä muun muassa asuinhuoneiden ja asuinhuoneistojen koosta, ikkunoista, tiloista ja varusteluista sekä liikkumisesteettömyydestä. Asuinhuoneiston huoneistoalan vähimmäiskooksi on määrätty 20 m². Rakennusluvan myöntäminen edellyttää, että rakentaminen täyttää maankäyttö- ja rakennuslain 177 §:ssä säädetyt sekä muut ko. lain mukaiset tai sen nojalla asetetut vaatimukset. Pysyvän konttiasumisen tulee noudattaa asuntorakentamista koskevia säädöksiä ja rajoituksia sekä asemakaavamääräyksiä.

Rakennuslupa tilapäiselle hankkeelle voidaan myöntää, jos hanke on tarkoitettu pysyvän paikallaan enintään viiden vuoden ajan. Tilapäinen rakentaminen ei lain mukaan saa johtaa vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai muutoin aiheuttaa merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia. Myös tilapäisessä ratkaisussa asumisen tulee täyttää kohtuulliset vähimmäisvaatimukset muun muassa terveellisyyden ja hygieniatilojen osalta. Tilapäiselle konttiasumiselle rakentamattomien tonttien löytäminen olisi haastavaa. Valtaosalle tyhjästä rakentamattomista tonteista käynnistyy hankkeita lähivuosina tai niiden rakentamiseen liittyvät toimenpiteet estävät tonttien käyttämisen väliaikaisesti. Infrastruktuurin toteuttaminen väliaikaisesti on hintavaa.

Konttiasumisen kustannuksia on haasteellista verrata tavanomaiseen rakentamiseen, erityisesti konttiasuntojen ja tavanomaisten kerrostaloasuntojen käyttöikäoletukset poikkeavat merkittävästi toisistaan. Sen vuoksi kustannuksia täytyy verrata elinkaaren ajalta, ei ainoastaan rakentamiskustannuksina. Konttiasuntokohteen kustannuksiin tulisi sisällyttää esimerkiksi tonttikustannukset, pystytys, liittymät, varustelut, yhteistilat, käytävät, siirto- tai purkukustannukset. Kun otetaan huomioon konttiasuntojen pieni koko ja kustannuksista muodostuva neliövuokra kokonaisvuokran sijaan, ei vuokrataso välttämättä ole muuta kohtuuhintaista tuotantoa edullisempi. Konttiasuntohankkeen etuna verrattuna perinteiseen kerrostalorakentamiseen on suunnittelun ja rakentamisen nopeus.

Kaupunginhallitus toteaa, että edellä mainittuihin seikkoihin viitaten, että konttiasuminen ei ole ratkaisu kohtuuhintaisten ja erityisryhmille suunnattujen asuntojen toteuttamiseen. Kaupunki pyrkii vastaamaan kohtuuhintaisen asumisen haasteeseen kunnianhimoisella asuntotuotantotavoitteella ja omakustanteisen valtion tukeman vuokra-asuntotuotannon toteuttamisella. Kaupunki luovuttaa tontteja ensisijaisesti pysyvään käyttötarkoitukseen ja oletuksin, että rakennukset kestävät lähes sata vuotta. Konttiasumishanke veisi tontin pidemmän elinkaaren omaavalta tavalliselta asuinkerrostalolta. Erityisryhmien asuminen ratkaistaan pysyvin asumisratkaisuin. Kaupunki jatkaa aktiivista ja tuloksellista työtä asunnottomuuden vähentämiseksi. Kaupunki seuraa aktiivisesti asuntorakentamisen kehittämistä ja pitää uusia asuntorakentamisen kokeiluja kannatettavina. Konttiasuminen on yksi mahdollinen asuntorakentamisen kehittämiskohde. Kaupunki jatkaa hyvää yhteistyötä toimijoiden kanssa ja on avoin asuntorakentamisen kokeiluhankkeille.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Mari Randell, asunto-ohjelmapäällikkö, puhelin: 310 25823
mari.randell(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kantola Helena ym. valtuustoaloite Kvsto 16.3.2016 asia 12
- 2 Rakennuslautakunnan lausunto koskien konttimajoitusta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi/kaupunginhallitus

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

12.09.2016

Kaj/2

Ote

Aloitteen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 1

Liite 2

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto
Asuntolautakunta
Asuntotuotantotoimikunta
Kaupunginkanslia
Kaupunkisuunnittelulautakunta
Rakennuslautakunta
Sosiaali- ja terveyslautakunta

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 16.08.2016 § 176

HEL 2016-003261 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

"Valtuutettu Helena Kantolan aloitteessa HEL 2016-003261 esitetään, että kaupunginhallitus selvittää mahdollisuudet kokeilla MAL-sopimuksen puitteissa ja yhteistyössä valtion kanssa konttimajoitusta Helsingin asunnottomille samalla kun testataan "pienet tuvat" -mallia vaikeimman asunnottomuusryhmän ratkaisuna. Helena Kantolan toisessa aloitteessa HEL 2016-006868 esitetään, että Helsingin kaupunki aloittaa kiireellisenä kokeiluhankkeena 200 konttiasunnon suunnittelun sekä rakentamisen sopivaksi katsomalleen tontille.

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi 1.3.2016 lausunnon kaupunginhallitukselle luonnoksesta Helsingin asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelmaksi 2016 (AM-ohjelma). Siinä todetaan, että sosiaali- ja terveyspalvelujen näkökulmasta erityisesti kohtuuhintaisten pienten asuntojen puute hankaloittaa erityisasumisen piirissä olevien mielenterveyskuntoutujien ja lastensuojelun piirissä olevien nuorten siirtymistä normaaliasumiseen silloin, kun vahvemman tuen tarve lakkaa. Myös suurin osa asunnottomista on yksinäisiä henkilöitä, joille riittää

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

pieni asunto. Nuoret ovat valmiita tinkimään mm. asuntojen pinta-alasta.

Lausunnossaan sosiaali- ja terveyslautakunta esitti, että kaupungin tulisi toteuttaa esimerkiksi kokeiluhankkeiden avulla muunneltavia asuntoja, jotka ensin ovat pieniä asuntoja, mutta jotka voidaan tarvittaessa muuttaa perhe- tai yhteisöasunnoiksi. Tällöin vuokratkin vastaisivat paremmin nuorten maksukykyä.

Konttiasumisen kokeilu voisi olla yksi tapa lisätä pienten asuntojen tarjontaa. Kokeilu tulisi kuitenkin rakentaa kestäväällä tavalla. Jos konttiasumista ei voi toteuttaa pysyvänä ratkaisuna, on erityisen tärkeää taata näissä asunnoissa asuville pysyvä uusi asunto myös silloin, kun konteista jostain syystä luovutaan. Konttiasumiseen voisi myös liittää monien asukkaiden kaipaamaa yhteisöllisyyttä. Pienten asuntojen yhteyteen voisi pesutupien ja saunojen lisäksi toteuttaa yhteistiloja erilaiseen kokoontumiseen, harrastuksiin ja ruuanlaittoon. Osan asunnoista tulisi sopia myös muiden kuin yksinasuvien asumiseen.

Mahdollisessa konttiasumiskokeilussa tulisi ainakin osan asunnoista olla esteettömiä.

Kalle Tuomola on tutkinut diplomityössään esteettömyysmääräysten toteutumismahdollisuuksia opiskelija-asunnoissa. Hänen johtopäätöksensä on, että hyvällä suunnittelulla voidaan perusesteettömyys toteuttaa tiloja tuhlaamatta pinta-alaltaan jopa n. 25 m² asunnoissa.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Asunto on ihmisen terveyden ja hyvinvoinnin kannalta keskeinen tekijä. Kaikki ratkaisut, joilla vähennetään asunnottomuutta, vaikuttavat positiivisesti terveyteen ja hyvinvointiin."

Esittelijä

va. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Pirjo Sipiläinen, arkkitehti, puhelin: 310 42256
pirjo.sipilainen(a)hel.fi
Pirkko Suppanen, projektisuunnittelija, puhelin: 310 43895
pirkko.suppanen(a)hel.fi

Asuntotuotantotoimikunta 29.06.2016 § 119

HEL 2016-003261 T 00 00 03

Lausunto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Merkittiin, että lausuntoa täydennettiin siten, että sen toisessa kappaleessa mainittu vuokrataso on kuukausivuokra.

Toimikunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle kaupunginvaltuutettu Helena Kantolan ym. valtuustoaloitteista koskien asunnottomien konttimajoitusta ja 200 konttiasunnon rakentamista.

Aloitteen tekijät ovat huolissaan asunnottomien määrästä sekä pienten kohtuuhintaisten asuntojen puutteesta. Ratkaisuksi esitetään kiireellistä kokeiluhanketta, jossa Helsingin kaupunki toteuttaisi 200 konttiasuntoa esimerkiksi neljänä 50 asunnon kerrostalokokonaisuutena. Aloitteen tekijöiden mukaan yhden 14,3 m² kokoisen konttikodin tuotantokustannus olisi 30 000 – 40 000 euroa ja vuokrataso 250-300 €/m²/kk ja normaaliin asuntotuotantoon verrattuna kustannussäästöjä syntyisi selvästi.

Konttiasuminen voisi olla vaihtoehto lyhytaikaisempaan asumistarpeeseen ja konteista on koottu jopa kerrostaloja, esimerkiksi opiskelijoille peräti 1000 asunnon kokonaisuus Hollannissa. Kontit eivät välttämättä ole alkuperältään rahtikontteja, vaan ne voidaan tehdä jo alun pitäen asuntokonteiksi. Konttiasuminen näyttäisi kiinnostavan eri puolilla maailmaa ja esimerkkejä löytyy yksittäisistä asunnoista alkaen. Aaltoyliopistossa on vuonna 2014 Päivi Aaltio tehnyt Arkkitehtuurin laitoksella diplomityön rahtikonttien käytöstä väliaikaisena asuntona.

Konttiasunnot liitetään joko kokonaan tai osittain kunnallisiin järjestelmiin; esimerkiksi vesi- ja viemärintiasiat, lämmitys ja ilmanvaihto on ratkaistava jollakin tavalla. Osaan konttiasumishankkeita on tuotu erilaisia ekologisia elementtejä: kompostoivia käymälöitä, aurinkoenergiaa tai tuulivoimaa. Mikäli konttiasunnot rakennettaisiin kunnallistekniikan alueelle Helsingissä, olisi ne järkevintä liittää kunnallistekniikkaan kuten muutkin rakennukset. Lisäksi mikäli konttiasunnot suunnattaisiin lähinnä väliaikaiseen asumiseen, asukkaan erityistä huolellisuutta vaativat ratkaisut kuten tulisijat ja kuivakäymälät, voivat olla liian vaativia käyttää.

Konttiasumisen kustannuksia on hiukan haasteellista verrata tavanomaiseen rakentamiseen. Mikäli 50 miniasunnon konttikokonaisuus maksaisi 1,5-2 miljoonaa (30 000 – 40 000 € / kontti) niin hyvin karkealla laskelmalla samankokoisilla asunnoilla toteutettava vaatimattomasti varusteltu 50 asunnon kokonaisuus maksaisi arviolta kaksi kertaa enemmän, 3-4 miljoonaa. Kustannusvertailua vaikeuttaa kun ei ole tietoa, mitä aloitteessa esitettyyn konttiasunnon hinta-arvioon sisältyy: esimerkiksi tonttikustannukset, pystytys, liittymät, varustelu, yhteistilat, käytävät jne.

Konttikerrostalon eduksi varmasti muodostuisi nopeus, se kun on luonteeltaan tilaelementtiratkaisu ja taas perinteisen kerrostalon rakennusajaksi voisi arvioida noin 1,5 vuotta ja lisäksi suunnittelu-aika. Konttiasunto sen sijaan häviää elinkaariodotuksessa, kun perinteisen kerrostalon rakennusrungon käyttöikäoletukseksi voidaan asettaa 100 vuotta. Vertailun vuoksi yksi konttiasuntovalmistaja ilmoittaa kontin elinkaareksi jopa 20 vuotta. Kustannuksia tuleekin pohtia myös elinkaaren kautta, eikä ainoastaan rakennuskustannuksina.

Sitten taas, jos kustannuksia verrataan väliaikaisasumisen järjestämisen kustannuksiin yhteiskunnalle, näyttäytyy konttiasuminen vaikkapa hotellimajoitusta edullisempänä vaihtoehtona. Konttiasumisen edullisuudesta osa on seurausta suoraan esitetystä hyvin pienestä asunokoosta, joka alittaa Suomessa minimiksi asetetun 20 m² asuntokoon miltei kuudella neliöllä. Esitetty 250 – 300 € kuukausivuokra (noin 17,5 – 21 €/m²) miniasunnosta on edullinen verrattuna markkinavuokriin Helsingissä, mutta ylittää Helsingin kaupungin asuntojen keskimääräisen neliövuokran, joka vuonna 2016 on 11,24 €/m², Pienissä asunnoissa vuokrataso myös Hekan asunnoissa on luonnollisesti keskimääräistä vuokraa korkeampi.

Konttikerrostalojen haasteena voivat olla kaupunkikuvalliset asiat sekä asumisviihtyvyys. Luonteeltaan väliaikaisina niille tulisi löytyä paikkoja ”joutomailta” joita ei olla tarvitsemassa muuhun käyttöön ainakaan muutamaan vuoteen. Toisaalta potentiaaliset kohderyhmät, esimerkiksi opiskelijat, luultavasti toivoisivat asunnon sijaitsevan lähellä muuta elämää, oppilaitoksia ja palveluja. Onko tällaisia paikkoja helposti löydettävissä Helsingissä? Asumisviihtyvyys taas muodostuu pitkälle asukkaistaan ja konttikerrostalo saattaisi muodostua onnistuessaan hyvinkin yhteisölliseksi ja viihtyisäksi. Toisaalta, mikäli asukkailla olisi keskimääräistä useammalla vaikkapa elämänhallintaan liittyviä ongelmia, voi tiivis miniasuntojen iso kokonaisuus muodostua rauhattomaksi.

Ratkaistava olisi myös kysymys kenen hallintaan konttikerrostalot rakennettaisiin, ja miten ne rahoitettaisiin. Ehtiikö konttitalo maksaa kullansa kokonaan elinkaarensa aikana, mukaan lukien kohteen mahdolliset siirtokustannukset paikasta toiseen, sekä lopulta purkukustannukset. Ja onko tämän laskutoimituksen jälkeen edelleen konttikerrostalolla sellaista lisäarvoa, että niiden rakentaminen olisi kannattavampaa kuin tavanomaisen kerrostalorakentamisen?

Yksi mahdollisuus konttitaloille voisi olla pihojen täydennysrakentaminen. Miniomakotitaloille on tullut viimeaikoina kysyntää. Esimerkkejä on myös siitä, miten tavalliset ihmiset ovat vuokranneet pihapiiristään pikkutaloja. Arkkitehti Olli Lehtovuori on tunnettu pientaloasumisen kehittäjänä ja hän näyttää esimerkkiä omassa pihassaan vuokraamalla kah-

ta pikkutaloa opiskelijoille. Konteista voisi kehittää hyvinkin viehättäviä ja paviljonkimaisia ratkaisuja pihapiiriin soveltuviksi, eikä silloin ole vaa-
raa myöskään sosiaalisten ongelmien kasautumiseen. Mikäli tällaisen
kontin voisi pihalleen saada kohtuuhintaisena valmiina tuotteena, ja
kohtuullisella paperityöllä, voisi se houkutella tavallisia asukkaita täy-
dennysrakentamaan tonttejaan. Ehkä kymmeniä tai jopa satoja pieniä
asuntoja voisi saada tälläkin tavalla ja samalla saataisiin monipuolisem-
paa asukaskuntaa pientaloalueille.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Sisko Marjamaa

Lisätiedot

Seidi Kivisyryjä, hankesuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 32331
seidi.kivisyryja(a)att.hel.fi

Asuntolautakunta 22.06.2016 § 58

HEL 2016-003261 T 00 00 03

Lausunto

Asuntolautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle:

Pääosa Helsingin asunnottomuudesta on lyhytaikaista

Marraskuussa 2015 Helsingissä oli 3 550 yksinäistä asunnotonta, joista
1 210 oli pitkäaikaisasunnottomia. Asunnottomia perheitä ja pariskuntia
oli 280. Nuorten (alle 25-vuotiaat) ja maahanmuuttajien osuus kaikista
asunnottomista on kasvanut vuodesta 2014. Yksinäisistä asunnotto-
mista nuoria oli 840 ja maahanmuuttajia 1 500. Maahanmuuttajaperhei-
tä oli 200. Asunnottomuus on Helsingissä valtaosin muuta kuin pitkäai-
kaisasunnottomuutta. Pääosa asunnottomista asuu eripituisia jaksoja
sukulaisten tai tuttavien luona, ja heitä voisikin kutsua kitka-asunnotto-
miksi.

Asunto ensin -ohjelma on vähentänyt merkittävästi asunnottomuutta

Helsingin kaupunki on ollut mukana vuosina 2008 - 2015 valtakunnalli-
sessa pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämishjelmassa. Ohjelman
lähtökohtana on ollut Asunto ensin -periaatteen mukainen asuminen,
johon järjestetään tarvittava yksilöllinen tuki. Ohjelman aikana on mm.
perustettu uusia asumisyksikköhankkeita ja muutettu asuntoloita tuetun
asumisen yksiköiksi. Helsinki onkin onnistunut vähentämään pitkäaikai-
sasunnottomuutta.

Asunnottomuuden vähentämishjelma jatkuu

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Valtioneuvosto antoi 9.6.2016 periaatepäätöksen asunnottomuuden ennaltaehkäisyn toimenpideohjelmasta vuosille 2016 - 2019, jonka tavoitteena on jatkaa asunnottomuuden vähentämistä. Yhtenä toimenpiteenä on lisätä kohtuuhintaista asuntotuotantoa ja monipuolistaa asuntotarjontaa asunnottomille. Tavoitteena on vuoteen 2019 mennessä osoittaa koko maassa vähintään 2 500 uutta asuntoa tai asuntopaikkaa asunnottomille tai asunnottomuuden riskiryhmille. Tästä Helsingin osuus olisi noin 750 asuntoa. Ohjelmassa esitetään myös nuorille, opiskelijoille ja oleskeluluvan saaneille turvapaikanhakijoille käynnistetävän uudentyyppejä rakennus- ja kokeiluhankkeita asumismuotojen kehittämiseksi.

Pienet tuvat –mallia testataan Vantaalla

Toimenpideohjelmassa esitetään testattavaksi ”pienet tuvat” -mallia vaikeimman asunnottomuusryhmän ratkaisuna. Kokeilu toteutettaisiin kiinnostuneissa ohjelmakaupungeissa rakentamalla 5 - 10 pientä erillisasuntoa yhteisömuotoon asiakkaille, jotka eivät onnistu nykyisissä asumismuodoissa. Samalla mallinnettisiin tukipalvelu, jolla turvataan asumisen onnistuminen. Vastuutahoina kokeilussa ovat Vantaan kaupunki, Ympäristöministeriö ja Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus.

Konttiasuminen ja muut tilapäiset ratkaisut ovat haasteellisia

Valtuustoaloitteessa ehdotetaan yhdeksi asunnottomien vaihtoehtoiseksi asumismuodoksi konttiasumista rakentamattomille tonteille sekä proomujen päälle kaupungin satama-alueille. Kuten kaikessa asuntorakentamisessa, myös konttirakentamisessa, tulee noudattaa asuntorakentamista koskevia säästöjä ja rajoituksia. Konteista voidaan rakentaa tilapäisiä asuntoja enintään viideksi vuodeksi edellyttäen, että ne täyttävät mm. tila-, melu-, esteettömyys- ja paloturvallisuusvaatimukset sekä ympäristön ja kaupunkikuvan asettamat vaatimukset. Helsinki luovuttaa tontteja aina ensisijaisesti pysyvään käyttötarkoitukseen eikä mahdollinen tonttien väliaikaiskäyttö saa vaarantaa pysyvien hankkeiden toteuttamista. Tästä syystä soveltuvien tonttien löytäminen voi osoittautua hyvin vaikeaksi.

Helsinki pyrkii asuntopolitiikallaan asukasrakenteen monipuolisuuteen ja segregaaation ehkäisyyn asuinalueilla. Asunnottomien majoittaminen väliaikaisiin konttiasumisyksiköihin ei edistä kaupungin tavoitetta torjua segregatiota vaan keskittäisi huono-osaisuutta kortteleihin, joiden infrastruktuuri ei ole vielä valmista. Etenkin veden äärelle vanhoille satama-alueille sijoitettavat tuetun asumisen yksiköt poikkeaisivat selvästi kaupungin tämänhetkisen asuntopolitiikan normeista ja lisäisivät omalta osaltaan riskiä huono-osaisuuden kasautumiseen uusilla asuinalueilla.

Konttiasuntojen rakentaminen olisi kieltämättä nopea keino saada lisää asuntoja asunnottomille, mutta se ei voi olla asuntopoliittinen keino. Asunnottomuuden ennaltaehkäisyn toimenpideohjelmassa esitetään käynnistettäväksi asumismuotojen uudentyyppejä rakennus- ja kokeilu-hankkeita nuorille, opiskelijoille ja oleskeluluvan saaneille turvapaikanhakijoille. Asunnottomuuden vähentäminen edellyttää riittävää kohtuu-hintaisten vuokra-asuntojen tuotantoa. Asunnottomille parempi vaihtoehto on uusien pysyvien asuntojen rakentamisen lisäksi olemassa olevan asuntokannan hyödyntäminen. Kaupungin oman asuntokannan käyttö asunnottomien tukiasuntoina välivuokrauksen kautta on ensisijainen vaihtoehto asunnottomuuden torjunnassa.

Asuntolautakunta katsoo, että erilaiset erityisryhmien asumisratkaisuihin liittyvät kokeilut ovat kuitenkin sinänsä kannatettavia. Sen vuoksi vastaavia hankkeita seurataan aktiivisesti.

Käsittely

22.06.2016 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijä muutti esitystään ja lisäsi lausunnon loppuun seuraavan kappaleen:

"Asuntolautakunta katsoo, että erilaiset erityisryhmien asumisratkaisuihin liittyvät kokeilut ovat kuitenkin sinänsä kannatettavia. Sen vuoksi vastaavia hankkeita seurataan aktiivisesti."

Esittelijä

osastopäällikkö
Markku Leijo

Lisätiedot

Marjo Tapana, apulaisosastopäällikkö, puhelin: 310 34222
marjo.tapana(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 14.06.2016 § 228

HEL 2016-003261 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkisuunnittelulautakunta antoi seuraavan lausunnon kaupunginhallitukselle:

Helena Kantolan aloite asunnottomien konttimajoituksesta esittää, että Helsinkiin tarvitaan asiakaslähtöisiä ja joustavia ratkaisuja asunnottomuuden vähentämiseksi ja ihmisten syrjäytymisen torjumiseksi.

Valtuustoaloitteessa viitataan ympäristöministeriön toimintaohjelmaan, jonka mukaan vuosien 2016-2019 aikana on tarkoitus rakentaa enemmän kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja ja tehdä asuntotarjonnasta entistä monipuolisempaa. Ohjelman mukaan asunnottomille kohdennetaan koko maassa 3 500 asuntoa ja sen lisäksi tuetaan erilaisia rakennus- ja kokeiluhankkeita. Helsingin on aloitteen mukaan tartuttava ohjelmassa tarjottuun mahdollisuuteen.

Asunnottomuus on Helsingissä vakava ongelma. Marraskuussa 2014 Helsingissä oli 3 500 asunnotonta, joista alle 25-vuotiaita oli 700. Asunnottomien määrä on saatu vähentymään tilapäisten asumisyksiköiden paikkoja lisäämällä, joita on tällä hetkellä n. 800. Viimeisen 10 vuoden aikana nuorten asunnottomuus on kasvanut.

Asumisen kalleus on Helsingille ominainen piirre, johon pyritään vastaamaan asuntotuotantoa sekä uusia rakennuttamisen muotoja lisäämällä. Helsingissä on viime vuosina pysytty hyvin asuntotuotantotavoitteissa ja asuntotuotanto on ollut hallinta- ja rahoitusmuototavoitteiden mukaista. Esim. kohtuuhintaista vuokratuotantoa lisäämällä voidaan osittain purkaa painetta vähävaraisten asunnon löytämiselle.

Valtuustoaloitteessa esitetty konttimajoitus on yksi vaihtoehtoinen asumismuoto, joka vastaisi hyvin ympäristöministeriön toimintaohjelmassa mainittua kokeiluhanketta. Uuden tyyppisten, edullisten asumisratkaisujen suosiminen on kannatettava ajatus. Konttimajoituksen lisäksi on olemassa muitakin vaihtoehtoja kohtuuhintaiselle asumiselle.

Asumisen suhteen on noudatettava asumista koskevia asemakaava- ja rakentamismääräyksiä. Asemakaavassa konttimajoitukseen soveltuvalle paikalla tulisi olla asumisen salliva kaava, jolloin esim. rakentumassa olevat satama-alueet eivät suoraan sovellu konttimajoituksen sijaintipaikoiksi. Vasta suunnitteilla olevilta alueilta puuttuu yleensä myös kunnallistekniikka.

Konttimajoitus haastaa viranomaiset pohtimaan asuntorakentamista koskevia säädöksiä ja rajoituksia. Määräyksiä noudatettaessa tulisi asumisen olla normien mukaista mm. tila-, melu-, esteettömyys- ja paloturvallisuusvaatimuksiltaan. Tällöin konttimajoitus alkaa kilpailla sekä vaatimustasoltaan että sijaintipaikoiltaan normaalin asumisen kanssa. Voidaankin pohtia, onko silloin mielekkäämpää toteuttaa samalla tavalla pysyvää asumista.

Tilapäinen rakennuslupa voidaan nykyisen lainsäädännön mukaan myöntää poikkeuksellisesti rakennukselle, jonka on tarkoitus pysyä paikallaan enintään viiden vuoden ajan. Tämä asettaa kuitenkin haasteita toteuttamiselle, sillä esim. perustukset ja infrainvestoinnit ovat kalliita toteuttaa vain viiden vuoden aikaperspektiivillä. Tilapäishankkeita olisi-

kin järkevää ohjata sellaisille rakentumattomille tonteille, joilla on toteutumaton, mieluiten asumiselle varattua rakennusoikeutta, mutta joilla rakentamisen käynnistyminen lähivuosina on epätodennäköistä. Tällaisia paikkoja on kuitenkin käytännössä vaikea löytää Helsingissä.

Mahdollisen kokeiluhankkeen toteuttamisen kannattavuutta voisi edistää esim. se, että liittyminen kunnallistekniikkaan olisi kohtuuhintaista. Tilapäisille hankkeille voisikin etsiä sellaisia paikkoja, joilla infra olisi jo valmiina suhteellisen lähellä.

Vaihtoehtoisia sijaintipaikkoja maksimissaan viiden vuoden kokeiluhankkeille saattaisi löytyä esim. yleisille rakennuksille varatuilta Y-onteilta, joille ei näytä olevan käyttötarvetta vielä lähivuosina. Tämä kuitenkin edellyttäisi mitä todennäköisimmin infrainvestointeja kaupungilta, eikä investointivaiheessa vielä olisi tietoa tontin käyttötarkoituksesta pidemmällä aikavälillä.

Tuore esimerkki normeista poikkeamisesta löytyy SATO Oyj:n miniaunnon koostuvasta kerrostalosta, joka on kohtuuhintaisen asumisen pilottikohde. Martinlaaksoon aletaan rakentaa kesän aikana kerrostaloa, johon tulee 68 kappaletta 15,5 neliön kokoisia asuntoja. Vuokran arvioidaan olevan n. 500 euroa/kk. Asunnot ovat normaalia korkeampia ja niissä on parvi. Kohteelle myönnettiin poikkeamislupa, sillä nykyisen lain mukaan Suomeen rakennettavan asuinhuoneiston pitää olla vähintään 20 neliötä. SATO Oyj suunnittelee jo toista samantapaista kohdetta Meri-Rastilaan. Pienehköjen kerrostalojen etuna on, että ne soveltuvat hyvin täydennysrakentamiskohteiksi.

Nuorisosäätöillä oli vuonna 2014 vireillä hanke Helsingin ensimmäisen merikonttitalon rakentamiseen. Kohde olisi ollut 60 kontista koottava kerrostalo ja kaupunki selvitti tontin osoittamista sille Malmin aseman pohjoispuolelta radan varresta. Hanke ei lähtenyt toteutumaan johtuen rakennusvalvonnan liian pieneksi katsomasta asuntokoosta. Tätä ongelmaa olisi voinut ratkoa käyttämällä 40-jalkaisia merikontteja, joiden pinta-ala sellaisenaan on noin 29m². Lisäksi sijainti pääradan vieressä olisi edellyttänyt melu- ja tärinäselvityksen laatimista, joka olisi aiheuttanut rakennuttajalle lisäkustannuksia.

Mikäli konttimajoituksen osalta lähtisi jokin hanke etenemään, on suunnitteluprosessissa huomioitava myös kaupunkikuvalliset seikat. Erytisasumiseen liittyvien yksiköiden kaavoittaminen on myös tyypillisesti nostanut esille segregoitumiskysymykset sekä herättänyt vastustusta nykyisissä asukkaissa. Konttimajoitusta suunniteltaessa tulisi asunnotomien lisäksi huomioida muutkin väestöryhmät, elämäntilanteen tai tilapäisen majoituksen tarpeen mukaan.

Tilapäinen konttimajoitus on ajatuksena hyvä. Uudenlaiset kokeilut ovat tervetulleita, ja kokemusten saamiseksi olisi toivottavaa saada hanke liikkeelle.

Käsittely

14.06.2016 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Jape Lovén: Korjataan kappale 12 muotoon:

Nuorisosäätiöllä oli vuonna 2014 vireillä hanke Helsingin ensimmäisen merikonttitalon rakentamiseen. Kohde olisi ollut 60 kontista koottava kerrostalo ja kaupunki selvitti tontin osoittamista sille Malmin aseman pohjoispuolelta radan varresta. Hanke ei lähtenyt toteutumaan johtuen rakennusvalvonnan liian pieneksi katsomasta asuntokoosta. Tätä ongelmaa olisi voinut ratkoa käyttämällä 40-jalkaisia merikontteja, joiden pinta-ala sellaisenaan on noin 29m². Lisäksi sijainti pääradan vieressä olisi edellyttänyt melu- ja värinäselvityksen laatimista, joka olisi aiheuttanut rakennuttajalle lisäkustannuksia.

Lautakunta päätti yksimielisesti ilman äänestystä hyväksyä jäsen Jape Lovénin vastaehdotuksen.

07.06.2016 Pöydälle

Esittelijä

yleiskaavapäällikkö
Rikhard Manninen

Lisätiedot

Satu Tarula, yleiskaavasuunnittelija, puhelin: 310 37164
satu.tarula(a)hel.fi

12.09.2016

Kaj/3

§ 786

V 28.9.2016, Valtuutettu Helena Kantolan aloite 200 konttiasunnon rakentamiseksi

HEL 2016-006868 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuus päättää katsoa valtuutettu Helena Kantolan aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Mari Randell, asunto-ohjelmapäällikkö, puhelin: 310 25823
mari.randell(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kantola Helena ym. valtuustoaloite Kvsto 8.6.2016 asia 23
- 2 Asuntolautakunnan lausunto
- 3 Asuntotuotantotoimikunnan lausunto
- 4 Kaupunkisuunnitteluviraston lausunto
- 5 Kaupunkisuunnittelulautakunnan lausunto
- 6 Rakennuslautakunnan lausunto
- 7 Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Aloitteen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Liite 6

Liite 7

Päätösehdotus

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Helena Kantola ja 17 muuta valtuutettua ovat tehneet liitteenä olevan valtuustoaloitteen koskien kokeiluhanketta, jossa Helsingin kaupunki aloittaa 200 konttiasunnon suunnittelun sekä rakentamisen Helsinkiin.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 22 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Aloitevastaus on valmisteltu samanaikaisesti aloitteen HEL 2016-003261 vastauksen kanssa ja vastaukset ovat sisällöltään samankaltaiset.

Aloitteeseen on pyydetty lausunnot asuntotuotantoimikunnalta, kaupunkisuunnitteluvirastolta, kiinteistölautakunnalta, rakennuslautakunnalta sekä sosiaali- ja terveyslautakunnalta.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa seuraavaa:

Aloitteessa esitetään 200 konttiasunnon suunnittelemista ja rakentamista esimerkiksi 50 asunnon kerrostalokokonaisuuksina. Kaupunginhallitus toteaa, että asuntorakentamisesta säännellään valtakunnallisesti maankäyttö- ja rakennuslaissa, sitä täydentävässä maankäyttö- ja rakennusasetuksessa sekä Suomen rakentamismääräyskokoelmaan sisältyvissä lukuisissa asetuksissa. Asuntosuunnittelua koskevassa asetuksessa annetaan vähimmäismääräyksiä muun muassa asuinhuoneiden ja asuinhuoneistojen koosta, ikkunoista, tiloista ja varusteluista sekä liikkumisesteettömyydestä. Asuinhuoneiston huoneistoalan vähimmäiskooksi on määrätty 20 m². Rakennusluvan myöntäminen edellyttää, että rakentaminen täyttää maankäyttö- ja rakennuslain 177 §:ssä säädetyt sekä muut ko. lain mukaiset tai sen nojalla asetetut vaatimukset. Pysyvän konttiasumisen tulee noudattaa asuntorakentamista koskevia säädöksiä ja rajoituksia sekä asemakaavamääräyksiä.

Rakennuslupa tilapäiselle hankkeelle voidaan myöntää, jos hanke on tarkoitettu pysyvän paikallaan enintään viiden vuoden ajan. Tilapäinen rakentaminen ei lain mukaan saa johtaa vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai muutoin aiheuttaa merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia. Myös tilapäisessä ratkaisussa asumisen tulee täyttää kohtuulliset vähimmäisvaatimukset muun muassa terveellisyyden ja hygieniatilojen osalta. Tilapäiselle konttiasumiselle rakentamattomien tonttien löytäminen olisi haastavaa. Valtaosalle tyhjästä rakentamattomista tonteista käynnistetyt hankkeita lähivuosina tai niiden raken-

tamiseen liittyvät toimenpiteet estävät tonttien käyttämisen väliaikaisesti. Infrastruktuurin toteuttaminen väliaikaisesti on hintavaa.

Konttiasumisen kustannuksia on haasteellista verrata tavanomaiseen rakentamiseen, erityisesti konttiasuntojen ja tavanomaisten kerrostaloasuntojen käyttöikäoletukset poikkeavat merkittävästi toisistaan. Sen vuoksi kustannuksia täytyy verrata elinkaaren ajalta, ei ainoastaan rakentamiskustannuksina. Konttiasuntokohteen kustannuksiin tulisi sisällyttää esimerkiksi tonttikustannukset, pystytys, liittymät, varustelut, yhteistilat, käytävät, siirto- tai purkukustannukset. Kun otetaan huomioon konttiasuntojen pieni koko ja kustannuksista muodostuva neliövuokra kokonaisvuokran sijaan, ei vuokrataso välttämättä ole muuta kohtuuhintaista tuotantoa edullisempi. Konttiasuntohankkeen etuna verrattuna perinteiseen kerrostalorakentamiseen on suunnittelun ja rakentamisen nopeus.

Valtuuston hyväksymä asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelma ohjaa asuntotonttien luovutusta. Kaupunki luovuttaa tontteja ensisijaisesti pysyvään käyttötarkoitukseen. Elinkaariajattelua painottavan näkemyksen mukaan tonteille rakennettavien rakennusten oletetaan kestävän lähemmäs sata vuotta. Jos kaupunki toimisi konttikerrostalojen rakennuttajana, pitäisi ratkaista kenen hallintaan konttikerrostalot rakennettaisiin ja miten ne rahoitettaisiin. Väliaikaisiin asuntoratkaisuihin ei ole mahdollista saada valtion avustuksia. Todennäköisesti pysyviksi valtion pitkällä korkotuella toteuttavaksi asunnoiksi konttiasuntojen elinkaari on liian lyhyt. Kaupunki ei ole rakentanut opiskelija-asuntoja ja erityisryhmien asunnot on pääosin toteutettu valtion tukemana tuotantona. Käytännössä konttiasunnot tulisi toteuttaa vapaarahoitteisena vuokra-asuntotuotantona, joita kaupunki ei ole ohjannut erityisryhmien käyttöön.

Kaupunginhallitus toteaa, että edellä mainittuihin seikkoihin viitaten, että edellytyksiä 200 konttiasunnon kokeiluhankkeen toteuttamiseen ei ole. Kaupunki luovuttaa tontteja ensisijaisesti pysyvään käyttötarkoitukseen ja oletuksin, että rakennukset kestävät lähes sata vuotta. Konttiasumishanke veisi tontteja pidemmän elinkaaren omaavilta tavallisilta asuinkerrostaloilta. Kaupunki pyrkii vastaamaan kohtuuhintaisen asumisen haasteeseen kunnianhimoisella asuntotuotantotavoitteella ja omakustanteisen valtion tukeman vuokra-asuntotuotannon toteuttamisella. Erityisryhmien asuminen ratkaistaan pysyvin asumisratkaisuin. Kaupunki tekee aktiivisesti yhteistyötä toimijoiden kanssa ja suhtautuu positiivisesti eri toimijoiden asuntorakentamisen kehittämishankkeisiin.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Mari Randell, asunto-ohjelmapäällikkö, puhelin: 310 25823
mari.randell(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Kantola Helena ym. valtuustoaloite Kvsto 8.6.2016 asia 23
- 2 Asuntolautakunnan lausunto
- 3 Asuntotuotantotoimikunnan lausunto
- 4 Kaupunkisuunnitteluviraston lausunto
- 5 Kaupunkisuunnittelulautakunnan lausunto
- 6 Rakennuslautakunnan lausunto
- 7 Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Aloitteen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 1

Liite 2

Liite 3

Liite 4

Liite 5

Liite 6

Liite 7

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto
Asuntotuotantotoimikunta
Kaupunkisuunnitteluvirasto
Kaupunkisuunnittelulautakunta
Kaupunginkanslia
Kiinteistölautakunta
Rakennuslautakunta
Sosiaali- ja terveyslautakunta

Päätöshistoria

Kiinteistölautakunta 25.08.2016 § 356

HEL 2016-006868 T 00 00 03

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Lausunto

Kiinteistölautakunta antoi kaupunginhallitukselle kaupunginvaltuutettu Helena Kantolan ym. valtuustoaloitteesta koskien 200 konttiasunnon rakentamista seuraavan lausunnon:

Valtuustoaloitteessa on esitetty tutkittavaksi konttiasumisen soveltuvuutta nopeaan asuntotuotantoon. Kokeiluhankkeena olisi tarkoitus suunnitella ja rakentaa 200 konttiasuntoa esimerkiksi neljänä 50 asunnon kerrostalokokonaisuutena. Asunnot voitaisiin tarjota muun muassa kodittomien ja opiskelijoiden tarpeisiin. Lausuttavana olevasta aloitteesta ei käy ilmi, onko esitetty konttiasuminen ajateltu pysyväksi vai väliaikaiseksi ratkaisuksi.

Kiinteistölautakunta suhtautuu myönteisesti konttiasumisen mahdollisuuksien selvittämiseen ottaen kuitenkin huomioon, että konttirakentamisessa, kuten kaikessa asuntorakentamisessa, tulee noudattaa asuntorakentamista koskevia säädöksiä ja rajoituksia. Asemakaavamerkinän tulisi konttiasumiseen suunnitellulla paikalla olla asumisen salliva. Konteista voidaan rakentaa tilapäisiä asuntoja enintään viideksi vuodeksi edellyttäen, että ne täyttävät mm. tila-, melu-, esteettömyys- ja paloturvallisuusvaatimukset sekä ympäristön ja kaupunkikuvan asettamat vaatimukset. Lisäksi omat haasteensa muodostaa toteutukselle kunnallistekniikkaan liittyminen ja sen kustannukset.

Tärkein asuntotonttien luovutusta ohjaava työkalu on valtuuston hyväksymä asumisen ja siihen liittyvän maankäytön totutusohjelma. Toteutusohjelman päämääriä ja periaatteita noudattaen kaupunki luovuttaa tontteja ensisijaisesti pysyvään käyttötarkoitukseen. Elinkaariajattelua painottavan näkemyksen mukaisesti tonteille rakennettavien rakennusten oletetaan kestävän lähemmäs sata vuotta. Tonttien mahdollinen väliaikaiskäyttö ei saa vaarantaa pysyvien hankkeiden toteuttamista. Tästä syystä soveltuvien tonttien löytäminen voi osoittautua hyvin vaikeaksi, etenkin, jos kyse on tilapäisestä asumisesta.

Kiinteistölautakunta suhtautuu kaiken kaikkiaan myönteisesti asuntotuotannon monimuotoisuuden edistämiseen ja asuntomäärien lisäämiseen konttirakentamista pois sulkematta. Konttiasumisen tarjoamia täydennysrakentamismahdollisuuksia voisi tarkastella erityisesti pientalovaltaisilla alueilla.

Esittelijä

vs. osastopäällikkö
Peter Haaparinne

Lisätiedot

Miia Pasuri, johtava tonttiasiamies, puhelin: 09 310 34439
mii.pasuri(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

12.09.2016

Kaj/3

Kaupunkisuunnitteluvirasto 23.6.2016

HEL 2016-006868 T 00 00 03

Kaupunkisuunnitteluvirasto vastaa Helena Kantolan valtuustoaloitteeseen 200 konttiasunnon rakentamisesta viittaamalla kaupunkisuunnittelulautakunnassa 14.6.2016 hyväksytyyn lausuntoon asunnottomien konttimajoituksesta. Valtuustoaloite HEL 2016-003261 asunnottomien konttimajoituksesta oli sisällöltään lähes sama aloite.

Kaupunkisuunnittelulautakunnan hyväksymän lausunnon viimeisessä kappaleessa todetaan, että "Tilapäinen konttimajoitus on ajatuksena hyvä. Uudenlaiset kokeilut ovat tervetulleita, ja kokemusten saamiseksi olisi toivottavaa saada hanke liikkeelle."

Lausuntopyyntö

Kaupunginkanslia on pyytänyt kaupunkisuunnitteluvirastoa antamaan asiasta lausunnon 16.8.2016 mennessä.

Lisätiedot

Satu Tarula, yleiskaavasuunnittelija, puhelin: 310 37164
satu.tarula(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

12.09.2016

Stj/1

§ 787

V 28.9.2016, Valtuutettu Thomas Wallgrénin ja Veronika Honkasalon aloite hätämajoituksen järjestämisessä noudatettavasta ohjeistuksesta

HEL 2016-003258 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Osku Pajamäen ehdotuksesta.

Esittelijä

va. apulaiskaupunginjohtaja
Pia Panhelainen

Lisätiedot

Annikki Thoden, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginhallitus päättää katsoa valtuutettujen Thomas Wallgrénin ja Veronika Honkasalon aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutetut Thomas Wallgrén ja Veronika Honkasalo sekä 32 muuta valtuutettua esittävät aloitteessaan hätämajoituksen järjestämisessä noudatettavan ohjeistuksen täsmentämistä ja hätämajoituksen riittävän tarjonnan varmistamista.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen 22 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi aloitteen, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua.

Kaupunginhallitus viittaa sosiaali- ja terveyslautakunnan antamaan lausuntoon ja toteaa, että Helsingin kaupungin toimintaa ohjaa voimassa oleva lainsäädäntö ja virastojen omat sisäiset ohjeet. Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystieteiden sisäistä toiminnan ohjetta ”Oleskelulu-

vattomien ulkomaalaisten tilapäinen majoitus” sovelletaan kolmannen maan kansalaisiin, joilla ei ole pysyvää oleskelulupaa sekä EU/ETA kansalaisiin, jotka ovat oleskelleet yhtä jaksoisesti Suomessa alle viisi vuotta ja joilla ei ole vielä oikeutta pysyvää oleskelua osoittavaan oleskeluoikeuden rekisteröintitodistukseen. Hätmajoituksella tarkoitetaan Helsingin kaupungin sisäisessä ohjeessa viimesijaista ratkaisua asunnon puutteesta johtuvassa akuutissa hätätilanteessa.

Suomen perustuslain 19 §:n mukaan jokaisella, joka ei kykene hankkimaan ihmisarvoisen elämän edellyttämää turvaa, on oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon. Säännöksessä on kyse ihmisarvoisen elämän vähimmäistasosta, johon kuuluu mm. terveyden ja elinikänsä säilyttämisen kannalta välttämättömän asumisen järjestäminen jokaiselle. Säännös koskee kaikkia Suomessa oleskelevia henkilöitä. Yksittäisissä tapauksissa säännöksen tarkoittaman avun saamisedellytykset on selvitettävä yksilöllisellä tarvehankinnalla.

Tilapäisen majoituksen tarve arvioidaan pääsääntöisesti yksilöllisen tarveharkinnan perusteella sosiaalipäivystyksessä, alueellisissa sosiaalityön tai -ohjauksen toimipisteissä. Sosiaalipäivystyksessä arvioidaan kaikkien sinne saapuvien tilanne niin hyvin kuin se on päivystyksellisesti mahdollista.

Omana toimintana sosiaali- ja terveysvirasto järjestää asuntoa vailla oleville henkilöille tilapäismajoitusta Hietaniemenkadun palvelukeskuksen asumispäivystyksessä. Se on matalan kynnyksen palveluyksikkö, jossa on paikkoja 52 henkilölle. Paikkamäärä voidaan tilapäisesti ylittää noin kymmenellä hengellä Pelastuslaitoksen luvalla.

Oman toiminnan lisäksi Helsingin kaupunki ostaa asunnottomuuteen liittyvää tilapäis- ja kriisimajoitusta yksityisiltä palveluntuottajilta. Sosiaali- ja terveysvirasto on kilpailuttanut kriisimajoituksen palveluntuottajat. Sosiaali- ja terveyslautakunta päätti 15.9.2015 (§ 276) valita palveluntuottajiksi oman toiminnan lisäksi neljä eri palveluntuottajaa. Valituilla palveluntuottajilla on mahdollisuudet vastata tarpeeseen myös lyhytaikaisesti ja nopeasti. Oman ja ostopalvelutoiminnan lisäksi järjestöt seurakunnat ja muut kolmannen sektorin toimijat järjestävät erilaista tukea ja avustustoimintaa asuntoa vailla oleville henkilöille.

Sosiaali- ja terveyslautakunta tukee kolmannen sektorin toimijoita myöntämällä avustuksia helsinkiläisille järjestöille, yhdistyksille ja säätiöille, joiden toiminta tukee ja täydentää sosiaali- ja terveysviraston palveluja. Esimerkiksi Helsingin Diakonissalaitoksen ylläpitämä, liikkuvalla väestönosalle tarkoitettu päiväkeskus tarjoaa peseytymis- ja pyykinpesumahdollisuudet, ruokailua ja opastusta ja ohjausta asiakkaiden

omalla kielellä sekä pienet sairaanhoitomahdollisuudet. Kaupunki tukee tätä toimintaa järjestöavustuksella. Sosiaali- ja terveyslautakunnan järjestöavustusten hakuaika vuodelle 2017 on 1.–30.9.2016.

Sosiaali- ja terveystoimesta saadun tiedon mukaan Helsingissä valmistellaan eri toimijoiden yhteistä hanketta, jonka yhtenä toimenpiteenä on hätämajoituksen järjestäminen Helsingissä ilman oleskelulupaa oleville henkilöille tulevan talven aikana. Hanke mahdollisesti hakee sosiaali- ja terveyslautakunnan järjestöavustusta. Sosiaali- ja terveystoimisto suhtautuu hankkeen valmisteluun myönteisesti.

Eduskunnan apulaisoikeusasiamiehelle jätettyjen kantelujen johdosta kaupunginhallitus on antanut lausunnon 25.4.2016 § 401. Sosiaali- ja terveystoimiston ohjeistusta kriisimajoitukseen muutetaan tarvittaessa, kun apulaisoikeusasiamiehen antama päätös asiasta on saatu ja jos se päätöksen mukaan on aiheellista.

Esittelijä

va. apulaiskaupunginjohtaja
Pia Panhelainen

Lisätiedot

Annikki Thoden, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettujen Thomas Wallgrén ja Veronika Honkasalo aloite

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Sosiaali- ja terveyslautakunta 17.05.2016 § 115

HEL 2016-003258 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan esittelijän ehdotuksesta poikkeavan lausunnon:

"Hätämajoituksen järjestämiseen on Helsingin kaupungilla olemassa oma sisäinen ohjeistus. Helsingin kaupungin toimintaa ohjaa lisäksi voimassa oleva lainsäädäntö. Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveystoimiston sisäistä toiminnan ohjetta "Oleskeluluvottomien ulkomaalaisten tilapäinen majoitus" sovelletaan kolmannen maan kansalaisiin, joilla ei

ole pysyvää oleskelulupaa sekä EU/ETA kansalaisiin, jotka ovat oleskelleet yhtä jaksoisesti Suomessa alle viisi vuotta ja joilla ei ole vielä oikeutta pysyvää oleskelua osoittavaan oleskeluoikeuden rekisteröintitodistukseen.

Hätämajoituksella tarkoitetaan Helsingin kaupungin sisäisessä ohjeessa viimesijaista ratkaisua asunnon puutteesta johtuvassa akuutissa hätätilanteessa.

Suomen perustuslain 19 §:n mukaan jokaisella, joka ei kykene hankimaan ihmisarvoisen elämän edellyttämää turvaa, on oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon. Säännöksessä on kyse ihmisarvoisen elämän vähimmäistasosta, johon kuuluu mm. terveyden ja elinkyvyn säilyttämisen kannalta välttämättömän asumisen järjestäminen jokaiselle. Säännös koskee kaikkia Suomessa oleskelevia henkilöitä. Yksittäisissä tapauksissa säännöksen tarkoittaman avun saamiselle edellytykset on selvitettävä yksilöllisellä tarvehankinnalla.

Sosiaali- ja terveysturvaviraston järjestämässä hätämajoituksessa on kysymys henkilön tilapäisestä ja viimesijaisesta majoituksesta tilanteessa, jossa hänen terveytensä ja turvallisuutensa on vakavassa vaarassa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksesta annetun lain 4 §:n mukaan kunta voi järjestää sosiaali- ja terveydenhuollon alaan kuuluvat tehtävät hoitamalla toiminnan itse, sopimuksin yhdessä muun kunnan tai muiden kuntien kanssa, olemalla jäsenenä toimintaa hoitavassa kuntayhtymässä, hankkimalla palveluja valtiolta, toiselta kunnalta, kuntayhtymältä tai muulta julkiselta taikka yksityiseltä palvelujen tuottajalta sekä antamalla palvelunkäyttäjälle palvelusetelin.

Helsingin kaupunki ostaa asunnottomuuteen liittyvää tilapäismajoitusta oman toiminnan lisäksi yksityisiltä palveluntuottajilta. Sosiaali- ja terveysturvavirasto on kilpailuttanut kriisimajoituksen palveluntuottajat. Helsingin kaupungin sosiaali- ja terveysturvavirasto käynnisti kriisi- ja tilapäismajoituksen hankintaa koskevan tarjouskilpailun yhteistyössä hankintakeskuksen kanssa päätöksellään 12.5.2015 (§ 161) sosiaali- ja terveysturvaviraston hyväksytyä hankinnan periaatteet ja ehdot. Tarjouspyynnössä ja sen palvelukuvauksessa asetettujen laadullisten vähimmäisvaatimusten nähtiin takaavan hankittavalle palvelulle riittävän laadun, joten tarjousvertailussa vertailuperusteena oli halvin hinta. Sosiaali- ja terveysturvavirasto päätti 15.9.2015 (§ 276) valita palveluntuottajiksi oman toiminnan lisäksi neljä eri palveluntuottajaa. Valituilla palveluntuottajilla on mahdollisuudet vastata tarpeeseen myös lyhytaikaisesti ja nopeasti. Kilpailutettu kriisimajoitus ei kuitenkaan vastaa akuutin hätämajoituksen tarpeeseen. Sosiaali- ja terveysturvavirasto suosittelee, että

tulevissa kilpailutuksissa huolehditaan mahdollisuudesta tarvittaessa saada lisämajoituskapasiteettia nopeasti käyttöön.

Järjestöjen edustajilta saadun tiedon mukaan kaikille hätmajoitusta tarvitseville ei ole järjestynyt hätmajoituspaikkoja. Sosiaali- ja terveyslautakunta ilmaisee huolensa tämänhetkisten hätmajoituspaikkojen riittävydestä.

Sosiaali- ja terveyslautakunta edellyttää, että hätmajoitusta koskevaa ohjeistusta muutetaan eduskunnan oikeusasiamiehen annettua lausuntonsa, kuitenkin ennen ensi talvea, siten, että henkeä tai terveyttä uhkaavissa tilanteissa välttämätön majoitus järjestetään kaikille Helsingissä oleskeleville kansalaisuudesta riippumatta. Oikeus hätmajoitukseen ei saa poistua, vaikka henkilö päättäisi olla poistumatta maasta. Lautakunta pitää tärkeänä, että hätmajoituksen toteuttamiseksi löydetään toimiva ratkaisu ennen seuraavaa talvea.

Helsingin kaupunki kouluttaa ja tiedottaa henkilöstöään säännöllisesti. Säännöllisen koulutuksen ja tiedottamisen kautta varmistutaan henkilöstön osaamisesta myös hätmajoituksen järjestämisen osalta.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Helsingin kaupunki järjestää hätmajoitusta lainsäädännön mukaisesti. Jokaisella, joka ei kykene hankkimaan ihmisarvoisen elämän edellyttämää turvaa, on oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon.

Kolmannen maan kansalaisille sekä EU/ETA kansalaisille, jotka ovat oleskelleet yhtäjaksoisesti Suomessa alle viisi vuotta ja joilla ei ole vielä oikeutta pysyvää oleskelua osoittavaan oleskeluoikeuden rekisteröintitodistukseen, järjestetty hätmajoitus ei vaikuta helsinkiläisten asunnottomien mahdollisuuteen saada tarvitsemaansa hätmajoitusta."

Käsittely

17.05.2016 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Anna Vuorjoki: Muutetaan kappale 5 muotoon "Sosiaali- ja terveystieteiden järjestämässä hätmajoituksessa on kysymys henkilön tilapäisestä ja viimesijaisesta majoituksesta tilanteessa, jossa hänen terveytensä ja turvallisuutensa on vakavassa vaarassa."

Kannattaja: Laura Nordström

Vastaehdotus:

Anna Vuorjoki: Lisätään kappaleen 7 loppuun teksti "Kilpailutettu kriisimajoitus ei kuitenkaan vastaa akuutin hätmajoituksen tarpeeseen. So-

siaali- ja terveyslautakunta suosittelee, että tulevissa kilpailutuksissa huolehditaan mahdollisuudesta tarvittaessa saada lisämajoituskapasiteettia nopeasti käyttöön.”

Kannattaja: Laura Nordström

Vastaehdotus:

Anna Vuorjoki: Muutetaan kappale 8 muotoon ”Järjestöjen edustajilta saadun tiedon mukaan kaikille hätämajoitusta tarvitseville ei ole järjestynyt hätämajoituspaikkoja. Sosiaali- ja terveyslautakunta ilmaisee huolensa tämänhetkisten hätämajoituspaikkojen riittävydestä.”

Kannattaja: Laura Nordström

Vastaehdotus:

Anna Vuorjoki: Muutetaan kappale 9 muotoon ”Sosiaali- ja terveyslautakunta edellyttää, että hätämajoitusta koskevaa ohjeistusta muutetaan eduskunnan oikeusasiamiehen annettua lausuntonsa, kuitenkin ennen ensi talvea, siten, että henkeä tai terveyttä uhkaavissa tilanteissa välttämätön majoitus järjestetään kaikille Helsingissä oleskeleville kansalaisuudesta riippumatta. Oikeus hätämajoitukseen ei saa poistua, vaikka henkilö päättäisi olla poistumatta maasta. Lautakunta pitää tärkeänä, että hätämajoituksen toteuttamiseksi löydetään toimiva ratkaisu ennen seuraavaa talvea.”

Kannattaja: Laura Nordström

Vastaehdotus:

Anna Vuorjoki: Poistetaan kappaleen 12 viimeinen virke. (”Hätämajoitus on järjestynyt Helsingin kaupungissa kaikille hätämajoitusta tarvitseville.”)

Kannattaja: Laura Nordström

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Muutetaan kappale 5 muotoon ”Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen johtajan esittämässä hätämajoituksessa on kysymys henkilön tilapäisestä ja viimesijaisesta majoituksesta tilanteessa, jossa hänen terveytensä ja turvallisuutensa on vakavassa vaarassa.”

Jaa-äännet: 3

Sirpa Asko-Seljavaara, Sami Heistaro, Kimmo Parhiala

Ei-äännet: 10

Maija Anttila, Gunvor Brettschneider, Rene Hursti, Joonas Leppänen, Jouko Malinen, Laura Nordström, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Markku Vuorinen, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Anna Vuorjoen vastaehdotuksen äänin 10 - 3.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lisätään kappaleen 7 loppuun teksti ”Kilpailutettu kriisimajoitus ei kuitenkaan vastaa akuutin hätmajoituksen tarpeeseen. Sosiaali- ja terveyslautakunta suosittelee, että tulevissa kilpailutuksissa huolehditaan mahdollisuudesta tarvittaessa saada lisämajoituskapasiteettia nopeasti käyttöön.”

Jaa-äännet: 2

Sami Heistaro, Kimmo Parhiala

Ei-äännet: 11

Maija Anttila, Sirpa Asko-Seljavaara, Gunvor Brettschneider, Rene Hursti, Joonas Leppänen, Jouko Malinen, Laura Nordström, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Markku Vuorinen, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Anna Vuorjoen vastaehdotuksen äänin 11 - 2.

3 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Muutetaan kappale 8 muotoon ”Järjestöjen edustajilta saadun tiedon mukaan kaikille hätmajoitusta tarvitseville ei ole järjestynyt hätmajoituspaikkoja. Sosiaali- ja terveyslautakunta ilmaisee huolensa tämänhetkisten hätmajoituspaikkojen riittävydestä.”

Jaa-äännet: 4

Sirpa Asko-Seljavaara, Sami Heistaro, Kimmo Parhiala, Markku Vuorinen

Ei-äännet: 8

Maija Anttila, Rene Hursti, Joonas Leppänen, Jouko Malinen, Laura Nordström, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 1

Gunvor Brettschneider

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Anna Vuorjoen vastaehdotuksen äänin 8 - 4 (1 tyhjää).

4 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Muutetaan kappale 9 muotoon "Sosiaali- ja terveyslautakunta edellyttää, että hätämajoitusta koskevaa ohjeistusta muutetaan eduskunnan oikeusasiamiehen annettua lausuntonsa, kuitenkin ennen ensi talvea, siten, että henkeä tai terveyttä uhkaavissa tilanteissa välttämätön majoitus järjestetään kaikille Helsingissä oleskeleville kansalaisuudesta riippumatta. Oikeus hätämajoitukseen ei saa poistua, vaikka henkilö päättäisi olla poistumatta maasta. Lautakunta pitää tärkeänä, että hätämajoituksen toteuttamiseksi löydetään toimiva ratkaisu ennen seuraavaa talvea."

Jaa-äännet: 3

Sirpa Asko-Seljavaara, Sami Heistaro, Kimmo Parhiala

Ei-äännet: 10

Maija Anttila, Gunvor Brettschneider, Rene Hursti, Joonas Leppänen, Jouko Malinen, Laura Nordström, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Markku Vuorinen, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Anna Vuorjoen vastaehdotuksen äänin 10 - 3.

5 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Poistetaan kappaleen 12 viimeinen virke. ("Hätämajoitus on järjestynyt Helsingin kaupungissa kaikille hätämajoitusta tarvitseville.")

Jaa-äännet: 4

Sirpa Asko-Seljavaara, Sami Heistaro, Kimmo Parhiala, Markku Vuorinen

Ei-äännet: 9

Maija Anttila, Gunvor Brettschneider, Rene Hursti, Joonas Leppänen, Jouko Malinen, Laura Nordström, Hannu Tuominen, Tuomas Tuure, Anna Vuorjoki

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi jäsen Anna Vuorjoen vastaehdotuksen äänin 9 - 4.

Esittelijä Juha Jolkkonen jätti asiasta seuraavan eriävän mielipiteen: "Kaupunginhallitus on 25.4.2016 antanut eduskunnan apulaisoikeusasiamiehelle lausuntonsa hätämajoituksen järjestämisestä koskevien kantelujen johdosta. Ei ole tarkoituksenmukaista muuttaa toimintakäytäntöjä tai -ohjeita ainakaan ennen kuin tiedetään, antaako eduskunnan apulaisoikeusasiamiehen ratkaisu siihen aihetta."

03.05.2016 Pöydälle

Esittelijä

vs. virastopäällikkö
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Marianne Lindqvist, lakimies, puhelin: 310 46302
marianne.lindqvist(a)hel.fi

§ 788

V 28.9.2016, Raide-Jokeri-linjan raitiovaunujen hankesuunnitelman hyväksyminen

HEL 2016-008671 T 02 02 02

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä Raide-Jokerin kaluston hankesuunnitelman liikennelaitos –liikelaitoksen johtokunnan esityksen 16.8.2016 § 132 mukaisesti siten, että

- Raide-Jokeri -linjan liikennöintiä varten hankitaan enintään 29 kappaletta kahteen suuntaan ajettavia, 35 metriä pitkiä raitiovaunuja
- Hankkeen kokonaiskustannus, jossa on otettu huomioon varaosat ja varaukset, on yhteensä enintään 107,9 miljoonaa euroa (ilman alv) kustannustasossa 7/2016.
- Hanke toteutetaan niin, että raitiovaunut tulevat liikenteeseen Raide-Jokeri -linjan valmistumisen edellyttämässä aikataulussa vuoteen 2021 mennessä.

Samalla kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä osaltaan Raide-Jokerin kaluston hankinnan toteuttamiselle seuraavat yhteistyöehdot liikennelaitos –liikelaitoksen johtokunnan 16.8.2016 § 131 esityksen mukaisesti:

- Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymällä on raitioliikenteen tilaajana oikeus kilpailuttaa Raide-Jokeri –linjan liikenne haluamanaan ajankohdantana siten, että Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymä saa vuokrasopimuksella Raide-Jokeri –linjaa varten hankittujen raitiovaunujen hallinnan luovuttaakseen raitiovaunut tarjouskilpailun voittaneen operaattorin käyttöön.
- Raitiovaunujen hallinnan luovutus voidaan toteuttaa joko siten, että Helsingin kaupungin liikennelaitos – liikelaitos vuokraa raitiovaunut pitkäaikaisella vuokrasopimuksella suoraan Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymälle taikka siten, että Raide-Jokeria varten hankitut raitiovaunut siirretään erikseen sovittavan kalustoyhtiön omistukseen ja/tai hallintaan ja kalustoyhtiö vuokraa raitiovaunut Helsingin seudun liikenne –kuntayhtymälle tarjouskilpailun voittaneen operaattorin käyttöön.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunnan esitys 16.8.2016 Raide-Jokerin raitiovaunujen hankesuunnitelmasta
- 2 Kokonaiskustannusarvio
- 3 Jokeri yhteiskäyttö, perustelumuuisto
- 4 Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunnan esitys 16.8.2016 HKL:N ja HSL:n välisestä yhteistyöpöytäkirjasta
- 5 Raide-Jokerin yhteistyöpöytäkirja
- 6 HSL:n hallituksen päätös 16.8.2016

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä

Otteen liitteet

Esitysteksti
Kunnallisvalitus, valtuusto
Liite 1
Liite 2
Liite 4
Liite 5

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Taustaa

Liikennelaitos –liikelaitoksen (HKL) tällä hetkellä käytössä oleva raitiovaunukalusto (122 kpl) muodostuu kolmesta eri raitiovaunutyyppistä. Käytössä on korkealattiaisia nivelraitiovaunuja, peruskorjattuja osamatalalattiaisia nivelraitiovaunuja ja täysin matalalattiaisia raitiovaunuja. Kalustoa ja voimassa olevan hankintasopimuksen mukaisesti vuosina 2016 – 2018 toimitettavia uusia vaunuja (38 kpl) käytetään nykyisen raitiolinjaston ja kantakaupungin raitiolinjastoverkon tulevien laajennusten tarpeisiin.

Kaupunginvaltuusto päätti 15.6.2016 § 187 hyväksyä Raide-Jokerin hankesuunnitelman Helsingin kaupungin osalta liikennelaitos –liikelaitoksen johtokunnan esityksen 14.4.2016 mukaisesti siten, että hankesuunnitelman mukaisen pikaraitiotien infrastruktuurin kokonaiskustan-

nusarvio on yhteensä 275 milj. euroa (MAKU-indeksi 110,6, huhtikuu 2015) ja Helsingin kaupungin osuus kustannuksista 123,9 milj. euroa (alv 0 %, MAKU huhtikuu 2015) kun valtion osuus kustannuksista on yhteensä 84 milj. euroa.

Raide-Jokerin käyttöönottamiseksi tarvitaan investointeja paitsi raitiotien infrastruktuurin ja varikoiden rakentamiseen myös kaluston hankkimiseen. Liikennöintiä ei ole mahdollista hoitaa olemassa olevalla kalustolla.

Raide-Jokerin radan kokonaispituus on noin 25 km, josta noin 16 km sijoittuu Helsingin alueelle ja 9 km Espooseen. Linja on koko osuudeltaan kaksiraiteinen ja rata on sijoitettu pääosin omalle ajouralle.

Raide-Jokerin hankesuunnitelmassa on esitetty ratarakenne, pysäkit, katujärjestelyt yms. infrastruktuuriin liittyvät ratkaisut. Järjestelmän suunnittelussa pyritään mahdollisimman hyvin ottamaan huomioon yhteensopivuus muun pääkaupunkiseudun raideliikennejärjestelmän kanssa mm. teknisten ratkaisujen ja kaluston suhteen.

Raide-Jokerille järjestetään kaikissa valo-ohjatuissa risteämissä etuudet muuhun liikenteeseen nähden. Keskimääräinen matkanopeus on hankesuunnitelman mukaan 25 km/h, kun tavanomaisen raitiovaunun vastaava on nykyisin noin 15 km/h. Ero johtuu liikennevaloetuuksien ja oman ajouran lisäksi huomattavasti nykyistä raitioverkkoa pidemmästä pysäkkivälistä.

Kaluston hankesuunnitelma

Liikennelaitos –liikelaituksen esitys

Raide-Jokerin 15.6.2016 hyväksytyn hankesuunnitelman yhteydessä tehtyjen alustavien tarkastelujen jälkeen liikennelaitos -liikelaitus on jatkanut kalustohankinnan valmistelua. Liikennelaitos –liikelaituksen johtokunta esittää 16.8.2016 § 132, että Raide-Jokeri -linjan liikennöintiä varten hankitaan 29 kappaletta kahteen suuntaan ajettavia, 35 metriä pitkiä raitiovaunuja siten, että hankkeen kokonaiskustannus, jossa on otettu huomioon varaosat ja varaukset, on yhteensä 107,9 miljoonaa euroa (ilman alv) kustannustasossa 7/2016.

Liikennelaitos –liikelaituksen esitys on liitteenä 1.

Kalustotarpeen arviointi

Hyväksytyn hankesuunnitelman lähtökohdista

Raide-Jokeria tullaan liikennöimään nykyaikaisella, matalalattiaisella vaunukalustolla. Raide-Jokerin kaluston määrän ja vaunutyyppin mitoi-

tukseen vaikuttavat seudun matkustajamääräennusteet, Helsingin, Espoon ja Vantaan pikaraitioverkkosuunnitelmat sekä Helsingin nykyinen raitiotiejärjestelmä, jonka suunnitellaan tulevaisuudessa yhdistyvän seudun pikaraitiotiejärjestelmään.

Raide-Jokerin 15.6.2016 hyväksytyssä hankesuunnitelmassa on alustavasti tarkasteltu kaluston mitoitusta raitiotieinfran kannalta sekä arvioitu kalustotarvetta mm. linjan vuorovälien ja eri vaunupituuksien mukaan. Tarvittavan kaluston pituus on hankesuunnitelman lähtötiedoissa 30 - 45 metriä, mutta ratageometrian suunnittelun lähtökohtana on ollut 40 – 45 metriä pitkä kalusto. Hyväksytyssä hankesuunnitelmassa mainitaan, että Raide-Jokeri –linjan käynnistymisvaiheessa lähtökohtana on 2,4 metriä leveä vaunu, mutta radan suunnittelussa on myös varauduttu 2,65 metriä leveiden vaunujen käyttämiseen tulevaisuudessa, mikäli muulla pikaraitioverkostolla tulevaisuudessa päädyttäisiin tähän leveyteen.

Hyväksytyssä hankesuunnitelmassa on lisäksi tarkasteltu Raide-Jokerin suhdetta pääkaupunkiseudun muuhun raitiotiejärjestelmään. Tässä yhteydessä suunnitelmassa arvioitiin, että Raide-Jokerin kalustotarve on 22 kpl 45 metrin vaunuja tai 26 kpl 30 metrin vaunuja sekä lisäksi kolme varavaunua. Kaluston kokonaisinvestoinniksi hankesuunnitelmas-
sa arvioitiin 85–95 milj. euroa.

Raide-Jokerin infrahankkeen suunnittelun lähtökohtana ovat kahteen suuntaan ajettavat raitiovaunut, joissa on ovet molemmilla puolilla vaunua. Kahteen suuntaan ajettavassa vaunussa etuna on, että ajosuuntaa voidaan vaihtaa missä tahansa raitiolinjan kohdassa, jossa on vaihteet raiteiden välillä. Raiteenvaihtopaikkoja sijoitetaan linjalle noin kahden kilometrin välein. Tämä helpottaa radan suurempien kunnossapitotöiden järjestämistä ja mahdollisten häiriötilanteiden hallintaa. Kahteen suuntaan ajettava vaunu ei tarvitse myöskään päätepysäkillä tilaa vievää kääntösilmukkaa. Uusi raitiotieyhteys on kahteen suuntaan ajettavaan vaunuihin perustuvana helpommin toteutettavissa vaiheittain, koska päätepysäkki voi olla katuverkossa.

Raide-Jokeri -hankkeen infrastruktuuria koskevassa hankesuunnitelmas-
sa arvioidaan Raide-Jokeri-linjan kalustotarve mm. seuraavasti:

- Dynaamisen simuloinnin perusteella tehtyjen laskelmien mukaan kiertoaika on 2:06:34 tuntia.

- Mikäli vuoroväli oletetaan viisi (5) minuutiksi, reitin operoimiseen tarvitaan 26 raitiovaunuyksikköä.

- Lisäksi operoinnin varmistamiseksi tulee varautua 10 % suuruisella lisäkalustolla, mikä tarkoittaa kolmea (3) lisävaunua, jolloin kokonaismääräksi tulee 29 raitiovaunua.

- Raide-Jokeri -hankkeen infrastruktuuria koskevan hankesuunnitelmassa on mukana myös seuraava ajoajoista lähtevä tiivistetty kalustotarvelaskelma:

Ajoaika 1:01:00 h

Tekninen kääntöaika 2:00 min / päätepysäkki

Lisäkääntöaika Itäkeskuksessa 1:41 min

Puskuriaika 1:13 min

Arvioitu kalustomäärä 26 vaunua liikennöintiin

lisäksi yksi (1) varavaunu liikennöintiin ja kaksi (2) varavaunua huoltoon

Raide-Jokeri linjaa varten tarvittavien raitiovaunujen kapasiteettitarpeeksi on Raide-Jokeri -hankkeen infrastruktuuria koskevan hankesuunnitelmassa arvioitu 150 matkustajaa, kun otetaan huomioon arvioidut matkustajamäärät ja kysyntää vastaava liikennöintisuunnitelma.

HKL:n arviot kalustotarpeesta

HKL:n keskeinen lähtökohta Raide-Jokerin kalustoa koskevan hankesuunnitelman valmistelussa on ollut, että pyritään mahdollisimman hyvin ottamaan huomioon Raide-Jokerin yhteensopivuus pääkaupunkiseudun muun raideliikennejärjestelmän kanssa mm. teknisten ratkaisujen ja kaluston suhteen. Jotta Helsingin nykyisen raitioliikenteen hoitamisen ja kunnossapidon kanssa saavutetaan mahdollisimman suuret synergiaedut, tulee hankittavan kaluston olla yhteisajokelpoista HKL:n nykyisen raitiotieinfran ja kunnossapitoinfran kanssa.

HKL:n tarkentunut arvio Raide-Jokerin kalustotarpeesta on seuraava:

kaksikymmentäkuusi (26) vaunua liikennöintiin

yksi (1) varavaunu liikennöintiin ja

kaksi (2) varavaunua huoltoon

eli tarve on yhteensä 29 raitiovaunua.

Liikennelaitos –liikelaitos on hyväksytyn hankesuunnitelman alustavien tarkastelujen ja lähtökohtien sekä tekemänsä jatkovalmistelun perus-

teella arvioinut, että Raide-Jokeri –linjaa varten tarvitaan 29 kpl uusia, 35 metriä pitkiä kaksisuuntaisia raitiovaunuja, joissa ovien on oltava molemmilla sivuilla ja ohjaamot molemmissa päissä. Kahteen suuntaan ajettavilla raitiovaunuilla saavutetaan merkittäviä etuja erityisesti häiriötilanteissa, kun niillä mahdollistuu linjan osittainen liikennöinti. Lisäksi saavutetaan kaupunkirakenteeseen liittyviä hyötyjä päätepysäkkialueilla.

Vaunukohtainen kapasiteettitarve Jokeri-linjan liikenteessä on liikenteen alkaessa noin 20 % suurempi kuin uusimmissa kantakaupungin liikenteeseen hankituissa raitiovaunuissa. Noin 35 metriä pitkällä vaunulla on saavutettavissa tarvittava kapasiteetti myös kaksisuuntaisena versiona. Hankittava vaunutyyppi on tarvittaessa jatkettavissa noin 45 metriseksi, kapasiteettitarpeen mahdollisesti kasvaessa.

Vaunujen rakenteessa otetaan huomioon Helsingin vaativat ilmasto-olosuhteet sekä HSL:n vaatimukset koskien Jokeri-raitiotien pikaraitiotietyyppistä liikennöintiä. Vaunujen ratkaisuihin huomioidaan myös esteettömyysnäkökohdat sekä erityiskäyttäjryhmät. Vaunujen tulee olla helposti pidennettävissä, mikäli Jokeri-linjan kapasiteettivaatimus kasvaa tulevaisuudessa.

Vaunujen tekniseksi matkustajakapasiteetiksi on arvioitu noin 250 matkustajaa (76 istumapaikkaa ja 180 seisomapaikkaa). Kapasiteetin kasvu keskittyy lähinnä seisomapaikkojen (pyörätuoli- ja lastenvaunupaikkojen) lisäämiseen. Seisomapaikkoja on noin 55 kpl enemmän kuin uusimmissa kantakaupungin vaunuissa.

Hankkeen kustannukset

Raide-Jokeri -linjaa varten tarvittavien raitiovaunujen kokonaiskustannus, kun hanke käsittää 29 kpl kahteen suuntaan ajettavia 35 metriä pitkiä raitiovaunuja, on 107,9 miljoonaa euroa (ilman alv) kustannustasossa 7/2016.

Hankkeen kokonaiskustannusarvio on liitteenä 2.

Kokonaiskustannuksen määrittelyssä on otettu huomioon markkinatiedot, voimassa olevan raitiovaunuhankintasopimuksen optioita koskevat ehdot, sekä HKL:n ja HSL:n arvioidut lisäkustannukset Raide-Jokeri -linjan raitiovaunuihin edellyttämistä teknisistä ratkaisuksista. Kokonaiskustannuksissa on lisäksi huomioitu raitiovaunuja varten tarvittavien vaihto- ja varaosien tarve, joka on mitoitettu vaunumäärän mukaan. Lisäksi kokonaiskustannukseen on arvioitu vaunujen valmistuksen aikaisen lainan korko sekä HKL:n oman henkilökunnan projektikustannus sekä lisätyövaraus.

Raide-Jokeri -linjaa varten hankittavien kahteen suuntaan ajettavien raitiovaunujen käyttö- ja kunnossapitokustannukset ovat noin 40 % korkeammat (40 senttiä/km) kuin HKL:n viimeksi hankkimien matalalattia-raitiovaunujen kustannukset. Kustannuserot johtuvat erityisesti kahteen suuntaan ajettavuuden edellyttämistä teknisistä ratkaisuista (mm. ovien suurempi määrä ja vaunun suurempi koko nykyisiin matalalattiavaunuihin verrattuna).

Selvitys Raide Jokeri -linjan raitiovaunun yhteiskäyttökelpoisuusominaisuuden hyödyistä ja kustannuksista on liitteenä 3.

Liikennelaitos –liikelaitoksen johtokunnan 16.8.2016 hyväksymään talousarvioehdotukseen vuodelle 2017 ja taloussuunnitelmaehdotukseen vuosille 2017 – 2019 sisältyvässä, vuosien 2017 – 2023 investointiohjelmaehdotuksessa on varauduttu Raide-Jokerin kaluston hankintaan yhteensä 107,9 milj. eurolla vuosille 2017 - 2019.

HKL:n nykyisen liikennöintisopimuksen mukaisesti HKL laskuttaa vau-nuhankinnan poistot. korot ja vakuutusmaksurahastomaksun HSL:ltä.

Aikataulu

Alustavan aikataulun mukaan Raide-Jokerin operointi voisi alkaa arviolta elokuussa 2021.

Kalustohankinta on tarkoitus toteuttaa niin, että vaunujen valmistuminen ajoittuu hyvin Raide-Jokeri -linjan valmistumisen ja käyttöönoton edellyttämässä aikataulussa. Siten kaikki kaluston hankesuunnitelman hyväksymispäätöksen perusteella hankittavat raitiovaunut olisivat näin valmiina liikennekäyttöön vuoden 2021 aikana.

Sarjan ensimmäinen raitiovaunu (esisarjan vaunu) toimitettaisiin, mikäli mahdollista, jo syksyllä 2018. HKL on varautunut taloussuunnitteluunsa siihen, että esisarjan vaunu voitaisiin toimittaa vuonna 2018.

Sarjavalmistus on suunniteltu alkavaksi vuonna 2019 ja kaikki vaunut toimitettavaksi toukokuuhun 2021 mennessä, kun liikenne alkaa vuonna 2021.

Kalustohankinnan periaatteista

Raide-Jokeri –hanke toteutetaan Helsingin ja Espoon kaupunkien yhteishankkeena erillisen projektiorganisaation toimesta siten kuin liikennelaitos –liikelaitoksen johtokunnan esityksessä on selostettu.

Helsingin kaupunki (HKL) ja Espoon kaupunki tekevät yhteistyösopimuksen Raide-Jokerin suunnittelusta ja toteuttamisesta syksyllä 2016. Tarkoituksena on, että Helsingin kaupunki (HKL) hankkii yhteistyössä

HSL:n kanssa Raide-Jokeria varten tarvittavan uuden raitiovaunukaluston, ja kalustohankintaa koskeva projekti toteutetaan HKL:n organisaation toimesta. Sopimus tuodaan kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä (HSL) tilaa Helsingin sisäisen raitioliikenteen kuntayhtymän perussopimuksen mukaisesti HKL:ltä. Liikennöinnistä HSL ja HKL ovat tehneet vuonna 2010 sopimuksen, joka on voimassa 31.12.2024 saakka. Sopimus kattaa Helsingin sisäisen raideliikenteen lisäksi Helsingin rajan ylittävän tai kokonaisuudessaan erillisessä verkossa liikennöitävän raitiovaunuliikenteen, ellei HSL kokonaisarvion perusteella päätä muusta järjestelystä.

HKL ja HSL toteuttavat raitiovaunuhankinnan yhteistyönä. HKL on neuvotellut HSL:n kanssa keskeisistä periaatteista Raide-Jokerin raitiovaunujen hankintaan, operointiin, ylläpitoon ja varikkotilojen rakentamiseen liittyen. Tarkoituksena on, että HKL ja HSL tekevät kaupunginvaltuuston päätöksen jälkeen yhteistyöpöytäkirjan raitiovaunukaluston hankinnasta Raide-Jokerin liikennöintiä varten. Myöhemmin syksyllä, liikennelaitos –liikelaitoksen johtokunnan tehtyä päätöksen raitiovaunujen hankinnasta, yhteistyöpöytäkirja korvataan osapuolten välisellä yhteistyösopimuksella, joka tuodaan kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi.

Liikennelaitos –liikelaitoksen johtokunta esittää 16.8.2016 § 131, että kaupunginhallitus oikeuttaisi HKL:n tekemään HSL:n kanssa johtokunnan esityksen mukaisen yhteistyöpöytäkirjan Raide-Jokeri –linjaa varten tarvittavien raitiovaunujen hankinnasta.

Liikennelaitos – liikelaitoksen johtokunnan esitys on liitteenä 4 ja yhteistyöpöytäkirjaluonnos on liitteenä 5.

Yhteistyöpöytäkirjassa sovitaan mm. Raide-Jokeri –linjan operoinnista. Kalustohankinnan lähtökohtana on, että hankittavia raitiovaunuja voidaan käyttää koko niiden elinkaaren ajan pääkaupunkiseudun raitioliikenteessä. HKL hoitaa Raide-Jokeri –linjan operoinnin ja linjalle hankittavien raitiovaunujen kunnossapidon HKL:n ja HSL:n voimassa olevan raitioliikenteen operointia koskevan sopimuksen voimassaolon päätymiseen eli 31.12.2024 saakka, ellei HSL kokonaisarvion perusteella päätä järjestää Raide-Jokeri –linjan operointia kilpailuttamalla.

HSL:llä on raitioliikenteen tilaajana oikeus kilpailuttaa Raide-Jokeri -linjan liikenne haluamanaan ajankohtana. Kilpailuttamisen toteuttamista varten HKL sitoutuu eriyttämään Raide-Jokeri –linjan kaluston siten, että se on mahdollista vuokrata pitkäaikaisella vuokrasopimuksella HSL:lle. HSL voi sen jälkeen luovuttaa vaunut tarjouskilpailun voittaneen operaattorin käyttöön.

Vaihtoehtoina eriyttämiskäytännön toteuttamiseksi ovat, että HKL siirtää hankkimansa raitiovaunut erikseen sovittavan kalustoyhtiön omistukseen ja/tai hallintaan niin, että kalustoyhtiö vuokraa ko. kaluston HSL:lle taikka HKL vuokraa suoraan hankkimansa raitiovaunut HSL:lle.

HKL:n ja HSL:n yhteistyöpöytäkirjassa sovitaan lisäksi eri toimintamalleissa noudatettavasta periaatteesta koskien Raide-Jokeri -linjan raitiovaunujen kunnossapitoa ja Raide-Jokeri -linjaa varten tarpeellisten varikkotilojen käyttöä. HKL toteuttaa Raide-Jokeri -hankkeessa yhdessä Espoon kaupungin kanssa Raide-Jokeri -linjan liikennettä varten tarvittavien raitiovaunujen varikkotilat.

Siltä osin kuin yhteistyöpöytäkirjassa ja sen perusteella laadittavassa yhteistyösopimuksessa mahdollistetaan raitiovaunukaluston siirtäminen erilliselle kalustoyhtiölle ja raitiovaunukaluston vuokraaminen HSL:lle pitkäaikaisella vuokrasopimuksella ilman tarkempaa tietoa vuokrasopimuksen kestosta ja irtisanomisajasta, on kyse kaupunginvaltuuston toimivaltaan kuuluvista asioista. Päätösehdotukseen on otettu asiaa koskevat maininnat.

Kaupunginhallituksen tarkoituksena on, mikäli kaupunginvaltuusto hyväksyy päätösehdotuksen, kaupunginvaltuuston päätöksen täytäntöönpanon yhteydessä osaltaan hyväksyä Helsingin kaupungin ja HSL:n välisen yhteistyöpöytäkirjan liikennelaitos –liikelaitoksen esityksen 16.8.2016§ 131 mukaisena sekä oikeuttaa HKL tekemään ja allekirjoittamaan Helsingin kaupungin ja HSL:n välisen yhteistyöpöytäkirjan Raide-Jokeri –linjan kalustohankinnan periaatteista sekä tekemään yhteistyöpöytäkirjaan tarvittaessa vähäisiä teknisiä muutoksia.

HSL:n hallitus päätti 16.8.2016 osaltaan kalustohankinnan periaatteista. HSL:n hallitus päätti

1. valtuuttaa toimitusjohtajan hyväksymään ja allekirjoittamaan HSL:n ja HKL:n välisen yhteistyöpöytäkirjan, jossa vahvistetaan Raide-Jokerin raitiovaunuhankinnan periaatteet

2. asettaa yhteistyöpöytäkirjalle ja sen perusteella tehtävälle sopimukselle seuraavat sitovat ehdot:

- HKL sitoutuu toteuttamaan Raide-Jokerin raitiovaunujen hankinnan HSL:n määrittelemien vaatimusten mukaisesti

- uusia vaunuja tullaan käyttämään pääkaupunkiseudun raitioliikenteessä niiden koko elinkaaren ajan

- HKL vastaa raitiovaunujen elinkaaren hallinnasta, peruskorjauksista ja raskaasta kunnossapidosta tarkemmin sovittavalla tavalla

- HSL sitoutuu korvaamaan vaunukaluston hankinnasta, rahoituksesta, hallinnosta, käytöstä, ylläpidosta ja varikoista aiheutuvat kustannukset vaunujen koko elinkaaren ajalta
- korvausperusteena ovat toteutuneet asianmukaiset kustannukset, jotka HKL on velvollinen esittämään HSL:lle läpinäkyvästi eriteltynä
- vaunujen lopullinen hankintapäätös HKL:ssä edellyttää HSL:n erillistä hyväksyntää hankittavien vaunujen lukumäärälle, ominaisuuksille ja kustannuksille
- hankittavien raitiovaunujen tarkemmassa suunnittelussa vaunujen muotoilun, värityksen ja varustelun osalta otetaan yhteistyössä huomioon HSL:n määrittelemät seudullisen pikaraitiotieliikenteen brändäys- ja palvelutavoitteet
- yhteistyöehdoilla varmistetaan, että HSL:llä on mahdollisuus myöhemmin erikseen päättää järjestää Raide-Jokerin liikenteen operointi kilpailuttamalla, jolloin raitiovaunut ja varikkotilat voidaan vuokrata tarjouskilpailun voittaneen operaattorin käytettäväksi
- vaunuhankintaan ja Raide-Jokerin ratahankkeen toteutukseen liittyvistä riskeistä sovitaan tarkemmin siten, että HSL ei vastaa rajoituksetta sellaisista lisäkustannuksista, joita voi aiheutua Raide-Jokerin infrastruktuurin rakentamisen tai vaunuhankinnan peruuntumisen, keskeytyksen tai viivästyksen seurauksena.

HSL:n hallituksen päätös on liitteenä 6.

Raitiovaunujen hankintamenettely

HKL:llä on voimassa oleva, tarjouskilpailuun perustuva raitiovaunujen hankintasopimus Transtech Oy:n kanssa. Sopimus on tehty vuonna 2011.

Hankintasopimus sisältää tähän mennessä tilatun Artic –raitiovaunun perussarjan lisäksi toimitusoptiot nrot 1, 2 ja 3. Toimitusoptioiden perusteella HKL voi hankkia Transtech Oy:ltä hankintasopimuksen ehtojen mukaisesti tarpeidensa perusteella vielä 20 – 120 optiotoimituksiin kuuluvaa raitiovaunua. Tarjouspyyntöasiakirjoissa ja hankintasopimuksessa erityisesti mainitaan, että toimitusoptioita voidaan käyttää mm. hankittaessa raitiovaunuja pääkaupunkiseudun pikaraitiotieratkaisujen toteuttamista varten.

HKL neuvottelee parhaillaan Transtech Oy:n kanssa selvittääkseen, voidaanko toimitusoptiota käytettäessä ottaa huomioon HKL:n ja HSL:n pikaraitiotieratkaisuja (Raide-Jokeri ja Laajasalon raitiotieyhteys) varten edellyttämät tekniset muutokset.

Käytettävä hankintamalli hankesuunnitelman toteuttamiseksi päätetään näiden neuvottelujen perusteella. Mahdollinen hankintasopimuksen optioiden käyttäminen edellyttää erillistä liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunnan päätöstä.

Vaihtoehtona voimassa olevan raitiovaunujen hankintasopimuksen mukaisten optioiden käyttämiselle on, että HKL toteuttaa erillisen hankintamenettelyn Raide-Jokeria varten tarvittavien raitiovaunujen osalta. HSL on, kuten esityslistan liitteestä 5 ilmenee, osaltaan selvittänyt vaihtoehdoisen ratkaisun teknisiä vaatimuksia raitiovaunuille ja arvioinut hintatasoa.

Johtopäätöksenä HKL:n ja HSL:n selvityksistä HSL:n esityslistalla 16.8.2016 todetaan, että 'Mikäli Raide-Jokerin raitiovaunujen halutaan olevan yhteensopivia Helsingin nykyisen raitioverkon kanssa, HKL:n ehdottaman Artic-option käyttäminen on selvästi riskittömin ja kokonaistaloudellisesti edullisin vaihtoehto vaunujen hankintaan. Mikäli yhteensopivuusvaatimusta ei huomioida, Artic-option kustannus ja kokonaistaloudellinen edullisuus ovat samaa luokkaa kuin mitä tarjouskilpailulla todennäköisesti saavutettaisiin, mutta hankinnan riskit ja projekti-kustannukset ovat edelleen pienemmät.'

Hankinnan käytännön järjestelyt on tarkoitus käynnistää mahdollisimman pian sen jälkeen kun kaupunginvaltuusto on tehnyt päätöksen kaluston hankesuunnitelman hyväksymisestä.

Kaupunginhallituksen kannanotot

Kaupunginhallitus toteaa, että uuden kaluston hankinta Raide-Jokeri – linjan liikennöintiä varten on tarpeen. Kaluston hankinnan lähtökohdat on määriteltä kaupunginvaltuuston 15.6.2016 § 187 hyväksymässä Raide-Jokerin hankesuunnitelmassa.

Eräs hankesuunnitelmassa todetuista lähtökohdista on, että uuden raitiolinjan kalusto olisi mahdollisimman hyvin yhteensopivaa ja yhteiskäyttökelpoista Helsingin nykyisen raitiotiejärjestelmän kanssa. Koska Raide-Jokeri on ensimmäinen varsinainen pikaraitiotie, on kalustoratkaisun mahdollisuuksien mukaan oltava toimiva ja kustannustehokas Helsingin lisäksi myös koko pääkaupunkiseudun raidehankkeiden kehittämisen kannalta.

Yhteensopivuuden varmistaminen nykyisen järjestelmän kanssa synergiaetujen saavuttamiseksi raitiovaunujen ja radan kunnossapidossa, ylläpidossa ja huollossa on tärkeää. Myös raitiovaunukaluston kokonaismäärissä on yhteensopivuus ja yhteiskäyttökelpoisuus varmistamalla mahdollista saavuttaa säästöjä.

Kaupunginhallitus pitää tarkoituksenmukaisena sitä, että HKL selvittää huolella mahdollisuudet Transtech Oy:n kanssa tehdyn matalalattiavaunujen hankintaa koskevan sopimuksen sisältämien optioiden käyttämiseen Raide-Jokerin kalustohankinnassa. Esittelijä viittaa myös HSL:n esityslistalla 16.8.2016 todettuun johtopäätökseen, että 'mikäli Raide-Jokerin raitiovaunujen halutaan olevan yhteensopivia Helsingin nykyisen raitioverkon kanssa, HKL:n ehdottaman Artic-option käyttäminen on selvästi riskittömin ja kokonaistaloudellisesti edullisin vaihtoehto vaunujen hankintaan'.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunnan esitys 16.8.2016 Raide-Jokerin raitiovaunujen hankesuunnitelmasta
- 2 Kokonaiskustannusarvio
- 3 Jokeri yhteiskäyttö, perustelumuuisto
- 4 Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunnan esitys 16.8.2016 HKL:N ja HSL:n välisestä yhteistyöpöytäkirjasta
- 5 Raide-Jokerin yhteistyöpöytäkirja
- 6 HSL:n hallituksen päätös 16.8.2016

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus, valtuusto

Otteet

Ote

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä

Otteen liitteet

Esitysteksti
Kunnallisvalitus, valtuusto
Liite 1
Liite 2
Liite 4
Liite 5

Tiedoksi

HKL

Päätöshistoria

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

12.09.2016

Kaupunginhallitus 05.09.2016 § 751

HEL 2016-008671 T 02 02 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

05.09.2016 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian viikoksi pöydälle Laura Rissasen ehdotuksesta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta (HKL) 16.08.2016 § 132

HEL 2016-008671 T 02 02 02

Esitys

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta esitti kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi Raide-Jokeri -linjan raitiovaunujen hankesuunnitelman esityksen mukaan seuraavasti:

*****

Esittelijä

vs. yksikön johtaja
Pentti Myllymäki

Lisätiedot

Ollipekka Heikkilä, kehittämisspäälikkö, puhelin: 310 35499
ollipekka.heikkila(a)hel.fi

12.09.2016

Kj/3

§ 789

Kuuden suurimman kaupungin luottamushenkilöjohdon tapaaminen 4.-5.10.2016 Espoossa

HEL 2016-009426 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Pilvi Tors-
tin ehdotuksesta.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Lauri Menna, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi
Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää nimetä Espoossa 4.-5.10.2016 pidettävään
kuuden suurimman kaupungin luottamushenkilöjohdon tapaamiseen
seuraavat edustajat:

— _____
— _____
— _____
— _____
— _____
— _____

Esittelijä

Kuuden suurimman kaupungin luottamushenkilöjohdon tapaaminen jär-
jestetään 4.-5.10.2016 Espoossa.
Espoon tapaamisessa keskustellaan ajankohtaisista Suomen suurim-
pia kaupunkeja koskevista asioista ja kaupunkien välisestä yhteistyös-
tä. Tapaamisen tarkempi ohjelma jaetaan osallistujille erikseen.

12.09.2016

Tapaamiseen osallistuville luottamushenkilöille maksetaan mahdolliset korvaukset luottamushenkilöiden palkkiosäännön mukaisesti.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Lauri Menna, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36012
lauri.menna(a)hel.fi
Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Liitteet

1 Kutsu kuuden suurimman kaupungin luottamushenkilöjohdon tapaamiseen

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Otteet

Ote
Päätöksessä mainitut

Otteen liitteet
Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

§ 790

Helsingin kaupungin liittyminen Mayors for Peace -verkostoon

HEL 2016-009253 T 04 03 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti

- että Helsingin kaupunki liittyy Mayors for Peace -verkoston jäseneksi vuoden 2017 alusta alkaen
- että verkoston vuotuinen jäsenmaksu, noin 15 euroa maksetaan talousarvion kohdalta 13906 Jäsenmaksut (kanslian käytettäväksi, kustannuspaikka 10000730)
- kehottaa kaupunginkansliaa huolehtimaan liittymishakemuksesta ja sen allekirjoittamisesta

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Victor Andersson, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027
victor.andersson(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Ydinaseistuksen täydelliseen lakkauttamiseen tähtäävä Mayors for Peace -verkosto perustettiin Hiroshiman pormestarin Takeshi Arakin aloitteesta vuonna 1982. Verkoston puheenjohtajakaupunki on Hiroshima ja sen sihteeristö on osa Hiroshima Peace Culture Foundation -säätöä. Verkostolla on kansalaisjärjestönä konsultatiivinen status YK:n talous- ja sosiaalineuvostossa.

Mayors for Peace -verkostossa on yli 7100 jäsenkaupunkia 161 maasta. Suurin osa jäsenkunnista sijaitsee Aasiassa ja Euroopassa. Jäsenmäärä on kasvanut tasaisesti kymmenen viime vuoden aikana. Vuonna 2015 verkostoon liittyi 505 uutta jäsentä. Suomesta verkoston jäseniä ovat verkoston kotisivuilla olevan jäsenluettelon mukaan Maarianhami-

na, Nousiainen ja Varkaus. Pohjoismaisista pääkaupungeista mukana ovat Kööpenhamina ja Reykjavik.

Jäsenyydestä peritään muodollista 2000 jenin vuosimaksua, joka vastaa noin 15 euroa. Jäsenmaksun laiminlyönnistä ei seuraa verkostosta erottamista. Jäsenmaksusta voidaan myöntää myös vapautus.

Verkoston toiminnan pääpaino on kaupunkien välisen solidaarisuuden vahvistaminen maailmanlaajuisesti ja ydinaseriisunnan edistäminen. Lisäksi verkosto järjestää yleiskokouksen joka neljäs vuosi ja toimeenpanevan kokouksen joka toinen vuosi.

Verkoston toimintasuunnitelmaa vuosille 2013 - 2017 arvioitaessa korostuu jäsenyyden symbolinen merkitys. Pää tavoitteita ovat tietämyksen kasvattaminen ydinaseiden vaaroista ja jäsenmäärän kasvattaminen. Kansalaisten tietoisuutta pyritään kasvattamaan erilaisin kampanjoin ja tapahtumin.

Kaupungin strategiaohjelman mukaan Helsinki on kansainvälisesti aloitteellinen, kehittyvä ja osaava toimija globaalin vastuun kantamisessa paikallisesti. Tätä toteutetaan muun muassa edistämällä taloudellista, sosiaalista sekä ympäristön huomioon ottavaa kehitystä. Globaalin vastuun kantaminen on kaupungin toiminnan kokonaisvaltaista laatua ja sen kehittämistä. Mayors for Peace -verkoston tavoitteita voi näin ollen pitää strategiaohjelman mukaisina. Tulee tosin huomioida, että kunnan nimissä annettuihin kansainvälispoliittisiin kannanottoihin on oikeuskäytännössä suhtauduttu pidättyvästi.

Jäseneksi liittyminen edellyttää, että kaupunki toimittaa verkostolle erillisen liittymishakemuksen, jossa hakija vahvistaa tukevansa ydinaseriisuntaa.

Valtuutettu Thomas Wallgren ja 39 muuta valtuutettua esittivät valtuustoaloitteessaan 11.11.2015, että Helsinki liittyisi Mayors for Peace -verkostoon. Kaupunginvaltuustolle esitellyssä aloitevastausehdotuksessa ei esitetty liittymistä verkostoon. Kaupunginvaltuusto palautti 25.5.2016, 142 § aloitteen uudelleen valmisteltavaksi siten, että Helsinki voi päättää liittyä Mayors for Peace -verkostoon.

Talousarvion noudattamisohjeen mukaan (Khs 7.12.2015) ehdotettaessa liittymistä uuteen järjestöön, tulee samassa yhteydessä pyrkiä tarkastelemaan hallintokunnan jäsenyyksiä kokonaisuutena ja mahdollisuutta luopua jostakin jäsenyydestä. Järjestöistä eroamisesta päättää viraston tai liikelaitoksen päällikkö. Tarkastelu ei tässä yhteydessä ole tarkoituksenmukainen.

Esittelijä

kaupunginjohtaja

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alvno
FI02012566

12.09.2016

Kj/4

Jussi Pajunen

Lisätiedot

Victor Andersson, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36027
victor.andersson(a)hel.fi

Oheismateriaali

1 Mayors for Peace -verkoston esittely

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Kanslian taloushallinto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

12.09.2016

Kj/5

§ 791

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 36 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

Kh:n puheenjohtaja

jaostot

- konserni
- johtamisen
- tietotekniikka

5.9.2016

tarkastuslautakunta yleishallinnon osalta

johtokunnat

- Taloushallintopalvelu

keskusvaalilautakunta yleishallinnon osalta

apulaiskaupunginjohtajat

- rakennus- ja ympäristötointa johtava
- sivistystointa johtava
- kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötointa johtava
- sosiaali- ja terveystointa johtava

kaupunginkanslia

- kansliapäällikkö
- elinkeinojohtaja
- hallintojohtaja
- henkilöstöjohtaja
- kaupunginlakimies
- rahoitusjohtaja
- tietotekniikka- ja viestintäjohtaja
- tietotekniikkapäällikkö
- viestintäpäällikkö

Taloushallintopalvelu -liikelaitos

- toimitusjohtaja

12.09.2016

Kj/5

---

henkilöstökassatoimikunta

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

12.09.2016

Kj/6

§ 792

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 36 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

kaupunginjohtaja
- johtajiston asiat
- muut asiat

Esittelijä

vs. kaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

vs. kaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Anja Vallittu, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36046
anja.vallittu(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 793

Valtuutettu Paavo Arhinmäen toivomusponsi pidemmistä metroju- nista

HEL 2016-005431 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuus-
ton 27.4.2016 hyväksymän toivomusponnen (Paavo Arhinmäki) johdos-
ta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle
sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai
täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Hyväksyessään Länsimetron hankesuunnitelman rakentamiskustan-
nusten enimmäishinnan ja kaupungin Länsimetro Oy:n lainoille myöntä-
män takauksen korottamisen Helsingin osalta Kvsto hyväksyi samalla
seuraavan toivomusponnen:

' Kaupunginvaltuusto edellyttää, että selvitetään mahdollisuutta ajaa pi-
dempiä metrojunia Espoon lyhemmistä laitureista huolimatta. Metroju-
nan viimeiset vaunut eivät olisi käytössä Espoossa. Näin voidaan hel-
pottaa Itä-Helsingin tulevia kapasiteettiongelmia. ' (Paavo Arhinmäki)

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Kvston työjärjestyksen 24 §:n mukaan Khn on toimitettava ponnen ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnen hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

Toivomusponnen johdosta on saatu kaupunkisuunnittelulautakunnan ja liikennelaitos –liikelaitoksen johtokunnan lausunnot, jotka ovat päätöshistoriassa.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että turvallisuuden liittyvien teknisten ratkaisujen vuoksi uusille Länsimetron asemille ei voida ajaa pitkillä junilla. Espoon asemat ja niiden turvaratkaisut on mitoitettu 90 metriä pitkille junille. Asemien päissä olevat savuovet eivät pääse sulkeutumaan, jos käytettäisiin 135 metriä pitkiä junia. Näitä savuovia ei ole mahdollista siirtää nykyistä kauemmaksi.

Tuoreimman matkustajamääräselvityksen ennusteiden mukaan metron 5 minuutin linjakohtaisella ja 2,5 minuutin yhteisellä vuorovälillä kuormitusasteen maksimiarvo saavutetaan Itämetron osalta noin vuonna 2024. Jos Kruunuvuorenselän raitioyhteys toteutuu vuoteen 2024 mennessä, riittää 2,5 minuutin vuoroväli Itämetron osalta noin vuoteen 2030 saakka. Automaattiajolle suunniteltu 2 minuutin vuoroväli on todennäköisesti riittävä vuoteen 2040 saakka ja mahdollisesti pidempäänkin.

Mikäli matkustajamäärät kasvavat yli junien kapasiteetin ennen kuin metrossa on siirrytty automaattiajoon, joudutaan matkustajapaikkamäärän lisäämiseksi käyttämään muita keinoja, esim. muutoksia metrokaluston istumapaikoissa taikka bussitarjonnan lisäämistä.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet
Esiteksti
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

Päätöshistoria

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta (HKL) 16.08.2016 § 125

HEL 2016-005431 T 00 00 03

Lausunto

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunginvaltuusto on kokouksessaan 27.4.2016 päättänyt edellyttää, että selvitetään mahdollisuutta ajaa pidempiä metrojunia Espoon lyhemmistä laitureista huolimatta. Metrojunan viimeiset vaunut eivät olisi käytössä Espoossa. Toimenpide voisi näin helpottaa Itä-Helsingin tulevia metron kapasiteettiongelmia.

HKL toteaa, että matkustajamukavuuden ja joukkoliikenteen matkustajien palvelutason säilyttäminen ja edelleen kehittäminen on yksi HKL:n päätavoitteista. Tästä huolimatta pitkien junien ajaminen Espooseen esitetyllä tavalla, jossa viimeiset vaunut poistuisivat matkustajakäytöstä Ruoholahdessa, ei ole perusteltua useista eri syistä:

Turvallisuuteen liittyvien teknisten ratkaisujen vuoksi uusille Länsimetron asemille ei voida ajaa pitkillä junilla. Espoon asemat ja niiden turvratkaisut on mitoitettu 90 metriä pitkille junille. Ajettaessa tätä pidempiä, 135 metrin pituisia junia, asemien päissä olevat savuovet eivät pääse sulkeutumaan. Näitä savuovia ei ole mahdollista siirtää nykyistä kauemmaksi, koska tällöin aseman tiloihin liittyvät pystykuilut jäisivät väärälle puolelle ovia.

Helsingin metrossa 15.8.2016 alkava 5 minuutin linjakohtainen ja 2,5 minuutin yhteinen vuoroväli lyhyillä junilla lisää liikenteen kapasiteettia välittömästi noin 7 % nykyiseen verrattuna. Ennusteiden mukaan tämä liikennöintikapasiteetti on nykymetron osalta riittävä vuoteen 2024 asti. Tämän jälkeen vuonna 2024 valmistuva Kruunuvuoren raitiotie ennusteiden mukaan tasaa metron matkustajamääriä, jolloin metron kapasiteetin arvioidaan 2,5 minuutin vuorovälillä riittävän vuoteen 2030 asti. Kapasiteettia on tämän jälkeen mahdollista kasvattaa ilman junien pidentämistä siirtymällä ainakin osittaiseen automaattiajoon, jolloin vuoroväliä voidaan lyhentää kahteen minuuttiin. Tällöin kapasiteetin arvioidaan riittävän vähintään vuoteen 2040.

Liikennöintijärjestely, jossa matkustajat eivät pääsisi poistumaan osasta vaunuja Ruoholahden jälkeen, edellyttäisi järjestyksenvalvoja Ruoholahteen tyhjentämään ne länteen jatkavat vaunut, joista ei enää myöhemmin pääse poistumaan. Vaunujen tyhjentäminen voisi hidastaa junan liikkeellelähtöä. Erityisesti satunnaisten matkustajien ohjaaminen oikeisiin vaunuihin olisi vaikeaa ja heikentäisi matkustajatytytyvyyttä.

Esittelijä

yksikön johtaja
Karoliina Rajakallio

Lisätiedot

Karoliina Rajakallio, yksikön johtaja, puhelin: 310
karoliina.rajakallio(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 07.06.2016 § 212

HEL 2016-005431 T 00 00 03

Lausunto

Kaupunkisuunnittelulautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Metron kuormittumista on selvitetty viime vuosina useaan eri otteeseen. Viimeisin selvitys esiteltiin HSL:n hallitukselle toukokuussa 2015. Metroliikenteen mitoittava matkustajien huippukuormitus on nykyisin aamuruuhkassa Kulosaaren ja Kalasataman asemien välillä noin 11 000 matkustajaa tunnissa keskustan suuntaan. Iltapäivän ruuhkassa kuormitushuippu itään ei ole yhtä terävä.

Metron uusittu ajonohjausjärjestelmä ja asetinlaite mahdollistavat ajamisen 2,5 minuutin vuorovälillä. Nykyisin käytössä oleva vuoroväli on 4 minuuttia. Länsimetron liikenteen alkaessa ensi syksynä siirrytään tiheämpään vuoroväliin ja kuuden vaunun junista neljän vaunun juniin.

HSL:n joukkoliikenteen suunnitteluohjeen mukainen laskennallinen tunnikapasiteetti metrossa on nykyisin 12 960 matkustajaa tunnissa ja Länsimetron käynnistyessä 13 800 matkustajaa tunnissa.

Tuoreimman matkustajamääräselvityksen ennusteiden mukaan metron 5 minuutin linjakohtaisella ja 2,5 minuutin yhteisellä vuorovälillä kuormitusasteen maksimiarvo saavutetaan Itämetron osalta noin vuonna 2024. Jos Kruunuvuorenselän raitioyhteys toteutuu vuoteen 2024 mennessä, riittää 2,5 minuutin vuoroväli Itämetron osalta noin vuoteen 2030 saakka. Automaattiajolle suunniteltu 2 minuutin vuoroväli on todennäköisesti riittävä vuoteen 2040 saakka ja mahdollisesti pidempäänkin.

Turvallisuuden liittyvien teknisten ratkaisujen vuoksi uusille Länsimetron asemille ei voida ajaa pitkillä junilla. Espoon asemat ja niiden turvratkaisut on mitoitettu 90 metriä pitkille junille. Asemien päissä olevat savuovet eivät pääse sulkeutumaan, jos käytettäisiin 135 metriä pitkiä junia. Näitä savuovia ei ole mahdollista siirtää nykyistä kauemmaksi, koska tällöin aseman tiloihin liittyvät pystykuilut jäisivät väärälle puolelle ovia.

Ponnessa ehdotettu järjestely olisi matkustajan kannalta epäselvä ja hankala. Erityisesti satunnaisten matkustajien ohjaaminen oikeisiin vaunuihin olisi vaikeaa. Järjestely johtaisi tilanteisiin, jossa matkustaja jäisi vahingossa kahteen viimeiseen vaunuun, joista ei voisi poistua ennen kuin juna palaa takaisin Ruoholahden metroasemalle.

Mikäli matkustajamäärät kasvavat yli junien kapasiteetin ennen kuin metrossa on siirrytty automaattiajoon, joudutaan matkustajapaikkamäärän lisäämiseksi käyttämään muita keinoja. Tarjontaa voidaan lisätä esimerkiksi muuttamalla metrokalustossa istumapaikkoja seisomapaikoiksi. Jos metrojunan oviaukon vierestä poistetaan yksi penkkirivi, saadaan 4 istumapaikan tilalle 12 seisomapaikkaa. Tällöin neljän vaunun junaan tulisi 96 uutta matkustajapaikkaa. Tämä lisäisi yhden tunnin aikana matkustajakapasiteettia 2 300 matkustajalla. Toinen keino voi olla tarjonnan lisääminen rinnakkaiselle joukkoliikennejärjestelmälle, tässä tapauksessa se tarkoittaisi bussiliikenteen lisäämistä.

Käsittely

07.06.2016 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Reetta Putkonen: Lisään kappaleen viisi (5) jälkeen uuden kappaleen: Turvallisuuden liittyvien teknisten ratkaisujen vuoksi uusille Länsimetron asemille ei voida ajaa pitkillä junilla. Espoon asemat ja niiden turvratkaisut on mitoitettu 90 m pitkille junille. Asemien päissä olevat savuovet eivät pääse sulkeutumaan, jos käytettäisiin 135 m pitkiä junia. Näitä savuovia ei ole mahdollista siirtää nykyistä kauemmaksi, koska tällöin aseman tiloihin liittyvät pystykuilut jäisivät väärälle puolelle ovia.

Esittelijä

liikennesuunnittelupäällikkö
Reetta Putkonen

Lisätiedot

Markku Granholm, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37121
markku.granholm(a)hel.fi

§ 794

Valtuutettu Sirpa Asko-Seljavaaran toivomusponsi jalankulkijaystävällisyyden huomioimisesta Hämeentien, Haapaniemenkadun ja Viidennen linjan liikennesuunnitelmaan liittyvässä jatkovalmistelussa

HEL 2016-005458 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 27.4.2016 hyväksymän toivomusponnen (Sirpa Asko-Seljavaara) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
Esitysteksti

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Hyväksyessään 27.4.2016 Hämeentien, Viidennen linjan ja Haapaniemenkadun liikennesuunnitelman kaupunkisuunnitteluviraston liikennesuunnitteluosaston piirustusten 6511-1 ja 6512-7 mukaisina jatkosuunnittelun pohjaksi Kvsto hyväksyi samalla seuraavan toivomusponnen:

'Valtuusto edellyttää, että jatkovalmistelussa huomioidaan jalankulkijaystävällisyys.' (Sirpa Asko-Seljavaara)

Kvston työjärjestyksen 24 §:n mukaan Khn on toimitettava ponnen ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimen-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi/kaupunginhallitus

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

piteistä viimeistään vuoden kuluttua pöytäkirjan hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

Toivomusponnen johdosta on saatu yleisten töiden lautakunnan lausunto, joka on päätöshistoriassa.

Kaupunginhallitus viittaa saatuun lausuntoon ja toteaa, että kaupunginvaltuuston hyväksymän liikennesuunnitelman mukaan Hämeentiellä Hakaniemen ja Kurvin välillä on kadun reunoilla rakennusten vieressä jalkakäytävät, niiden vieressä reunakivillä ajoradasta ja jalkakäytävästä erotellut yksisuuntaiset pyörätiet sekä pyörätien vieressä yksisuuntaiset ajokaistat. Mm. välikorokkeet ja kapeampi ajorata vähentävät kadun estevaikutusta ja selkeyttävät kadun ylittämistä. Myös pysäkeillä tulee olemaan enemmän tilaa.

Alkavassa katusuunnittelussa jalankulkijoiden tarpeiden huomioon ottaminen on yksi keskeisiä lähtökohtia. Kadun pintarakenteet uusitaan kokonaisuudessaan. Pintamateriaalien uusimisen myötä koko alueelle saadaan jalankulkijoille tasainen ja esteetön kulkuympäristö. Katusuunnittelun yhteydessä tarkastellaan myös mahdollisuuksia täydentää istutuksia viihtyisyyden lisäämiseksi.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Pöytäkirjan ehdottaja

Otteen liitteet
Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
Esitysteksti

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

Päätöshistoria

Yleisten töiden lautakunta 16.08.2016 § 327

HEL 2016-005458 T 00 00 03

Lausunto

Yleisten töiden lautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Katusuunnitelma laaditaan hyväksytyn liikennesuunnitelman pohjalta, jonka lähtökohdat ovat yhdenmukaisia toivomusponnen kanssa.

Toivomusponnessa edellytetty jalankulkijoiden tarpeiden huomioon ottaminen on alkavan katusuunnittelun keskeisiä lähtökohtia.

Kadun parantamisen yhteydessä toteutetaan laajamittaiset saneeraukset maanalaiselle kunnallistekniikalle. Kadun pintarakenteet ja raitiotiealue kiskoineen uusitaan kokonaisuudessaan. Pintamateriaalien uusimisen myötä koko alueelle saadaan laadukas, tasainen ja esteetön ympäristö.

Katusuunnittelun yhteydessä tarkastellaan mahdollisuuksia täydentää istutuksia suunnittelualueelle viihtyisyyden lisäämiseksi. Maanalainen kunnallistekniikka rajoittaa katupuuistutuksia.

Esittelijä

osastopäällikkö
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Juha Väätäinen, projektinjohtaja, puhelin: 310 38547
juha.vaatainen(a)hel.fi

§ 795

Valtuutettu Osku Pajamäen toivomusponsi kattavasta kadunparannussuunnitelmasta Hämeentielle

HEL 2016-005451 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti merkitä tiedoksi selvityksen kaupunginvaltuuston 27.4.2016 hyväksymän toivomusponnen (Osku Pajamäki) johdosta tehdyistä toimenpiteistä ja toimittaa selvityksen ponnen ehdottajalle sekä tiedoksi muille valtuutetuille.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Hyväksyessään 27.4.2016 Hämeentien, Viidennen linjan ja Haapaniemenkadun liikennesuunnitelman kaupunkisuunnitteluviraston liikennesuunnitteluosaston piirustusten 6511-1 ja 6512-7 mukaisina jatkosuunnittelun pohjaksi Kvsto hyväksyi samalla seuraavan toivomusponnen:

' Valtuusto edellyttää, että kaupunginhallitus valmistelee Hämeentielle liikennesuunnitelman ohella kattavan kadun parannussuunnitelman. Suunnitelmassa on otettava huomioon Hämeentien asuntokadun, pienten liikkeiden, jalankulun, iäkkäiden ja lapsiperheiden tarpeet jne. Kadun varrelle on istutettava viihtyisyyden ja oleskelun parantamiseksi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

puita ja istutuksia. Raideliikenne ja sähköbussit kuuluisivat Hämeentien tulevaisuuteen.' (Osku Pajamäki)

Kvston työjärjestyksen 24 §:n mukaan Khn on toimitettava ponnen ehdottajalle kirjallinen selvitys toivomusponnen johdosta tehdyistä toimenpiteistä viimeistään vuoden kuluttua ponnen hyväksymisestä. Selvitys on toimitettava erikseen myös muille valtuutetuille.

Toivomusponnen johdosta on saatu kaupunkisuunnittelulautakunnan ja yleisten töiden lautakunnan lausunnot, jotka ovat päätöshistoriassa.

Kaupunginhallitus viittaa saatuun lausuntoon ja toteaa, että toivomusponnessa esitetyt seikat jalankulun, asuinympäristön ja kivijalkaliikkeen huomioon ottamiseksi jatkosuunnittelussa ovat yhdenmukaisia liikennesuunnitelman lähtökohtien kanssa. Suunnitelman toteutus on merkittävä ja valtakunnallisestikin kiinnostava hanke, ja muutosten vaikutuksia tullaan tutkimaan kattavasti.

Suunnitelmaa laadittaessa käytiin keskustelua asukkaiden ja muiden osallisten kanssa. Hämeentien varren yritysten tarpeista tehtiin haastatteluihin ja havaintoihin perustuva etnografinen tutkimus. Vuorovaikutus on kuvattu suunnitelmaraportissa ja esitetyt näkökohdat ovat vaikuttaneet suunnitelman sisältöön. Ennen suunnitelman toteutusta laajennetaan ja syvennetään tietopohjaa nykytilanteesta ja eri osapuolien odotuksista. Ennen-tutkimukset ovat parhaillaan käynnissä.

Hämeentien liikennesuunnitelman yhteydessä alkanutta vuorovaikutusta jatketaan katusuunnittelussa. Kattava kadun parantamissuunnitelma tehdään syksyllä 2016 alkavassa katusuunnittelussa. Kaikkien käyttäjäryhmien huomioon ottaminen on katusuunnittelun keskeisiä lähtökohtia.

Kadun parantamisen yhteydessä toteutetaan laajamittaiset saneeraukset maanalaiselle kunnallistekniikalle. Kadun pintarakenteet ja raitiotiealue kiskoineen uusitaan kokonaisuudessaan. Pintamateriaalien uusimisen myötä koko alueelle saadaan laadukas, tasainen ja esteetön ympäristö. Katusuunnittelun yhteydessä tarkastellaan mahdollisuuksia täydentää istutuksia suunnittelualueelle.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alvno
FI02012566

12.09.2016

Ryj/3

Otteet

Ote

Ponnen ehdottaja

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Tiedoksi

Kaupunginvaltuusto

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnittelulautakunta 16.08.2016 § 253

HEL 2016-005451 T 00 00 03

Hankennumero 5264_45

Lausunto

Kaupunkisuunnittelulautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Kaupunginvaltuuston 27.4.2016 hyväksymä Hämeentien liikennesuunnitelma perustuu strategiaohjelman mukaiseen Helsingin liikkumisen kehittämisohjelmaan (LIKE). Toivomusponnessa esitetyt seikat jalan- kulun, asuin ympäristön ja kivijalkaliikkeiden huomioon ottamiseksi jat- kosuunnittelussa ovat yhdenmukaisia liikennesuunnitelman lähtökoh- tien kanssa. Kestävien liikennemuotojen edistämällä tuetaan tavoittei- ta parantaa kaupungin toimivuutta, elinvoimaa, kaupunkilaisten hyvin- vointia sekä tasapainoista taloutta.

Hämeentielle hyväksytyt muutokset noudattavat kaupunkiliikenteen uu- distettuja suunnitteluperiaatteita. Suunnitelman toteutus on merkittävä ja valtakunnallisestikin kiinnostava hanke, ja muutosten vaikutuksia tul- laan tutkimaan kattavasti. Samalla vaikutuksia ennakoidaan tukemalla myönteisiä ja ehkäisemällä ei-toivottuja sivuvaikutuksia. Sekä tutkimuk- sissa että toteutuksessa hyödynnetään kansainvälisesti käytettyjä me- netelmiä ja kokemuksia vastaavista katu ympäristön saneerauskohteis- ta.

Muutoksilla on vaikutuksia kadun viihtyvyyteen, käyttäjiin sekä kadun varren yrityksiin. Suunnitelmaa laadittaessa käytiin vilkasta keskustelua asukkaiden ja muiden osallisten kanssa. Hämeentien varren yritysten tarpeista tehtiin haastatteluihin ja havaintoihin perustuva etnografinen

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

tutkimus. Vuorovaikutus on kuvattu suunnitelmaraportissa ja esitetyt näkökohdat ovat vaikuttaneet suunnitelman sisältöön.

Ennen suunnitelman toteutusta laajennetaan ja syvennetään tietopohjaa nykytilanteesta ja eri osapuolien odotuksista. Ennen-tutkimukset ovat parhaillaan käynnissä. Laskennoilla kartoitetaan mm. kävelijöiden, pyöräilijöiden ja kadulla olevien ihmisten määriä ja heidän reittejään. Yritysten osalta dataa kerätään muun muassa eri toimialoja edustavien liikkeiden ja asiakkaiden määristä, liiketaloudellisista tunnusluvuista, vuokratasosta ja jakeluliikenteestä. Aineistona ovat erilaiset jo käytössä olevat tietokannat, joita täydennetään kyselyillä ja havainnoimalla. Ennen-tilanteen kartoituksessa hyödynnetään lisäksi säännöllisesti ylläpidettäviä tietoaineistoja mm. asuntojen hinnoista, autoliikenteestä, bussi- ja raitiovaunuliikenteen nopeuksista, liikenneonnettomuuksista ja ilman laadusta.

Hämeentien liikennesuunnitelman yhteydessä alkanutta vuorovaikutusta jatketaan katusuunnittelussa. Suunnittelun kuluessa selviää myös tarkemmin, missä kohdin Hämeentiellä on edellytyksiä katuvihreälle. Tavoitteena on lisätä kadun viihtyisyyttä myös istutusten avulla. Toivomusponnessa ehdotettu kattava kadun parantamissuunnitelma toteutuu katusuunnitelmassa.

Nykytilanteesta kertyvä tieto palvelee suunnittelun ja seurannan ohella eri osallisten kanssa käytävää keskustelua ja auttaa ottamaan huomioon heidän tarpeitaan. Valtuustoaloitteen mukaisesti painotetaan asukkaiden, kivijalkaliikkeiden ja liikenteessä erityishuomiota tarvitsevien suojaattomien kulkijaryhmien tarpeita.

Raitioliikenteen nopeuttaminen on suunnitelman keskeisiä lähtökohtia. Helsingin Seudun Liikenne edistää hankinnoissaan bussiliikenteen sähköistymistä, ja vähämeluisina sähköbussit sopivat saneerattavalle kadulle nykykalustoa paremmin.

Esittelijä

liikennesuunnittelupäällikkö
Reetta Putkonen

Lisätiedot

Leena Silfverberg, toimistopäällikkö, puhelin: 310 37091
leena.silfverberg(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 16.08.2016 § 330

HEL 2016-005451 T 00 00 03

Lausunto

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

12.09.2016

Yleisten töiden lautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Katusuunnitelma laaditaan hyväksytyyn liikennesuunnitelman pohjalta, jonka lähtökohdat ovat yhdenmukaisia toivomusponnen kanssa.

Toivomusponnessa esitetty kattava kadun parannussuunnitelma laaditaan katusuunnittelun yhteydessä. Kaikkien käyttäjäryhmien huomioon ottaminen on syksyllä 2016 alkavan katusuunnittelun keskeisiä lähtökohtia.

Kadun parantamisen yhteydessä toteutetaan laajamittaiset saneeraukset maanalaiselle kunnallistekniikalle. Kadun pintarakenteet ja raitiotiealue kiskoineen uusitaan kokonaisuudessaan. Pintamateriaalien uusimisen myötä koko alueelle saadaan laadukas, tasainen ja esteetön ympäristö.

Katusuunnittelun yhteydessä tarkastellaan mahdollisuuksia täydentää istutuksia suunnittelualueelle viihtyisyyden lisäämiseksi. Maanalainen kunnallistekniikka rajoittaa katupuuistutuksia.

Esittelijä

osastopäällikkö
Silja Hyvärinen

Lisätiedot

Juha Väätäinen, projektinjohtaja, puhelin: 310 38547
juha.vaatainen(a)hel.fi

§ 796

Lausunto Uudenmaan ELY-keskukselle Östersundomin maa-aineshankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta

HEL 2015-009757 T 11 01 05

UUDELY/5075/2015

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle Östersundomin maa-aineshankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta seuraavan lausunnon:

Kaupunginhallitus toteaa, että Östersundomin maa-aineshankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostus (YVA-selostus) on laadittu kattavasti ja eri vaikutustyyppien arvioinnit on tehty laadukkaasti. YVA-selostuksen vaikutusarviointi avaa monipuolisesti maa-aineshankkeen ympäristövaikutuksia ja antaa tarpeellista lisätietoa myöhempiä päätöksentekovaiheita varten. Arviointiselostuksessa on otettu monipuolisesti esiin eri hankevaihtoehtojen vaikutukset. Keskeisimpiä selvitettäviä vaikutuksia ovat olleet ihmisen terveyteen, elinoloihin ja viihtyisyyteen, vesistöön, pohjaveteen, luontoon ja maisemaan kohdistuvat vaikutukset. Lisäksi tarkastelussa on ollut mukana mm. toiminnoista aiheutuva melu, tärinä ja liikenne. Tehtyjä tarkasteluja voidaan pitää riittävinä.

Maa-aineshankkeen lähtökohtana on tuottaa Östersundomin alueen rakentamiseen tarvittavat maa-ainekset mahdollisimman resurssi- ja kustannustehokkaasti sekä tuottaen mahdollisimman vähän ilmastoa lämmittäviä kasvihuonekaasuja. Kaupunginhallitus pitää tätä tavoitetta tärkeänä kokonaan uuden kaupunginosan rakentamisessa.

Arvioinnin mukaan kaikki tarkastellut vaihtoehdot ovat toteutuskelpoisia. Sijoituspaikan ja tarkemman toteutustavan valinta on tarkoituksenmukaisinta tehdä vasta myöhemmin, kun suunnitelmat ovat tarkentuneet. Östersundomin maa-aineshankkeen toteutuminen on vahvasti sidoksissa Östersundomin alueen rakentamisen toteuttamiseen ja hankkeen vaikutukset tulee nähdä osana koko alueen rakentamisen vaikutuksia. Kaupunginhallitus katsoo, että YVA-selostuksessa luontoon ja kulttuuriympäristöön kohdistuvat vaikutukset on tuotu selkeästi esiin ja arvioinnin tulokset ovat hyvin perusteltuja.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550

Postiosoite
PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alvno
FI02012566

12.09.2016

Ryj/4

timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Uudely lausuntopyyntö 7.6.2016
- 2 Östersundomin maa-aines-YVA, ympäristövaikutusten arviointiselostus

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Lausuntopyyntö

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pyytää Helsingin kaupungin lausuntoa Östersundomin maa-aineshankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta. Lausuntoa on pyydetty 16.9.2016 mennessä. Lausunnon lisäaikaa pyydetessä ELY-keskus on todennut, että edellä mainittu hankkeen lausunnoille varattu aika on jo erittäin poikkeuksellisesti pidennetty. Lisääajan antaminen tähän on ongelmallista, koska lainsäädäntö asettaa yhteysviranomaisen toiminnalle ehdottomat määräajat. Lausunnon antamiselle on kuitenkin myönnetty lisäaikaa 20.9.2016 asti.

YVA-arviointiselostus

Östersundomin alueelle suunnitellaan uutta asuinalueita, jonka rakentaminen vaatii huomattavaa massojen käsittelyä ja sijoittamista. Alueen rakentamiseen tarvitaan maa-aineksia, pääasiassa kiviainesjalosteita, noin 6 miljoonaa kuutiometriä. Toisaalta rakentamisessa muodostuu kaivumaita, joille tarvitaan välivarasto- ja loppusijoituspaikka. Loppusijoituspaikalle viedään sellaisia kaivumaita, joille ei voida osoittaa hyötykäyttökohdetta. Näitä arvioidaan muodostuvan Östersundomin alueelta noin 7 miljoonaa kuutiometriä. Tyypillisesti tällaisia maita ovat esimerkiksi savimaat.

Rakentamisen tukitoimintoja varten tarvitaan aluetta, jossa voidaan murskata louhetta, valmistaa asfalttia ja betonia sekä välivarastoida

maa-aineksia. Lisäksi aluetta tarvitaan purkumateriaalien kuten betonin ja tiilien käsittelyyn, kantojen käsittelyyn sekä asfaltin ja betonin valmistusta varten.

Östersundomin maa-aineshankkeen tarkoituksena on mahdollistaa tilapäinen massojen välivarastointi ja esikäsitteily Östersundomissa jätedirektiivin, jätelain etusijajärjestyksen sekä kaupungin valtuustostrategian mukaisesti.

Östersundomin maa-aineshankkeessa tarkastellaan eri vaihtoehtoja, joilla tarvittavat maa-ainespalvelut voidaan tuottaa. Hankkeen keskeisiä lähtökohtia ovat resurssitehokkuus sekä ympäristökuormituksen vähentäminen. Ympäristövaikutusten arvioinnissa on mukana kolme päävaihtoehtoa sekä nollavaihtoehto, jossa maa-ainesten otto, käsittely ja loppusijoitus tapahtuisivat Östersundomin ulkopuolella.

Östersundomin maa-aineshankkeesta vastaa Helsingin kaupungin rakennusvirasto ja YVA-konsulttina toimii Sito Oy. Yhteysviranomaisena toimii Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus). Hankkeen lähtökohta ja tarkoitus on tuottaa Östersundomin kaupungin rakentamiseen tarvittavat maa-ainespalvelut mahdollisimman resurssi- ja kustannustehokkaasti neitseellisiä luonnonvaroja säästään ja mahdollisimman vähän ilmastoa lämmittäviä kasvihuonekaasupäästöjä tuottaen. Hankealueella on tarkoitus ottaa kiviaineksia ja sijoittaa rakentamiseen kelpaamattomia kaivumaita. Lisäksi hankealueelle on suunniteltu rakentamisen tukitoimintoja, kuten maa-ainesten välivarastointia ja käsittelyä.

Östersundomin maa-aineshankkeella on kolme päävaihtoehtoa, joiden sijainti on osoitettu Östersundomin yleiskaavaehdotuksessa. Päävaihtoehdot ovat: vaihtoehto 1 (VE1) Långkärrsberget, vaihtoehto 2 (VE2) Hältingberget, vaihtoehto 3 (VE3) Norrberget. Kukin vaihtoehto jakautuu A ja B alavaihtoehtoihin, joten tarkasteltavana on yhteensä kuusi hankevaihtoehtoa (1A, 1B, 2A, 2B, 3A ja 3B). Hankealueilla vaihtoehdoissa B louheiden ja sijoitettavien kaivumaiden määrät ovat huomattavasti suurempia kuin vaihtoehdoissa A.

Hankkeen ympäristövaikutukset on arvioitu kaikille hankevaihtoehdoille ja niiden alavaihtoehdoille kolmessa eri vaiheessa (alkuvaihe, keskivaihe ja loppuvaihe). Hankevaihtoehtojen ympäristövaikutukset kohdistuvat pääasiassa Östersundomin alueelle. Vaikutustenarviointi on pääsääntöisesti tehty nykytilanteeseen peilaten, sillä Östersundomin kaupunginosan rakentumisesta ja uusien herkkien kohteiden sijainnista ei ole vaikutusarvioinnin kannalta riittävän täsmällistä tietoa.

Maa-aineshankkeen toteuttaminen Östersundomin yleiskaava-alueella aiheuttaa myönteisiä ympäristövaikutuksia ilmastoon, luonnonvarojen

hyödyntämiseen sekä suunniteltuun maankäyttöön, kaavoitukseen ja yhdyskuntarakenteeseen. Muut hankkeesta aiheutuvat ympäristövaikutukset on arvioitu kielteisiksi nykytilaan peilaten. Kuitenkin yleiskaa-vaehdotuksen mukainen maankäyttö eli kaupunginosan rakentaminen aiheuttaa kielteisiä ympäristövaikutuksia, vaikka maa-aineshanketta ei toteutettaisikaan.

Luonnonvarojen hyödyntämisen suhteen B-vaihtoehtojen vaikutukset ovat merkittävyydeltään myönteisiä, sillä vaihtoehdot mahdollistavat kiviaineksen tuotannon lähellä rakentamiskohteita, edistävät kiviainetuotteiden kierrätystä ja vähentävät siten neitseellisen maa- ja kalliokiviaineksen ottotarvetta sekä vähentävät polttoaineen kulutusta oleellisesti. Ilmastovaikutukset on arvioitu B-vaihtoehtojen osalta kohtalaisen myönteisiksi ja A-vaihtoehtojen osalta jonkin verran myönteisemmiksi O-vaihtoehtoon verrattuna.

Luontoon kohdistuvat vaikutukset on arvioitu kokonaisuudessaan merkittäviksi vaihtoehdossa 1 ja kohtalaisiksi kielteisiksi vaihtoehdoissa 2 ja 3. Kaikissa hankevaihtoehdoissa luontovaikutukset ovat alkuvaiheessa merkittäviä, sillä alueet muuttuvat metsäympäristöstä rakennetun ympäristön alueeksi, ja nykyinen kasvipeite ja eläimistö häviävät lopullisesti rakennusten sekä asfaltti- ja sorapintojen alle jääviltä alueilta.

Vaihtoehdossa 1 (Långkärrsberget) menetetään kaksi paikallisesti arvokasta luontokohdetta (Långkärrsbergetin lehto ja kirjoverkkoperhose-siintymä). Lisäksi maakunnallisesti arvokas luontokohde (Kurängenin lehto- ja korpilaakso) sekä äärimmäisen uhanalainen luontotyyppi (tuore runsasravinteinen lehtokuvio) tuhoutuvat osittain. Vaihtoehdossa 2 (Hältingberget) menetetään maakunnallisesti arvokas luontokohde (Hältingbergetin lehto) ja paikallisesti arvokas luontokohde (Hältingbergetin räme). Vaihtoehdossa 3 (Norrberget) menetetään paikallisesti arvokas luontokohde (Norrbergetin räme).

Pintavesiin ja vesiluontoon kohdistuvat vaikutukset on arvioitu kokonaisuudessaan merkittävyydeltään kielteisiksi vaihtoehdoissa 2B ja 3B ja kohtalaisiksi kielteisiksi kaikissa A-vaihtoehdoissa (matalaotto) ja vaihtoehdossa 1B. Kaikissa hankevaihtoehdoissa vesistövaikutukset kohdistuvat puroihin tai jokiin. Vaihtoehdossa 1 (Långkärrsberget) vaikutukset kohdistuvat Korsnäsinpuroon ja Fallbäckeniin, vaihtoehdossa 2 (Hältingberget) Korsnäsinpuroon ja vaihtoehdossa 3 (Norrberget) Gumbölenpuroon ja alkuvaiheessa Östersundominpuroon. Hankealueelta 2 tuhoutuu yksi vesilailla suojeltu noro. Pohjaveteen kohdistuvat vaikutukset on arvioitu kokonaisuudessaan kohtalaiseni kielteisiksi vaihtoehdoissa 1A, 1B ja 2B ja vain vähän kielteisiksi vaihtoehdoissa 2A ja 3A ja 3B.

Meluvaikutukset on arvioitu kokonaisuudessaan erittäin merkittäviksi vaihtoehdossa 1B (Långkärssberget, syväotto), merkittäviksi vaihtoehdoissa 1A ja 3B sekä kohtalaisiksi vaihtoehdoissa 2A, 2B ja 3A. A-vaihtoehdoissa (matalaotto) meluisimmat toiminnot ajoittuvat alkuvaiheeseen ja B-vaihtoehdoissa (syväotto) alku- ja keskivaiheeseen. Vaihtoehdossa 1B meluvaikutukset ovat erittäin merkittäviä melun pitkän keston vuoksi. Ilmanlaatuun kohdistuvat vaikutukset on arvioitu kokonaisuudessaan kohtalaisen kielteisiksi kaikissa hankevaihtoehdoissa.

Ympäristövaikutusten kokonaismerkittävyyden osalta selostuksessa todetaan, että 0-vaihtoehdon ympäristövaikutuksia ei ole tässä vaiheessa mahdollista arvioida liikennesuoritteita, liikenteen päästöjä, luonnonvaroja ja ilmastovaikutuksia lukuun ottamatta, koska maa-aineshankkeen tarkka sijainti ei ole tiedossa. Näin ollen ei voida arvioida esimerkiksi, millaisia luontoarvoja menetettäisiin, jos hanke toteutettaisiin jossain muualla kuin Östersundomin yleiskaava-alueella. On siten huomattava, että hankkeen toteuttaminen muualla ei välttämättä vähennä hankkeen haitallisia vaikutuksia, vaan ainakin osittain siirtää ne muualle.

Arvioinnin mukaan Östersundomin yleiskaava-alueen rakentamisesta aiheutuu samansuuntaisia negatiivisia ympäristövaikutuksia maa-aineshankkeeseen suunnitelluilla vaihtoehdoilla sijaintipaikoilla, vaikka maa-aineshanketta ei alueella toteutettaisikaan. Tällöin ainoastaan hankkeen aiheuttamat positiiviset vaikutukset yhdyskuntarakentamiseen, maankäyttöön ja kaavoitukseen sekä luonnonvaroihin ja ilmastoon, jäävät toteutumatta.

Saadut lausunnot

Esittelijä toteaa, että ympäristölautakunta, kaupungin museo, kaupunkisuunnitteluvirasto ja kiinteistövirasto ovat antaneet lausuntonsa kaupunginhallitukselle.

Ympäristölautakunta on käsitellyt lausunnon antamista kokouksissaan 9.8. ja 30.8.2016, lautakunnassa asiasta äänestettiin. Ympäristölautakunta toteaa launnossaan, että ympäristövaikutusten arviointiselostus on laadittu kattavasti ja eri vaikutustyyppien arvioinnit on tehty laadukkaasti. YVA-selostuksen vaikutusarviointi avaa monipuolisesti maa-aineshankkeen ympäristövaikutuksia ja antaa tarpeellista lisätietoa myöhempiä päätöksentekovaiheita varten. Maa-aineshankkeen tavoitetta tuottaa mahdollisimman vähän ilmastoa lämmittäviä kasvihuonekaasuja tärkeänä. Ympäristölautakunta pitää hyvänä, että keskeisimmät selvitettävät vaikutukset ovat olleet YVA-selostuksessa ihmisen terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen, vesistöön, pohjaveteen, luontoon ja maisemaan kohdistuvat vaikutukset. Maa-aines-YVAssa on arvioitu kolmea eri hankealuetta. Jokaisen hankealueen toteuttamisen

myötä nykyinen kasvillisuus tuhoutuu lopullisesti kyseiseltä alueelta. Kielteisiä vaikutuksia kohdistuu myös pintavesiin ja vesiluontoon. Jokaisen vaihtoehdon alueella sijaitsee huomionarvoisia luontokohteita, joihin kohdistuu joko suoria tai epäsuoria kielteisiä vaikutuksia. Ympäristölautakunta katsoo, että YVA-selostuksessa luontoon kohdistuvat vaikutukset on tuotu selkeästi esiin ja pitää merkittävänä huomiona, että luonnonalueille kohdistuu kaupunginosan rakentamisen myötä vastavia kielteisiä vaikutuksia, vaikka maa-ainekset sijoitettaisiin 0-vaihtoehdon mukaisesti Östersundomin rajojen ulkopuolelle.

Helsingin kaupunginmuseo - Keski-Uudenmaan maakuntamuseo toteaa lausunnossaan, että vaihtoehtojen aiheuttamien maisemaan kohdistuvien vaikutusten merkittävyyttä on arvioitu ja todettu, että vaihtoehdot tuottavat kohtalaisia kielteisiä vaikutuksia. Maisemavaikutukset ovat hankkeen alkuvaiheessa merkittäviä, kun lähes rakentamattomasta ympäristöstä raivataan kasvillisuus ja louhitaan kalliot. Kulttuuriympäristöön kohdistuvista vaikutuksista tuodaan selkeästi esiin, että vaihtoehtojen 3A ja 3B toteutuessa todennäköisesti toisen maailmansodan aikainen puolustusvarustus tuhoutuu. Muille maiseman tai kulttuuriympäristön kannalta arvokkaaksi luokitelluille alueille tai kohteille ei aiheudu vaikutuksia. Vaurioiden maisemointiin tulee varautua ja mikäli vaihtoehto 3 toteutuu, on puolustusvarustuksen dokumentoituihin yhteydessä kaupunginmuseoon. Kaupunginmuseolla -Keski-Uudenmaan maakuntamuseolla ei ole muuta huomautettavaa arviointiselostuksesta.

Kaupunkisuunnitteluvirasto toteaa lausunnossaan, että mikään tarkastelluista kolmesta vaihtoehdosta ei ole arvioinnin perusteella selkeästi muita parempi ympäristövaikutusten kannalta. Koska Östersundomin maa-aineshankkeen toteuttaminen on vahvasti sidottu Östersundomin alueen rakentamisen toteuttamiseen, tulisi hankkeen vaikutukset nähdä osana koko alueen rakentamisen vaikutuksia. Kaupunkisuunnitteluvirasto katsoo, että ympäristövaikutusten arviointiselostus on asiantuntevasti laadittu ja että sen tulokset ovat hyvin perusteltuja. Kaupunkisuunnitteluvirastolla ei ole huomautettavaa ympäristövaikutusten arviointiselostukseen.

Kiinteistövirasto pitää Östersundomin maa-aineshanketta erittäin kannatettavana ja toteaa, että selostuksessa on otettu monipuolisesti huomioon eri hankevaihtoehtojen vaikutukset. Tehtyjä tarkasteluja voidaan pitää riittävinä. Vaikutusten kokonaismerkittävyydestä on esitetty arviot. Tuloksia tarkasteltaessa on otettava huomioon, että vaikutukset on arvioitu pääasiassa tilanteissa, joissa ei ole tehty suojauksia esimerkiksi pölyn tai melun leviämisen estämiseksi. Myöskään sääolosuhteiden kuten tuulen vaikutusta ei ole otettu huomioon. Erilaisilla suojaustoimenpiteillä voidaan haitallisia vaikutuksia vähentää huomattavasti. Tämä on

otettava huomioon, kun arvioidaan hankkeen vaikutusten kokonaismerkittävyyttä.

Esittelijän kannanotto

Esittelijä viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että ympäristövaikutusten arviointiselostus on laadittu asiantuntevasti ja sen tulokset ovat hyvin perusteltuja.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Uudely lausuntopyyntö 7.6.2016
- 2 Östersundomin maa-aines-YVA, ympäristövaikutusten arviointiselostus

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Päätöshistoria

Ympäristölautakunta 09.08.2016 § 265

HEL 2015-009757 T 11 01 05

Lausunto

Ympäristölautakunta päätti yksimielisesti panna asian pöydälle.

Käsittely

09.08.2016 Pöydälle

Pöydällepanoehdotus:

Leo Stranius: Ympäristölautakunta päätti yksimielisesti panna asian pöydälle.

12.09.2016

29.09.2015 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

ympäristönsuojelupäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Juha Korhonen, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 32080
juha.korhonen(a)hel.fi
Eeva Pitkänen, johtava ympäristöasiantuntija, puhelin: +358 9 310 31517
eeva.pitkanen(a)hel.fi

Kaupunkisuunnitteluvirasto 8.8.2016

HEL 2015-009757 T 11 01 05

Uudenmaan ELY-keskus 7.6.2016

Lausuntopyyntö

Uudenmaan ELY-keskus on kirjeessään 7.6.2016 pyytänyt Helsingin kaupungilta lausuntoa Helsingin kaupungin rakennusviraston Östersundomin maa-aineshankkeen ympäristövaikutusten arvioinnista 16.9.2016 mennessä. Hallintokeskus on pyytänyt kaupunkisuunnitteluvirastoa antamaan asiasta lausunnon 9.8.2016 mennessä.

Östersundomin maa-aineshankkeen ympäristövaikutusten arviointi

Östersundomin alueen rakentamiseen tarvitaan maa-aineksia, pääasiassa kiviainesjalosteita, noin 6 miljoonaa kuutiometriä. Toisaalta rakentamisessa muodostuu kaivumaita, joille tarvitaan välivarasto- ja loppusijoituspaikka. Loppusijoituspaikalle viedään sellaisia kaivumaita, joille ei voida osoittaa hyötykäyttökohdetta. Näitä arvioidaan muodostuvan Östersundomin alueelta noin 7 miljoonaa kuutiometriä. Tyypillisesti tällaisia maita ovat esimerkiksi savimaat.

Rakentamisen tukitoimintoja varten tarvitaan aluetta, jossa voidaan murskata louhetta, valmistaa asfalttia ja betonia sekä välivarastoida maa-aineksia. Lisäksi aluetta tarvitaan purkumateriaalien kuten betonin ja tiilien käsittelyyn, kantojen käsittelyyn sekä asfaltin ja betonin valmistusta varten.

Östersundomin maa-aineshankkeen tarkoituksena on mahdollistaa tilapäinen massojen välivarastointi ja esikäsitteily Östersundomissa jätedirektiivin, jätelain etusijajärjestyksen sekä kaupungin valtuustostrategian mukaisesti.

Östersundomin maa-aineshankkeella pyritään luomaan hyvät edellytykset rakentamisen massatasapainolle ja ekotehokkuudelle. Massatasapainolla tarkoitetaan sitä, että maamassoja pyritään rakentamisen aikana hyödyntämään ja sijoittamaan Östersundomin yleiskaava-alueella siten, että sieltä lähtevät ja sinne tuotavat materiaalit sijaitsevat lähellä ylijäämämaiden syntypaikkaa ja kiviainesten käyttökohteita.

Hanke mahdollistaa kiviainesten pitkäjänteisen ja suunnitelmallisen ottamisen sekä rakentamiseen kelpaamattomien kaivumaiden sijoittamisen hankealueella, joka sijaitsee lähellä näiden kaivumaiden syntypaikkaa ja kiviainesten käyttökohteita. Mahdollisuudet lyhyisiin, osittain molempiin suuntiin kuormaan siirtäviin kuljetuksiin, ovat sekä taloudellisesti että ympäristöllisesti järkeviä. Ne edistävät rakentamisen kustannusten pysymistä kohtuullisina ja samalla hillitsevät kuljetusten aiheuttamia päästöjä sekä vähentävät tieverkon kulumista. Lisäksi hankkeen tavoitteena on mahdollistaa alueelle muita kiviainesten ottamiseen ja aineiden käsittelyyn liittyviä toimintoja.

Tämä hanke ei koske rakentamisen yhteydessä tehtäviä työmaiden sisäisiä tai työmaiden välisiä massojen siirtoja.

Östersundomin yhteisessä yleiskaavaehdotuksessa 9.12.2014 on osoitettu hankkeelle kolme vaihtoehtoista sijaintipaikkaa.

- VE 1 Långkärrsberget
- VE 2 Hältingberget
- VE 3 Norrberget

Östersundomin maa-aines-YVA:ssa on tarkasteltu näiden hankevaihtoehtojen ympäristövaikutuksia sekä ns. nollavaihtoehtoa, jossa maa-ainesten otto, käsittely ja loppusijoitus tapahtuvat muualla kuin Östersundomin alueella.

Ympäristövaikutusten kokonaismerkittävyyden osalta selostuksessa todetaan, että 0-vaihtoehdon ympäristövaikutuksia ei ole tässä vaiheessa mahdollista arvioida liikennesuoritteita, liikenteen päästöjä, luonnonvaroja ja ilmastovaikutuksia lukuun ottamatta, koska maa-aineshankkeen tarkka sijainti ei ole tiedossa. Näin ollen ei voida arvioida esimerkiksi, millaisia luontoarvoja menetettäisiin, jos hanke toteutettaisiin jossain muualla kuin Östersundomin yleiskaava-alueella. On siten huomattava, että hankkeen toteuttaminen muualla ei välttämättä vähennä hankkeen haitallisia vaikutuksia, vaan ainakin osittain siirtää ne muualle.

Arvioinnin mukaan Östersundomin yleiskaava-alueen rakentamisesta aiheutuu samansuuntaisia negatiivisia ympäristövaikutuksia maa-aineshankkeeseen suunnitelluilla vaihtoehtoisilla sijaintipaikoilla, vaikka maa-aineshanketta ei alueella toteutettaisikaan. Tällöin ainoastaan

hankkeen aiheuttamat positiiviset vaikutukset yhdyskuntarakentamiseen, maankäyttöön ja kaavoitukseen sekä luonnonvaroihin ja ilmastoon, jäävät toteutumatta.

Lausunto

Östersundomin yleiskaavoituksen yhteydessä on selvitetty mahdollisuuksia ekologisesti ja teknistaloudellisesti perustellulle tavalle järjestää rakentamisen aikana tapahtuva maa-ainesten kuljetus ja käsittely alueella siten, että tavoite massatasapainosta ja kiviaineshuollon omavaraisuudesta toteutuu. Selvitysten perusteella Östersundomin yleiskaavaehdotukseen 9.12.2014 on merkitty kolme vaihtoehtoista sijaintia alueille ylijäämämaiden loppusijoitukseen, massojen käsittelyyn sekä kiviaineshuoltoon liittyviä rakentamisen tukitoimintoja varten.

Östersundomin maa-aineshankkeen ympäristövaikutusten arviointi on tehty yhteistyössä Helsingin rakennusviraston ja kaupunkisuunnitteluviraston kesken. Arviointi perustuu 9.12.2014 päivättyyn Östersundomin yleiskaavaehdotukseen, joka asetettiin nähtäville keväällä 2015.

Kaupunkisuunnitteluvirasto toteaa, että yleiskaavaehdotusta tullaan muuttamaan 9.12.2014 päivätystä versiosta. Muutoksista ei viraston näkemyksen mukaan kuitenkaan aiheudu merkittäviä muutoksia maa-aines-YVA:n lähtökohtiin, YVA:ssa esitettyihin massamäärien suuruusluokkiin eikä YVA:n tuloksiin.

Kaupunkisuunnitteluviraston tavoitteena on, että muutetussa kaavaehdotuksessa tullaan osoittamaan vain yksi kolmesta arvioinnin kohteena olleista alueista maa-aineshankkeen edellyttämiä toimintoja varten. Päätöksen valittavasta kohteesta tekee kaupunginhallitus rakennusviraston ja kaupunkisuunnitteluviraston esityksen perusteella.

Virasto katsoo, että mikään tarkastelluista kolmesta vaihtoehtoista ei arvioinnin perusteella ole selkeästi muita edullisempi tai epäedullisempi ympäristövaikutusten kannalta. Näin ollen yleiskaavaehdotuksessa esitetävän vaihtoehdon valintaan vaikuttaa myös vaihtoehtojen toiminnallinen ja taloudellinen vertailu.

Kaupunkisuunnitteluvirasto korostaa, että koska Östersundomin maa-aineshankkeen toteuttaminen on vahvasti sidottu Östersundomin alueen rakentamisen toteuttamiseen, tulisi hankkeen vaikutukset nähdä osana koko alueen rakentamisen vaikutuksia.

Kaupunkisuunnitteluvirasto katsoo, että kyseinen ympäristövaikutusten arviointi on asiantuntevasti laadittu ja että sen tulokset ovat hyvin perusteltuja.

Kaupunkisuunnitteluvirastolla ei ole muuta huomautettavaa Östersundomin maa-aineshankkeen ympäristövaikutusten arviointiselostukseen.

Kaupunkisuunnitteluvirasto 25.9.2015

Lisätiedot

Ilkka Laine, projektipäällikkö, puhelin: 310 37055
ilkka.laine(a)hel.fi

Pekka Leivo, diplomi-insinööri, puhelin: 310 37388
pekka.leivo(a)hel.fi

Kiinteistövirasto Tonttiosasto 8.8.2016

HEL 2015-009757 T 11 01 05

Kaupunginhallitus on pyytänyt kiinteistövirastolta lausuntoa rakennusviraston Östersundomin maa-aines –hankkeen arviointiselostuksesta. Kiinteistövirasto antaa selostuksesta seuraavan lausunnon.

Östersundomin alueelle suunnitellaan uutta asuinaluetta, jonka rakentaminen vaatii huomattavaa massojen käsittelyä ja sijoittamista. Östersundomin maa-aineshankkeessa tarkastellaan eri vaihtoehtoja, joilla tarvittavat maa-ainespalvelut voidaan tuottaa. Hankkeen keskisiä lähtökohtia ovat resurssitehokkuus sekä ympäristökuormituksen vähentäminen. Ympäristövaikutusten arvioinnissa on mukana kolme päävaihtoehtoa sekä nollavaihtoehto, jossa maa-ainesten otto, käsittely ja loppusijoitus tapahtuisivat Östersundomin ulkopuolella.

Selostuksessa on otettu monipuolisesti huomioon eri hankevaihtoehtojen vaikutukset. Tarkastelussa on ollut mukana mm. toiminnoista aiheutuva melu, tärinä ja liikenne, sekä vaikutukset maisemaan, vesiin, ilmanlaatuun ja ihmisten elinoloihin. Tehtyjä tarkasteluja voidaan pitää riittävinä.

Vaikutusten kokonaismerkittävydestä on esitetty selostuksessa arviot. Tuloksia tarkasteltaessa on otettava huomioon, että vaikutukset on arvioitu pääasiassa tilanteissa, joissa ei ole tehty suojauksia esimerkiksi pölyn tai melun leviämisen estämiseksi, eikä esimerkiksi sääolosuhte-

den kuten tuulen vaikutusta ole otettu huomioon. Erilaisilla suojaustoimenpiteillä voidaan haitallisia vaikutuksia vähentää huomattavasti. Tämä on otettava huomioon, kun arvioidaan hankkeen vaikutusten kokonaismerkittävyyttä.

Arvioinnin mukaan kaikki tarkastellut vaihtoehdot ovat toteutuskelpoisia. Arviointiselostuksessa ei tarvitse valita toteutettavaa vaihtoehtoa. Sijoituspai-kan ja tarkemman toteutustavan valinta on siten tarkoituksenmukaista tehdä vasta myöhemmin, kun suunnitelmat ovat tarkentuneet.

Kiinteistövirasto pitää Östersundomin maa-aines -hanketta erittäin kannatettavana. Maa-aineksiin liittyvien palvelujen paikallisella tuottamisella ja kiven syväotolla voidaan huomattavasti edistää resurssitehokkuutta, vähentää murskattavien kallioiden pinta-alatarvetta sekä olennaisesti vähentää rakentamisesta aiheutuvia päästöjä. Jatkovalmistelussa on keskityttävä todettujen haittavaikutusten vähentämiseen. Haittoja voidaan huomattavasti vähentää mm. maavalleilla, sijoittamalla murskauslaitteisto rakennukseen, asettamalla käytettävälle konekalustolle melurajoja, rajaamalla toiminta-aikaa, valitsemalla maanpäällisen kive-noton haitattomin aloitus- ja etenemissuunta sekä tarkentamalla ajoyhteyksiä. Toiminnan käynnistäminen tullee liikenneturvallisuussyistä vaatimaan kevyen liikenteen yhteyksien parantamista kulkureitin varrella, erityisesti jos reitti tulee kulkemaan Sakarinmäen koulun vierestä.

Kiinteistövirasto 28.9.2015

Lisätiedot

Peter Haaparinne, toimistopäällikkö, puhelin: 310 31864
peter.haaparinne(a)hel.fi

Kati Valkama, ympäristösuunnittelija, puhelin: 09 310 36573
kati.valkama(a)hel.fi

Kaupunginmuseo Kulttuuriympäristöyksikkö 1.8.2016

HEL 2015-009757 T 11 01 05

Kaupunginhallitus on pyytänyt Helsingin kaupunginmuseon, Keski-Uudenmaan maakuntamuseon lausuntoa Östersundomin maa-aines, ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

Helsingin kaupunginmuseo, Keski-Uudenmaan maakuntamuseo tarkastelee hanketta kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta.

Vaihtoehtojen aiheuttamien maisemaan kohdistuvien vaikutusten merkittävyyttä arvoitu ja todettu, että vaihtoehdot tuottavat kohtalaisia kiel-

teisiä vaikutuksia. Maisemavaikutukset ovat hankkeen alkuvaiheessa merkittäviä, kun lähes rakentamattomasta ympäristöstä raivataan kasvillisuus ja louhitaan kalliot. Kulttuuriympäristöön kohdistuvista vaikutuksista tuodaan selkeäsi esiin, että vaihtoehtojen 3A tai 3B toteutuksessa todennäköisesti toisen maailmansodanaikainen puolustusvarustus tuhoutuu. Muille maiseman tai kulttuuriympäristön kannalta arvokkaiksi luokitelluille alueille tai kohteille ei aiheudu vaikutuksia.

Yleisesti vaikutuksista todetaan, että hankealueet muuttuvat metsäympäristöstä rakennetun ympäristön alueeksi, ja nykyinen kasvipeite ja eläimistö häviävät lopullisesti sora- ja asfalttipintojen alle jääviltä alueilta.

Yva-selvityksen perusteella voi todeta, että maa-ainesten täyttö ja otto aiheuttavat maisemassa näkyvän ja haitallisen muutoksen, jolla on vähintään paikallista vaikutusta. Vaurioiden maisemointiin tulee varautua. Mikäli vaihtoehto 3 toteutuu, on puolustusvarustuksen dokumentoinnin osalta oltava yhteydessä Helsingin kaupunginmuseoon.

Helsingin kaupunginmuseolla - Keski-Uudenmaan maakuntamuseolla ei ole muuta huomautettavaa ympäristövaikutusten arviointiselostuksesta.

Kaupunginmuseo Kulttuuriympäristöyksikkö 25.9.2015

Lisätiedot

Sari Saresto, tutkija, puhelin: +358 9 503756846
sari.saresto(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 19.10.2015 § 990

HEL 2015-009757 T 11 01 05

Lausunto

Kaupunginhallitus päätti antaa Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle Östersundomin maa-aineshankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta seuraavan lausunnon:

Kaupunginhallitus toteaa, että Östersundomin maa-aineshanke on kannatettava. Maa-ainesten paikallisella käsittelyllä ja sijoittamisella voidaan edistää resurssitehokkuutta ja tuottaa mahdollisimman vähän ilmastomuutosta edistäviä hiilidioksidipäästöjä. Arviointiohjelmassa on esitetty kattavasti ja paikoin yksityiskohtaisesti suunniteltu maa-aineshanke. Tarkasteltavia vaihtoehtoja voidaan pitää riittävinä ja valittuja alueita asianmukaisina. Hankealueiden nykytilakuvaukset ovat laadukkaita ja suunniteltu arviointi riittävä.

12.09.2016

Ryj/4

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

§ 797

Lausunto Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän alustavasta toiminta- ja taloussuunnitelmasta 2017 - 2019

HEL 2016-007198 T 00 01 06

Lausunto

Kaupunginhallitus päätti antaa Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän alustavasta taloussuunnitelmasta 2017 - 2019 seuraavan lausunnon:

Strategiasuunnitelma

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) strategiset tavoitteet ja visio 2025 antavat hyvän perustan toiminnalle. Tavoitteet ovat kannattavia ja tukevat omalta osaltaan Helsingin kaupungin strategiaohjelman toteutumista.

Strategian toteutumisen seurantaan tulee kehittää tarkempia konkreettisia mittareita, jotka kertoisivat muun muassa toiminnan taloudellisuudesta ja laadusta. Tavoitteisiin voisi näin nykyistä paremmin sisältyä sellaisia asioita, jotka ohjaavat parantamaan joukkoliikenteen houkuttelevuutta ja kustannustehokkuutta. Tunnuslukujen aikasarjat antaisivat mahdollisuuden seurata ja analysoida pidemmän aikavälin muutoksia toiminnassa ja taloudessa. Tehtyjen linjastomuutosten ennen-jälkeenanalyysit tukevat tätä työtä ja luovat edellytyksiä tehdä johtopäätöksiä suunnittelun onnistuneisuudesta taloudellisuuden ja palvelukyvyn suhteen. HSL:n tuottavuustavoite ja sen seurantaan kehitetyt mittarit tulisi olla keskeisemmin esillä toiminnan ja talouden suunnitelmassa. Tuottavuuden mittaamisen ja laskennan kehittäminen palvelisi jatkossa myös omistajaohjauksen tavoitteiden tarkentamista.

Helsingin kaupunki pitää hyvänä, että HSL on käynnistänyt työn suurten joukkoliikennehankkeiden kustannusvaikutuksista HSL:n talouteen ja edelleen lippujen hintoihin ja kuntaosuuksiin. Työtä tulee jatkaa määrittämällä hankkeiden yhteisvaikutukset HSL:n talouteen taloussuunnitelmakautta pidemmällä aikavälillä. Tämä antaa kaupungeille mahdollisuuden vaikuttaa hankkeiden suunnitteluun ja ajoitukseen myös HSL:n tuottavuuskehitys huomioiden.

Liikenteen luotettavuuden tavoitteiden osalta HSL:n raitio- ja metrolliikenteelle asettamat vuoden 2017 tavoitteet ovat vaatimattomampia kuin HKL:n luotettavuustavoitteet. HSL:n tavoitteet ovat raitioliikenteelle 99,43 % ja metrolliikenteelle 99,55 %, kun HKL:n tavoitteet (HKL:stä

riippuvat syyt) ovat raitioliikenteelle 99,87 % ja metrolle 99,96 %.

HSL:n toimintasuunnitelman mukaan HSL kehittää häiriöpäivystyksen prosesseja ja jatkaa tiivistä yhteistyötä Pääkaupunkiseudun liikenteen hallintakeskuksen kanssa. Liikennekeskuksessa toimii Liikenneviraston, Poliisin ja pääkaupunkiseudun kaupunkien edustajien lisäksi HSL:n häiriöpäivystäjä ja kevästä 2016 alkaen myös HKL:n raitioliikennevalvomo. HKL ratkaisee raitioliikennevalvomon pitkäaikaisen sijainnin Pasilasta vuosina 2016 - 2017 saatavien kokemusten perusteella. HKL:n ja HSL:n yhteistyötä häiriötilanteiden hallinnassa on hyvä kehittää edelleen.

HSL tavoittelee kuljettajalipunmyynnin poistamista raitiovaunuista toiminta- ja taloussuunnitelmakaudella 2017 – 2019. Helsingin strategiaohjelman mukaisessa ratikkaprojektissa, jonka ohjausryhmässä myös HSL on mukana, on todettu raitioliikenteen kuljettajien lipunmyynnin lopettamisen nopeuttavan pysäkkitoimintoja ja samalla vähentävän pysäkkitoimintoihin kuluva ajan vaihtelua. Kuljettajalipunmyynnin poistamisella voidaan saavuttaa raitioliikenteessä merkittävä palvelutason paraneminen pysäkkitoimintojen nopeutumisen myötä. Kuljettajalipunmyynnin poistaminen on myös edellytys muille tärkeille raitioliikenteen kehittämistoimenpiteille, kuten liikennevaloetuuksien kehittämiseksi. Samanaikaisesti on kuitenkin turvattava kertalipunkäyttäjien riittävät mahdollisuudet hankkia lippu automaattista, mobiililaitteella tai muilla tavoin. Myös lipunmyynnin esteettömyys on huomioitava.

Kuljettajalipunmyyntiä korvaavien lipunmyyntikanavien tulisi muiden raitioliikenteen kehittämistoimenpiteiden näkökulmasta olla käytössä vuoden 2017 aikana ja kuljettajalipunmyynnistä olisi tarkoituksenmukaista luopua viimeistään vuoden 2018 alussa.

HSL:n taloussuunnitelmassa tavoitellaan joukkoliikenteen liikennevaloetuuksien laajempaa käyttöönottoa. Kesällä 2016 toteutetussa kokeilussa ei vahvempien raitioliikenteen etuuksien toteuttamisella todettu olevan merkillepantavaa vaikutusta esim. bussiliikenteen viiveisiin. Raitioliikenteen vahvemmillä valoetuuksilla on sen sijaan huomattava potentiaali raitioliikenteen liikennöintikustannusten alentamiseen. Tällä taas voisi olla suotuisa vaikutus mahdollisuuksiin laajentaa raitioliikennettä palvelemaan kaupungin kehittämistarpeita ja nostamaan joukkoliikennejärjestelmän palvelutasoa.

HSL toteaa taloussuunnitelmassaan tekevänsä yhteistyötä liikkumista palveluna (Mobility as a Service) kehittävien toimijoiden kanssa. Liikkuminen palveluna -konseptin kehittämiseksi olisi erittäin tärkeää, että HSL seudun joukkoliikennejärjestelmän kehittäjänä ottaisi myös lippu-

tarjonnan kehittämisessä aktiivisen roolin yhdessä MaaS-toimijoiden kanssa. Tämä avasi myös HSL:lle mahdollisuuden uusiin lipunmyyntikanaviin ja joukkoliikenteen käytön merkittävään lisäämiseen. Reittio-pas on erinomainen MaaS -alusta, johon voidaan liittää uusia palveluja.

Helsingin kaupunki kannattaa sähköbussijärjestelmän kehittämistä ja kokeilua. HKL:n yhtenä tavoitteena on tulevaisuudessa saavuttaa synergiahyötyjä raitioliikenteen ja sähköbussiliikenteen latausinfra- kesken. HKL on osaltaan sitoutunut sähköbussien latausinfra toteuttami- seen yhteistyössä HSL:n kanssa suunnitellulla tavalla. Sähköbussien vaatimat latausajat lisäävät kuitenkin huomattavasti joukkoliikenteen operointikustannuksia (Helsingin linjoilla 16, 23, 51 ja 81 yhteensä 345 000 euroa vuodessa). Sähköbussien lataamiseen tulisi löytää ratkaisu, joka ei kasvata operointikustannuksia näin merkittävästi.

Informaatiojärjestelmien toimivuuteen tulee kiinnittää huomiota. Esimer- kiksi uusien pysäkinäyttöjen reaaliaikaisuudessa on jatkuvasti häiriöitä Helsingin ydinkeskustassa.

Liikenteen palvelutaso ja palvelutason muutokset

Vuonna 2017 Helsingin joukkoliikenteen palvelutasossa tehtävät muu- tokset ovat perusteltuja ja pohjautuvat yhteistyössä valmisteltuihin suunnitelmiin.

Kuntaosuuksien taso sekä kuntakohtaisen ylijäämän käyttö tai alijäämän maksaminen

Helsinki ei pidä realistisena eikä kestäväenä ratkaisuna lipunhintojen voimakasta nostamista infrakustannuksista johtuvien kustannusten kat- tamiseksi. Kohtuuttoman suuret lipunhintojen korotukset väistämättä johtavat joukkoliikenteen osuuden pienenemiseen ja siten vievät poh- jaa suurten joukkoliikenneinvestointien mielekkyydeltä. HSL:n ehdotta- ma korotus laskee kaupunkisuunnitteluviraston arvion mukaan joukko- liikenteen käyttöä 2%.

Omistajaohjauslinjauksena Helsingin kaupunki edellyttää jatkossa käy- tettävän periaatetta, että omistajakuntien subventio-osuus operointi- ja yleiskustannusten osalta saa olla korkeintaan 50%. Infrakustannusten osalta subventioaste määritellään erikseen ja voi olla korkeampikin. Lähtökohta on, että infrakorvaukset eivät jatkossa johda lipun hintojen nousuun, vaan kunnat maksavat ne, koska investointien taloudelliset hyödytkin kohdistuvat kunnille. HSL:n tulee määritellä tarkemmat infra- kustannusten käsittelyperiaatteet osana strategiatyötään.

Lipun hintojen keskimääräiset muutokset

Postiosoite PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI helsinki.kirjaamo@hel.fi	Käyntiosoite Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/kaupunginhallitus	Puhelin +358 9 310 1641 Faksi +358 9 655 783	Y-tunnus 0201256-6	Tilinro FI0680001200062637 Alvno FI02012566
--	---	---	------------------------------	--

Hyväksyttävä taso lipun hintojen korotukselle on korkeintaan operointi- ja yleiskustannusten kasvua vastaava 3,5%.

Tarkastusmaksun korottaminen

Tarkastusmaksu pysyy 80 euron tasolla. Samalla on tehostettava matkalippujen tarkastusta. Toiminnan painottaminen asiakkaiden informointiin uuden järjestelmän käyttöönoton yhteydessä on hyvä tavoite.

Kuntaosuuslaskentamalli

Helsingin kaupungin mielestä nykyinen kuntaosuuslaskentamalli, jossa jäsenkuntien kuntaosuudet lasketaan kunkin kunnan asukkaiden tuomien lipputulosten ja kuntalaisten eri joukkoliikennemuotojen käytön synnyttämien kustannusten kautta on oikeudenmukainen. HSL:n esittämä ns. alijäämämalli vaatisi HSL-kuntayhtymän perussopimuksen muuttamisen. Alijäämämallissa jäsenkunnille jaetaan HSL:n tulojen ja kulujen erotusta eli liikenteen hoidosta syntyvää alijäämää erikseen sovittavalla tavalla, esimerkiksi tarjontaan perustuvalla palvelutasokertoimella painotettuna. Helsingin kaupungin mielestä alijäämämalli saattaisi osin jopa tehdä nykyistä vaikeammaksi hahmottaa kuntaosuuksien synnyn ja kustannusten oikeudenmukaisen ja läpinäkyvän kohdentumisen.

Tällä hetkellä ei ole käytettävissä riittävästi tietoa, jotta kuntaosuuslaskentamallin muuttamisen tarpeellisuuteen voidaan ottaa kantaa. Laskentamallin kehittämisen tarpeellisuuden arviointiin tulee varata riittävästi aikaa ja se tulee tehdä HSL:n ja jäsenkuntien tiiviissä yhteistyössä. Nykyisen mallin muuttamiseksi tulee olla kiistattomasti osoitettavat perusteet. Ensisijaisesti mallia tulee kehittää nykyisen perussopimuksen puitteissa.

Kuntaosuuslaskentamallin kehittämisen vaikutuksia mm. kuntaosuuksiin tulisi arvioida sekä nykytilanteessa että tilanteessa, jossa tiedossa olevat suuret joukkoliikenneinvestoinnit ovat käytössä. Tarkempia arvioita tarvitaan myös uuden kaarimallin mukaisen tariffijärjestelmän vyöhykerajojen muutoksista aiheutuvista vaikutuksista matkustamiseen, liikenteenhoidon kustannuksiin ja lipputuloihin.

Palvelutason merkittävä paraneminen uusien investointien valmistuttua on syytä ottaa markkinoinnin keskeiseksi periaatteeksi, jotta lipputulosta voidaan lisätä myös uusien matkustajien avulla.

Muuta

HSL:n lopullisessa toiminnan ja talouden suunnitelmassa vuosille 2017 – 2019 tulisi ottaa huomioon kilpailukyky sopimuksen vaikutus HSL:n talouteen.

HSL:n alustavassa taloussuunnitelmassa 2017 - 2019 ja Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaityksen päivityksessä talousarvio- ja taloussuunnitelmaesityksessä 2017 - 2019 olevat luvut poikkeavat jonkin verran toisistaan. Siltä osin kuin luvuissa on poikkeamia, on HSL:n lopullisessa taloussuunnitelmassa yhteistyössä liikennelaitos -liikelaityksen kanssa päivitettävät luvut vastaamaan liikennelaitos -liikelaityksen esittämiä lukuja.

HSL:n ja HKL:n taloussuunnitelmissa raitioliikennekorvaukset on budjetoitu seuraavasti:

milj.euroa	2017	2018	2019
Raitioliikennekorvaus, HSL	54,1	57,3	58,6
Raitioliikennekorvaus, HKL	53,5	56,8	58,0
Erotus	-0,6	-0,5	-0,6

HKL:n lukuihin on päivityetty arvio kilpailukykysojimuksen tuomista muutoksista. Raitioliikenteen liikennöintikorvausten tasoa nostavat pääomakulut, joita aiheutuu uusien liikenteeseen tulevien raitiovaunujen poistoista ja koroista. Korvaustasoa nostavat myös linjastoon tulevat muutokset.

HSL:n ja HKL:n taloussuunnitelmissa metroliikennekorvaukset on budjetoitu seuraavasti:

milj.euroa	2017	2018	2019
Metroliikennekorvaus, HSL	42,7	43,0	43,0
Metroliikennekorvaus, HKL	42,4	42,7	42,6
Erotus	-0,3	-0,3	-0,4

HKL:n lukuihin on päivityetty arvio kilpailukykysojimuksen tuomista muutoksista. Länsimetron käynnistyminen nostaa liikennöintikorvausta vuonna 2017. HKL:n talousarvioesityksessä länsimetron liikennöintiin on varauduttu koko vuoden 2017 osalta. Vuodesta 2016 nousu on 16,7 milj. euroa.

HSL:n ja HKL:n taloussuunnitelmissa lauttaliikennekorvaukset on budjetoitu seuraavasti:

milj.euroa	2017	2018	2019
------------	------	------	------

Lauttaliikennekorvaus, HSL	4,1	4,1	4,1
Lauttaliikennekorvaus, HKL	3,6	3,6	3,6
Erotus	-0,5	-0,5	-0,5

HSL:n taloussuunnitelmassa esitetyt vuoden 2017 infrakorvausluvut sisältävät aikaisempien tilikausien infrakorvauksen tasausta Helsingin osalta 0,7 milj. euroa, mikä vähentää Helsingille tulevaa infrakorvausta vuonna 2017. HKL:n infrakorvausluvuissa vastaavaa tasauseraa ei ole, koska tasaus on käsitelty HKL:n taseessa velkana HSL:lle.

Seuraavassa vuoden 2017 HSL:n infrakorvausluvut on esitetty ilman edellä selvitettyä tasauseraa, jotta luvut ovat vertailukelpoisia HKL:n lukujen kanssa.

HSL:n ja HKL:n taloussuunnitelmissa infrakorvaukset on budjetoitu seuraavasti:

milj.euroa	2017	2018	2019
Metroinfrakorvaus, HSL	45,0	42,9	42,9
Metroinfrakorvaus, HKL	44,7	43,3	45,2
Erotus	-0,3	0,4	2,3

milj.euroa	2017	2018	2019
Länsimetron infrakorvaus, HSL	14,7	14,4	14,3
Länsimetron infrakorvaus, HKL	14,9	14,7	14,5
Erotus	0,3	0,3	0,2

milj.euroa	2017	2018	2019
Raitioinfrakorvaus, HSL	21,9	22,6	23,4
Raitioinfrakorvaus, HKL	21,8	21,6	23,0
Erotus	-0,1	-1,0	-0,4

milj.euroa	2017	2018	2019
Junainfrakorvaus, HSL	0,7	0,8	0,8

12.09.2016

Ryj/5

Junainfrakorvaus, HKL	0,7	0,8	0,8
Erotus	0,0	0,0	0,0

milj.euroa	2017	2018	2019
Lauttainfrakorvaus, HSL	0,4	0,4	0,4
Lauttainfrakorvaus, HKL	0,4	0,4	0,4
Erotus	0,0	0,0	0,0

milj.euroa	2017	2018	2019
Bussi-infrakorvaus, HSL	3,2	3,4	3,4
Bussi-infrakorvaus, HKL	3,0	3,2	3,2
Erotus	-0,2	-0,2	-0,2

milj.euroa	2017	2018	2019
Infra yhteensä, HSL	85,9	84,6	85,2
Infra yhteensä, HKL	85,5	84,0	87,1
Erotus	-0,4	-0,5	2,0

Vuonna 2017 infrakorvaustaso nousee edellisvuodesta. Tasoja nostaa länsimetron käynnistyminen. Länsimetron infrakorvaus on 14,9 milj. euroa vuonna 2017.

Liikennöinti- ja infrakorvaukset yhteensä

HSL:n ja HKL:n taloussuunnitelmissa liikennöinti- ja infrakorvaukset on budjetoitu seuraavasti:

milj.euroa	2017	2018	2019
Liikennöinti- ja infrakorvaus, HSL	186,8	189,0	190,9
Liikennöinti- ja infrakorvaus, HKL	185,0	187,0	191,3
Erotus	-1,8	-1,9	0,4

Käsittely

Vastaehdotus:

Otso Kivekäs:

Muutetaan kappaleet 14-27 kuulumaan seuraavasti:

Kuntaosuuksien taso sekä kuntakohtaisen ylijäämän käyttö tai alijäämän maksaminen

Helsinki ei pidä realistisena eikä kestäväenä ratkaisuna lipunhintojen voimakasta nostamista infrakustannuksista johtuvien kustannusten kattamiseksi. Kohtuuttoman suuret lipunhintojen korotukset väistämättä johtavat joukkoliikenteen osuuden pienenemiseen ja siten vievät pohjaa suurten joukkoliikenneinvestointien mielekkyydeltä. HSL:n ehdottama korotus laskee kaupunkisuunnitteluviraston arvion mukaan joukkoliikenteen käyttöä 2%.

Omistajaohjauslinjauksena Helsingin kaupunki edellyttää jatkossa käytettävän periaatetta, että omistajakuntien subventio-osuus operointi- ja yleiskustannusten osalta saa olla korkeintaan 50%. Infrakustannusten osalta subventioaste määritellään erikseen ja voi olla korkeampikin. Lähtökohta on, että infrakorvaukset eivät jatkossa johda lipun hintojen nousuun, vaan kunnat maksavat ne, koska investointien taloudelliset hyödytkin kohdistuvat kunnille. HSL:n tulee määritellä tarkemmat infrakustannusten käsittelyperiaatteet osana strategiatyötään.

Lipun hintojen keskimääräiset muutokset

Hyväksyttävä taso lipun hintojen korotukselle on korkeintaan operointi- ja yleiskustannusten kasvua vastaava 3,5%.

Kannattaja: Pilvi Torsti

Vastaehdotus:

Pilvi Torsti:

Muutetaan kohdan (28) ensimmäinen lause kuulumaan seuraavasti:
Tarkastusmaksu pysyy 80 euron tasolla.

Kannattaja: Paavo Arhinmäki

Vastaehdotus:

Paavo Arhinmäki:

Samantoinen vastaesitys kuin Otso Kivekkäällä kuitenkin poistaen seuraavan: "että omistajakuntien subventio-osuus operointi- ja yleis-

kustannusten osalta saa olla korkeintaan 50%. Infrakustannusten osalta subventioaste määritellään erikseen ja voi olla korkeampikin. Lähtökohta on,".

Paavo Arhinmäen vastaehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

1. äänestys:

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Otso Kivekkään vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 6

Arja Karhuvaara, Lasse Männistö, Terhi Peltokorpi, Marcus Rantala, Tatu Rauhamäki, Laura Rissanen

Ei-äännet: 7

Paavo Arhinmäki, Otso Kivekäs, Hannu Oskala, Osku Pajamäki, Pilvi Torsti, Mirka Vainikka, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

Poissa: 2

Silvia Modig, Mika Raatikainen

Kaupunginhallitus hyväksyi Otso Kivekkään vastaehdotuksen äänin 6 - 7 (2 poissa).

2. äänestys:

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Pilvi Torstin vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 6

Arja Karhuvaara, Lasse Männistö, Terhi Peltokorpi, Marcus Rantala, Tatu Rauhamäki, Laura Rissanen

Ei-äännet: 7

Paavo Arhinmäki, Otso Kivekäs, Hannu Oskala, Osku Pajamäki, Pilvi Torsti, Mirka Vainikka, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

Poissa: 2

Silvia Modig, Mika Raatikainen

Kaupunginhallitus hyväksyi Pilvi Torstin vastaehdotuksen äänin 6 - 7 (2 poissa).

Kaupunginhallitus hyväksyi Otso Kivekkään ja Pilvi Torstin vastaehdotusten mukaisesti muutetun ehdotuksen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi
Saara Kanto, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 25531
saara.kanto(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 14.6.2016
- 2 Ote HSL:n hallituksen pöytäkirjasta 14.6.2016
- 3 HSL:n alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2017-2019

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän alustavasta taloussuunnitelmasta 2017 - 2019 seuraavan lausunnon:

Strategiasuunnitelma

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) strategiset tavoitteet ja visio 2025 antavat hyvän perustan toiminnalle. Tavoitteet ovat kannattavia ja tukevat omalta osaltaan Helsingin kaupungin strategiaohjelman toteutumista.

Strategian toteutumisen seurantaan tulee kehittää tarkempia konkreettisia mittareita, jotka kertoisivat muun muassa toiminnan taloudellisuudesta ja laadusta. Tavoitteisiin voisi näin nykyistä paremmin sisältyä sellaisia asioita, jotka ohjaavat parantamaan joukkoliikenteen houkutte-

levuutta ja kustannustehokkuutta. Tunnuslukujen aikasarjat antaisivat mahdollisuuden seurata ja analysoida pidemmän aikavälin muutoksia toiminnassa ja taloudessa. Tehtyjen linjastomuutosten ennen-jälkeen-analyysit tukevat tätä työtä ja luovat edellytyksiä tehdä johtopäätöksiä suunnittelun onnistuneisuudesta taloudellisuuden ja palvelukyvyn suhteen. HSL:n tuottavuustavoite ja sen seurantaan kehitetyt mittarit tulisi olla keskeisemmin esillä toiminnan ja talouden suunnitelmassa. Tuottavuuden mittaamisen ja laskennan kehittäminen palvelisi jatkossa myös omistajaohjauksen tavoitteiden tarkentamista.

Helsingin kaupunki pitää hyvänä, että HSL on käynnistänyt työn suurten joukkoliikennehankkeiden kustannusvaikutuksista HSL:n talouteen ja edelleen lippujen hintoihin ja kuntaosuuksiin. Työtä tulee jatkaa määrittämällä hankkeiden yhteisvaikutukset HSL:n talouteen taloussuunnitelmakautta pidemmällä aikavälillä. Tämä antaa kaupungeille mahdollisuuden vaikuttaa hankkeiden suunnitteluun ja ajoitukseen myös HSL:n tuottavuuskehitys huomioiden.

Liikenteen luotettavuuden tavoitteiden osalta HSL:n raitio- ja metroliikenteelle asettamat vuoden 2017 tavoitteet ovat vaatimattomampia kuin HKL:n luotettavuustavoitteet. HSL:n tavoitteet ovat raitioliikenteelle 99,43 % ja metroliikenteelle 99,55 %, kun HKL:n tavoitteet (HKL:stä riippuvat syyt) ovat raitioliikenteelle 99,87 % ja metroliikenteelle 99,96 %.

HSL:n toimintasuunnitelman mukaan HSL kehittää häiriöpäivystyksenä prosesseja ja jatkaa tiivistä yhteistyötä Pääkaupunkiseudun liikenteenhallintakeskuksen kanssa. Liikennekeskuksessa toimii Liikenneviraston, Poliisin ja pääkaupunkiseudun kaupunkien edustajien lisäksi HSL:n häiriöpäivystäjä ja keväästä 2016 alkaen myös HKL:n raitioliikennevalvomo. HKL ratkaisee raitioliikennevalvomon pitkäaikaisen sijainnin Pasilasta vuosina 2016 - 2017 saatavien kokemusten perusteella. HKL:n ja HSL:n yhteistyötä häiriötilanteiden hallinnassa on hyvä kehittää edelleen.

HSL tavoittelee kuljettajalipunmyynnin poistamista raitiovaunuista toiminta- ja taloussuunnitelmakaudella 2017 – 2019. Helsingin strategiaohjelman mukaisessa ratikkaprojektissa, jonka ohjausryhmässä myös HSL on mukana, on todettu raitioliikenteen kuljettajien lipunmyynnin lopettamisen nopeuttavan pysäkkitoimintoja ja samalla vähentävän pysäkkitoimintoihin kuluva ajan vaihtelua. Kuljettajalipunmyynnin poistamisella voidaan saavuttaa raitioliikenteessä merkittävä palvelutason paraneminen pysäkkitoimintojen nopeutumisen myötä. Kuljettajalipunmyynnin poistaminen on myös edellytys muille tärkeille raitioliikenteen kehittämistoimenpiteille, kuten liikennevaloetuuksien kehittämiseksi. Samanaikaisesti on kuitenkin turvattava kertalipunkäyttäjien riittävät mah-

dollisuudet hankkia lippu automaatista, mobiililaitteella tai muilla tavoin. Myös lipunmyynnin esteettömyys on huomioitava.

Kuljettajalipunmyyntiä korvaavien lipunmyyntikanavien tulisi muiden raitioliikenteen kehittämistoimenpiteiden näkökulmasta olla käytössä vuoden 2017 aikana ja kuljettajalipunmyynnistä olisi tarkoituksenmukaista luopua viimeistään vuoden 2018 alussa.

HSL:n taloussuunnitelmassa tavoitellaan joukkoliikenteen liikennevaloituksien laajempaa käyttöönottoa. Kesällä 2016 toteutetussa kokeilussa ei vahvempien raitioliikenteen etuuskien toteuttamisella todettu olevan merkillepantavaa vaikutusta esim. bussiliikenteen viiveisiin. Raitioliikenteen vahvemmillä valoetuksilla on sen sijaan huomattava potentiaali raitioliikenteen liikennöintikustannusten alentamiseen. Tällä taas voisi olla suotuisa vaikutus mahdollisuuksiin laajentaa raitioliikennettä palvelemaan kaupungin kehittymistarpeita ja nostamaan joukkoliikennejärjestelmän palvelutasoa.

HSL toteaa taloussuunnitelmassaan tekevänsä yhteistyötä liikkumista palveluna (Mobility as a Service) kehittävien toimijoiden kanssa. Liikkuminen palveluna -konseptin kehittämiseksi olisi erittäin tärkeää, että HSL seudun joukkoliikennejärjestelmän kehittäjänä ottaisi myös lipputarjonnan kehittämisessä aktiivisen roolin yhdessä MaaS-toimijoiden kanssa. Tämä avaisi myös HSL:lle mahdollisuuden uusiin lipunmyyntikanaviin ja joukkoliikenteen käytön merkittävään lisäämiseen. Reittio-pas on erinomainen MaaS -alusta, johon voidaan liittää uusia palveluja.

Helsingin kaupunki kannattaa sähköbussijärjestelmän kehittämistä ja kokeilua. HKL:n yhtenä tavoitteena on tulevaisuudessa saavuttaa sähkölatauskeskukset ja raitioliikenteen ja sähköbussiliikenteen latausinfra kesken. HKL on osaltaan sitoutunut sähköbussien latausinfra toteuttamiseen yhteistyössä HSL:n kanssa suunnitellulla tavalla. Sähköbussien vaatimat latausajat lisäävät kuitenkin huomattavasti joukkoliikenteen operointikustannuksia (Helsingin linjoilla 16, 23, 51 ja 81 yhteensä 345 000 euroa vuodessa). Sähköbussien lataamiseen tulisi löytää ratkaisu, joka ei kasvata operointikustannuksia näin merkittävästi.

Informaatiojärjestelmien toimivuuteen tulee kiinnittää huomiota. Esimerkiksi uusien pysäkinäyttöjen reaaliaikaisuudessa on jatkuvasti häiriöitä Helsingin ydinkeskustassa.

Liikenteen palvelutaso ja palvelutason muutokset

Vuonna 2017 Helsingin joukkoliikenteen palvelutasossa tehtävät muutokset ovat perusteltuja ja pohjautuvat yhteistyössä valmisteltuihin suunnitelmiin.

Kuntaosuuksien taso sekä kuntakohtaisen ylijäämän käyttö tai alijäämän maksaminen

Kuntaosuudet ovat olleet huomattavassa ja jatkuvassa kasvussa koko HSL:n toiminnan ajan. Joukkoliikenteen suunnittelun ja palvelujen hankinnan keskittämisen piti tuoda mukanaan synergiahyötyjä.

Helsingin strategiaohjelmassa on asetettu valtuustokaudelle 2013–2016 kaupungin taloudelle tavoite, että velkaantumiskehitystä hidastetaan pitämällä käyttömenojen reaalikasvu asukasmäärän kasvun mukaisena vähennettynä vuotuisella 1 % tuottavuuden parantamisen tavoitteella. Pääkaupunkiseudun koordinaatioryhmä hyväksyi 24.4.2015 osaltaan HSL:ää koskevat tavoitteet tälle valtuustokaudelle seuraavasti:

”- Lipputuottojen kasvun oltava suhteellisesti vähintään kokonaiskustannusten kasvua vastaava

- Kuntaosuuksilla katetaan kokonaiskustannuksista enintään 50 %

- Joukkoliikenteen kulkumuoto-osuus kasvaa koko HSL:n alueella

- Tuottavuuden nousu vähintään 1,5 % / vuosi

- Peruspääomalle ei edellytetä maksettavan korvausta vuosina 2015 ja 2016, päätetään vuosittain

- Pidemmän aikavälin tariffipoliittisten linjausten laatiminen yhteistyössä kaupunkien kanssa vuoden 2015 loppuun mennessä HSL-alueen mahdollinen laajentuminen huomioon ottaen.

Samalla koordinaatioryhmä kehotti kaupunkeja valmistelemaan yhteistyössä HSL:n kanssa yhteistyössä tuottavuuden mittaamisen ja laskennan kehittämistä, minkä pohjalta omistajaohjauksen tavoitteita tarvittaessa tarkennetaan.”

Helsingin kaupunki edellyttää, kuten aikaisempinakin vuosina, että edellä mainitut linjaukset otetaan lähtökohdaksi HSL:n toiminnan ja talouden suunnittelussa vuodelle 2017 ulottuvana valtuustokautena.

Kaupungin vuoden 2017 talousarvion valmistelussa Helsingin HSL-kuntaosuuteen on varattu 200,0 milj. euroa. HSL:n alustavassa taloussuunnitelmassa Helsingin kuntaosuus vuonna 2017 on vähennysten jälkeen 200,0 milj. euroa. Vuonna 2018 Helsingin kuntaosuudeksi on arvioitu 204,7 milj. euroa ja 204,8 milj. euroa vuonna 2019.

Kustannusten kasvua on kyettävä rajoittamaan niin, että kuntaosuus pysyy korkeintaan 50 %:n tasolla. Talouden tasapainottamiseen ja me-

nojen kasvun rajoittamiseen on kiinnitettävä huomiota jo linjastosuunnitteluvaiheessa.

Ylijäämän käyttö esityksen mukaisesti jaksotettuna kolmelle vuodelle on tarkoituksenmukaista kuntaosuuden vuosittaisten muutosten tasaimiseksi.

Lipun hintojen keskimääräiset muutokset

Lippujen hintojen korottaminen esitetyn mukaisesti on talouden tasa-painottamiseksi välttämätöntä. Myös taloussuunnitelmavuosina on varmistettava kokonaiskustannusten kasvua vastaava lipputulokertymä tarvittaessa tariffeja korottamalla.

Tarkastusmaksun korottaminen

Tarkastusmaksun korottaminen 80 eurosta 100 euroon on perusteltua. Samalla on tehostettava matkalippujen tarkastusta. Toiminnan painottaminen asiakkaiden informointiin uuden järjestelmän käyttöönoton yhteydessä on hyvä tavoite.

Kuntaosuuslaskentamalli

Helsingin kaupungin mielestä nykyinen kuntaosuuslaskentamalli, jossa jäsenkuntien kuntaosuudet lasketaan kunkin kunnan asukkaiden tuomien lipputulojen ja kuntalaisten eri joukkoliikennemuotojen käytön synnyttämien kustannusten kautta on oikeudenmukainen. HSL:n esittämä ns. alijäämämalli vaatisi HSL-kuntayhtymän perussopimuksen muuttamisen. Alijäämämallissa jäsenkunnille jaetaan HSL:n tulojen ja kulujen erotusta eli liikenteen hoidosta syntyvää alijäämää erikseen sovittavalla tavalla, esimerkiksi tarjontaan perustuvalla palvelutasokertoimella painotettuna. Helsingin kaupungin mielestä alijäämämalli saattaisi osin jopa tehdä nykyistä vaikeammaksi hahmottaa kuntaosuuksien synnyn ja kustannusten oikeudenmukaisen ja läpinäkyvän kohdentumisen.

Tällä hetkellä ei ole käytettävissä riittävästi tietoa, jotta kuntaosuuslaskentamallin muuttamisen tarpeellisuuteen voidaan ottaa kantaa. Laskentamallin kehittämisen tarpeellisuuden arviointiin tulee varata riittävästi aikaa ja se tulee tehdä HSL:n ja jäsenkuntien tiiviissä yhteistyössä. Nykyisen mallin muuttamiseksi tulee olla kiistattomasti osoitettavat perusteet. Ensisijaisesti mallia tulee kehittää nykyisen perussopimuksen puitteissa.

Kuntaosuuslaskentamallin kehittämisen vaikutuksia mm. kuntaosuuksiin tulisi arvioida sekä nykytilanteessa että tilanteessa, jossa tiedossa olevat suuret joukkoliikenneinvestoinnit ovat käytössä. Tarkempia arvioita tarvitaan myös uuden kaarimallin mukaisen tariffijärjestelmän

vyöhykerajojen muutoksista aiheutuvista vaikutuksista matkustamiseen, liikenteenhoidon kustannuksiin ja lipputuloihin.

Palvelutason merkittävä paraneminen uusien investointien valmistuttua on syytä ottaa markkinoinnin keskeiseksi periaatteeksi, jotta lipputuloja voidaan lisätä myös uusien matkustajien avulla.

Muuta

HSL:n lopullisessa toiminnan ja talouden suunnitelmassa vuosille 2017 – 2019 tulisi ottaa huomioon kilpailukyky sopimuksen vaikutus HSL:n talouteen.

HSL:n alustavassa taloussuunnitelmassa 2017 - 2019 ja Helsingin kaupungin liikennelaitos -liikelaityksen päivitettyssä talousarvio- ja taloussuunnitelmaesityksessä 2017 - 2019 olevat luvut poikkeavat jonkin verran toisistaan. Siltä osin kuin luvuissa on poikkeamia, on HSL:n lopullisessa taloussuunnitelmassa yhteistyössä liikennelaitos -liikelaityksen kanssa päivitettävä luvut vastaamaan liikennelaitos -liikelaityksen esittämiä lukuja.

HSL:n ja HKL:n taloussuunnitelmissa raitioliikennekorvaukset on budjetoitu seuraavasti:

milj.euroa	2017	2018	2019
Raitioliikennekorvaus, HSL	54,1	57,3	58,6
Raitioliikennekorvaus, HKL	53,5	56,8	58,0
Erotus	-0,6	-0,5	-0,6

HKL:n lukuihin on päivitetty arvio kilpailukyky sopimuksen tuomista muutoksista. Raitioliikenteen liikennöintikorvausten tasoa nostavat pääomakulut, joita aiheutuu uusien liikenteeseen tulevien raitiovaunujen poistoista ja koroista. Korvaustasoa nostavat myös linjastoon tulevat muutokset.

HSL:n ja HKL:n taloussuunnitelmissa metroliikennekorvaukset on budjetoitu seuraavasti:

milj.euroa	2017	2018	2019
Metroliikennekorvaus, HSL	42,7	43,0	43,0
Metroliikennekorvaus, HKL	42,4	42,7	42,6
Erotus	-0,3	-0,3	-0,4

HKL:n lukuihin on päivitetty arvio kilpailukyky sopimuksen tuomista muutoksista. Länsimetron käynnistyminen nostaa liikennöintikorvausta vuonna 2017. HKL:n talousarvioesityksessä länsimetron liikennöintiin on varauduttu koko vuoden 2017 osalta. Vuodesta 2016 nousu on 16,7 milj. euroa.

HSL:n ja HKL:n taloussuunnitelmissa lauttaliikennekorvaukset on budjetoitu seuraavasti:

milj.euroa	2017	2018	2019
Lauttaliikennekorvaus, HSL	4,1	4,1	4,1
Lauttaliikennekorvaus, HKL	3,6	3,6	3,6
Erotus	-0,5	-0,5	-0,5

HSL:n taloussuunnitelmassa esitetyt vuoden 2017 infrakorvausluvut sisältävät aikaisempien tilikausien infrakorvauksen tasausta Helsingin osalta 0,7 milj. euroa, mikä vähentää Helsingille tulevaa infrakorvausta vuonna 2017. HKL:n infrakorvausluvuissa vastaavaa tasaus erää ei ole, koska tasaus on käsitelty HKL:n taseessa velkana HSL:lle.

Seuraavassa vuoden 2017 HSL:n infrakorvausluvut on esitetty ilman edellä selvitettyä tasaus erää, jotta luvut ovat vertailukelpoisia HKL:n lukujen kanssa.

HSL:n ja HKL:n taloussuunnitelmissa infrakorvaukset on budjetoitu seuraavasti:

milj.euroa	2017	2018	2019
Metroinfrakorvaus, HSL	45,0	42,9	42,9
Metroinfrakorvaus, HKL	44,7	43,3	45,2
Erotus	-0,3	0,4	2,3

milj.euroa	2017	2018	2019
Länsimetron infrakorvaus, HSL	14,7	14,4	14,3
Länsimetron infrakorvaus, HKL	14,9	14,7	14,5
Erotus	0,3	0,3	0,2

12.09.2016

Ryj/5

milj.euroa	2017	2018	2019
Raitioinfrakorvaus, HSL	21,9	22,6	23,4
Raitioinfrakorvaus, HKL	21,8	21,6	23,0
Erotus	-0,1	-1,0	-0,4

milj.euroa	2017	2018	2019
Junainfrakorvaus, HSL	0,7	0,8	0,8
Junainfrakorvaus, HKL	0,7	0,8	0,8
Erotus	0,0	0,0	0,0

milj.euroa	2017	2018	2019
Lauttainfrakorvaus, HSL	0,4	0,4	0,4
Lauttainfrakorvaus, HKL	0,4	0,4	0,4
Erotus	0,0	0,0	0,0

milj.euroa	2017	2018	2019
Bussi-infrakorvaus, HSL	3,2	3,4	3,4
Bussi-infrakorvaus, HKL	3,0	3,2	3,2
Erotus	-0,2	-0,2	-0,2

milj.euroa	2017	2018	2019
Infra yhteensä, HSL	85,9	84,6	85,2
Infra yhteensä, HKL	85,5	84,0	87,1
Erotus	-0,4	-0,5	2,0

Vuonna 2017 infrakorvaustaso nousee edellisvuodesta. Tasoja nostaa länsimetron käynnistyminen. Länsimetron infrakorvaus on 14,9 milj. euroa vuonna 2017.

Liikennöinti- ja infrakorvaukset yhteensä

HSL:n ja HKL:n taloussuunnitelmissa liikennöinti- ja infrakorvaukset on budjetoitu seuraavasti:

milj.euroa	2017	2018	2019
Liikennöinti- ja infrakorvaus, HSL	186,8	189,0	190,9
Liikennöinti- ja infrakorvaus, HKL	185,0	187,0	191,3
Erotus	-1,8	-1,9	0,4

Esittelijän perustelut

Lausuntopyyntö

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän perussopimuksen 23 §:n mukaan kuntayhtymällä on oltava taloussuunnitelma, joka ajoittuu kolmelle seuraavalle vuodelle. Hallitus laatii ehdotuksen taloussuunnitelmaksi. Hallituksen laatimasta ehdotuksesta on pyydetty jäsenkuntien lausunnot, jotka on liitettävä yhtymäkokoukselle annettavaan talousarvioehdotukseen.

Taloussuunnitelman tulee sisältää mm. strategiasuunnitelma sekä tariffien ja palveluverkon muutoksia koskevat suunnitelmat.

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä pyytää lausuntoa alustavasta taloussuunnitelmasta 31.8.2016 mennessä. Lausuntopyyntö on liitteenä 1, HSL:n hallituksen päätös 14.6.2016 § 75 liitteenä 2 ja taloussuunnitelma liitteenä 3.

Taloussuunnitelman yhteydessä HSL pyytää lausuntoa:

- strategiasuunnitelmasta
- liikenteen palvelutasosta ja palvelutason muutoksista
- kuntaosuuksien tasosta
- lipun hintojen keskimääräisistä muutoksista
- tarkastusmaksun korottamisesta
- kuntakohtaisen ylijäämän käytöstä tai alijäämän takaisin maksamisesta suunnitelmakaudella 2017 – 2019
- ennen kaarimallin hinnoittelun käyttöönottoa tapahtuvasta kuntaosuuslaskentamallin kehittämisestä
- valmiudesta järjestää sähköbussien pikalatausasemat.

Taloussuunnitelman sisällöstä

Talousarviossa sitoviksi määrärahoiksi esitetään kuntayhtymän toimintamenoja sekä investointimenoja ja sitovaksi tuloarvioksi kuntaosuuksia.

Taloussuunnitelman mukaan HSL:n toimintatulot vuonna 2017 ovat 702,4 milj. euroa. Kasvua vuoden 2016 ennusteeseen verrattuna on 52,8 milj. euroa (8,1 %). Toimintamenot ovat 2017 yhteensä 696,2 milj. euroa. Kasvua on vuoden 2016 ennusteeseen verrattuna 52,5 milj. euroa (8,1 %). Toimintamenoista 71,26 % eli 495,9 milj. euroa on joukkoliikenteen operointikustannuksia.

Operointikustannuksista 495,9 milj. eurosta noin 62 % (307,1 milj. euroa ml. sähköbussien hankinnan nettokustannukset 0,8 milj. euroa) muodostuu bussiliikenteen kustannuksista, noin 18 % junaliikenteestä, noin 11 % raitioliikenteestä ja noin 9 % metroliikenteestä. Vuonna 2017 bussiliikenteen kustannuksia alentaa Länsimetro ja liityntäliikenteen alkaminen.

Junaliikenteen kustannukset vuonna 2017 ovat 88,7 milj. euroa (ml. Junakalustoyhtiön vuokrat Sm5 kalustosta). Raitioliikenteen kustannukset kasvavat 2017 uuden kaluston pääomakustannusten johdosta ja metroliikenteessä uuden kaluston ja Länsimetron käyttöönoton myötä. Raitioliikenteen kustannuksiksi arvioidaan 54,1 milj. euroa vuonna 2017 ja metroliikenteen kustannuksiksi 42,7 milj. euroa. Lauttaliikenteen kustannukset ovat 4,1 milj. euroa.

Joukkoliikenneinfran käyttökorvauksiksi on arvioitu 135,6 milj. euroa, josta Helsingin osuus on 85,2 milj. euroa. HSL:n hallitus on 27.5.2014 hyväksynyt sopimuksen infrakulujen kohdistamisesta. Taloussuunnitelman infrakustannukset on arvioitu tämän uuden sopimuksen mukaisesti. Uusien joukkoliikenneinvestointien (Länsimetro, Kehärata) osalta infrakustannusten jako on tehty 27.5.2015 hyväksytyyn sopimukseen mukaisesti.

Vuonna 2017 joukkoliikenteen infrakustannukset kasvavat merkittävästi Länsimetron ja Kehäradan myötä. Vuonna 2017 kuntien subventioasteen ilman edellisten vuosien yli-/alijäämiä arvioidaan keskimäärin olevan noin 50,6 %. Kuntien HSL-ajan keskimääräinen subventiotaso pysyy kuitenkin alle 50 %:ssa (49,2 %). Kuntien keskimääräisen subventioasteen pitämiseksi noin 50 %:ssa lipputuloja olisi lisättävä vuonna 2017 noin 4,5 milj. eurolla, mikä tarkoittaisi noin 10,0 %:n korotusta nykyisiin lipun hintoihin HSL:n nyt esittämän keskimääräisen 5,5 %:n korotuksen sijaan.

Lipputuloja arvioidaan vuonna 2016 kertyvän 324,6 milj. euroa. Vuonna 2017 lipputuloja arvioidaan olevan 344,0 milj. euroa. Kasvua on 6,0 % vuoden 2016 ennusteeseen nähden. Lipputulot muodostavat 49,0 % HSL:n toimintatuloista. Vuonna 2018 lipputulojen arvioidaan olevan 347,4 milj. euroa ja 350,9 milj. euroa vuonna 2019.

Helsingin sisäisten lippujen hintojen keskimääräiseksi korotukseksi vuonna 2017 esitetään 6,2 %. Seutulippujen keskimääräinen korotus on 4,8 %. Sisäisten lippujen korotus koskee kerta-, kausi- ja arvolippuja. Sisäisten kausilippujen hinnan korotukset ovat hieman seudullisia lippuja korkeammalla tasolla seudullisten ja sisäisten kausilippujen välisen hintasuhteen pienentämiseksi. Sisäisten lippujen hinnat ovat yhtenäiset. Sisäisten yleis- ja haltijakohtaisten kausilippujen hinnankorotus noudattaa muiden kausilippujen hinnankorotusta.

Lippujen hintojen korotusehdotus johtuu pääosin kasvaneista Länsimetron käyttöönoton, Kehäradan sekä muun metroliikenteen (metrovarikon laajennus, kulunvalvontalaitteisto) aiheuttamista infrakustannuksista. Osaltaan kustannuksia kasvattavat myös em. syistä aiheutuvat metro- ja junaliikenteen operointikustannusten kasvu. Yleiskustannusten puolella suurin kustannusten kasvu aiheutuu LIJ-järjestelmän käyttöönotosta (vaikutus poistoihin) sekä sen ja nykyisen matkakorttijärjestelmän yhtäaikaisesta ylläpidosta aiheutuvasta ICT- ja tietoliikennekulu- jen kasvusta.

Suurten kaupunkien joukkoliikennetueksi on arvioitu 4,7 milj. euroa, josta Helsingin osuus asukaslukujen mukaisessa suhteessa on 2,4 milj. euroa.

Kuntaosuudet muodostuvat operointikustannusten, yleiskustannusten ja joukkoliikenneinfran kuntaosuuksista. Kuntaosuudet muodostavat noin 48,8 % HSL:n tuloista.

Kuntaosuudet ovat 2017 yhteensä 342,8 milj. euroa. Helsingin kuntaosuus, joka on 58,3 % yhteenlasketusta 342,8 milj. eurosta, on 200,0 milj. euroa (kasvua noin 2,3 %) vuonna 2017. Vuonna 2018 Helsingin kuntaosuudeksi on arvioitu 204,8 milj. euroa ja 204,8 milj. euroa vuonna 2019.

Helsingin subventio vuonna 2017 on 49,9 %, vuonna 2018 se on 50,3 %, ja 2019 subvention määräksi on arvioitu 50,0 % (ilman edellisten vuosien yli-/alijäämää).

Tarkastusmaksua esitetään korotettavaksi 80 eurosta 100 euroon.

Merkittävimmät palvelutasomuutokset suunnitelmakaudella ovat:

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

- Raitioliikenteen reitit, liikennöintiajat ja vuorovälit muuttuvat Raitioliikenteen linjastosuunnitelman mukaisiksi syysliikenteen 2017 alussa
- Koillis-Helsingin linjastomuutos 2017
- Runkolinja 500 Herttoniemi - Munkkivuori aloittaa syksyllä 2018
- Runkolinja 510 Pasila – Tapiola aloittaa vuonna 2019
- Runkolinja 560 jatketaan Matinkylään vuonna 2019
- Runkolinja 570 Mellunmäki - Aviapolis aloittaa syksyllä 2019
- Raitioliikenteen linjastosuunnitelman mukaisten muutosten toteutus alkaa vuonna 2017 Jätkäsaaren ja Reijolankadun raideyhteyksien valmistuessa.

Länsimetron liikennöinnin aloitus on siirtynyt vuoden 2017 puolelle. Uusi matkakorttijärjestelmä ja seudullinen ajantasainen matkustajainformaatiojärjestelmä ovat käytössä täydessä laajuudessaan 2017 alkaen.

Uuden kaarimallin käyttöönotto on todennäköisesti vuoden 2018 alussa. HSL on tehnyt alustavia selvityksiä kuntaosuuksien laskennasta kaarimallissa. HSL:n mukaan kehityskelpoisimmalta vaihtoehdolta vaikuttaa ns. alijäämämalli, jossa liikenteen hoidosta syntyvää alijäämää jaetaan tarjotun palvelutason (lähdot pysäkeittäin) perusteella. Malli edellyttäisi HSL:n perussopimuksen muuttamista. Muut selvitetty mallit ovat nykymallin sovellus, jossa operointikustannukset jaettaisiin liikennemuotokohtaisina kokonaisuuksina sekä alijäämämalli, jossa kustannusten jako tehtäisiin asukasmäärien taikka joukkoliikenteen käytön (matkustajakilometrit) perusteella. Eri mallien vaikutuksista kuntaosuuksiin ei ole esitetty laskelmia. HSL toivoo jäsenkuntien kannanottoja myös siitä, voidaanko selvitystyötä jatkaa myös sellaisten mallien osalta, jotka edellyttävät HSL:n perussopimuksen muuttamista.

Vuonna 2015 käynnistetty sähköbussijärjestelmän kokeiluhanke ePeli jatkuu toimintasuunnitelmakauden loppuun. HSL on hankkinut 12 sähköbussia, jotka luovutetaan/on luovutettu liikennöitsijöille. Hankkeessa luodaan valmiudet kilpailuttaa sähköbussiliikennettä normaalin bussiliikenteen tapaan mahdollisimman nopeasti. Tämä edellyttää kaupunkien sitoutumista sähköbussien pikalatausasemien järjestämiseen yhdessä valittaviin kohteisiin.

HSL:n investoinnit vuonna 2017 ovat 18,9 milj. euroa, 8,7 milj. euroa vuonna 2018 ja 5,6 milj. euroa vuonna 2019. Merkittävin investointi on LIJ-hanke 13,5 milj. euroa suunnitelmakaudella. Matkustajainformaatio-laitteisiin ja -järjestelmiin (mm. uusi reittiopas, info- ja patterinäytöt, Li-

ve-etuuksien risteyslaitteet) on varattu suunnitelmakaudelle 7,1milj. euroa.

Saadut lausunnot

Asiasta on pyydetty lausunnot kaupunkisuunnittelulautakunnalta ja liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunnalta. Lausunnot ovat päätöshistoriassa. Kaupunkisuunnittelulautakunnan lausunto annettiin äänestysten jälkeen.

Kaupunkisuunnittelulautakunta pitää strategisia tavoitteita kannatettavina, mutta korostaa mittareiden kehittämistä. Lautakunnan mielestä HSL:n esittämä 6,2 %:n korotus lipun hintoihin on suuri, kun verrataan esitettyä korotusta joukkoliikenteen kustannustason arvioituun nousuun (1,2 %). Lippujen hintojen korotuksen yhteydessä olisi arvioitava, miten korotus suhtautuu yleisesti liikkumiskustannusten muutokseen ja mikä on kysynnän arvioidun muutoksen vaikutus liikennejärjestelmän muihin investointipaineisiin.

Kaupunkisuunnittelulautakunta ei kannata tarkastusmaksun korottamista. Lautakunta kannattaa sähköbussijärjestelmän kehittämistä ja kokeilua. Lautakunnan mielestä raitiovaunujen kuljettajarahastuksesta on syytä luopua mahdollisimman nopeasti.

Uuden kaarimallin kustannusjakotavan arvioimiseksi tarvitaan enemmän tietoa muutoksen vaikutuksista mm. kuntaosuuksiin. Kustannusjakomallit, jotka eivät perustu joukkoliikennematkustamisen kysynnän ja tarjonnan suhteeseen eivät lautakunnan mukaan vaikuta oikeudenmukaisilta tiiviiseen kaupunkirakenteeseen pyrkivän kunnan kannalta.

Liikennelaitos –liikelaitoksen johtokunta pitää HSL:n strategisia tavoitteita hyvinä. Liikenteen luotettavuuden osalta tavoitteet ovat vaatimattomampia kuin HKL:n itselleen asettamat tavoitteet. Johtokunta tuo esiin raitioliikenteen kuljettajarahastuksen poistamisen ja joukkoliikenteen liikennevaloetuuksien lisäämisen suotuisia vaikutuksia joukkoliikenteen kehittämiseen.

Liikennelaitos –liikelaitoksen johtokunta pitää hyvänä sähköbussiliikenteen edistämistavoitetta. HKL on osaltaan varautunut sähköbussien latausinfraan toteuttamiseen. Johtokunta kiinnittää kuitenkin huomiota sähköbussien latausaikojen operointikustannuksia lisäävään vaikutukseen ja edellyttää, että lataamiseen löydetään operointikustannuksia vähemmän kasvattava ratkaisu. Johtokunta korostaa raitioliikenteen kuljettajalipunmyynnistä luopumista viimeistään vuoden 2018 alussa.

Esittelijän kannanotot

Esittelijä toteaa, että Pääkaupunkiseudun koordinaatioryhmä hyväksyi 24.4.2015 osaltaan HSL:ää koskevat seuraavat tavoitteet valtuustokaudelle 2013 – 2016:

- ”- Lipputuottojen kasvun oltava suhteellisesti vähintään kokonaiskustannusten kasvua vastaava
- Kuntaosuuksilla katetaan kokonaiskustannuksista enintään 50 %
- Joukkoliikenteen kulkumuoto-osuus kasvaa koko HSL:n alueella
- Tuottavuuden nousu vähintään 1,5 % / vuosi
- Peruspääomalle ei edellytetä maksettavan korvausta vuosina 2015 ja 2016, päätetään vuosittain
- Pidemmän aikavälin tariffipoliittisten linjausten laatiminen yhteistyössä kaupunkien kanssa vuoden 2015 loppuun mennessä HSL-alueen mahdollinen laajentuminen huomioon ottaen.

Samalla koordinaatioryhmä kehotti kaupungeja valmistelevaan yhteistyössä HSL:n kanssa yhteistyössä tuottavuuden mittaamisen ja laskennan kehittämistä, minkä pohjalta omistajaohjauksen tavoitteita tarvittaessa tarkennetaan.”

Esittelijä toteaa, että kaupunginhallituksen hyväksymässä kaupungin vuoden 2017 talousarvioarvioissa HSL:n kuntaosuus oli 205,0 milj. euroa. Kaupunginhallituksen raamin yhteydessä tekemän päätöksen mukaisesti vuoden 2017 talousarvion menojen kokonaistaso tarkistetaan talousarviovalmistelun edetessä vastaamaan tuoreimpia ennusteita kustannustason muutoksesta ja väestönkasvusta strategiaohjelmassa sovitulla tavalla. Joukkoliikenteen kustannustaso laski vuonna 2015 keskimäärin 0,4 prosenttia edellisvuodesta. HSL:n alustava toiminta- ja taloussuunnitelma vuosille 2017 - 2019 on laadittu 1,2 prosentin kustannustason nousuun perustuen. HSL:n alustavassa taloussuunnitelmassa Helsingin vuoden 2017 kuntaosuus on 199,9 milj. euroa, jonka mukaisesti Helsingin kaupungin vuoden 2017 talousarviota on valmisteltu. Talousarvion valmistelussa HSL-kuntaosuuteen ollaan varaamassa 200,0 milj. euroa. HSL:n kustannuksia alentava kilpailukyky sopimus ei ole vielä mukana alustavassa taloussuunnitelmassa.

Taloussuunnitelmavuosien 2018 ja 2019 kuntaosuudet ovat 204,7 milj. euroa ja 204,8 milj. euroa. Kuntaosuuksien kasvu vuodesta 2016 vuoteen 2017 on 2,4 %, vuodesta 2016 vuoteen 2019 kasvu on 4,8 %. Strategiaohjelman mahdollistama kaupungin toimintamenojen vuosittainen kasvu on 1 – 2 %, joten HSL:n suunnitelman suuruinen kuntaosuuden kasvu ylittää strategiaohjelmassa asetetun tason.

12.09.2016

Ryj/5

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi
Saara Kanto, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 25531
saara.kanto(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Lausuntopyyntö 14.6.2016
- 2 Ote HSL:n hallituksen pöytäkirjasta 14.6.2016
- 3 HSL:n alustava toiminta- ja taloussuunnitelma 2017-2019

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Helsingin seudun liikenne -kun-
tayhtymä

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai
täytäntöönpano

Tiedoksi

HKL
Ksv

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 05.09.2016 § 757

HEL 2016-007198 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

05.09.2016 Pöydälle

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Sanna Ve-
sikansan ehdotuksesta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

12.09.2016

Lisätiedot

Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi
Saara Kanto, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 25531
saara.kanto(a)hel.fi

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta (HKL) 16.08.2016 § 130

HEL 2016-007198 T 00 01 06

Päätös

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta päätti antaa kaupunginhallitukselle HSL:n alustavasta taloussuunnitelmasta 2017 – 2019 seuraavan lausunnon:

Yleistä

HSL:n hallitus on käsitellyt HSL:n alustavaa taloussuunnitelmaa kokouksessaan 14.6.2016. HSL:n hallitus samalla päätti pyytää taloussuunnitelmasta jäsenkuntien lausunnot.

HSL pyytää lausuntoa erityisesti seuraavista asioista:

- strategiasuunnitelmasta,
- liikenteen palvelutasosta ja palvelutason muutoksista,
- kuntaosuuksien tasosta,
- lipun hintojen keskimääräisistä muutoksista,
- tarkastusmaksun korottamisesta,
- kuntakohtaisen ylijäämän käytöstä tai alijäämän takaisin maksamisesta suunnitelmakaudella 2016 - 2018,
- ennen kaarimallin hinnoittelun käyttöönottoa tapahtuvasta kuntaosuuslaskentamallin kehittämisestä ja
- valmiudesta järjestää sähköbussien pikalatausasemat.

Helsingin kaupungin lausunto toimitetaan HSL:lle 31.8.2016 mennessä.

HKL tuottaa HSL:lle raitio-, metrolikenteen ja Suomenlinnan lauttaliikenteen sekä Helsingin alueella myös joukkoliikenteen infraan liittyvät palvelut. Lisäksi HKL on tehnyt erillisiä sopimuksia HSL:n kanssa mm. tilojen vuokraamisesta, automaattien ylläpidosta sekä IT-palveluista. HKL on liikenteen tuottamisessa HSL:n tärkein yhteistyökumppani, sillä HKL vastaa kokonaan raitio- ja metrolikenteestä sekä Suomenlinnan liikenteestä.

HSL:n taloussuunnitelmassa HKL:ää koskevat luvut perustuvat pääosin HKL:n talousarvioon ja taloussuunnitelmaan 2017 - 2019, jota HKL:n johtokunta käsitteli kokouksessaan 9.6.2016. HKL:n edellä tarkoitetun

johtokunnassa alustavasti käsitellyn taloussuunnitelman luvut ovat osittain päivittyneet kesän aikana ja HKL:n johtokunta käsittelee HKL:n talousarvio- ja taloussuunnitelmaesitystä kokouksessaan 16.8.2016 samanaikaisesti tämän lausunnon kanssa.

Jäljempänä tässä lausunnossa on vertailtu HSL:n alustavan taloussuunnitelman 2017 - 2019 ja HKL:n päivitetyn talousarvio- ja taloussuunnitelmaesityksen 2017 - 2019 lukuja. HKL esittää, että siltä osin kuin luvuissa on poikkeamia, niin HSL päivittää luvut vastaamaan HKL:n esittämiä lukuja lopullisessa taloussuunnitelmassaan yhteistyössä HKL:n kanssa.

HSL:n toimintastrategia 2025 ja strategiset tavoitteet 2017 - 2019

HKL:n mielestä HSL:n toimintastrategia ja strategiset tavoitteet antavat hyvän perustan toiminnalle. Tavoitteet ovat kannatettavia ja tukevat omalta osaltaan Helsingin strategiaohjelman toteutumista.

HSL:n arvot ja strategiset tavoitteet ovat hyvin linjassa HKL:n toukuussa 2016 hyväksytyyn tavoiteohjelman 2016-2024 kanssa. HKL:n tavoiteohjelman valmistelussa yksi keskeisimmistä lähtökohdista on ollut kehittää HKL:n toimintaa niin, että HKL entistä paremmin ja vaikuttavammin tukisi HSL:n strategisten tavoitteiden toteutumista.

HKL pitää tärkeänä, että HSL tavoitteita konkretisoidessaan edelleen kehittäisi tarkempia konkreettisia mittareita, jotka kertoisivat muun muassa suunnittelun laadusta ja taloudellisuudesta. Tavoitteisiin voisi näin nykyistä paremmin sisältyä sellaisia asioita, jotka ohjaavat parantamaan joukkoliikenteen houkuttelevuutta ja kustannustehokkuutta. Tehtyjen linjastomuutosten ennen-jälkeen-analyysit tukevat tätä työtä ja luovat edellytyksiä tehdä johtopäätöksiä suunnittelun onnistuneisuudesta taloudellisuuden ja palvelukyvyn suhteen (kuinka hyvin tehdyt linjastomuutokset ovat tehostaneet rahankäyttöä joukkoliikenteeseen).

Liikenteen luotettavuuden tavoitteiden osalta HSL:n raitio- ja metroliiikenteelle asettamat vuoden 2017 tavoitteet ovat vaatimattomampia kuin HKL:n itselleen asettamat luotettavuustavoitteet. HSL:n asettamat tavoitteet ovat raitioliikenteelle 99,43 % ja metroliiikenteelle 99,55 %, kun HKL:n asettamat tavoitteet (HKL:stä riippuvat syyt) ovat raitioliikenteelle 99,87 % ja metroliiikenteelle 99,96 %.

Liikennejärjestelmän ja joukkoliikenteen häiriönhallinnan kannalta tärkeässä asemassa on Pasilassa Liikenneviraston tiloissa sijaitseva liikennekeskus. Liikennekeskuksessa toimii Liikenneviraston, Poliisin ja pääkaupunkiseudun kaupunkien edustajien lisäksi HSL:n häiriöpäivittäjä ja kevästä 2016 alkaen myös HKL:n raitioliikennevalvomo (LOK). HKL ratkaisee raitioliikennevalvomon pitkäaikaisen sijainnin Pasilasta

vuosina 2016-2017 saatavien kokemusten perusteella. Erittäin keskeisessä asemassa arvioinnissa ovat eri toimijoiden yhteistyössä saavutettavat yhteiskunnalliset ja liiketaloudelliset hyödyt. HKL pyrkii omilla toimillaan edesauttamaan HKL:n ja HSL:n henkilöstön yhteistyön kehittymistä mahdollisimman hedelmälliseksi ja toivoo HSL:ltä myös vastaavaa vuorovaikutteista otetta.

HSL pyrkii osaltaan mm. Solmu-projektissa vähentämään joukkoliikennevälineen vaihdosta matkustajalle aiheutuvaa hankaluutta. HKL on parhaillaan kilpailuttamassa Helsingin pysäkkikatoksia ja niiden ylläpitoa pitkäaikaisella sopimuksella. HKL on tähän projektiin kutsunut mukaan HSL:n ja muita sidosryhmiä. HKL pitää yhteistyötä HSL:n kanssa erittäin tärkeänä matkustajia mahdollisimman hyvin palvelevan ratkaisun löytämiseksi.

HSL on suunnitelmakaudelle tekemässä päätöksiä raitioliikenteen kuljettajarahastusta koskien. Helsingin strategiaohjelman mukaisessa raittikaprojektissa, jonka ohjausryhmässä myös HSL on mukana, on todettu raitioliikenteen kuljettajien lipunmyynnin lopettamisen nopeuttavan pysäkkitoimintoja ja samalla vähentävän pysäkkitoimintoihin kuluvan ajan vaihtelua. Tällä on olennainen vaikutus mm. liikennevaloetuuksien parantamismahdollisuuksiin ja edelleen mm. liikennöintikustannuksiin. Kuljettajalipunmyynnin poistamisella voidaan saavuttaa raitioliikenteessä merkittävä palvelutason paraneminen ja kuljettajalipunmyynnin poistaminen on myös edellytys muille tärkeille raitioliikenteen kehittämistoimenpiteille, kuten liikennevaloetuuksien voimakkaalle kehittämiseksi. Samanaikaisesti on kuitenkin turvattava kertalipunkäyttäjien riittävät mahdollisuudet hankkia lippu automaattista, mobiililaitteella tai muilla tavoin.

HSL:n taloussuunnitelmassa tavoitellaan joukkoliikenteen liikennevaloetuuksien laajempaa käyttöönottoa sujuvoittamaan joukkoliikenteellä matkustamista. HKL pitää erityisen tärkeänä raitioliikenteen nykyistä vahvempien liikennevaloetuuksien voimakasta edistämistä. Kesällä 2016 kaupunkisuunnitteluviraston johdolla toteutetussa kokeilussa ei vahvempien raitioliikenteen etuuksien toteuttamisella ollut merkille pantavaa vaikutusta esimerkiksi bussiliikenteen viiveisiin. Raitioliikenteen vahvemmilla valoetuksilla on sen sijaan huomattava potentiaali raitioliikenteen liikennöintikustannusten alentamiseen. Tällä taas olisi suotuisa vaikutus mahdollisuuksiin laajentaa raitioliikennettä palvelemaan kaupungin kehittämistarpeita ja nostamaan joukkoliikennejärjestelmän palvelutasoa joukkoliikenteen käyttäjille.

HSL toteaa taloussuunnitelmassaan tekevänsä yhteistyötä liikkumista palveluna (Mobility as a Service) kehittävien toimijoiden kanssa ja että HSL:n avoimen julkisen datan politiikka tukee MaaS-toimijoiden ja mui-

den kolmansien osapuolten palvelukehitystoimintaa. HKL pitää erittäin tärkeänä liikkuminen palveluna –konseptin edellytysten kehittämistä. Avoimen datan lisäksi joukkoliikenteen lippujen myynti MaaS-konseptiin soveltuvissa muodoissa on avainasemassa edellytysten luojana. HSL toteaaakin kehittävänsä lipputuotteita ja lipunmyyntikanavia mm. verkkokauppaan ja MaaS-yhteistyöhön sopiviksi. HSL:llä on MaaS-konseptin edistämiseksi ratkaiseva asema ja olisikin yhteiskunnan kannalta tärkeää, että HSL aktiivisesti hakisi ratkaisuja lipputarjonnan kehittämiseksi niin, että se mahdollisimman hyvin palvelee myös MaaS-toimijoita. Tämä avaisi mahdollisuuden joukkoliikenteen käytön mittavalle kasvulle erityisesti niillä, jotka nykyisin vain satunnaisesti tai ollenkaan käyttävät joukkoliikennettä.

Liikkuminen palveluna -konseptin perusajatus on mahdollistaa liikkujille mahdollisimman yksinkertaisella ja vaivattomalla tavalla eri liikkumistavat käyttöön ilman, että käyttäjän itse tarvitsee investoida liikkumisvälineisiin, selvittää eri liikennemuotojen käyttöönottoon liittyviä kysymyksiä tai hankkia erilaisia maksuvälineitä. Liikkuminen palveluna –konseptiin kuuluu, että liikkumisoperaattorit kokoavat yhteen eri asiakkaiden tarpeisiin kokonaisuutena vastaavia niin julkisen (esim. kaupunkijoukkoliikenne, kaukojunaliikenne) kuin yksityisen sektorin (esim. vuokra-autot) palveluita ja muodostavat niistä palveluportfolioita. HKL tukee liikkuminen palveluna –konseptia muun muassa tarjoamalla kaupunkilaisille nykyaikaista kaupunkipyöräpalvelua keväästä 2016 alkaen. HKL harkitsee myös asemainfrastruktuurinsa kehittämistä niin, että se nykyistä monipuolisemmin palvelisi kaupunkilaisten arjen tarpeita. Liikkuminen palveluna -konseptin kehittämiseksi Helsingin seudulla olisi erittäin tärkeää, että HSL palveluportfolion olennaisimman osan eli joukkoliikennejärjestelmän kehittäjänä ottaisi asiassa aktiivisen roolin, mikä avaisi myös HSL:lle mahdollisuuden uusiin lipunmyyntikanaviin ja joukkoliikenteen käytön merkittävään edistämiseen.

HSL jatkaa vuonna 2015 aloitettua ePeli-hanketta, jossa pilotoidaan sähköbussiliikennettä. Sähköbussiliikenne edellyttää kunnilta latausinfrastruktuuria raitioliikenteen tavoin. HKL on osaltaan varautunut sähköbussien latausinfra toteuttamiseen yhteistyössä HSL:n kanssa suunnitellulla tavalla. HKL pitää hyvänä tavoitetta sähköbussiliikenteen edistämiseksi mm. ilmanlaadun ja pitkällä aikajänteellä myös talouden näkökulmasta. HKL:n yhtenä tavoitteena on tulevaisuudessa saavuttaa synergiahyötyjä raitioliikenteen ja sähköbussiliikenteen latausinfra kesken.

Sähköbussien vaatimat latausajat lisäävät kuitenkin huomattavasti joukkoliikenteen operointikustannuksia (Helsingin linjoilla 16, 23, 51 ja 81 yhteensä 345 000 euroa vuodessa). Sähköbussien lataamiseen tuli-

si löytää ratkaisu, joka ei kasvata operointikustannuksia näin merkittävästi.

Joukkoliikenteen merkittävistä investointihankkeista länsimetro otetaan suunnitelmakaudella käyttöön ja Raide-Jokerin ja mahdollisesti syksyllä 2016 tehtävien päätösten myötä Kruunusiltojen rakentaminen aloitetaan. HKL pitää tärkeänä, että HSL osallistuu aktiivisesti näihin hankkeisiin ja tuo niihin arvokasta osaamistaan mm. liikennejärjestelmäkonaisuuden, joukkoliikenteen linjaston kehittämisen, joukkoliikenteen tarjonnan määrittämisen, joukkoliikenteen ilmeen sekä työnaikaisten järjestelyjen näkökulmasta.

HSL on selvittänyt kuntaosuuksien laskennan mahdollista uudistamista ja todennut selvityistä vaihtoehtoista kehityskelpoisimmalta vaikuttavan niin sanotun alijäämämallin. Alijäämämallissa jäsenkunnille jaetaan HSL:n tulojen ja kulujen erotusta eli liikenteen hoidosta syntyvää alijäämää tarjontaan perustuvalla palvelutasokertoimella painotettuna. Alijäämämallin käyttöönotto edellyttäisi HSL:n perussopimuksen päivittämistä. HKL:n mielestä alijäämämalli ei tuo merkittävää parannusta verrattuna nykyiseen laskentatapaan, jossa jäsenkuntien kuntaosuudet lasketaan kunkin kunnan asukkaiden tuomien lipputulojen ja kuntalaisten eri joukkoliikennemuotojen käytön synnyttämien kustannusten kautta. Alijäämämalli saattaisi osin jopa tehdä nykyistä vaikeammaksi hahmottaa kuntaosuuksien synnyn ja kustannusten oikeudenmukaisen ja läpinäkyvän kohdentumisen.

Raitioliikenteen operointi

Raitioliikenteen tuottamisesta on tehty 15 vuoden suorahankintasopimus HSL:n kanssa vuonna 2010.

Raitioliikenteen nopeuttamisen ja luotettavuuden kehittämisen kannalta raitioliikenteen kuljettajalipunmyynnin lopettaminen on hyvin tärkeä toimenpide. Kuljettajalipunmyynnin lopettamista on kuitenkin lykätty eteenpäin useaan eri otteeseen. Kuljettajalipunmyynnin lopettamista on siksi edistettävä nykyistä voimakkaammin. Kuljettajalipunmyyntiä korvaavien lipunmyyntikanavien tulisi muiden raitioliikenteen kehittämistoimenpiteiden näkökulmasta olla käytössä vuoden 2017 aikana ja kuljettajalipunmyynnistä olisi tarkoituksenmukaista luopua viimeistään vuoden 2018 alussa.

Raitioliikenteeseen vuonna 2017 esitetty linjastomuutos perustuu raitioliikenteen linjastosuunnitelmaan, jossa on huomioitu Helsingin kaupungin suunnitelmasta antama lausunto. Linjastomuutos on kannatettava.

HSL:n ja HKL:n taloussuunnitelmissa raitioliikennekorvaukset on budjetoitu seuraavasti:

milj. euroa	2017	2018	2019
Raitioliikennekorvaus, HSL	54,1	57,3	58,6
Raitioliikennekorvaus, HKL	53,5	56,8	58,0
Erotus	-0,6	-0,5	-0,6

HKL:n lukuihin on päivitetty kesän aikana arvio kilpailukykysojimuksen tuomista muutoksista.

Raitioliikenteen liikennöintikorvausten tasoa nostavat pääomakulut, joita aiheutuu uusien liikenteeseen tulevien raitiovaunujen poistoista ja koroista. Korvaustasoa nostaa myös linjastoon tulevat muutokset.

Metroluikenteen operointi

Metroluikenteen tuottamisesta on tehty 15 vuoden suorahankintasopimus HSL:n kanssa vuonna 2010.

Talous- ja toimintasuunnitelmassa on huomioitava länsimetron liikennöinnin aloittamisajankohtaan liittyvä epävarmuus ja sen kustannusvaikutukset. Länsimetron normaali liikennöinti tulisi käynnistää välittömästi liikennöintivalmiuden synnyttyä ja väliaikainen bussilinjasto tulisi muuttaa liityntäliikenteeksi mahdollisimman pian länsimetron liikenteen käynnistyttyä. HKL:n talousarvioesityksessä länsimetron liikennöintiin on varauduttu koko vuoden 2017 osalta.

HSL:n ja HKL:n taloussuunnitelmissa metroluikennekorvaukset on budjetoitu seuraavasti:

milj. euroa	2017	2018	2019
Metroluikennekorvaus, HSL	42,7	43,0	43,0
Metroluikennekorvaus, HKL	42,4	42,7	42,6
Erotus	-0,3	-0,3	-0,4

HKL:n lukuihin on päivitetty kesän aikana arvio kilpailukykysojimuksen tuomista muutoksista.

Länsimetron käynnistyminen nostaa liikennöintikorvausta vuonna 2017. Vuodesta 2016 nousu on 16,7 milj. euroa.

Lauttaliikenteen operointi

HSL tilaa Suomenlinnan henkilölauttaliikenteen HKL:ltä. HKL ostaa lauttaliikenteen Suomenlinnan Liikenne Oy:ltä. HKL ja HSL ovat tehneet Suomenlinnan lauttaliikenteestä liikennöintisopimuksen vuonna 2013 ajalle 2010 - 2017.

HSL:n ja HKL:n taloussuunnitelmissa lauttaliikennekorvaukset on budjetoitu seuraavasti:

milj. euroa	2017	2018	2019
Lauttaliikennekorvaus, HSL	4,1	4,1	4,1
Lauttaliikennekorvaus, HKL	3,6	3,6	3,6
Erotus	-0,5	-0,5	-0,5

Infrakorvaukset

HSL maksaa kunnille käyttökorvausta joukkoliikenteen infran kehittämisestä ja ylläpidosta. HKL vastaa Helsingin kaupungin joukkoliikenneinfran investoinneista ja ylläpidosta. Lisäksi rakennusviraston kadun rakentamiseen liittyviin kustannuksiin sisältyy myös jonkin verran joukkoliikenneinfran kustannuksia. HKL kerää nämä kustannukset rakennusvirastolta ja laskuttaa myös ne HSL:ltä.

HSL:n taloussuunnitelmassa esitetyt vuoden 2017 infrakorvausluvut sisältävät aikaisempien tilikausien infrakorvauksen tasausta Helsingin osalta 0,7 milj. euroa, mikä vähentää Helsingille tulevaa infrakorvausta vuonna 2017. HKL:n infrakorvausluvuissa vastaavaa tasaususerää ei ole, koska tasaus on käsitelty HKL:n taseessa velkana HSL:lle. Seuraavassa esityksessä vuoden 2017 HSL:n infrakorvausluvut on esitetty ilman edellä selvitettyä tasaususerää, jotta luvut ovat vertailukelpoisia HKL:n lukujen kanssa.

HSL:n ja HKL:n taloussuunnitelmissa infrakorvaukset on budjetoitu seuraavasti:

milj. euroa	2017	2018	2019
Metroinfrakorvaus, HSL	45,0	42,9	42,9
Metroinfrakorvaus, HKL	44,7	43,3	45,2
Erotus	-0,3	0,4	2,3

12.09.2016

milj. euroa	2017	2018	2019
Länsimetron infrakorvaus, HSL	14,7	14,4	14,3
Länsimetron infrakorvaus, HKL	14,9	14,7	14,5
Erotus	0,3	0,3	0,2

milj. euroa	2017	2018	2019
Raitioinfrakorvaus, HSL	21,9	22,6	23,4
Raitioinfrakorvaus, HKL	21,8	21,6	23,0
Erotus	-0,1	-1,0	-0,4

milj. euroa	2017	2018	2019
Junainfrakorvaus, HSL	0,7	0,8	0,8
Junainfrakorvaus, HKL	0,7	0,8	0,8
Erotus	0,0	0,0	0,0

milj. euroa	2017	2018	2019
Lauttainfrakorvaus, HSL	0,4	0,4	0,4
Lauttainfrakorvaus, HKL	0,4	0,4	0,4
Erotus	0,0	0,0	0,0

milj. euroa	2017	2018	2019
Bussi-infrakorvaus, HSL	3,2	3,4	3,4
Bussi-infrakorvaus, HKL	3,0	3,2	3,2
Erotus	-0,2	-0,2	-0,2

milj. euroa	2017	2018	2019
Infra yhteensä, HSL	85,9	84,6	85,2
Infra yhteensä, HKL	85,5	84,0	87,1

12.09.2016

Ryj/5

Erotus -0,4 -0,5 2,0

Vuonna 2017 infrakorvaustaso nousee edellisvuodesta. Tasoja nostaa länsimetron käynnistyminen. Länsimetron infrakorvaus on 14,9 milj. euroa vuonna 2017.

Liikennöinti- ja infrakorvaukset yhteensä

HSL:n ja HKL:n taloussuunnitelmissa liikennöinti- ja infrakorvaukset on budjetoitu seuraavasti:

milj. euroa	2017	2018	2019
Liikennöinti- ja infrakorvaus, HSL	186,8	189,0	190,9
Liikennöinti- ja infrakorvaus, HKL	185,0	187,0	191,3
Erotus	-1,8	-1,9	0,4

Esittelijä

toimitusjohtaja
Ville Lehmuskoski

Lisätiedot

Ari Päivärinta, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 78433
ari.paivarinta(a)hel.fi
Ville Lehmuskoski, toimitusjohtaja, puhelin: 310 35091
ville.lehmuskoski(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 16.08.2016 § 244

HEL 2016-007198 T 00 01 06

Lausunto

Kaupunkisuunnittelulautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymän (HSL) strategiset tavoitteet ja visio 2025 antavat hyvän perustan toiminnalle. Tavoitteet ovat kannattavia ja tukevat omalta osaltaan Helsingin kaupungin maankäyttö- ja liikenteelleen asettamia tavoitteita.

Strategian toteutumisen seurantaan tulee kehittää mittareita, jotka kertoisivat muun muassa toiminnan taloudellisuudesta, tehokkuudesta ja suunnittelun laadusta. Mittariston tulee olla riittävän laaja, jotta sen avulla pystytään arvioimaan toiminnan onnistuneisuutta ja tehtyjä muutoksia. Tavoitteena tulee koko ajan olla joukkoliikenteen houkuttelevuuden sekä taloudellisuuden ja kustannustehokkuuden parantaminen. Näitä tunnuslukuja ja niiden muuttumista tulisi seurata kulkumuodoittain ja liikennesektoreittain. Tunnuslukujen aikasarjat antaisivat mahdollisuuden seurata ja analysoida pidemmän aikavälin muutoksia toiminnassa ja taloudessa.

Vuonna 2017 Helsingin joukkoliikenteen palvelutasossa tehtävät muutokset pohjautuvat yhteistyössä valmisteltuihin suunnitelmiin. Raskaan raideliikenteen ja raitiolinjaston kehittäminen ja niiden liikenteeseen tehtävät muutokset ovat Helsingin tavoitteiden mukaisia.

HSL:n esittämä 6,2 %:n korotus Helsingin sisäisten lippujen hintoihin on suuri, kun verrataan esitettyä korotusta joukkoliikenteen hoidon kustannustason arvioituun nousuun (1,2 %). Lippujen hintojen voimakas nostaminen infrakustannuksista johtuvien kustannusten kattamiseksi on arvioitu vaikuttavan joukkoliikenteen kysyntään heikentävästi. Joukkoliikennelipun hintajoukon on yleisesti todettu olevan noin -0,3. Tämä tarkoittaa, että 6,2 % korotus lippujen hintoihin on arvioitu vähentävän joukkoliikennematkoja noin kahdella prosentilla. Vähennys kohdistuu kaikkiin joukkoliikennematkoihin. Investointi puolestaan parantaa joukkoliikenteen palvelutasoa sen vaikutusalueella, joten joukkoliikenteen kysynnän on arvioitu kasvavan investoinnin vuoksi kohdennetusti. Lipunhinnan korotuksen yhteydessä tulisi arvioida miten korotus suhtautuu yleisesti liikkumiskustannusten muutokseen ja mikä on kysynnän arvioidun muutoksen vaikutus liikennejärjestelmän muihin investointipaineisiin. Lippujen hintojen kohtuullinen korottaminen on talouden tasapainottamiseksi kuitenkin parempi ratkaisu kuin joukkoliikennepalvelujen karsiminen. Raitiovaunujen kuljettajarahastuksesta on syytä luopua mahdollisimman nopeasti, sillä se hidastaa liikennettä, lisää kustannuksia ja heikentää kuljettajien turvallisuutta.

Kuntaosuudet ovat olleet kasvussa koko HSL:n toiminnan ajan. Joukkoliikenteen suunnittelun ja palvelujen hankinnan keskittämisen arviointiin tuovan mukanaan synergiahyötyjä. Talouden tasapainottamiseen ja käyttömenojen kasvun katkaisemiseen tulee kiinnittää entistä enemmän huomioita.

Tarkastusmaksun korottaminen 80 eurosta 100 euroon ei ole perusteltua. Sen sijaan on tehostettava matkalippujen tarkastusta. Toiminnan painottaminen asiakkaiden opastamiseen uusien taksa- ja lipunmyyntijärjestelmien käyttöönotossa on hyvä asia.

Kuntakohtaisen ylijäämän käyttö esityksen mukaisesti jaksotettuna kolmelle vuodelle on tarkoituksenmukaista kuntaosuuden vuosittaisten muutosten tasaamiseksi.

Kustannusjaon muutoksen uuden jakotavan merkityksen arvioimiseksi tarvitaan enemmän tietoa muutoksen vaikutuksista muun muassa kuntaosuuksiin. Kustannusjakomallit, jotka eivät perustu joukkoliikennematkustamisen kysynnän ja tarjonnan suhteeseen, eivät vaikuta oikeudenmukaisilta tiiviiseen kaupunkirakenteeseen pyrkivän kunnan kannalta. Vuosien 2018 ja 2019 lipunhintoja määriteltäessä uuden kaarimallin mukaisen tariffijärjestelmän vyöhykerajojen muutoksista aiheutuvista vaikutuksista matkustamiseen, liikenteenhoidon kustannuksiin ja lipputuloihin tarvitaan myös tarkempia arvioita.

Kaupunkisuunnittelulautakunta kannattaa sähköbussijärjestelmän kehittämistä ja kokeilua. Sähköbussiliikenne edellyttää kunnilta latausinfrastruktuurin rakentamista. HKL on varautunut toteuttamaan sähköbussien pikalatausasemat yhteistyössä HSL:n kanssa.

Käsittely

16.08.2016 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Mikko Särelä: Päätöksen kohta 4 loppuun lisätään lause: Raitiovaunujen kuljettajarahastuksesta on syytä luopua mahdollisimman nopeasti, sillä se hidastaa liikennettä, lisää kustannuksia ja heikentää kuljettajien turvallisuutta.

Kannattaja: Risto Rautava

Lautakunta päätti yksimielisesti hyväksyä jäsen Särelän vastaehdotuksen.

Vastaehdotus:

Elina Moisio: Päätöksen kohta 7 muutetaan kuulumaan seuraavasti:

Tarkastusmaksun korottaminen 80 eurosta 100 euroon ei ole perusteltua. Sen sijaan on tehostettava matkalippujen tarkastusta. Toiminnan painottaminen asiakkaiden opastamiseen uusien taksa- ja lipunmyyntijärjestelmien käyttöönotossa on hyvä asia.

Kannattaja: Jape Lovén

Vastaehdotus:

Jape Lovén: Kohdasta kuusi poistetaan seuraava teksti:

"Helsingin strategiaohjelmassa on asetettu kaupungin taloudelle tavoite, että velkaantumiskehitystä hidastetaan pitämällä käyttömenojen re-

aalikasvu asukasmäärän kasvun mukaisena vähennettynä vuotuisella 1 % tuottavuuden parantamisen tavoitteella."

Kannattaja: Heta Välimäki

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Kohdasta kuusi poistetaan seuraava teksti: "Helsingin strategiaohjelmassa on asetettu kaupungin taloudelle tavoite, että velkaantumiskehitystä hidastetaan pitämällä käyttömenojen reaalkasvu asukasmäärän kasvun mukaisena vähennettynä vuotuisella 1 % tuottavuuden parantamisen tavoitteella."

Jaa-äännet: 2

Matti Niiranen, Risto Rautava

Ei-äännet: 6

Nuutti Hyttinen, Eija Loukoila, Jape Lovén, Elina Moisio, Mikko Särelä, Heta Välimäki

Tyhjä: 0

Poissa: 1

Hennariikka Andersson

Suoritettussa äänestyksessä jäsen Lovénin vastaehdotus voitti esittelijän ehdotuksen äänin 6-2.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Päätöksen kohta 7 muutetaan kuulumaan seuraavasti: Tarkastusmaksun korottaminen 80 eurosta 100 euroon ei ole perusteltua. Sen sijaan on tehostettava matkalippujen tarkastusta. Toiminnan painottaminen asiakkaiden opastamiseen uusien taksa- ja lipunmyyntijärjestelmien käyttöön otossa on hyvä asia.

Jaa-äännet: 3

Nuutti Hyttinen, Matti Niiranen, Risto Rautava

Ei-äännet: 5

Eija Loukoila, Jape Lovén, Elina Moisio, Mikko Särelä, Heta Välimäki

Tyhjä: 0

Poissa: 1

Hennariikka Andersson

12.09.2016

Suoritetussa äänestyksessä jäsen Moision vastaehdotus voitti esittelijän ehdotuksen äänin 5-3.

Esittelijä

liikennesuunnittelupäällikkö
Reetta Putkonen

Lisätiedot

Markku Granholm, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37121
markku.granholm(a)hel.fi

12.09.2016

Ryj/6

§ 798

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikoilla 35 ja 36 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

Liikennelaitos-liikelaitoksen johtokunta	1.9.2016
pelastuslautakunta	6.9.2016
yleisten töiden lautakunta	6.9.2016

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi
Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Pekka Sauri

Lisätiedot

Timo Linden, vs. apulaiskaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi
Kristiina Matikainen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36035
kristiina.matikainen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

12.09.2016

Sj/1

§ 799

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 36 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

eläintarhan johtokunta 8.9.2016

kaupunginmuseon johtokunta

kaupunginorkesterin johtokunta

kulttuuri- ja kirjastolautakunta

liikuntalautakunta

nuorisolautakunta

opetuslautakunta

opetuslautakunnan ruotsinkielinen jaosto

opetuslautakunnan suomenkielinen jaosto

ruotsinkielisen työväenopiston johtokunta

suomenkielisen työväenopiston johtokunta 6.9.2016

taidemuseon johtokunta

Henkilöstön kehittämispalvelut -johtokunta

Helsingin kaupungin työterveys -johtokunta

eläintarhan johtaja

museujohtaja

kaupunginorkesterin intendentti

ruotsinkielisen työväenopiston rehtori

suomenkielinen työväenopisto:

- rehtori

- apulaisrehtori

- osastopäällikkö (asiakaspalveluosasto)

- osastopäällikkö (hallinto-osasto)

taidemuseon johtaja

tietokeskus:

- johtaja

- tutkimuspäällikkö

- tietohuoltopäällikkö

- kehittämispäällikkö

työterveysjohtaja

Henkilöstön kehittämispalvelut

- toimitusjohtaja

Työterveys Helsinki

12.09.2016

Sj/1

- toimitusjohtaja

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi
Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Ritva Viljanen

Lisätiedot

Leena Mickwitz, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36054
leena.mickwitz(a)hel.fi
Hilkka Tapiolinna, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36185
hilkka.tapiolinna(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 800

Rakennuskiellon määrääminen Vartiokylän Itäkeskuksen tontille 45173/5 (nro 12411)

HEL 2016-007540 T 10 03 05

Esitys

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Laura Rissasen ehdotuksesta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Esitysehdotus

Kaupunginhallitus päättää, että Vartiokylän Itäkeskuksen korttelin 45173 tontti 5 asetetaan rakennuskieltoon kahdeksi (2) vuodeksi asemakaavan muuttamiseksi maankäyttö- ja rakennuslain 53 §:n 1 momentin perusteella (piirustus nro 12411, päivätty 16.8.2016).

Samalla kaupunginhallitus päättää todeta, että maankäyttö - ja rakennuslain 202 §:n perusteella tämä päätös tulee voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman ja että se on kuulutettava.

Esittelijän perustelut

Rakennuskiellon asettaminen koskee 45. kaupunginosan (Vartiokylä, Itäkeskus) korttelin 45173 tonttia 5.

Tontti on yksityisomistuksessa.

Tontilla on voimassa asemakaava nro 8874 (5.10.1984). Asemakaavassa tontti on merkitty liike- ja toimistorakennusten korttelialueeksi. Tontilla sijaitsee vuonna 1984 valmistunut Itäkeskuksen kauppakeskuksen rakennusosa.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Rakennustaiteen seura on tehnyt Itäkeskuksen kauppakeskuksen rakennusosasta osittaisen suojeluesityksen rakennusperinnön suojelemiseksi annetun lain säännösten nojalla Uudenmaan elinkeino, liikenne ja ympäristökeskukselle. Suojeluesitys koskee pohjoisluoteeseen Tallinnanaukiolle antavaa julkisivua ja länsilounaaseen metroaseman ja bussterminaalin suuntaan antavaa julkisivua. Suojeluesityksestä antamassaan lausunnossa Museovirasto on todennut, että edellä mainittujen julkisivujen lisäksi suojelussa tulee ottaa huomioon julkisivu kaakkoon sekä sisätiloista pasaasikäytävä ja kaakkoisjulkisivun lasinen porrastorni.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on antanut kaupunginhallitukselle lausunnon (päiväty 27.6.2016) suojeluesityksestä sekä Museoviraston lausunnosta.

Voimassa oleva asemakaava on suojelun osalta vanhentunut eikä sillä pystytä turvaamaan rakennuksen rakennushistoriallisesti merkittäviä arvoja.

Rakennuskielto on tarpeellinen, jotta kaavoitusprosessin aikana voitaisiin turvata rakennuksen suojeluarvojen säilyminen. Rakennuskiellosta voidaan myöntää poikkeaminen toimenpiteelle, joka ei vaaranna rakennuksen suojeluarvoja.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on laatinut rakennuskieltoalueesta 16.8.2016 päivätyn piirustuksen nro 12411.

Päätösehdotus on kaupunkisuunnittelulautakunnan esityksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Liitteet

1 Rakennuskieltokartta nro 12411/16.8.2016

Muutoksenhaku

Hallintovalitus, rakennuskiellon määrääminen ja pidentäminen

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne-

Otteen liitteet

Esitysteksti

ja ympäristökeskus

Liite 1

Tiedoksi

Kaupunkisuunnittelulautakunta
Kiinteistölautakunta
Rakennuslautakunta
Kaupunginmuseo

Päätöshistoria

Kaupunkisuunnittelulautakunta 16.08.2016 § 251

HEL 2016-007540 T 10 03 05

Ksv 5464_1

Esitys

Kaupunkisuunnittelulautakunta esitti kaupunginhallitukselle, että 45. kaupunginosan (Vartiokylä, Itäkeskus) korttelin 45173 tontti 5 asetetaan rakennuskieltoon kahdeksi (2) vuodeksi asemakaavan muuttamiseksi maankäyttö- ja rakennuslain 53 §:n 1 momentin perusteella (piirustus nro 12411, päivätty 16.8.2016).

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

Lisätiedot

Mikko Näveri, arkkitehti, puhelin: 310 37331
mikko.naveri(a)hel.fi

§ 801

Lausunto Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle Itäkeskuksen kauppakeskuksen vanhimman osan julkisivujen suo- jelua koskevasta rakennussuojeluesityksestä

HEL 2015-011820 T 10 03 10

UUDELY6528/2015

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti yksimielisesti panna asian pöydälle Laura Rissasen ehdotuksesta.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle seuraavan lausunnon Itäkeskuksen kauppakeskuksen vanhimman osan julkisivujen suojelua koskevasta rakennussuojeluesityksestä:

Rakennussuojeluesitys

Rakennustaiteen seura ry. esittää 6.10.2015, että rakennusperinnön suojelemista annetun lain (4.6.2010/498) nojalla suojeltaisiin vuonna 1984 valmistuneen Itäkeskuksen kauppakeskuksen vanhimman osan julkisivuja pohjoisluoteeseen Tallinnanaukiolle suuntautuvan julkisivun sekä länsilounaaseen metroaseman ja sen liityntäterminaalin suuntaan avautuvan julkisivun osalta.

Seura katsoo, että on tarpeen turvata kohteen kulttuurihistoriallisten arvojen säilyminen suojelemalla sen jäljempänä eritellyt ominaispiirteet Rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (4.6.2010/498) nojalla,

sillä kohdetta ei ole suojeltu voimassa olevassa asemakaavassa tai millään muulla tavalla, joka estäisi kohdetta turmelevat muutokset.

Museoviraston lausunto

Museovirasto on lausunnossaan 28.4.2016 Uudenmaan ELY-keskuk-
selle todennut mm., että Itäkeskuksen kauppakeskuksen vanhan osan
valtakunnallinen merkitys sekä ulkoarkkitehtuurin ja keskeisten tilojen
säilyneisyys perustelevat rakennuksen suojelun. Lausunto sisältyy ko-
konaisuudessaan esityslistan liitteeseen nro 1.

Voimassa oleva asemakaava

Tontilla on voimassa asemakaava nro 8874 (5.10.1984). Asemakaa-
vassa tontti on merkitty liike- ja toimistorakennusten korttelialueeksi.
Tontilla sijaitsee vuonna 1984 valmistunut Itäkeskuksen kauppakeskuk-
sen rakennusosa.

Saadut lausunnot

Kaupunginhallitus toteaa, että kohteen suojelusta rakennusperintölain
nojalla on saatu kaupunkisuunnitteluviraston, kaupunginmuseon ja ra-
kennusvalvontaviraston lausunnot. Asianomaisilla virastoilla ei ole eri-
tyistä huomautettavaa suojeluesityksestä eikä Museoviraston lausun-
nossaan esittämistä suojelumääräyksistä.

Kaupunginmuseon arvion mukaan Itäkeskuksen kauppakeskus osana
Itäkeskuksen laajempaa aluekeskusta on rakennus- ja kulttuurihistorial-
lisesti arvokas kohde, jonka säilyminen tulee turvata. Kaupunginmuseo
yhtyy Museoviraston arvioon Itäkeskuksen kauppakeskuksen julkisivu-
jen ja keskeisten sisätilojen rakennus- ja kulttuurihistoriallisesta arvos-
ta. Näiden arvojen turvaaminen edellyttää asianmukaisia ja yksityiskoh-
taisia suojelumääräyksiä sekä rakennussuunnittelussa modernin arkki-
tehtuurin restauroinnin erityisasiantuntemusta. Kaupunginmuseo puol-
taa rakennustaiteen seuran rakennussuojeluesitystä.

Kaupunkisuunnitteluvirasto pitää rakennussuojeluesitystä perusteltuna
ja katsoo Museoviraston lausuntoon viitaten, että suojelua arvioitaessa
on syytä ottaa huomioon suojeluesityksessä mainittujen luoteis- ja lou-
naisjulkisivujen lisäksi myös julkisivu kaakkoon sekä vanhimman osan
sisätiloja kuten pasaasikäytävä ja lasinen porrastorni.

Rakennusvalvontavirasto toteaa, että rakennuslautakunta on myöntä-
nyt kauppakeskus Itäkeskus Oy:n liikerakennuksen julkisivun muutosta
koskevalle toimenpiteelle rakennusluvan 29.9.2015 § 317.

Kannanotto suojeluesitykseen

Postiosoite PL 1 00099 HELSINGIN KAUPUNKI helsinki.kirjaamo@hel.fi	Käyntiosoite Pohjoisesplanadi 11-13 Helsinki 17 http://www.hel.fi/kaupunginhallitus	Puhelin +358 9 310 1641 Faksi +358 9 655 783	Y-tunnus 0201256-6	Tilinro FI0680001200062637 Alvno FI02012566
--	---	---	------------------------------	--

Kaupunginhallitus puoltaa Rakennustaiteen seura ry:n esitystä kauppakeskuksen vanhimman osan julkisivujen osittaisesta suojelemisesta rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain säännösten nojalla. Suojelun perusteet ja edellytykset on todettu kattavasti suojeluesityksen lisäksi Museoviraston lausunnossa.

Samalla kaupunginhallitus toteaa, että koska rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (rakennusperintölain) tarkoituksena on, että rakennusperinnön suojeleminen asemakaava-alueella ja asemakaavoitukseksi päätetyillä alueilla järjestetään pääsääntöisesti ja ensisijaisesti kaavoituksella, on kaupunginhallitus esityslistan edellisessä asiankohdassa päättänyt rakennuskiellon asettamisesta 45. kaupunginosan (Vartiokylä, Itäkeskus) korttelin 45173 tontille 5 (nro 12411, Itäkeskuksen kortteli) kahdeksi vuodeksi.

Rakennuskiellon asettamisen perusteena on, että voimassa oleva asemakaava on suojelun osalta vanhentunut eikä sillä pystytä turvaamaan rakennuksen rakennushistoriallisesti merkittäviä arvoja. Rakennuskielto on tarpeellinen, jotta kaavoitusprosessin aikana voitaisiin turvata rakennuksen suojeluarvojen säilyminen. Rakennuskiellosta voidaan myöntää poikkeaminen toimenpiteelle, joka ei vaaranna rakennuksen suojeluarvoja.

Kaupunginhallitus katsoo, että Itäkeskuksen kauppakeskuksen kaupallisen kehittämisen tarpeet tulee pyrkiä yhteensovittamaan mahdollisuuksien mukaan vireillä olevien kaavoitus- ja suojeluprosessien aikana kuitenkin rakennuksen arvo ja ominaispiirteet huomioon ottaen.

Esittelijän perustelut

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) pyytää 11.5.2016 Helsingin kaupungin lausuntoa Rakennustaiteen seura ry:n 5.10.2015 tekemästä Itäkeskuksen kauppakeskuksen vanhimman osan julkisivujen osittaisesta rakennussuojeluesityksestä sekä asiaa koskevasta Museoviraston lausunnosta. Kaupungin lausunnolle on saatu lisäaikaa 14.9.2016 asti.

Uudenmaan ELY-keskus on 12.10.2015 asettanut rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (rakennusperintölaki 498/2010) nojalla väliaikaisen vaarantamiskiellon kauppakeskuksen vanhimmille julkisivuille. Kielto on voimassa kunnes suojelua koskeva asia on lainvoimaisesti ratkaistu, kuitenkin enintään kaksi vuotta. Vaarantamiskiellon aikana on rakennus ympäristöineen pidettävä sellaisessa kunnossa, että se täyttää terveellisuuden ja turvallisuuden vaatimukset eikä aiheuta ympäristöhaittaa tai rumenna ympäristöä.

Itäkeskuksen kauppakeskuksen kaupallisen kehittämisen tarpeet tulee pyrkiä yhteensovittamaan mahdollisuuksien mukaan vireillä olevien kaavoitus- ja suojeluprosessien aikana kuitenkin rakennuksen arvo ja ominaispiirteet huomioon ottaen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036683
hannu.hyttinen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Uudenmaan ELY-keskuksen lausuntopyyntö 11.5.2016 rakennussuojeluesityksestä ja Museoviraston lausunto 2.4.2016, Internet -versio
- 2 Rakennustaiteen seuran suojeluesitys 5.10.2015, Internet -versio
- 3 Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen vaarantamiskieltopäätös 12.10.2015, Internet -versio
- 4 Sijaintikartta
- 5 Asemapiirros
- 6 Valokuva kohteesta
- 7 Rakennusvalvontaviraston lausunto 3.6.2016

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Otteen liitteet

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano
Esitysteksti

Tiedoksi

Kaupunkisuunnittelulautakunta
Rakennusvalvontavirasto
Kaupunkisuunnitteluvirasto
Kaupunginmuseo

Päätöshistoria

Kaupunginmuseo Kulttuuriympäristöyksikkö 10.8.2016

HEL 2015-011820 T 10 03 10

Kaupunginhallituksen lausuntopyyntö 11.5.2016

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
http://www.hel.fi/kaupunginhallitus

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

Kaupunginhallitus on esittänyt lausuntopyynnön koskien Itäkeskuksen kauppakeskuksen vanhimman osan julkisivujen osittaista suojeluesitystä sekä Museoviraston lausuntoa. Kaupunginmuseo on katselmoinut paikalla, tutustunut kauppakeskuksen uudistussuunnitelmiin sekä Museoviraston lausuntoon 28.4.2016. Kaupunginmuseo tarkastelee hanketta perustehtävänsä mukaisesti rakennetun kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta ja on päättänyt lausua kantanaan seuraavaa.

Kaupunginmuseon arvion mukaan Itäkeskuksen kauppakeskus osana Itäkeskuksen laajempaa aluekeskusta on rakennus- ja kulttuurihistoriallisesti arvokas kohde, jonka säilyminen tulee turvata. Kaupunginmuseo yhtyy Museoviraston arvioon Itäkeskuksen kauppakeskuksen julkisivujen ja keskeisten sisätilojen rakennus- ja kulttuurihistoriallisesta arvosta. Näiden arvojen turvaaminen edellyttää asianmukaisia ja yksityiskohdaisia suojelumääräyksiä sekä rakennussuunnittelussa modernin arkkitehtuurin restauroinnin erityisasiantuntemusta. Kaupunginmuseo puoltaa rakennustaiteen seuran rakennussuojeluesitystä.

Itäkeskuksen aluekeskuksen rakennushistoria

Itäkeskuksen kauppakeskuksen rakentaminen liittyy osaksi laajempaa aluekokonaisuutta, jonka suunnittelu alkoi 1970-luvulla. Helsingin kasvussa näkyi tuolloin voimakas rakentamispaine itään päin ja Itäkeskus oli yksi uusista Helsingin keskustoista, joita suunniteltiin 1970-luvun alussa Kampin ja Pasilan lisäksi. Itäkeskuksen rakentaminen poikkesi muusta lähiörakentamisesta siinä mielessä, että painopiste siellä oli pääkaupunkiseudun alueellisen keskuksen rakentamisessa. Itäkeskus olikin osa nk. cityn tukineliötä, johon kuuluvat myös Malmi, Leppävaara ja Tapiolan aluekeskus. Suur-Puotilan eli Puotinharjun aluekeskuksesta,

sittemmin Itäkeskuksena tunnetusta keskukselta suunniteltiin alun piitän pääkaupungin mittavinta ostoskeskusta, joka koossaan olisi vetänyt vertoja Tukholman kokoojakeskuksille Vällingbylle ja Farstalle. Itäisen aluekeskuksen tutkimisessa päädyttiin vuonna 1971 lopulliseen paikkaan entisen Porvoontien molemmin puolin. Lännessä alue rajautui Marjaniemen siirtolapuutarhaan, etelässä Marjaniemen asuntoalueeseen, pohjoisessa Puotinharjuun ja idässä Puotilan 1960-luvulla rakennettuun lähiöön. Itäkeskuksen paikalla oli tuolloin peltoa. Yleiskaavaa varten laadittu esikaupunkiratasuunnitelma korvautui metrolinjalla. Metro aloitti toimintansa 1982 ja Itäkeskus oli metrolinjan päätepysäkki idässä vuoteen 1986 saakka.

Itäkeskuksen osayleiskaavan kaavarunkosuunnittelu alkoi 1972 ja kaava hyväksyttiin vuonna 1974. Aluekeskuksen ydin oli pohjois-etelä-

suuntainen kolmen aukion sarja ja niitä yhdistävä kävelyakseli jalankulkusiltaoneen Itäväylän ja Turunlinnantien yli. Itäkeskus jaettiin suunnitelmassa selvästi työpaikka- ja asuinalueisiin. Alueen keskustarakenteen monipuolistamiseksi sinne suunniteltiin myös kulttuuripalveluja. Itäkeskuksen suunnittelussa haluttiin tarkoituksella korjata itäisen Helsingin tilannetta niin, että asuntojen rinnalle tulisi myös työpaikkoja ja palveluja. Modernin kaupunkisuunnittelun idea alueiden toiminnallisesta eriyttämisestä, jossa esimerkiksi asuminen, työpaikat, teollisuus ja liikenne pyrittiin sijoittamaan kukin tietylle alueelle kaupungissa, ei ollut osoittautunut aina toimivaksi ja johti kasvavassa kaupungissa liikenneonnetuksiin ja esimerkiksi uusien lähiöiden lähipalveluiden puutteeseen. Itäkeskuksen asuntorakentaminen aloitettiin vuonna 1975 ja monelle lähiölle tyypilliseen tapaan palvelut saatiin sinne myöhemmin.

Itäkeskuksen kauppakeskus

Suomessa ostoskeskusten rakentaminen alkoi 1960-luvulla ja kauppakeskusten rakentaminen 1960-luvun lopulta alkaen. Helsingin kaupungin museo on inventoinut Helsingin ostoskeskukset (2004), jossa olivat mukana ennen 1970-lukua rakennetut ostoskeskukset. Ne liittyivät lähiöiden rakentamiseen. Suomessa liikekeskuksia kutsutaan joko ostoskeskuksiksi tai kauppakeskuksiksi. Puotinharjun ostoskeskus valmistui vuonna 1964. Sen rakentamisessa ennakoitiin tulevaa aluekeskuksen rakentamista, ja jo ensimmäisessä vaiheessa ostoskeskus suunniteltiin muita ostoskeskuksia suuremmaksi. Itäkeskuksen kauppakeskuksen valmistumisen jälkeen ostoskeskusta laajennettiin ja se liittyi toiminnallisesti enemmän Itäkeskukseen liittyväksi.

Itäkeskuksen kauppakeskuksen suunnittelu aloitettiin vuonna 1980, rakennussuunnittelu vuotta myöhemmin ja kauppakeskus valmistui vuonna 1984. Itäkeskuksen arkkitehtuuria pidettiin kaupunkisuunnittelijoiden näkemyksissä hyvin tärkeänä: sen avulla luotaisiin omaperäisyyttä ja virikkeinen ympäristö. Rakennusten suunnittelusta järjestettiin kaksi suunnittelukilpailua: monitoimitalon ja seurakuntakeskuksen kilpailu 1976–77 ja Rakennuskunta Hakan järjestämä kutsukilpailu (1977–78) Itäkeskuksen maamerkestä. Muidenkin rakennusten suunnittelijoiksi tuli nimekkäitä arkkitehteja.

Itäkeskuksen kauppakeskuksen vuonna 1984 valmistunut ensimmäinen vaihe käsitti kahdesta kiinteistöstä koostuvan kokonaisuuden, joka rakentui asemakaavan osoittamana Tallinnanaukion, metroaseman, Itäväylän ja Turunlinnantien ja metroraitteiden rajaamalle alueelle. Metroasema oli tuolloin jo valmiiksi rakennettu, samoin oli valmiiksi suunniteltu Hansasilta, joka liitti kauppakeskuksen Itäväylän yli. Itäväylän pohjoispuolella sijaitseva varsinainen kauppakeskus koostui liiketilasta, jonka päihin sijoitettiin ensimmäisessä kerroksessa suuret tavaratalot.

Näiden välissä kulki lasikattoinen pasaasi. Sisäkadun varrella ja muissa kerroksissa sijaitsi pienempiä liikkeitä. Liiketiloja oli sijoitettu pääosin neljään kerrokseen. Kauppakeskuksen pohjoispuolella sijaitsi Tallinnanaukio, jota rajasi idässä Suomen Yhdyspankin rakennuttama kiinteistö. Nämä kaksi rakennusta suunniteltiin yhtenäisiksi eikä niitä ollut tarkoitus hahmottaa erillisinä taloina. Rakennusten arkkitehtisuunnittelusta vastasi arkkitehti Erkki Kairamo arkkitehtitoimisto Gullichsen – Kairamo – Vormala Arkkitehdit Ky:stä. Rakennusten runkorakenteet, liikkumisen suunnat ja eri tasot näkyvät rakennuksen julkisivujäsentelyssä ja rakennusten systemaattinen rakenne viittaa teollisuusrakennuksiin, joita arkkitehti Erkki Kairamo (1936–1994) suunnitteli useita. Itäkeskuksen kauppakeskuksen julkisivuissa Tallinnanaukion suuntaan on kylmänä teräsrakenteena toteutettu vyöhyke – katoksia, portaikkoja, terasseja ja mainostelineitä – joka on arkkitehtuuriltaan hyvin tyypillinen Kairamon suunnittelulle. Kauppakeskuksen mainosten yleissuunnitelma (1983) huomioi arkkitehtuurin ottamalla valomainokset osaksi sitä, mutta samalla myös kaupallisuuden. Suunnitelma käsittää periaatteet mainosten sijoittamisesta ja niiden korkeuksista sekä erilliset kirjalliset ohjeet.

Itäkeskuksen kauppakeskuksen sisätiloissa näkyivät sekä 1800-luvun alussa syntynyt eurooppalainen pasaasi eli katettu kauppakuja ja tavaraalot, jotka yhdessä johtivat kauppakeskuksen syntyyn, että kauppahallirakentamisen perinne: lasikattoinen sisäkatu. Kauppakeskuksen erisuuntaisten julkisivujen erilaiset mittakaavat ja julkisivut näkyvät niiden materiaaleissa ja värityksessä: julkisivut Tallinnanaukion suuntaan ovat lasia, lasitiiltä ja klinkkeriä, kun taas Itäväylän suuntaan näkyvät julkisivut ovat punatiiliset ja julkisivun yläosa on lasinen. Lasinen yläosa on selkeä horisontaalinen aihe, joka muodosti kontrastin hieman myöhemmin valmistuneen Itäkeskuksen maamerkin ja sen korkean valaistun porras- ja mainostornin kanssa. Pimeään aikaan ne muodostavat valaistun ristin kaukomaisemassa.

Itäkeskuksen Maamerkki valmistui vuonna 1987. Kokonaisuus käsitti toimistotiloja sisältävän tornitalon ja laajan, matalan jalustaosan, johon sijoittui kaupungin itäinen sosiaalikeskus ja liiketilaa. Se sijaitsee kauppakeskuksen eteläisenä päätepisteenä ja oli myös arkkitehti Erkki Kairamon suunnittelema. Kairamo suunnitteli paljon teollisuudelle, yhtenä tärkeimmistä kohteista mm. Varkauden paperitehtaan (1975–77). Kairamon suunnittelutyössä korostui erityisesti konstruktivismi, käsitys dynamiikasta ja arkkitehtuurin korostettu rakenteellisuus sekä tekniikan merkitys. Teollisuuslaitosten suunnittelussa prosessi huomioitiin niin, että esimerkiksi Hyrylän lämpökeskuksessa tuotiin koko prosessilinja näkyville julkisivun läpi. Erkki Kairamon ja Jorma Pankakosken suunnittelema Hyrylän varuskunnan lämpökeskus valmistui 1968, ja se edusti puhdasta aikakauden konstruktivismia. Jalostetut ajatukset näkyivät

selkeinä myöhemmin mm. Espoon Niittykummun paloaseman suunnittelussa (1985–1991).

Itäkeskuksen kauppakeskuksen täydennysrakentaminen aloitettiin pian sen valmistumisen jälkeen. Kauppakeskuksen laajennusosa Itäväylän suuntaisena massana valmistui vuonna 1992. Esisuunnitelman laati arkkitehtitoimisto Hyvämäki – Karhunen – Parkkinen, ja asemakaava vahvistettiin 1992. Eri kiinteistöjen muodostaman Bulevardi-nimisen kokonaisuuden suunnitteluun osallistuivat mm. Hyvämäki – Karhunen – Parkkinen, Arkkitehtitoimisto Helin & Siitonen ja arkkitehti Juhani Pallasmaa, jonka suunnitelmien mukaan rakennettiin keskeinen lasikattainen sisäkatu. 2. vaiheen laajennuksen jatkeeksi kauppakeskusta laajennettiin 2000-luvulla, jolloin valmistui kauppakeskuksen itäiseksi päätteeksi Piazza-niminen osa ja sen ympärille pyöreä parkkilaitos. Suunnittelusta vastasi arkkitehti Jukka Karhunen 2001. Samana vuonna kauppakeskuksen omistanut kiinteistösijoitusyhtiö Sponda myi rakennuksen hollantilaiselle kiinteistösijoitusyhtiölle. Itäkeskuksen viimeisin uudistusprojekti aloitettiin 2011. Uudistuksen myötä vaihtui myös nimi: kauppakeskus on nykyään nimeltään Itis.

Itäkeskuksen kauppakeskuksen arvot

Itäkeskus oli Helsingin ensimmäinen suurkauppakeskus ja samalla aluekeskus, jonne sijoitettiin asumista, palveluja ja työpaikkoja. 1980-luvun alun ilmiönä kauppakeskusten arkkitehtuurissa näkyi uudenlainen kaupallisuus ja kuluttaminen elämäntapana. Taloudellinen hyvinvointi näkyi muutenkin kaupunkikuvassa ja rakentamisessa. Urbaania tunnelmaa haettiin keskustan ulkopuolelta juuri kauppakeskuksista, joista tuli uusia ajanviettopaikkoja. Tuolloin valmistuivat mm. Forum (1985), Tampereen Koskikeskus (1988), Turkuun

Hansakortteli (1985) ja Poriin kauppakeskus BePOP (1989).

Itäkeskuksen kauppakeskuksen ensimmäinen vaihe on 1980-luvun yhtenä arkkitehtuurin suuntauksena olleen konstruktivistisen arkkitehtuurin korkeatasoinen edustaja. Suuntauksen arkkitehtoniset esikuvat ovat venäläisessä avantgardistisessa arkkitehtuurissa (mm. Vladimir Tatlin). Arkkitehti Erkki Kairamo voidaan luonnehtia aikansa konstruktivistisimmäksi arkkitehdiksi Suomessa, esimerkiksi verraten samanaikaiseen nk. Oulun koulukuntaan tai toisaalta samanaikaisiin, postmodernismia edustaneisiin kohteisiin.

Itäkeskuksen kauppakeskuksen ensimmäisen vaiheen julkisivut Tallinnanaukion suuntaan edustavat juuri 1980-luvun arkkitehtuurin konstruktivistisen suuntauksen kärkeä yhdessä Itäkeskuksen Maamerkin kanssa. Ne ovat Itäkeskuksen identiteettiä luova kokonaisuus ja alku-

12.09.2016

peräisinä säilynyt kerrostuma kauppakeskuksen ensimmäisestä vaiheesta.

Itäkeskuksen kauppakeskus esiteltiin heti sen valmistuttua Arkkitehti-lehdessä (6-7/1985). Kohde nostettiin esille jo aikalaisarvioissa (ARS Suomen taide 6, 1990) ja Suomen arkkitehtuuria esittelevät yleisteokset ovat 2000-luvulla tuoneet edelleen Itäkeskuksen kauppakeskuksen esiin merkittävänä arkkitehtuurikohteena (mm. julkaisussa 20th Century Architecture: Finland, 2000 ja Standertskjöld, Elina: Arkkitehtuurimme vuosikymmenet 1960–1980, 2011).

Lisätiedot

Mikko Lindqvist, arkkitehti, puhelin: +358 9 310 36972
mikko.lindqvist(a)hel.fi

Kaupunkisuunnitteluvirasto 27.6.2016

HEL 2015-011820 T 10 03 10

Kaupunginhallitus on pyytänyt kaupunkisuunnitteluviraston lausuntoa Rakennustaiteen seuran tekemästä Itäkeskuksen kauppakeskuksen vanhimman osan julkisivujen osittaisesta suojeluesityksestä sekä Museoviraston lausunnosta.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on tutustunut suojeluesitykseen liitteineen sekä Museoviraston lausuntoon. Kaupunkisuunnitteluvirasto katsoo, että Rakennustaiteen seura ry:n esitys kauppakeskuksen vanhimman osan julkisivujen osittaisesta suojelemisesta rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain säännösten nojalla on perusteltua. Suojelun perusteet ja edellytykset on todettu kattavasti suojeluesityksen lisäksi Museoviraston lausunnossa.

Kaupunkisuunnitteluvirasto katsoo lisäksi Museoviraston lausuntoon viitaten, että suojelua arvioitaessa huomioon on otettava suojelu-esityksessä mainittujen luoteis- ja lounaisjulkisivujen lisäksi myös julkisivu kaakkoon sekä vanhimman osan sisätiloja kuten pasaasikäytävä ja lasinen porrastorni.

Rakennusperinnön suojelemisesta annetun lain (rakennusperintölain) tarkoituksena on, että rakennusperinnön suojeleminen asema-kaava-alueella ja asemakaavoitetuksi päätetyillä alueilla järjestetään pääsääntöisesti ja ensisijaisesti kaavoituksella.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alvno

F102012566

12.09.2016

Kaupunkisuunnitteluvirasto on valmistelemassa suojeluarvojen turvaamiseksi asemakaavan muutosta ja rakennuskieltoa alueella, jota suojeluesitys koskee.

Lisätiedot

Mikko Näveri, arkkitehti, puhelin: 310 37331
mikko.naveri(a)hel.fi

12.09.2016

Kaj/3

§ 802

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 36 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

asuntotuotantotoimikunta	7.9.2016
kaupunkisuunnittelulautakunta	6.9.2016
rakennuslautakunta	6.9.2016
asuntotuotantotoimisto	
- toimitusjohtaja	6., 8. - 9.9.2016

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036683
hannu.hyttinen(a)hel.fi
Anna Villeneuve, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036683
hannu.hyttinen(a)hel.fi
Anna Villeneuve, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

§ 803

Muutos vapaaehtoistyön neuvottelukunnan kokoonpanossa

HEL 2014-013221 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti myöntää sosiaali- ja terveysvirastoa edustavalle vapaaehtoistyön koordinaattori Meeri Kuikalle eron vapaaehtoistyön neuvottelunnasta ja nimetä hänen tilalleen vapaaehtoistyön koordinaattori Eliisa Iivanaisen jäseneksi neuvottelukuntaan toimikaudeksi, joka päättyy kaupunginhallituksen toimikauden päättyessä.

Esittelijä

va. apulaiskaupunginjohtaja
Pia Panhelainen

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Sosiaali- ja terveysviraston esitys 30.8.2016
- 2 Meeri Kuikan kirje

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Kaupunginhallitus asetti vapaaehtoistyön neuvottelukunnan 26.1.2015 § 102. Sosiaali- ja terveysvirasto on esittänyt, että tuolloin neuvottelukunnan jäseneksi nimetyn vapaaehtoistyön koordinaattori Meeri Kuikan työtehtävien muuttumisen vuoksi hänen tilalleen nimettäisiin vapaaehtoistyön koordinaattori Eliisa Iivanainen. Sosiaali- ja terveysviraston esitys ja Meeri Kuikan ilmoitus esteestä ovat liitteinä 1 - 2.

Esittelijä

va. apulaiskaupunginjohtaja
Pia Panhelainen

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

12.09.2016

Stj/1

Liitteet

- 1 Sosiaali- ja terveystieteiden esitys 30.8.2016
- 2 Meeri Kuikan kirje

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Päätöksessä mainitut
Vapaaehtoistyön neuvottelukunta
Sosiaali- ja terveystieteiden virasto

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 23.11.2015 § 1132

HEL 2014-013221 T 00 00 02

Päätös

Kaupunginhallitus päätti valita vapaaehtoistyön neuvottelukuntaan vapaaehtoisjärjestöjen edustajan seuraavasti:

- monikulttuurisuusjärjestöjen suunnittelija Hanna Holm 31.8.2016 saakka Doinita Negrutin tilalle

- Doinita Negruti 1.9.2016 lukien toimikaudeksi, joka kestää kaupunginhallituksen toimikauden loppuun.

01.06.2015 Ehdotuksen mukaan

26.01.2015 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Laura Rätty

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566

12.09.2016

Stj/2

§ 804

Kaupungin viranomaisten päätösten seuraaminen

Päätös

Kaupunginhallitus päätti, ettei se ota seuraavien viranomaisten viikolla 36 tekemiä päätöksiä käsiteltäväkseen:

sosiaali- ja terveyslautakunta
- ensimmäinen jaosto

8.9.2016

Esittelijä

va. apulaiskaupunginjohtaja
Pia Panhelainen

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi
Annikki Thoden, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

va. apulaiskaupunginjohtaja
Pia Panhelainen

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi
Annikki Thoden, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

12.09.2016

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802 ja 804 §:t.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 91 §

2

OHJEET OIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

Pöytäkirjan 790 ja 803 §:t.

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusanajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

12.09.2016

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Helsingin kaupunginhallitus.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi

Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

Faksinumero: (09) 655 783

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13

Puhelinnumero: (09) 310 13700 (Yleishallinto)
(09) 310 13701 (Kaupunkisuunnittelu- ja kiinteistötoimi)
(09) 310 13702 (Rakennus- ja ympäristötoimi)
(09) 310 13703 (Sivistystoimi)
(09) 310 13704 (Sosiaali- ja terveystoimi)

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä halutaan oikaistavaksi
- oikaisuvaatimuksen tekijä
- millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään vaatimuksen
- oikaisuvaatimuksen tekijän yhteystiedot

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

12.09.2016

Kaupunginhallitus

Tatu Rauhamäki
puheenjohtaja

Mari Tammisto
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirja tarkastettu

Laura Rissanen

Terhi Peltokorpi

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty yleisesti nähtävänä Helsingin kaupungin kirjaa-
mossa (Pohjoisesplanadi 11-13) 28.09.2016.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
helsinki.kirjaamo@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginhallitus>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alvno

FI02012566